

# Bulletin advokacie

Informace o galavečeru Právníka roku 2008 • Online kurzy právnické angličtiny TransLegal vstupují na český trh  
 • K možnosti spáchání trestného činu podvodu podáním nepravdivého návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce • Oceňování akcií při squeeze-out a úkol soudu v takzvaném přezkumném řízení (k diskusi) •

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A



**Konference Visegrádské čtyřky k eJustici** (více na str. 6 – 8)

# Bulletin advokacie®

Bulletin advokacie vydává  
Česká advokátní komora v Praze  
(IČO 66 000 777)  
v agentuře **impax**, spol. s r. o.  
www.impax.cz

Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla  
(1-2, 7-8). Přetisk povolen jen se souhlasem  
redakce.

**Adresa redakce:**  
Česká advokátní komora  
Národní třída 16  
110 00 Praha 1  
telefon: 221 729 011  
fax: 224 932 989  
e-mail: [bulletin@cak.cz](mailto:bulletin@cak.cz)  
[www.cak.cz](http://www.cak.cz)

**Redakce:**  
Předseda redakční rady: JUDr. Petr Toman  
Šéfredaktor: JUDr. Pavel Blanický  
Výkonná redaktorka: PhDr. Ivana Cihlářová  
Tajemnice redakce: Eva Dvořáková

**Redakční rada:**  
JUDr. PhDr. Stanislav Balík,  
prof. JUDr. Alexander Bělohlávek, Dr.h.c.,  
JUDr. Jiří Čisáň, prof. JUDr. Jan Dědič,  
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,  
JUDr. Pavel Holec, JUDr. Ladislav Krym,  
prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.,  
JUDr. Václav Mandák, CSc.,  
doc. JUDr. Karel Marek, CSc.,  
JUDr. Michal Mazanec,  
doc. JUDr. Vladimír Mikule,  
JUDr. Tomáš Pohl,  
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,  
prof. JUDr. Pavel Šámal, PhD.,  
prof. JUDr. František Zoulik, CSc.

**Objednávky předplatného** zasílejte na adresu:  
ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1,  
e-mail: [dvorakova@cak.cz](mailto:dvorakova@cak.cz)  
Cena výtisku včetně dvojčísel je 90 Kč,  
zvýhodněné roční předplatné 850 Kč  
kromě poštovného a balného. Advokátům  
a advokátním koncipientům se rozesílá zdarma.  
S reklamací při problémech s distribucí se  
obracejte na pí Dvořákovou, e-mail  
[dvorakova@cak.cz](mailto:dvorakova@cak.cz), tel. 221 729 045.

**Inzertní služby** zajišťuje agentura  
IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce  
zasílejte na adresu [agency@impax.cz](mailto:agency@impax.cz),  
případně volejte na tel. 606 404 953 nebo  
na 241 483 141. Media kit a další informace  
naleznete na internetových stránkách  
[www.impax.cz](http://www.impax.cz).

Celé znění každého čísla vychází též  
na internetu ([www.cak.cz](http://www.cak.cz)). Předáním rukopisu  
redakci vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním  
také na internetu a v právních informačních  
systémech spolupracujících s ČAK.

Toto číslo vyšlo 18. listopadu 2008 v nákladu  
12 600 výtisků.

**Obálka a grafická úprava:**  
IMPAX, spol. s r. o.

**Fotografie na obálce:**  
Jan Kolman

**Tisk:** PBtisk s.r.o.

MK ČR E 6469  
ISSN 1210-6348

## úvodník

Bohuslav Sedlatý: **Odklon od kárného řízení** ..... 3

## aktuality

Jaromír Jirsa: **Dopis na rozloučenou** ..... 4

**Konference států Visegrádské čtyřky na téma e-justice**  
Ivana Cihlářová ..... 6

**Online kurzy právnické angličtiny TransLegal vstupují  
na český trh** ..... 10

**Informace o galavečeru Právníka roku 2008** ..... 12

**K zaručenému elektronickému podpisu: Jak na to?**

**Rady jen pro ty, kteří ho dosud nemají** Marie Haklová ..... 16

**Informace o povinných platbách advokátů pro rok 2009** ..... 18

## z právní teorie a praxe

### články

**shrnutí** ..... 24

**K možnosti spáchání trestného činu podvodu podáním  
nepravdivého návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí  
nebo exekuce** Michal Račok ..... 25

**Oceňování akcií při squeeze-out a úkol soudu  
v tzv. přezkumném řízení (k diskusi)** Tomáš Nachtigall ..... 30

**Nájemné a změna vlastnictví družstevního bytu  
(k diskusi)** Luboš Chalupa ..... 34

**K odpovědnosti zasílatele za zásilku ve světle  
judikatury Nejvyššího soudu ČR** Alice Bártková ..... 36

**Odkladný účinek žaloby ve správním soudnictví**  
Daniel Spratek ..... 39

### z judikatury

**Povinnost podat návrh na prohlášení konkurzu  
– odpovědnost za škodu** ..... 45

**K trestněprávní odpovědnosti úpadce – fyzické osoby  
z hlediska ustanovení § 126 trestního zákona** ..... 48

**Ustanovení kolizních opatrovníka nezletilých dětí** ..... 53

**Z judikatury ESD** ..... 54

### z odborné literatury

J. Kozák – P. Budín – A. Dadam – L. Pachtl:  
**Insolvenční zákon, Nařízení Rady (ES)  
o úpadkovém řízení a předpisy související,  
komentář** (Martin Litvan, Karel Marek) ..... 57

Alena Pauličková – Milan Bakeš a kol.: **Finančné právo  
na Slovensku a v Čechách** (Karel Marek) ..... 58

Václav Pátek: **DPH u finančních a pojišťovacích služeb  
nejen pro banky a pojišťovny** (Ivo Šulc) ..... 59



Katarína Chovancová: <b>Medzinárodná obchodná arbitráž vo vybraných štátoch Európy</b> (Anglicko, Wales a Severné Írsko, Nemecko, Francúzsko, Švajčiarsko) (Karel Marek) .....	60
Alexandra Krsková: <b>Etické desatoro začínajúceho advokáta (Vademecum profesijnej etiky)</b> (Martina Gajdošová) .....	61

## z advokacie

### sloupek Karla Čermáka

Hrnečku, vař! .....	66
---------------------	----

### z české advokacie

Z kárné praxe Jan Syka .....	67
Z jednání představenstva ČAK icha .....	68
Setkání advokátů českého venkova František Smejkal .....	69
III. ročník fotbalového turnaje v Březolupech Aloisie Jurkovičová .....	70

### z Evropy

Řím I: Nový předpis EU upravující kolizní normy pro smluvní závazky Petr Bříza .....	71
Seminář UIA v Drážďanech: Současné vývojové trendy mezinárodního práva v Evropě Petra Myšáková .....	75

## informace a zajímavosti

### měli byste vědět

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK .....	80
Zaostřeno na příjmení Věra Hartmannová .....	81

### nakonec

Naši stateční kolegové (k výročí 17. listopadu 1939) Marta Ehlová .....	82
Z právníkova zápisníku (v časech finanční krize) Petr Hajn .....	85
Kresba Lubomíra Lichého .....	86
Víte, že... Stanislav Balík .....	86

Inhaltsverzeichnis .....	87
Zusammenfassung/Summary .....	88
Table of Contents .....	89

# Instrukce autorům

## Vážení autoři časopisu Bulletin advokacie,

žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu [bulletin@cak.cz](mailto:bulletin@cak.cz).

### Texty:

Formát zasílaných příspěvků by měl odpovídat řádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložené, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky!

### Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

### Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasílané portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nevkládejte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu. **K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků.** Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem. Případné vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

### Ke každému příspěvku dále připojte

- svoji portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly
- sdělení, zda jste plátcem DPH

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

# Odklon od kárného řízení

Kontrolní rada České advokátní komory vyřizuje rok od roku narůstající počet stížností na advokáty (advokátní koncipienty). Většinou nedůvodné stížnosti jsou zpravidla motivovány sklony klientů domnívat se, že advokát je vždy zodpovědný za výsledek jim převzaté kauzy. Máme však v řadách klientů desítky oprávněných stěžovatelů, nespokojenců, kteří komunikují s kontrolní radou, posléze kárným senátem kárné komise a v jiném proudu se pak stížností dotčený advokát vyjadřuje týmž orgánům a vysvětluje své počínání, přičemž se toky těchto informací mijejí i ve věcech volajících po určité mediaci.

V řadě deliktních řízení v našem právním řádu existují odklony od předpokládaného, zavedeného průběhu řízení. V řízení trestním známe podmíněné zastavení trestního stíhání a narovnání, dle zákona o přestupcích lze ukončit řízení o urážce na cti smírem.

Kárná odpovědnost advokáta musí být chápána jako další, speciální druh veřejnoprávní odpovědnosti advokáta (advokátního koncipienta). V důsledku zařazení práce advokáta do justice v širším slova smyslu je dán silný veřejný zájem na řádný výkon povolání advokáta.

Domnívám se, že těžko nalezneme jinou stavovskou organizaci než advokátní komoru, v níž je tolik akcentována komunikace mezi členem stavu a klientem. Právě z nesouladu v této komunikaci vzbývá většina konfliktů, vyústějících v kárné řízení. Pro advokáta je mnohdy obtížné v kárném řízení obstát, stěžovatelovy informace jsou samy o sobě důkazem proti němu a kárně obviněnému se nemusí podařit, zpravidla z důvodů lehkomyšlnosti a nepředvídavosti, je vyvrátit. Boj advokáta se stěžovatelem je doručením smysluplné stížnosti zahájen, „soubojové pistole rozdány“ a neexistuje procesní prostředek, jak rozhořelý konflikt zastavit, než dle pravidel kárného řízení, jež je zakončeno zpravidla rozhodnutím ve věci samé. Příznačným rysem kárného řízení je ovšem fakt, že stěžovateli se v tomto řízení, i když je jeho stížnost oprávněná, nedostane ani žádné satisfakce, natož pak náhrady škody. Stěžovatel není v takovém případě ani dostatečně informován o výsledcích kárného řízení.

Advokát je při poskytování právních služeb nezávislý, vázán právními předpisy a v jejich mezích příkazy klien-



ta. Respektuji plně veřejnoprávní přesah významu poskytování právních služeb advokáty. Domnívám se však, že smysl a význam kárného řízení v podobě, ve které jej známe, je přeceňován. Na straně jedné je nutno zachovat vysokou mez přisnosti posuzování takových jednání advokáta, která vrhají stín na důstojnost advokacie jako stavu. Jednání zásadním způsobem zpochybňující důvěryhodnost, profesionalitu, věrnost klientovi. Na straně druhé nevidím důvod, proč by v mnoha případech nemohla oprávněná stížnost klienta vyústit ve smír, narovnání vztahů mezi stěžovatelem a klientem. Lze si zajisté představit více forem tohoto způsobu řešení, což je věcí technickou, věci legislativní úpravy. V zavedení principu odklonu od klasického průběhu kárného řízení však spatřuji mnoho výhod a – vzhledem k volnému uvážení orgánů činných v kárném řízení

ve vztahu k užití tohoto institutu – žádných nevýhod. Tento odklon by byl založen na zásadě dobrovolnosti. Iniciace odklonu může být v rukách kárného žalobce či stěžovatele nebo stížností postiženého advokáta. Základním kritériem pro uvážení, zda odklonu použít, či nikoli, se jeví možnost napravit či odčinit důsledky advokátova provinění.

Domnívám se, že zavedení odklonu by ve svých důsledcích znamenalo zrychlení vyřizování stížností, byť za pomoci mediace ze strany orgánů ČAK, větší efektivitu jak z pohledu provinivšího se advokáta, tak stěžovatele, který by měl možnost přímé účasti na projednání důvodů své nespokojenosti. Dále lze domyslet i pozitivní dopad na veřejné mínění, v němž do jisté míry stále přetrvává iluze jakési nedotknutelnosti advokátů, iluze pramenící z nemožnosti ingerence poškozeného stěžovatele do kárného řízení a legislativou dané „neochoty“ ČAK stěžovatele detailněji informovat.

Další diskuse prokáže, nakolik je iniciace vzniku institutu odklonu, který je v jiných systémech trestání běžný, užitečná.

JUDr. BOHUSLAV SEDLATÝ,  
předseda kárné komise ČAK

# Dopis na rozloučenou

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

vzhledem k tomu, že se blíží konec druhého (a posledního) období, v němž jsem měl tu čest vykonávat funkci prezidenta jediného stavovského sdružení soudců v České republice, dovolil jsem si požádat o prostor ve vašem časopise.

A to proto, že si dlouho pohrávám s myšlenkou oslovit ctěné kolegy – advokáty, i ty, které se neúčastní společných kulatých stolů, seminářů, konferencí, a obrátit se na ně s jistou výzvou.

Mohl bych vyzvat advokáty, aby byli shovívaví k průtahům, na které si občas stěžují, a já jako místopředseda soudu na stížnosti musím odpovídat, mohl bych je požádat, aby netrápili začínající soudce, kteří mají co dělat sami se sebou, natožpak se složitými kauzami, mohl bych na ně apelovat, aby chodili na jednání včas a neuchylovali se ke lstivým obstrukcím, nebo aby si konečně vymohli taláry, neboť bude-li se vedle soudce a státního zástupce v létě parit i advokát, dojde nepochybně k prohloubení zásady rovnosti stran.

To všechno bych mohl, avšak vzhledem k tomu, že jsem se díval v posledních letech na věci soudcovské i advokátské díky své funkci z nadhledu, pokusím se o stavovskou výzvu.

Na stránkách našich časopisů jsme mohli nedávno číst pěkné (a pěkně ostré) články soudců i advokátů v rubrice „Co nám vadí na těch druhých“. Jejich témata byla povícero praktická, pracovní a konkrétní, články končily u obvyklých výtek týkajících se průtahů v soudním řízení, nekoncentrovaných postupů v jednotlivých kauzách, nevhodného chování v soudních síních, odročování... Jsou to problémy, které nás bytostně trápí, týkají se osobní odpovědnosti každého soudce a advokáta za výsledek jeho práce,<sup>1</sup> v kontextu tohoto článku a ve stínu události z poslední doby jde o věci sice bytostně důležité, avšak nikoliv nejdůležitější.

Žijeme v době postmoderní, mediální, globální, či jak ji nazveme, to je vcelku jedno. Podstatné je to, že v naší mladé demokratické společnosti stále ještě není nastolen stav, který bychom mohli s klidným svědomím nazvat **vládou práva**. Stav, v němž by právo bylo vším, verdikt soudu respektován, mlčenlivost advokáta považována za nedotknutelnou, zásada presumpce nevinoty ctěna a nedokonalý zákon vykládán nejen podle formy a mezer, ale hlavně podle vyšších principů spravedlnosti.

Soudci a advokáti jsou (měli by být) na prvním místě služebníky práva, kterým hlavně by mělo vadit, že ve společnosti stále převládá snaha podržovat vše partikulárním, stranickým či osobním zájmům, právo-neprávo, zákon-nezákon.<sup>2</sup> Věřím, že každému z nás to vadí, někomu více, někomu méně, ale vadí. A pokud to někomu nevadí, měl by se zamyslet nad tím, zda by mu to vadit nemělo...

Vezměme si za příklad poslední dvě události, které se týkají hluboce našich stavů, advokátského i soudcovského:

Nedávno nabyla účinnosti další novela občanského soudního řádu.<sup>3</sup> Pod rouškou lepší vymahatelnosti práva, konkrétně většího biče na neplatiče výživného, chtěli poslanci původně „upravit“ mlčenlivost advokáta tak, že ten bude muset udávat své klienty, pokud budou alimenty dlužit, konkrétně bude povinen vyzradit vše o jejich majetkových poměrech. Nakonec k tomu naštěstí nedošlo. Zatím.

Nedávno nabyla účinnosti i novela zákona o soudech a soudcích.<sup>4</sup> „Reaguje“ na nález Ústavního soudu, který opakovaně vyslovil, že: „...současný stav, kdy ústředním orgánem státní správy soudů je Ministerstvo spravedlnosti a soudní moc sama nemá vlastní reprezentativní orgán odpovídající svým postavením úrovni Ministerstva spravedlnosti (kterýžto orgán by mohl být orgánem povoláním převzít kvalitativně úlohu ministerstva ve věcech personálních, včetně dohledu nad odbornou úrovní soudcovského sboru, případně i v dalších oblastech řízení a výkonu správy soudnictví), podle názoru Ústavního soudu dostatečně nevyklučuje případné možnosti nepřímého ovlivňování soudní moci mocí výkonnou [např. prostřednictvím přidělování rozpočtových prostředků a kontrolou jejich využívání] (Pl. ÚS 7/02).“

Uvozovky u slova reaguje jsou proto, že novela reaguje na všechno možné, jen ne na nález Ústavního soudu, vlastně jen zavádí mnohem tvrdší pravidla pro výkon povolání soudce (soudního funkcionáře).<sup>5</sup>

Na uvedené události je třeba podívat se v širším kontextu, abychom pochopili jejich rozměr, který se skutečně dotýká až ústavou zaručených práv a pilířů naší demokratické společnosti.

V dobách klidu a míru se lehkou říká: „Vždyt tady nikdo soudcovskou nezávislost neohrožuje, tak oč





*jde! Ne vždy ale musí být jen doby klidu a míru, ne vždy musí mít mocní zábrany jako dnes, kdy je v jakémsi přirozeném, stále ještě polistopadovém ostychu, cítit alespoň nějaký respekt k výkonu nezávislé soudní moci.*

*Doufáme, že horší doby nenastanou, ale mohou. To není pesimismus, ale historická obezřetnost. Krátké ohlédnutí do našich novodobých dějin nám stačí k tomu, abychom si statisticky ověřili, že slabá soudní moc (a teď není vůbec zmínka o jednotlivcích, ale o ústavním systému) má v kritických dobách tendenci podléhat tlakům (a teď je již řeč o jednotlivcích a jejich přirozených lidských vlastnostech).*

*Říká se snadno i to, že mlčenlivost advokáta nikdo nezpochybňuje, svobodné advokátské povolání neohrožuje, že přeci jde „jen“ o praní špinavých peněz, výživné pro děti. Jenže otázka zní: O co půjde přistě? Budou mít advokáti povinnost hlásit na ministerstvu nekalé praktiky svých klientů, bude-li ohrožen „zájem státu“? Bude-li klient vlastnit „podezřelý majetek“ na Kajmanských ostrovech?*

*Jedná se o paranoiu vyvolanou šestiletými justičně politickými zkušenostmi, nebo o důvodné podezření? Uvědomme si, že v blízkosti našich politických bossů, jež nakonec o nezávislosti či mlčenlivosti budou rozhodovat, se pohybují lidé, kteří nemají problém kšeftovat s fotkami ve vířivkách, nebo vypít dvacet panáků kořalky, a poté se vsázet, či milion v kapse je čistší (nebo špinavější?).*

*Každý nechť si na položené otázky odpoví sám, neměl by však přitom zapomenout, že politika se týká našich stavů mnohem více, než si myslíme. A dotýká se nejen našich stavů, ale hlavně – ústavou zaručených principů právního státu, o které se v posledních dvaceti letech hraje ruleta a bude se hrát i v letech následujících. Je na nás, aby to nebyla ruleta ruská.*

*Nemělo by se také zapomínat, jaké je veřejné mínění a právní vědomí našich spoluobčanů, pro které je pojem soudcovské nezávislosti (a nezávislosti justice vůbec) buď něco zcela neuchopitelného (není to zboží, kterým lze naplnit košík v supermarketu), nebo chápaného jako zástěrka pro zvláštní a nienedělaní (ne jako výhoda občana), a svoboda advokátského povolání, mlčenlivost advokáta, zástěrka pro to, aby se za ni skryly lumpové (kdo má čisté svědomí, nemá co skrývat, že?).*

*Dost však mentorování nebo snad dokonce strašení. Na věci se lze dívat pozitivně či negativně, přičemž ten první pohled by měl převážet, mají-li si advokáti a soudci udržet své pozice, či spíše je upevnit. Přitom je evidentní, že tyto pozice budou i nadále ostřelovány ze všech stran. Hlavně ze strany moci výkonné, u které, zdá se, v poslední době stále zřetelněji převládá „inženýrské vnímání světa“, do něhož se pojmy právo, spravedlnost, nezávislost či mlčenlivost nechťejí příliš vejít.*

*Přitom – význam jednotlivých právnických profesí, potenciál k prosazení vlády práva, který se uvnitř stavů skrývá, je značný. Byl by obrovský, pokud by jejich reprezentanti přešli od planého ubezpečování o tom, že máme mnohé společné, k vytvoření společné instituce, jež by sjednotila partikulární zájmy.*

*Pokusy o vytvoření **Stálé konference českého práva** byly zatím nesmělé. Nepodařilo se realizovat myšlenku na vznik mezistavovského společenství sdružujícího advokáty, soudce, notáře, státní zástupce, exekutory a akademiky, předkládajícího pravidelně politikům vize, jak právní stát upevnit. Protože bez vizí to nejde, společnost bez vizí je jako tělo bez ducha. A od vizí je potom blízko ke konkrétním podnětům a návrhům.*

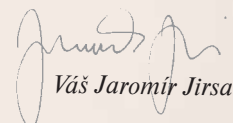
*Považuji za jisté osobní selhání, že se nepodařilo v posledních letech více propojit činnost našich komor, unií či fakult, institucionalizovat naše snahy, které jsou stále roztržštěné, což je škoda. Velká škoda. Snad se to podaří v letech následujících. Prosím představitele stavovských sdružení a komor, aby byli v tomto ohledu vstřícní a konstruktivní.*

*Od proseb bych chtěl na závěr přejít k díkům, protože děkovat se musí a je za co.*

*Děkuji tedy panu předsedovi Jirouskovi za jeho pragmatický pohled na svět a zvláště pak za konferenci o nezávislosti justice. Děkuji panu doktoru Čermákovi za jeho filozofický pohled na svět, především za přirozenou autoritu, moudrost a zásadovost. Děkuji panu doktoru Sokolovi za jeho mediální pohled na svět, zejména potom za neoblomné prosazování zásady presumpce nevinny. Děkuji kolegům Nykodýmovi a Balíkovi za jejich ústavněprávní pohled na svět, zvláště za obhajobu soudcovské nezávislosti. Děkuji paní doktorce Cilínkové za její lidský pohled na svět, hlavně za podporu a vřelá slova...*

*Na úplný závěr však poděkování největší, směřující ke kolegům advokátům obecně. Nemáte to lehké s klienty, soudci, státními zástupci nebo policisty. Přesto nejsou díky vám vlada práva či právní stát prázdné pojmy.*

*Zaplat' vám to alespoň Pán Bůh, neplatí-li někdy klienti, jak by měli.*

  
Váš Jaromír Jirsa

1 A na tomto místě bych zopakoval snad posté své přesvědčení, že kdyby se soudci (ale i advokáti) důsledně drželi zásady rozhodnutí při jediném nařízeném jednání, která je, bavíme-li se o civilním procesu, již téměř 50 let v zákoně zakotvena, ubyla by minimálně polovina problémů, které tíží českou justici.

2 V poslední době stálo za pozornost například humorné vysvětlení pana premiéra, cože je ještě lobbying a co už korupce.

3 Zák. č. 259/2008 Sb. účinný od 1. 7. 2008.

4 Zák. č. 314/2008 Sb. účinný od 1. 10. 2008.

5 Podstatné zpřísnění kárného řízení, omezení funkčního období soudních funkcionářů, mnohem větší vliv exekutivy (prezidenta) na jmenování předsedů soudů...





# Konference států Visegrádské čtyřky na téma e-justice

**I poslední nevěřící Tomášové se mohli 4. listopadu 2008 na pražském Žofíně přesvědčit o tom, že budoucnost justice patří elektronizaci.**

**Z**a podpory řady partnerů včetně České advokátní komory zde Ministerstvo spravedlnosti ČR uspořádalo konferenci států Visegrádské čtyřky s názvem **eJustice: Cesta k otevřené komunikaci veřejnosti s justicí**. Mezinárodní akci, ve které vystoupili experti z ministerstev spravedlnosti všech čtyř zemí Visegrádské čtyřky, ale i hosté z Německa a Rakouska, moderoval redaktor Českého rozhlasu Jan Pokorný.

Konferenci zahájil **ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil**. Jak vysvětlil, myšlenka na společnou konferenci států Visegrádu, jejímž cílem by byla **výměna zkušeností v oblasti elektronizace justice**, vznikla letos na jaře na setkání ministrů spravedlnosti Visegrádské skupiny v Tatranské Lomnici. Ocenil zároveň, že účast na konferenci přijali

i odborníci z Německa a Rakouska, tedy ze zemí, kde mají s elektronizací (nejen) justice větší a cenné zkušenosti. Pospíšil zároveň zdůraznil, že **e-justice bude jedním z klíčových témat českého předsednictví Evropské unii**, které naši zemi čeká v první polovině příštího roku.

S prvním odborným příspěvkem – „**Elektronické podávání a doručování, práce s elektronickými dokumenty**“ vystoupil Pospíšilův náměstek **František Steiner**. Při cestě k cíli, kterým je elektronická komunikace v rámci celé justice a všeobecné zavedení elektronických spisů, je třeba podle Steinerových slov vycházet z těchto premis:

- univerzálnost řešení pro celou ČR;
- stabilita při jeho zavádění, aby se nenarušil chod justice;
- jednotnost systému;
- jeho důvěryhodnost a bezpečnost a
- kompatibilita.

Za základ systému elektronizace justice označil náměstek Steiner **centrální elektronickou podatelnu**, která



zajistí vstupy i výstupy do resortu primárně v elektronické podobě.

Při doručování již zákon umožňuje využít zaručený elektronický podpis, za bezpečnější ale náměstek označil čipové karty; budoucnost komunikace občanů i profesionálů s resortem justice ale Steiner vidí v používání webových rozhraní, **centrálního webového serveru, na kterém budou občané i profesionálové komunikovat se soudem prostřednictvím interaktivního formuláře**, tedy obdobně, jak již dnes na portálu **www.justice.cz** funguje elektronický platební rozkaz. Náměstek krátce představil i **projekty českého ministerstva spravedlnosti na rok 2009**, kterými jsou:

- dotvoření portálu resortu justice tak, aby mohl být napojen na jednotný evropský justiční portál,
- elektronické trestní řízení,
- zlepšení zápisů do obchodního rejstříku – dotvoření formulářů jako interaktivních,
- používání videokonferencí (zejména přeshraniční výslechy svědků či obviněných).

Na Steinerovo vystoupení navázal jeho kolega, **náměstek pro legislativu František Korbek**. Ten ve svém příspěvku „Legislativa a eJustice“ zdůraznil, že elektronizace justice nesmí být kompromisem mezi požadavky techniky a požadavky justice, ale že **technika musí být podřízena požadavkům justice**, přičemž smyslem a důvodem zavádění elektronizace je zvýšení efektivity justice, především

- zlepšení přístupu veřejnosti k soudům,
- snížení celkových procesních nákladů,
- vyšší transparentnost rozhodovacích procesů,
- kvalitnější informační servis pro soudy i pro strany,
- možnost efektivnějších procesních postupů,
- zvýšení vnější i vnitřní bezpečnosti.

Korbek rovněž shrnul předpisy, které elektronizaci justice legislativně umožňují či umožní. Jsou to především:

- zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu;
- zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích,
- zákon číslo 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy,
- novela občanského soudního řádu, která s platností od 1. 7. 2008 zavedla elektronický platební rozkaz,
- novela obchodního zákoníku, která od 1. 7. 2005 zavedla formuláře pro zápisy do obchodního rejstříku na internetu,
- nový insolvenční zákon, který od 1. 1. 2008 zavedl elektronický insolvenční rejstřík,
- zákon 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, který s platností od 1. 7. 2009 zavádí pro státní a veřejné instituce prioritu elektronického doručování a zrovnoprávňuje listinné a elektronické písemnosti,
- tzv. souhrnná novela občanského soudního řádu, schválená 31. 10. 2008 Poslaneckou sněmovnou (poslanecký tisk číslo 478), která v civilním soudním řízení zavádí prioritu elektronického doručování proti listinnému a bude zákonným základem pro vedení soudních spisů v elektronické podobě.

Následné vystoupení **náměstka ministra spravedlnosti**

**Polské republiky, soudce Bogdana Pękalského**, zaujalo zcela zaplněný Žofin popisem polského řešení palčivého problému elektronizace justice, **kterým je zajištění co nejbezpečnější a zároveň co nejjednodušší elektronické komunikace občana se soudem** – což v praxi prakticky vylučuje použití zabezpečeného elektronického podpisu.

Naši severní sousedé proto **pro masové užití zavedli místo elektronického podpisu heslo**. Uživatel si zakládá takzvaný „účet“ (datovou schránku, e-mailovou adresu) v systému tak, že do něho zadá své jméno a příjmení, dále polskou obdobu českého rodného čísla, číslo občanského průkazu a místo narození. Tyto údaje se ověří v databázi rodných čísel a poté si uživatel zvolí heslo, které mu nadále umožní komunikaci se soudy.

Pękalského kolegyně **Monika Jurkiewicz, analytička IT polského ministerstva spravedlnosti** popsala elektronické prostředky informování veřejnosti v Polsku.

**Generální ředitel sekce justiční informatiky a statistiky Ministerstva spravedlnosti SR Jozef Kaffka** představil elektronické služby, které občanům i podnikatelům od 1. srpna 2007 poskytuje **slovenský obchodní rejstřík**. Občanům je po zaplacení poplatku zaslán, a to buď elektronicky, nebo v papírové podobě, výpis z obchodního rejstříku či potvrzení o neuložení dokumentů ve sbírce listin. Podnikatelé, kteří ale musí disponovat zaručeným elek-



tronickým podpisem, pak mohou elektronicky podávat návrhy na zápis do obchodního rejstříku, dále návrhy na změnu či výmaz z obchodního rejstříku, či žádosti o uložení dokumentů do sbírky listin. Motivace pro užívání e-justice je finanční.

Od roku 2005 všechny slovenské soudy převádějí své dokumenty do elektronické podoby, zatím bylo naskenováno 317 tisíc dokumentů, které jsou uchovávány v centrálním registru.

Jak Kaffka uvedl, během prvních třinácti měsíců provozu bylo odesláno žadatelům 40 tisíc elektronických dokumentů, soudy pak obdržely na 1200 elektronických návrhů.

Druhý slovenský přednášející, **vedoucí oddělení JASPI slovenského ministerstva spravedlnosti Roman Makara** hovořil na téma „eJustice a legislativa“. Upozornil na problém právní závaznosti elektronických verzí právních



předpisů a zejména právní závaznosti konsolidovaných textů zákonů. Především ale představil projekt **elektronizace celého legislativního procesu v SR**, který bude zahájen 1. 1. 2009. Ten je založen na dvou základních prvcích. Prvním je Editor právních předpisů, který budou používat všichni legislativní pracovníci, podílející se na vytváření nových návrhů zákonů, druhým pak Portál právních předpisů, tedy webový portál, zajišťující dodržování pracovního postupu vytváření legislativních dokumentů až do jejich doručení do Sbírký zákonů.

Odpolední blok konference zahájili hosté z Maďarska. Jako první vystoupil **György Kiss, poradce pro kodifikaci občanského a hospodářského práva Ministerstva spravedlnosti a výkonu práva Maďarské republiky, s tématem zabezpečení informačních systémů**. Jedná se o aktuální téma, neboť Maďarsku nabude během několika měsíců platnosti zákon, zavádějící do veřejné správy téměř všeobecnou elektronizaci. Jak György Kiss zdůraznil, pro široké využívání elektronických služeb veřejnosti je naprosto nezbytné zajistit důvěru v jejich bezpečnost, přičemž náklady na zajištění této bezpečnosti ponese stát. „Každý jednotlivý případ zabránění škodě je v souvislosti s bezpečností informací ziskem,“ zdůraznil Kiss. Výše nákladů na bezpečnost pak závisí na výši škody, která by vznikla možným zneužitím či zničením dat; dosáhnout stoprocentní bezpečnosti ale podle jeho slov není možné.

Připravovaný systém elektronizace, jímž se bude řídit zaslání a doručování úředních dokumentů v Maďarsku a který bude postupně zaváděn i do komunikace soudů s účastníky občanskoprávních sporů, popsal účastníkům konference **poradce pro koordinaci vnitřního rozvoje, oddělení IT Ministerstva spravedlnosti a výkonu práva Maďarské republiky Tamás Gáll**. Bude pro něho využit již existující a fungující Centrální systém elektronických služeb, který provozuje webovou stránku **www.magyarorsaz.hu** (v anglické verzi **www.hungary.hu**), a přes nějž se již dnes podávají daňová přiznání a probíhá veškerá komunikace s obchodním rejstříkem.

Jak Gáll zdůraznil, základním problémem, jež je nutné vyřešit při elektronickém doručování úředních a zejména soudních dokumentů, je potřeba získat **věrohodné potvrzení o doručení zásilky**. Z tohoto důvodu nejsou vhodné pro elektronické doručování e-mail. Věřitelná informace o doručení bude zabezpečena tak, že ve chvíli, kdy bude někomu prostřednictvím tohoto systému doručen nějaký úřední dokument, obdrží informativní e-mail a textovou zprávu na mobilní telefon, které ale nemají právní relevanci. Když pak v Centrálním systému elektronických služeb klikne na odkaz, který daný dokument symbolizuje, bude odesílateli zasláno elektronické potvrzení o doručení, a příjemce si bude moci daný dokument přečíst. Pokud se někdo k danému systému nepřipojí, „neodkliknutý“ dokument se bude považovat za doručení po osmi dnech.

Prezentace tohoto maďarského modelu vyvolala živou odezvu účastníků konference, nejpodstatnější dotaz směřoval k bezpečnosti takového doručování prostřednictvím veřejně dostupné webové adresy. Jak Gáll vysvětlil, aby občan získal přístup ke své elektronické poště, bude se muset osobně dostavit na úřad, kde dostane heslo a login, a případně

se bude moci domluvit i na dalších ochranných prvcích.

Velký zájem vyvolala i prezentace přednášejících z Rakouska, **Christana Geseka z oddělení IT Spolkového ministerstva spravedlnosti** i jeho vedoucího Martina Schneidera. Na webové stránce **www.edikte.justiz.gv.at** je nyní vedeno již třináct dílčích databází, například obchodní rejstřík, insolvenční rejstřík, ustanovení opatrovníka, prohlášení za mrtvého, či veřejná oznámení v rámci pozůstalostních řízení, od roku 2003 se zde zveřejňují **informace o dražbách**. Jak mohli účastníci konference vidět na konkrétní ukázce, zájemci, který se chce ucházet o draženou nemovitost, se na internetu dostane velmi kvalitních informací – najde tam fotografie, plánek i znalecký posudek. Znalci zaslají soudu své posudky v dokumentu opatřeném elektronickým podpisem. Podle Gesekova vyjádření se výrazně zvýšil zájem o dražby i výnosy z nich, náklady na insolvenční řízení pak klesly z 1000 euro na 60 euro.

Velkému zájmu rakouské veřejnosti se těší i **seznam znalců a tlumočnicků**, fungující od začátku roku 2004 – jen za leden 2008 se na příslušnou stránku obrátilo s dotazem na 350 tisíc lidí. Všichni znalci a tlumočníci mají od roku 2005 čipové karty s uloženým elektronickým podpisem, což umožňuje, aby si každý mohl na internetu sám spravovat a měnit údaje o sobě (adresa, telefonní číslo, e-mail, případně další údaje).

**Martin Schneider, vedoucí oddělení IT Spolkového ministerstva spravedlnosti** pak pohovořil o evropské dimenzi elektronizace justice. Na toto téma proběhla od roku 2006 již řada kongresů, poslední z nich byl ve francouzském Dijonu. V rámci tohoto projektu, ve kterém je zapojena i Česká republika, rakouští odborníci spolu s Němci, Portugalci a Francouzi vytvářejí **prototyp evropského portálu justice**. Ten bude nejprve obsahovat údaje o **tlumočnicích a o insolvenčních řízeních**. Jak připravovaný portál vypadá i jak se v něm vyhledává se navíc mohli účastníci konference přesvědčit na vlastní oči.

V závěru konference představili **Eberhard Schollmeyer, vedoucí oddělení užití IT v oblasti spravedlnosti ze Spolkového ministerstva spravedlnosti Německa a Carsten Schmidt z Ministerstva spravedlnosti Severního Porýní – Vestfálska německý portál justice www.justiz.de**, který funguje od jara 2005. Portál obsahuje kromě obecných informací včetně části celonárodního i zemského práva rovněž elektronický obchodní rejstřík, insolvenční rejstřík, katastr nemovitostí, platební příkazy, soudní dražby a videokonference.

❖ PhDr. IVANA CIHLÁŘOVÁ

❖ Foto JAN KOLMAN



# ASPI a ČAK: další díl spolupráce

## Online kurzy právnícké angličtiny TransLegal vstupují na český trh



**Společnost ASPI uzavřela s TransLegal, anglo-americkou právní kanceláří se sídlem ve Stockholmu, exkluzivní smlouvu, prostřednictvím které přináší do České republiky online kurzy právnícké angličtiny. O službě Legal English, dostupné na internetové adrese [www.legalenglish.cz](http://www.legalenglish.cz), o společnosti TransLegal a jejich vzdělávacích programech i o exkluzivních podmínkách služby sjednaných pro český trh, respektive pro advokáty a advokátní koncipienty zapsané v seznamech České advokátní komory, hovořila s online manažerem ASPI Petrem Háze redakce Bulletinu advokacie.**

### • Kdo je TransLegal a čím se zabývá?

Společnost TransLegal byla založena v roce 1989 americkými a britskými právníky ve švédském Stockholmu. Od té doby se stala lídrem v poskytování produktů a služeb právnícké angličtiny, které připravuje jejich interní oddělení právníků-lingvistů, jež je jedním z největších na světě. TransLegal mezinárodní právní komunitě dokáže nabídnout širokou paletu služeb, a to včetně certifikovaných testů právnícké angličtiny, semináře a školení, učebnice či jiné publikace právnícké angličtiny, a rovněž i překlady právních dokumentů.

### • Proč se TransLegal rozhodli vstoupit na náš trh prostřednictvím společnosti ASPI a nikoli přímo? Internetové služby přece neznají hranice...

TransLegal své služby poskytuje ve většině západoevropských zemí a mají tedy zájem rozšířit svou působnost i do středoevropského regionu, který má ovšem svá územní, právní i ekonomická specifika. Proto uvítali naši nabídku na partnerskou spolupráci, kdy oni svým renomé garantují zkušenosti a kvalitu vzdělávacích kurzů a ASPI přináší znalost místního trhu a povědomí a přítomnost v právnícké komunitě. Spojením těchto předností tak spolu dokážeme zajistit kvalitní vzdělávání a zároveň být blízko k zákazníkovi a zajistit zákaznický servis. Navíc se nám pro ČR podařilo vyjednat velice atraktivní cenové podmínky a další slevy, jež nabízíme prostřednictvím České advokátní komory – našeho letitého seriózního partnera – advokátům a advokátním koncipientům. Pevně věřím,

že naše právní komunita tuto spolupráci ocení a posoudí ji jako pro ni velmi výhodnou a zajímavou.

### • Mluvíte o garanci kvality a zkušenostech v právníckém vzdělávání TransLegal. Jsou jejich kurzy někde akreditované či certifikované?

Ano, online kurzy již byly akreditovány pařížskou, švédskou a milánskou advokátní komorou, podle jejich učebnic se vyučuje na právnických fakultách od Moskevského státního institutu mezinárodních vztahů až po Katolickou univerzitu Argentiny. Ve spolupráci s University of Cambridge vytvořili jediný mezinárodně uznávaný certifikovaný test právnícké angličtiny ILEC a Cambridge University Press vydává učebnici právnícké angličtiny, jejímž autorem je právě TransLegal. A to je jen pár příkladů, které činí TransLegal předním a respektovaným poskytovatelem služeb v oblasti právnícké angličtiny na světě.

### • Jaké kurzy Legal English nabízí a komu jsou určeny?

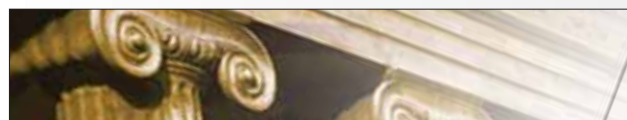
TransLegal nabízí několik různých typů vzdělávání, a to online kurzy, distanční výukové kurzy, prezenční kurzy a semináře, online tréninkové zdroje a nástroje. Kurzy jsou určeny především právním firmám a kancelářím, právníkům ve firmách a státních institucích a rovněž studentům právnických fakult.

Služba Legal English v České republice nyní přichází s nabídkou online kurzů právnícké angličtiny. Pokud najdeme mezi českou právní komunitou zájem i o další typy vzdělávání, jsme ve spolupráci s TransLegal rovněž připraveni nabídnout prezenční kurzy a semináře či další služby.

### • Zmínil jste se o cenových výhodách pro Českou advokátní komoru. Jakou nabídku jste tedy pro advokáty a advokátní koncipienty připravili?

V první řadě musím zmínit, že samotné ceny kurzů, s výjimkou produktu PLEAD, jsou pro ČR poloviční oproti běžným cenám, za které TransLegal prodává v západoevropských zemích. **Pro advokáty a advokátní koncipienty je pak prodejní cena zvýhodněna o dalších 25 %.** Nabízíme rovněž výhodné množstevní slevy, které zajistí uvítají velké advokátní kanceláře. Aktuální cenovou nabídku najdou zájemci na stránkách [www.legalenglish.cz](http://www.legalenglish.cz) v části Ceník.

✦ Red.





# TransLegal®

The world's leading provider  
of Legal English

## Legal English

Prostřednictvím exkluzivní smlouvy společnosti ASPI a renomované právní kanceláře TransLegal vstupuje na český trh provozovatel unikátního vzdělávacího systému právnické angličtiny.

TransLegal je světovým lídrem v oblasti právnické angličtiny a nabízí široké portfolio svých produktů služeb mezinárodní právnické komunitě, které zahrnují testy, online kurzy, prezentační semináře a cvičení, překlady právnických dokumentů atd.

Testy TransLegal jsou jediné mezinárodně uznávané testy právnické angličtiny vytvořené ve spolupráci s Cambridgeskou univerzitou. Online kurzy jsou akreditovány pařížskou a milánskou advokátní komorou.

Mezi zákazníky společnosti TransLegal patří významné advokátní firmy a asociace jako jsou:

Linklaters	PriceWaterHouseCoopers
Freshfields	Societe Generale
Baker & McKenzie	Deutsche Börse
White & Case	Stocholm Stock Exchange
Bertelsmann	Advokatfirman Vinge
Opel	AstraZeneca
Paris Bar Association	Pfizer

Již brzy Vás seznámíme s konkrétní nabídkou kurzů a jejich cenových relací. Máme připravené speciální ceny nejen pro Českou republiku, ale i další slevy pro členy České advokátní komory.



právník roku

# Moderuje Marek Eben, hrají a zpívají Chinaski

## právník roku 2008

**Galavečer letošního ročníku celojustiční soutěže Právník roku 2008 se blíží. Organizátoři soutěže – Česká advokátní komora a EPRAVO.CZ – připravují kulturní program a další organizační náležitosti tak, aby se 23. leden 2009 v pražském 4\* kongresovém hotelu Clarion stal tím nejlepším a nejvydařenějším v dosavadní historii soutěže.**

**P**odařilo se nám, stejně jako loni, získat pro galavečer české moderátorské eso Marka Ebena! Kdo byl loni v brněnském BOBYCENTRU, určitě si na jeho excelentní výstupy rád vzpomene, kdo jste Marka Ebena v akci před právníckým publikem ještě nezažili, přijďte, stojí za to!

Hlavní hvězdou galavečera bude hudební skupina Chinaski, a nejen proto, že její frontman Michal Malátný je vystudovaný právník! Velký koncert Chinaski je naplánován do hlavního kongresového sálu, který se po oficiální části galavečera změní v koncertní prostor.

Přijďte zatleskat novým nositelům titulu Právník roku v české justici. Přijďte poslouchat dobrou hudbu, tančit, zaspívat si třeba s cimbálovkou, pobavit se s kolegy, ochutnat delikatesy hotelové kuchyně. To vše pro vás bude připraveno

ve dvou podlažích nejnovějšího pražského kongresového hotelu.

Vezměte s sebou dobrou náladu a přijďte si užít – doufejme – další vydařený společenský večer, který, stejně jako celá soutěž, patří všem, jenž se snaží zvedat úroveň české justice.



**Program galavečera**

- 19.00** Zahájení oficiální části galavečera v hlavním kongresovém sálu Clarion Congress Hotel Prague.
- 19.05** Slavnostní vyhlášení výsledků v jednotlivých kategoriích, moderuje Marek Eben, jednotlivé ceny budou předávat významné osobnosti české justice a veřejného života.
- 20.30** Konec oficiální části večera, pozvání na společenský raut a doprovodný kulturní program ve dvou podlažích hotelu:
  - Rhythm Desperados - hrající soul, jazz, funk a R'n'B
  - Shadde Yadda - jazzové trio ve složení kontrabas, saxofon, kytara
  - Bandshees - tradiční irská a skotská hudba s ukázkami irských a skotských tanců
  - Ponava - cimbálová muzika z Brna

**• CHINASKI - HVĚZDA VEČERA! NENEČEJTE SI UJÍT JEJICH VELKÝ KONCERT V HLAVNÍM KONGRESOVÉM SÁLU!**

**02.00** Předpokládaný konec společenské části galavečera.





# Jak získat vstupenky na galavečer?

**KAŽDÝ ADVOKÁT A ADVOKÁTNÍ KONCIPIENT MÁ NÁROK NA VSTUPENKY PRO SEBE A SVŮJ DOPROVOD ZDARMA.**

Kapacita hlavního kongresového sálu v Clarion Congress Hotel Prague je však přece jen omezena. Máte-li tedy chuť setkat se s kolegy z právnické branže, strávit příjemný společensko-kulturní večer v Praze, přijďte či přijed'te (a zůstaňte v Praze třeba i celý víkend za velmi výhodnou ubytovací cenu ve 4\* hotelu).

Rezervujte si jednoduchým způsobem – viz níže – ale včas své vstupenky. Vyhněte se tomu, že slavnostní vyhlášení vítězů Právníka roku 2008 budete sledovat v přílehlých prostorách kongresového sálu z plazmových obrazovek tak, jako část návštěvníků předloni v TOP HOTELU Praha, anebo že na vás už vůbec žádné vstupenky nezbydou, jak se to některým zájemcům stalo loni.



K rezervaci vstupenek využijte níže zveřejněný formulář, který vystřihněte a zašlete:

- a) faxem na +420 224 932 989
- b) poštou na adresu: Česká advokátní komora  
sekretariát předsedy  
Národní třída 16  
110 00 Praha 1
- c) elektronicky na [sekr@cak.cz](mailto:sekr@cak.cz) (formulář v elektronické podobě naleznete na [www.cak.cz](http://www.cak.cz)/rubrika Aktuality pod názvem Formuláře ke galavečeru Právníka roku 2008)  
*Vstupenky budou zasílány na vámi uvedenou adresu poštou ZDARMA v průběhu ledna 2009.*

## REZERVACE VSTUPENEK

Galavečer Právníka roku 2008 – 23. 1. 2009, 19 hodin, Clarion Congress Hotel Prague

Příjmení a jméno advokáta/koncipienta

Adresa AK




Telefon/Fax

E-mail

Žádám o zaslání vstupenek na galavečer Právník roku 2008 (zvolený počet zaškrtněte)

1 ks

2 ks

Datum

Podpis advokáta/koncipienta

# REZERVACE UBYTOVÁNÍ



Objednávám si závazně ubytování u příležitosti konání galavečera Právníka roku 2008 v Clarion Congress Hotel Prague:

Jednolůžkový pokoj Standard 1990 Kč  Jednolůžkový pokoj Executive 2790 Kč

Dvoulůžkový pokoj Standard 2250 Kč  Dvoulůžkový pokoj Executive 3050 Kč

(zvolenou variantu zaškrtněte)

Ceny jsou včetně bufetové snídaně, místních poplatků a DPH.

Příjmení, jméno

Datum příjezdu  Datum odjezdu

Počet pokojů  Kuřácký  Nekuřácký

Název AK

Telefon/Fax  E-mail

Pro potřeby hotelu sdělte, prosím, detaily o kreditní kartě, které slouží pouze pro garanci této služby:

Kreditní karta AMEX  Číslo karty

(zaškrtněte) MASTERCARD  Platnost

VISA  CVC

DINERS

Datum  podpis účastníka akce

## Jak si výhodně a pohodlně zajistit ubytování v Praze?

Pro ty z vás, kteří nejsou křtěni Vltavou a budou chtít v Praze přenocovat, případně si tu svůj pobyt prodloužit na celý víkend, sjednala Česká advokátní komora exklusivně výhodné podmínky ubytování přímo v místě konání galavečera – v 4\* Clarion Congress Hotel Prague. Ubytovaní si však zařizuje každý individuálně – kontaktem přímo s hotelem. Jak?

1. zasláním vyplněného formuláře (viz níže) poštou na adresu:

**Rezervační oddělení  
Clarion Congress Hotel Prague  
Freyova 33  
190 00 Praha 9 – Vysočany**

2. zasláním vyplněného formuláře (viz níže) faxem:  
**+420 211 131 402**

3. telefonicky na telefonní číslo rezervačního oddělení hotelu:  
**+420 211 131 116**; uveďte kouzelné heslo „Právník roku“ – pro účtování speciálně sjednané ceny pokojů.

4. formulář v elektronické podobě si můžete stáhnout též z webových stránek [www.cak.cz/Aktuality](http://www.cak.cz/Aktuality) pod názvem Formuláře ke galavečeru Právníka roku 2008, elektronicky vyplněný ho můžete e-mailem zaslat na: [bednarova@cchp.cz](mailto:bednarova@cchp.cz)

4\* Clarion Congress Hotel Prague je zcela nový mezinárodní hotel s moderním kongresovým centrem a byl uveden do provozu v letošním roce. Nachází se v Praze 9, přímo na stanici Vysočanská trasy B pražského metra. Je přímo propojen s vestibulem metra a nákupní Galerii Fénix. Výstup do hotelu z vestibulu metra směrem na náměstí OSN.

V hotelu naleznete hlídané placené (automaty) podzemní parkoviště pro 600 vozů, před hotelem stanoviště taxi.

K dispozici je 535 pokojů a 25 apartmá vybavených koupelnou, minibarem, trezorem, SAT a PAY TV, telefonem, žehličkou, vysoušečem vlasů a vysokorychlostním připojením k internetu. Pokoje jsou plně klimatizované, bezbariérové a můžete si vybrat mezi kuřáckými a nekuřáckými.

**Upozornění: Uvedené ceny pokojů platí pouze pro rezervace provedené do 20. 12. 2008. Pro rezervace provedené po tomto datu si hotel vyhrazuje právo cenu upravit.**

**Bezplatné storno rezervace je možné učinit do pěti dnů před příjezdem. Pozdní storno nebo nedejezd bude účtován ve výši první noci rezervace.**

*Zajistěte si výhodné ubytování na galavečeru Právníka roku!*





# K zaručenému elektronickému podpisu: Jak na to?

*Rady jen pro ty, kteří ho dosud nemají*

Od roku 2000 zná český právní řád pojem zaručený elektronický podpis a umožňuje jej používat (zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu). Hlavním smyslem zaručených elektronických podpisů je minimalizace „papírování“ a častých návštěv jednotlivých úřadů, mimo jiné například i soudů, a usnadnění komunikace s úřady státní správy. Úřady si pro tyto účely zřizují e-podatelny, kam snadno a rychle ze svého počítače můžete zaslat podání se svým zaručeným elektronickým podpisem.

Pokud budete chtít proniknout do problematiky zaručených elektronických podpisů, dříve či později se setkáte s dvěma pojmy – **zaručený elektronický podpis** (někdy zkracováno pouze na elektronický podpis) a **certifikát, případně certifikační autorita**.

Zjednodušeně řečeno je zaručený elektronický podpis jakási elektronická značka, kterou přidáte k vámi vytvořenému dokumentu nebo zprávě a která v tu chvíli slouží k jednoznačnému ověření identity (totožnosti) podepsané osoby. Zaručený elektronický podpis využívá asymetrické kryptografie, tedy použití veřejného a soukromého klíče uživatele. Vy, jako autor e-zprávy, provedete elektronický podpis s využitím svého soukromého klíče a příjemce vaší zprávy si za pomoci veřejného klíče ověří vaši totožnost.

Certifikát je na druhou stranu datová zpráva, která v sobě „nese“ ověření totožnosti žadatele na základě předložení jeho osobních dokladů, obsahuje tedy již výše zmiňovaný veřejný klíč. Toto osvědčení vydává akreditovaný poskytovatel certifikačních služeb – certifikační autorita, která slouží jako nezávislá strana elektronické komunikace a ručí za pravost certifikátu. Veškerý proces probíhá elektronicky, žádost se vyplňuje on-line na internetu, k vydání certifikátu stačí obvykle pouze jedna návštěva u certifikační autority (cca 15 minut), která ověří vaše dokumenty. Certifikát je vázaný na určitý e-mail, který uvedete ve své žádosti a jeho platnost je standardně 12 měsíců. Po uplynutí této doby nemusíte procházet celou procedurou znovu, ale pouze zažádáte o prodloužení platnosti vašeho certifikátu (k čemuž vás pravděpodobně včas vyzve certifikační autorita, která vám certifikát vydala). Cena pořízení certifikátu se pohybuje v řádech několika set korun.

Níže vám nabízíme jednoduchý postup od A do Z, který vás snadno provede přes žádost až k elektronickému podpisu vaší datové zprávy.



## 1. Zvolte si jednoho z akreditovaných certifikačních subjektů (certifikační autoritu).

V současné době je v ČR několik subjektů, které certifikáty vydávají. Avšak pouze tři subjekty vydávají kvalifikované certifikáty. Jsou to:

První certifikační autorita, a. s. ([www.ica.cz](http://www.ica.cz))

Česká pošta, s. p. ([www.postsignum.cz](http://www.postsignum.cz))

eIdentity, a. s., ([www.eidentity.cz](http://www.eidentity.cz))

## 2. Navštivte internetové stránky vámi vybrané certifikační autority a vyberte si jeden z nabízených produktů – certifikátů.

Pro získání zaručeného elektronického podpisu je nejdříve potřeba o certifikát zažádat. V tomto bodě však mějte na paměti, že chcete-li komunikovat pomocí zaručeného elektronického podpisu s úřady všeho druhu, potřebujete k tomu kvalifikovaný certifikát, který má oporu v zákoně a je možná jeho zpětná verifikace, což neplatí u komerčního certifikátu. Ten je vhodný spíše pro šifrování a komunikování v uzavřených systémech (např. v interní podnikové poště), které mají podmínky upraveny smluvně.

## 3. Na internetových stránkách certifikační autority vyplňte žádost o certifikát.

Tuto operaci byste měli provádět na počítači, na kterém chcete též vyřizovat svoji poštu. Na stránkách postupujte dle kroků, které pro vás připravila certifikační autorita. Výstupem je vygenerovaná vyplněná žádost, kterou je třeba uložit na některém z přenosných médií (flash disk, CD, disketa...).

Při vyplňování žádosti si **přečtěte všechny podmínky poskytnutí certifikátu**, které si daná autorita stanoví.

Zvláštní pozornost věnujte systémovým požadavkům jednotlivých autorit (nároky na operační systémy, webové prohlížeče, jejich doporučené verze, případně s povoleným spuštěním prvků ActiveX a JavaScript). Seznamte se též s Certifikační politikou, dokumentem, který vám přiblíží celý „životní cyklus“ certifikátu a přesně vám vymezí vaše práva a povinnosti, ke kterým se podpisem smlouvy zavazujete.

**4. Ve složce kontaktů na internetových stránkách certifikační autority, kterou jste zvolili, si vyberte nejbližší pobočku registrační autority, domluvte si schůzku a navštivte její pracovníky.**

Při návštěvě certifikované autority nezapomeňte s sebou vzít dva doklady totožnosti, vaši nahanou žádost o certifikát a doložení existence společnosti. V případě advokátů je takovým dokladem *Osvědčení o zápisu do seznamu advokátů* vydávané ČAK.

**5. Certifikační autorita s vámi na základě předložených dokladů podepíše smlouvu a vydá vám certifikát.**

Tento certifikát si odnesete opět na některém z přenosných médií či čipové kartě.

**6. Do svého počítače dle instrukcí certifikační autority nainstalujte certifikát.**

Manuál k instalaci najdete na internetových stránkách autorit, nebo si ho vyžádejte hned při návštěvě certifikační autority.

**7. Ve svém poštovním programu si nastavte podepisování dokumentů.**

Například v Microsoft Outlooku (Office 2007) najdete tuto možnost v záložce Nástroje, Centrum zabezpečení, Zabezpečení e-mailu, zaškrtnutím přidáte digitální podpis do vašich odesílaných zpráv.

V Outlook Expres tuto funkci najdete v Nástroje, Možnosti, Zabezpečení, zaškrtnete možnost digitálně podepisovat odesílané zprávy.

Před samotným odesláním vaší datové zprávy klikněte myši na ikonu „digitálně podepsat zprávu“.

**8. Zdá se vám postup složitý, nejste si jistý/á v technických záležitostech kolem počítačů?**

Každá certifikační autorita má vyškolený tým pracovníků, kteří vám jistě rádi poradí a pomohou. Speciálně jen pro tento účel mají zřízeny telefonní linky podpory zákazníků, telefonní čísla získáte na internetových stránkách certifikační autority.

Přijde vám to celé zbytečné? V říjnu loňského roku začaly fungovat první části systému elektronického a internetového soudnictví, v červenci 2008 se objevila možnost podat návrh na vydání platebního rozkazu elektronickou formou, žhavou novinkou je možnost získat on-line přístup k informacím o průběhu řízení a informace o nařízených jednáních. A tím zdaleka elektronizace justice nekončí. Za nějaký čas bude skutečně zaručený elektronický podpis pro advokáta nutností. Tedy – není nač čekat.

✦ MARIE HAKLOVÁ, DIS, odbor vnějších vztahů ČAK



**CODEXIS<sup>®</sup> ADVOKACIE**

PRÁVNÍ INFORMAČNÍ SYSTÉM

## LISTOPAD PLNÝ NOVINEK

### Literatura - nová řada informací

- s novou řadou informací Literatura víte, o čem se píše
- knižní bibliografie, anotace právních periodik, články a komentáře
- provázanost s dokumenty ve všech datových zdrojích
- hypertextové odkazy

### CODEXIS<sup>®</sup> Link - snadno a rychle

Šetřete svůj drahocenný čas a pracujte s odborným textem interaktivně. CODEXIS<sup>®</sup> Link v odborném textu rozpozná odkazy na právní předpisy či judikáty a dle Vašeho výběru je zobrazí v systému CODEXIS<sup>®</sup> ADVOKACIE. Samozřejmě v aktuálním znění. Vše ve třech jednoduchých krocích.





## Sdělení ČAK o povinných platbách

- ❖ o výši a splatnosti příspěvku na činnost České advokátní komory (dále jen „Komora“) pro rok 2009
- ❖ o výši a splatnosti odvodu do sociálního fondu Komory pro rok 2009
- ❖ o výši a splatnosti odvodu do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů za rok 2008
- ❖ o výši a splatnosti pojistného pro rok 2009

### I. Příspěvek na činnost Komory pro rok 2009

Výše příspěvku advokáta na činnost Komory na rok 2009 činí

- a) 8000 Kč,
- b) 3000 Kč, byl-li advokátovi pozastaven výkon advokacie,
- c) 4000 Kč, byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 30. červnu 2009.

**Příspěvek je splatný do 20. ledna 2009.**

Byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 20. lednu 2009, je příspěvek splatný do jednoho týdne ode dne zápisu. **To platí obdobně pro platby, které vyplývají ze změn oznámených matrice v průběhu roku.**

### II. Odvod do sociálního fondu Komory pro rok 2009

Výše odvodu advokáta do sociálního fondu Komory na rok 2009 činí

- a) 500 Kč,
- b) 250 Kč, byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 30. červnu 2009,
- c) odvod neplatí advokáti, kterým byl pozastaven výkon advokacie.

**Odvod je splatný do 20. ledna 2009.**

Byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 20. lednu 2009, je odvod splatný do jednoho týdne ode dne zápisu. Výše a splatnost příspěvku na činnost Komory a odvodu do sociálního fondu Komory se vztahuje rovněž na usazené evropské advokáty.

Příspěvek na činnost Komory a odvod do sociálního fondu Komory se platí **převodem na účet Komory č. 12432011/0100**. Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, kterým je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající ze čtyřmístného čísla roku, na který je příspěvek nebo odvod placen (**2009**), a pětimístného registračního čísla advokáta (**příklad VS: 200900239**). **Příspěvek a odvod lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Národní třída 16, Praha 1.**

**Pondělí – čtvrtek: 8.00 – 15.30 hod.**

**Pátek: 8.00 – 13.30 hod.**

### III. Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů za rok 2008

Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů jsou povinni platit advokáti, usazení evropští advokáti a obchodní společnosti zřízené k výkonu advokacie, kteří zaměstnávají advokátní koncipienty.

Výše odvodu za jednoho advokátního koncipienta za rok 2008 činí

- a) 3000 Kč,
- b) pokud pracovní poměr advokátního koncipienta netrval celý kalendářní rok, činí výše odvodu 1/12 z částky uvedené ad a) za každý započatý měsíc trvání pracovního poměru;
- c) pokud byl advokátnímu koncipientovi pozastaven výkon právní praxe, ale jeho pracovní poměr k povinnému advokátovi nadále trvá, snižuje se výše odvodu uvedená ad a) o 1/12 za každý kalendářní měsíc, po který pozastavení právní praxe advokátního koncipienta trvá, a to počínaje kalendářním měsícem následujícím po měsíci, ve kterém k pozastavení výkonu právní praxe advokátního koncipienta došlo;

d) pokud advokátní koncipient přeruší výkon právní praxe z důležitých osobních překážek v práci na dobu delší než 60 po sobě následujících pracovních dnů, snižuje se výše odvodu uvedená ad a) o 1/12 za každý kalendářní měsíc, po který přerušení výkonu právní praxe advokátního koncipienta z tohoto důvodu trvá, a to počínaje kalendářním měsícem následujícím po měsíci, ve kterém k přerušení výkonu právní praxe advokátního koncipienta z tohoto důvodu došlo. Povinný advokát je na výzvu Komory povinen důvod a dobu trvání přerušení výkonu právní praxe advokátního koncipienta hodnověrně doložit; pokud tak neučiní, nárok na snížení výše odvodu mu zanikne.

**Odvod je splatný do 20. ledna 2009.**

Jestliže pracovní poměr advokátního koncipienta k povinnému advokátovi skončil před 20. lednem 2009, je poměrná částka příspěvku do fondu ČAK pro vzdělávání advokátních koncipientů splatná posledním dnem měsíce následujícího po měsíci, v němž pracovní poměr advokátního koncipienta skončil.

Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů se platí **převodem na účet Komory č. 6724361087/2700**. Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, kterým je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající z poslední číslice roku, za který je odvod placen (8) a pětimístného registračního čísla advokátního koncipienta.

**Odvod lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Národní třída 16, Praha 1.**

**Pondělí - čtvrtek: 8.00 - 15.30 hod.**

**Pátek: 8.00 - 13.30 hod.**

#### IV. Pojistné pro rok 2009

Komora na základě rámcové pojistné smlouvy č. 2904309313, o profesním pojištění advokátů (dále jen „hromadné pojištění advokátů“), uzavřené mezi Generalí Pojišťovnou, a. s., a Komorou, **sjednává pojištění pro advokáty vykonávající advokacii**

- ❖ **samostatně**, pro případ vlastní odpovědnosti za škodu, popřípadě též odpovědnosti za škodu způsobenou klientovi v souvislosti s výkonem advokacie jím zaměstnávaným advokátem,
- ❖ **jako účastníci sdružení**, pro případ vlastní odpovědnosti za škodu, popřípadě též odpovědnosti za škodu způsobenou klientovi v souvislosti s výkonem advokacie jimi zaměstnávaným advokátem, jakož i pro případ vzniku závazku k náhradě škody, k jehož splnění je advokát jako účastník sdružení povinen z důvodu solidární odpovědnosti podle občanského zákoníku,
- ❖ **jako společníci veřejných obchodních společností nebo jako komplementáři komanditních společností**, pro případ závazku k náhradě škody, za kterou odpovídá společnost, a advokát je podle obchodního zákoníku povinen ke splnění tohoto závazku z důvodu ručení jako společník veřejné obchodní společnosti nebo jako komplementář komanditní společnosti, popřípadě též pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou klientovi společností v souvislosti s výkonem advokacie zaměstnávaným advokátem.

**Na advokáty s pozastaveným výkonem advokacie se hromadné pojištění advokátů nevztahuje**, neboť v době pozastavení výkonu advokacie advokacii nevykonávají.

Povinnost být pojištěn pro případ vzniku závazku k náhradě škody, k jehož splnění je advokát povinen jako účastník sdružení z důvodu solidární odpovědnosti, se ale vztahuje i na ty advokáty, kteří zůstávají po dobu pozastavení výkonu advokacie účastníky sdružení.

Povinnost být pojištěn pro případ vzniku závazku k náhradě škody, k jehož splnění je advokát povinen jako společník veřejné obchodní společnosti nebo jako komplementář komanditní společnosti z důvodu ručení se vztahuje také na ty advokáty, kteří zůstávají po dobu pozastavení výkonu advokacie společníky příslušné obchodní společnosti.

**Hromadné pojištění advokátů se nevztahuje na advokáty zapsané do seznamu advokátů podle § 5a zákona o advokacii (tzv. zahraniční advokáti) a na usazené evropské advokáty. Ti jsou povinni pojistit se individuálně.**

Účastníkem hromadného pojištění advokátů není ani advokát, který advokacii vykonává v pracovním poměru k jinému advokátovi nebo ke společnosti, jejímž předmětem podnikání je výkon advokacie (dále jen „zaměstnaný advokát“). Za škodu způsobenou klientovi v souvislosti s výkonem advokacie zaměstnaným advokátem odpovídá jeho zaměstnavatel. Zaměstnaný advokát odpovídá svému zaměstnavateli za škodu takto způsobenou při plnění pracovních úkolů podle zákoníku práce.

**Pro hromadné pojištění advokátů je rozhodný seznam advokátů s účinností k 1. 1. a 1. 7. kalendářního roku.**

Podle pojistné smlouvy jsou hromadným pojištěním advokátů pojištěni advokáti zapsaní do seznamu advokátů v půlročním období od 1. 1. do 30. 6. a od 1. 7. do 31. 12. příslušného kalendářního roku bez ohledu na to, zda



v průběhu těchto období byli do tohoto seznamu zapsáni další advokáti nebo z něj byli někteří advokáti vyškrtnuti. Tzn., že účastníky hromadného pojištění advokátů do 30. 6. 2009 budou i advokáti zapsaní do seznamu advokátů v období po 1. 1. do 30. 6. 2009, aniž budou platit za toto období pojistné, a budou povinni zaplatit pojistné až na II. pololetí roku 2009, a advokáti zapsaní do seznamu advokátů v období po 1. 7. do 31. 12. 2009 budou účastníky hromadného pojištění advokátů do 31. 12. 2009, aniž budou na toto období platit pojistné a budou povinni zaplatit pojistné až na rok 2010.

Pokud advokát nechce být hromadného pojištění advokátů účasten, předloží nejpozději do 31. 12. 2008 Komoře stejnopis nebo úředně ověřenou kopii pojistné smlouvy dosvědčující, že je pro příslušný kalendářní rok individuálně pojištěn. Rozsah takového pojištění ani minimální limit pojistného plnění však nesmí být nikdy nižší, než kolik by činil v případě hromadného pojištění advokátů. Stejnopis nebo úředně ověřenou kopii pojistné smlouvy může nahradit „Certifikát“, v němž pojišťovna potvrzuje základní údaje uzavřené pojistné smlouvy.

Individuální pojistné smlouvy jsou advokáti povinni předložit Komoře vždy nejpozději do konce kalendářního roku, který předchází kalendářnímu roku, na nějž se hromadné pojištění advokátů vztahuje (v tomto roce do 31. 12. 2008), bez ohledu na to, že již v předchozím roce či v předchozích letech doklad o individuálním pojištění Komoře předložili.

**Pojistné na rok 2009 je splatné do 31. 12. 2008.**

**Pojistné se platí převodem na účet Komory č. 12432011/0100.** Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, kterým je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající ze čtyřmístného čísla roku, na který se pojistné vztahuje, a pětímístného registračního čísla advokáta.

**Pojistné lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Národní třída 16, Praha 1.**

**Pondělí - čtvrtek: 8.00 - 15.30 hod.**  
**Pátek: 8.00 - 13.30 hod.**

Rámcová pojistná smlouva č. 2904309313, o profesním pojištění advokátů, uzavřená mezi Generali Pojišťovnou, a. s., a Komorou, je uveřejněna v částce 4/2006 Věstníku ČAK a její dodatek č. 18 v částce 2/2008 Věstníku ČAK a je včetně dodatku vyvěšena na webových stránkách Komory na adresách [www.cak.cz/files/185/GENERALI-Smlouva2006.pdf](http://www.cak.cz/files/185/GENERALI-Smlouva2006.pdf) a [www.cak.cz/files/185/dodatek\\_18.pdf](http://www.cak.cz/files/185/dodatek_18.pdf).

**Minimální limity pojistného plnění a pojistné jsou patrné z připojené tabulky,** která je také přílohou č. 14 rámcové pojistné smlouvy. Podrobnější metodické pokyny a příklady pro jednotlivé formy výkonu advokacie jsou uvedeny v přílohách č. 18a, 18b, 18ba a 18c rámcové pojistné smlouvy.

Jako pomůcka pro výpočet pojistného je uveřejněn na webových stránkách Komory na adrese [www.cak.cz](http://www.cak.cz) v rubrice „Soubory ke stažení“ tzv. **Kalkulátor pojistného** pro rok 2008, který platí i pro rok 2009.

**Všechny tyto informace jsou k dispozici též na webových stránkách ČAK [www.cak.cz](http://www.cak.cz)/Povinné platby.**

	Základní LPP Kč	Za základní LPP roční pojistné Kč	LPP z důvodu solidární odpovědnosti za každého účastníka sdružení/společníka společnosti/komplementáře	Roční pojistné za každého účastníka sdružení/společníka společnosti	LPP za každého zaměstnaného advokáta	Roční pojistné za každého zaměstnaného advokáta	Spoluúčást ze základního rozsahu pojistného krytí (% ze vzniklé škody)
a) advokát vykonávající advokacii samostatně	1 000 000	3200	–	–	1 000 000	800	10 % min. 10 000 max. 50 000
b) advokát vykonávající advokacii ve sdružení	1 000 000	3200	1 000 000	800	1 000 000	800	10 %, min. 10 000 max. 50 000
c) společník v.o.s.	1 000 000	3200	1 000 000	800	1 000 000	800	10 %, min. 10 000 max. 50 000
d) komplementář komanditní společnosti	1 000 000	3200	1 000 000	800	1 000 000	800	10 %, min. 10 000 max. 50 000

## **Bedřich Hadžiu, Managing Director, JURISTRANS**

Čím dál více českých právníků, především advokátů, běžně používá jako svůj pracovní nástroj, kromě svého mateřského jazyka, jazyky cizí. Z nich na prvním místě je samozřejmě angličtina.

Nechci se teď pouštět do analýzy, nakolik jsou čeští právníci jazykově vybaveni pro komunikaci ve svém oboru, tedy ve smyslu cizích jazyků. Dvě věci jsou však dle mého názoru zřejmé.

První z nich je, že pro efektivní (což znamená maximální účinek s minimálním úsilím) a kvalitní komunikaci práva mezi angličtinou a češtinou, a naopak, nestačí znalost konkrétní hlavní terminologie. Právo vyvěrá z kultury a jazyk je komunikačním prostředkem kultury. Proto je stejně tak podstatná znalost zavedené frazeologie, stylistiky, historické pozadí. Navíc, některé právní dokumenty zahrnují implicitní odkazy na jiné části daného systému práva a mají, především v Common Law, poměrně pevně zavedenou kompozici a strukturu.

Druhou věcí je, že jazyk právního dokumentu je vždy kombinací odborného jazyka a jazyka obecného. Právo patří do humanitních věd, díky čemuž byla pro právníka vždy důležitá schopnost citlivě, až literárně, s jazykem pracovat. (Někteří právníci byly – a jsou – zároveň literáty). Je jasné, že dosažení stejného jemnocitu při práci s obecným cizím jazykem není ničím snadným.

Z výše uvedených skutečností vyplývá, že další odborné jazykové vzdělávání je pro právníky, kteří praktikují na mezinárodní úrovni, věcí důležitou a žádoucí.

JURISTRANS provedl počátkem roku 2008 pilotní běh speciálních odborných kurzů právní angličtiny. Tyto kurzy vycházejí z našeho vlastního know-how a jsou vedeny rodilými mluvčími anglického jazyka, kteří jsou zároveň právníky s předchozí právní praxí v zemi svého původu.

Dovolte mi uvést zde názor dvou účastníků našeho pilotního programu:

„Obsah kurzu považuji za velmi užitečný a praktický pro moji budoucí praxi; uvědomuji si nyní, kolika chyb se běžně dopouštím, když formuluji právní text v angličtině! (např. nadužívání trpného rodu a slov s koncovkou -ion či zbytečně dlouhá souvětí).“

### **JUDr. Ing. Ivan Barabáš**

„Domnívám se, že kurz mi pomohl zlepšit mé právní (i obchodní atp.) texty v angličtině, zvláště z hlediska jejich srozumitelnosti. Snažím se nyní své texty nahlížet očima jejich budoucího čtenáře...zejména práce se skutečnými právními texty se jeví velmi užitečná (na rozdíl od někdy umělých příkladů uváděných v běžných učebnicích).“

### **Mgr. Jan Topinka**

Na základě výsledků pilotního běhu jsme naše kurzy dále upravili a přizpůsobili a od října 2008 tyto kurzy v rozšířené nabídce poskytujeme všem, kdo mají zájem o zvýšení svých schopností v této oblasti.

[www.juristrans.cz](http://www.juristrans.cz)

# **ZNALECKÉ POSUDKY**

## **OBOR STAVEBNICTVÍ**

**SPECIALIZACE NA STŘEŠNÍ A OBVODOVÉ PLÁŠTĚ BUDOV, SPODNÍ STAVBY, BAZÉNY, MOKRÉ PROVOZY, STAVEBNÍ IZOLACE, STAVEBNÍ FYZIKU**

Spolupracujeme také s expertní a znaleckou kanceláří KUTNAR.

**ATELIER DEK**

POBOČKY SPOLEČNOSTI V ČESKÉ REPUBLICE:  
PRAHA, BRNO, OSTRAVA, OLOMOUC, SVITAVY, ČESKÉ BUDĚJOVICE  
TEL.: +420 234 054 284, MOB. TEL.: +420 737 281 249, E-MAIL: [ATELIER@ATELIER-DEK.CZ](mailto:ATELIER@ATELIER-DEK.CZ)

[www.atelier-dek.cz](http://www.atelier-dek.cz)



# z právní teorie a praxe

## Články

K možnosti spáchání trestného činu podvodu podáním nepravdivého návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce.....	25
Oceňování akcií při squeeze-out a úkol soudu v tzv. přezkumném řízení (k diskusi).....	30
Nájemné a změna vlastnictví družstevního bytu (k diskusi) .....	34
K odpovědnosti zasílatele za zásilku ve světle judikatury Nejvyššího soudu ČR .....	36
Odkladný účinek žaloby ve správním soudnictví .....	39
<b>Z judikatury .....</b>	<b>45 – 56</b>
<b>Z odborné literatury.....</b>	<b>57 – 62</b>

## Shrnutí

### **Michal Račok:** **K možnosti spáchání** **trestného činu podvodu** **podáním nepravdivého** **návrhu na nařízení výkonu** **rozhodnutí nebo exekuce**

Autor na konkrétním případě z právní praxe dospívá - na základě rozboru příslušných ustanovení občanského soudního řádu a exekučního řádu - k závěru, že na řízení o nařízení exekuce nebo řízení o nařízení výkonu rozhodnutí nelze aplikovat jinak zcela správnou judikaturu Nejvyššího soudu, podle níž se nepravdivým podáním či přednesem v řízení před soudem nelze dopustit trestného činu podvodu podle § 250 trestního zákona, neboť soud nelze považovat za subjekt, který by bylo možné uvést v omyl ve smyslu skutkové podstaty tohoto trestního činu. Podle autora se tato judikatura NS totiž týká pouze tzv. civilního řízení sporného. Pro řízení o nařízení exekuce, resp. řízení o nařízení výkonu rozhodnutí je naopak typické, že jednání a dokazování se nekonají a soud při úvaze o tom, zda exekuci (výkon rozhodnutí) nařídí, vychází pouze z tvrzení oprávněného, že povinný svoji povinnost vyplývající z exekučního titulu (titulu pro výkon rozhodnutí) dobrovolně nesplnil. Soud exekuci (výkon rozhodnutí) nařídí i tehdy, pokud je toto tvrzení oprávněného nepravdivé, což může osobu, která je označena jako povinný, v její majetkové sféře značně poškodit. Podle názoru autora je proto třeba bránit nepravdivým návrhům na nařízení exekuce (výkonu rozhodnutí) i prostředky trestního práva, tj. i případným postihem pro spáchání trestného činu podvodu podle § 250 trestního zákona.

### **Tomáš Nachtigall:** **Oceňování akcií** **při squeeze-out a úkol soudu** **v tzv. přezkumném řízení** **(k diskusi)**

Článek si klade za cíl uvést čtenáře do problematiky tzv. přezkumných řízení, navazujících zpravidla na uplatnění práva výkupu účastnických cenných papírů (squeeze-out), resp. procesu zrušení akciové společnosti s převodem jmění na akcionáře (tzv. nepravý squeeze-out). Autor si dovoluje v principiálních otázkách polemizovat se současným postupem znalců provádějících vlastní ocenění a též s doposud praktikovanými procesními postupy obecných soudů, jež většinou v rám-

ci těchto přezkumných řízení rezignují na svoji rozhodovací pravomoc, kterou přenášejí na ustanovené znalce. Tímto nežádoucím postupem je znalcům svělena pravomoc autoritativního výkladu práva a vyplňování mezer kusých obecně závazných právních předpisů. Pravomoc by měla výlučně náležet nezávislému a nestrannému soudu.

### **Luboš Chalupa:** **Nájemné a změna vlastnictví** **družstevního bytu (k diskusi)**

Článek se týká specifické problematiky výše a způsobu výpočtu nájemného bytu při změně charakteru bytu z družstevního na nedružstevní a naopak. Autor poukazuje na judikaturu NS ČR, která by neměla být odlišná jen s ohledem na změněný druh a formu vlastnictví v závislosti na osobě dosavadního pronajímatele nebo nabyvatele.

### **Alice Bártková:** **K odpovědnosti zasílatele za** **zásilku ve světle judikatury** **Nejvyššího soudu ČR**

Článek se zabývá otázkou odpovědnosti zasílatele za škodu na zásilce, k níž dojde při provádění přepravy. Vychází zde zejména z definičních znaků zasilatelské smlouvy dle obchodního zákoníku a z různých teoretic-

kých přístupů na ně navazujících. Následně podrobuje s odůvodněním kritice dosavadní judikaturu Nejvyššího soudu ČR k dané problematice a závěrem se pokouší shrnout možná řešení de lege lata i de lege ferenda.

### **Daniel Spratek:** **Odkladný účinek žaloby** **ve správním soudnictví**

Rozhodování o odkladném účinku žaloby podle § 73 s. ř. s. má v řadě případů velký význam pro faktický úspěch žalobce ve věci. Povinnost tvrdit a prokázat vznik nenahraditelné újmy způsobené výkonem nebo jinými právními následky napadeného rozhodnutí klade na žalobce úkol zformulovat správně návrh na přiznání odkladného účinku - tj. tvrdit včas, úplně a konkrétně rozhodné skutečnosti o vzniku nenahraditelné újmy. Na žalovaném správním orgánu pak je, aby případné neodůvodněné přiznání odkladného účinku zvrátil prokázáním toho, že by se odkladný účinek nepřiměřeným způsobem dotkl nabytých práv třetích osob nebo že by byl v rozporu s veřejným zájmem. V důsledku vázanosti České republiky Aarhuskou úmluvou a směrnicí o EIA dovedly správní soudy v řízeních, kde hájí zájem životního prostředí osoby z řad dotčené veřejnosti, zvláštní podmínky pro přiznání odkladného účinku.





# K možnosti spáchání trestného činu podvodu podáním nepravdivého návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce



JUDr. MICHAL RAČOK

## I.

Městské státní zastupitelství v Praze v řízení o stížnosti proti usnesení policejního orgánu posuzovalo věc týkající se podezření

z pokusu trestného činu podvodu podle § 8 odst. 1 k § 250 odst. 1 a 4 trestního zákona.

Skutek spočíval v tom, že podezřelý, jako oprávněný, podal prostřednictvím advokáta na základě notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti (exekuční titul) návrh na nařízení exekuce k vymožení pohledávky vůči povinnému, přestože mu bylo známo, že povinný svůj závazek z exekučního titulu již dávno před podáním návrhu na nařízení exekuce splnil.

Městské státní zastupitelství v Praze v usnesení ze dne 12. 9. 2007 zaujalo právní názor, že v dané věci se nemůže jednat o podezření z pokusu trestného činu podvodu podle § 8 odst. 1 k § 250 odst. 1 a 4 trestního zákona, ani o podezření z jiného trestného činu či jiného protiprávního jednání.

Tento svůj právní názor odůvodnilo Městské státní zastupitelství v Praze odkazem na dvě rozhodnutí Nejvyššího soudu, a to na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2005, sp. zn. 11 Tdo 229/2004 (dále jen „judikát 1“)<sup>1</sup> a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 2005, sp. zn. 8 Tdo 272/2005 (dále jen „judikát 2“).

S tímto právním názorem Městského státního zastupitelství v Praze se v přípisu ze dne 21. 12. 2007 ztotožnilo i Vrchní státní zastupitelství v Praze, které se věci zabývalo na základě podnětu povinného k výkonu dohledu.

Podle mého názoru tento právní názor Městského státního zastupitelství v Praze a Vrchního státního zastupitelství v Praze při bližším zkoumání nemůže obstát, neboť obě citovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu se týkají zcela jiné skutkové situace, takže právní závěry v nich obsažené nelze mechanicky aplikovat na věc (skutek), v níž Městské státní zastupitelství svým shora uvedeným usnesením rozhodovalo.

## II.

Pro právní posouzení celé věci je nutné si uvědomit, že **judikát 1 se týká řízení podle částí třetí občanského soud-**

**ního řádu** (dále jen „nalézací řízení“) a **judikát 2 té fáze řízení o výkonu rozhodnutí, ve které soud rozhoduje o zastavení výkonu rozhodnutí** podle § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř., tj. proto, že povinný tvrdí, že svoji povinnost vůči oprávněnému po nařízení výkonu rozhodnutí splnil a z tohoto důvodu zaniklo právo přiznané oprávněnému titulem pro výkon rozhodnutí (dále jen „řízení o zastavení výkonu rozhodnutí“).

Obě tato řízení, tj. nalézací řízení i řízení o zastavení výkonu rozhodnutí z důvodu uvedeného v § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř., jsou **typickými civilními soudními řízeními v tom smyslu, že soud je povinen nařídit k projednání věci jednání a ve věci může rozhodnout až poté, co věc také byla v rámci jednání před soudem skutečně projednána.**

V případě nalézacího řízení vyplývá povinnost soudu nařídit jednání z ustanovení § 115 odst. 1 o. s. ř.

V případě řízení o zastavení výkonu rozhodnutí ustanovení § 269 odst. 2 o. s. ř. stanoví, že „*se rozhoduje zpravidla po předchozím jednání*“; judikatura Nejvyššího soudu toto ustanovení pak vykládá tak, že bez předchozího jednání lze rozhodnout o zastavení výkonu rozhodnutí podle § 268 odst. 1 písm. g) nebo h) o. s. ř. pouze tehdy, „*jestliže tvrzení účastníků o těch skutečnostech, v nichž soud spatřuje důvod k zastavení výkonu rozhodnutí, jsou shodná*“.<sup>2</sup> Pokud soud rozhodne o zastavení výkonu rozhodnutí bez jednání, ačkoliv uvedené skutečnosti zůstaly mezi účastníky (oprávněným a povinným) sporné, jedná se podle judikatury Nejvyššího soudu o takový postup soudu, kterým účastníku odňal v průběhu řízení nesprávným postupem možnost jednat před soudem a řízení před soudem je proto postiženo vadou, resp. zmatečností ve smyslu § 229 odst. 3 o. s. ř.<sup>3</sup>

Projednat věc v nalézacím řízení nebo v řízení o zastavení výkonu rozhodnutí bez jednání lze jen v případě, kdy se účastníci práva účasti na jednání vzdali, popřípadě s rozhodnutím věci bez nařízení jednání souhlasili, a to pouze za předpokladu, že ve věci je možné rozhodnout na základě účastníky předložených listinných důkazů (§ 115a o. s. ř.).

Jednání je ústní a veřejné a zásadně pouze při jednání může soud provádět za účelem prokázání pravdivosti tvrzení účastníků dokazování, a to jak na základě návrhu účastníků, tak i ex officio (§ 120 odst. 1 až 3 o. s. ř.).

**Jak nalézací řízení, tak i řízení o zastavení výkonu rozhodnutí je proto typickým civilním řízením sporným, které je ovládáno zásadou projednací (povinnost účastníků**

tvrdit rozhodné skutečnosti, z nichž odvozují svá práva, resp. neexistenci práv uplatňovaných druhým účastníkem, a označit k prokázání pravdivosti těchto tvrzení důkazy, ačkoliv v některých případech je projednací zásada oslabena oprávněním soudu provést i takové důkazy, které nebyly účastníky navrženy (§ 120 odst. 2 a 3 o. s. ř.).

V obou těchto řízeních, tj. jak v řízení nalézacím, tak i v řízení o zastavení výkonu rozhodnutí, má tedy účastník (a to jak žalobce, resp. oprávněný, tak i žalovaný, resp. povinný) právo, aby jeho věc byla soudem ústně a veřejně projednána při jednání. Při tomto jednání mají pak všichni účastníci právo navrhopvat – za účelem uplatňování nebo bránění svého práva – k prokázání svých tvrzení důkazy a právo vyjádřit se k jiným návrhům na provedení důkazu a ke všem důkazům, které byly provedeny. Z procesních a ústavních předpisů vyplývá pak i nepochybné právo účastníků za účelem uplatňování nebo bránění svého práva svobodně právně argumentovat (čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod); toto právo je účastníky a jejich zástupci využíváno především v průběhu jednání před soudem prostřednictvím jejich ústních přednesů.

Dospěje-li pak soud v těchto řízeních, jakožto v civilních řízeních sporných, na základě dokazování provedeného při jednání podle uvedených zákonných zásad a za účasti účastníků, kteří měli možnost uplatnit v tomto řízení veškerá svoje procesní práva, k určitému skutkovému stavu, na jehož základě a po jehož právním hodnocení soud ve věci rozhodne, je skutečně nutné vycházet z toho, co je uvedeno v judikátu 1, který se týká řízení nalézacího, totiž, že „rozhodnutí ve věci obsahuje autoritativní skutkový závěr, jenž jinými než procesními prostředky k ochraně práva změnit nelze“. Obecný soud rozhodující v civilním řízení sporném je v tomto smyslu, jak uvádí judikát 1, „místem nalézání práva“, což vylučuje možnost podřadit jej „pod rámeček osob, jež mohou být uvedeny do omylu pachatelem trestného činu podvodu“.

Stejně tak je nutno souhlasit v podstatě se stejnými závěry, ke kterým dospívá judikát 2 ohledně řízení o zastavení výkonu rozhodnutí, když uvádí, že soud „sám provádí či může provádět dokazování podle zásad vyjádřených v ustanovení § 120 odst. 1, 3 a 4 o. s. ř. a důkazy hodnotit ve smyslu zásady volného hodnocení důkazů ...“.

### III.

Vše to, co bylo shora uvedeno, nelze však v žádném případě vztáhnout na tu fázi řízení o výkonu rozhodnutí, ve které se rozhoduje o tom, zda výkon rozhodnutí bude nařízen či nikoliv (dále jen „řízení o nařízení výkonu rozhodnutí“).

**Oproti dvěma shora uvedeným řízením (řízení nalézací a řízení o zastavení výkonu rozhodnutí) vykazuje řízení o nařízení výkonu rozhodnutí zásadní odlišnost spočívající v tom, že v něm soud rozhoduje zásadně bez jednání (popřípadě bez slyšení povinného) a pouze na základě skutečností uvedených oprávněným v návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí, resp. listin k tomuto návrhu oprávněným přiložených (§ 253 a 261 o. s. ř.).**

Podle § 251 o. s. ř. je možné návrh na soudní výkon rozhodnutí podat a výkon rozhodnutí může soud nařídit pouze v případě, kdy *povinný svoji povinnost nesplnil dobrovolně* (§ 251 o. s. ř.). Tuto skutkovou okolnost, tj. *okolnost, zda povinný skutečně nesplnil svoji povinnost vůči oprávněnému vyplývající z titulu pro výkon rozhodnutí*, však soud v řízení o nařízení výkonu rozhodnutí nezkontroluje a vychází pouze z tvrzení oprávněného, které je uvedeno v jeho návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí.

Zjednodušeně je možné shrnout, že **v řízení o nařízení výkonu rozhodnutí soud zkoumá jen to, zda byly splněny všechny formální předpoklady** k tomu, aby mohl být výkon rozhodnutí nařízen, tj. zejména, zda

- a) titul pro výkon rozhodnutí byl vydán k tomu příslušným orgánem,
- b) titul je vykonatelný po stránce formální i materiální,
- c) oprávněný i povinný jsou věcně legitimováni,
- d) právo není prekludováno,
- e) výkon je navrhován v takovém rozsahu, který uspokojí oprávněného (§ 263 odst. 1 o. s. ř.),
- f) k vydobytí peněžité pohledávky nepostačuje výkon rozhodnutí nařízený nebo navržený jiným způsobem (§ 263 odst. 2 o. s. ř.), a
- g) navržený způsob výkonu rozhodnutí na peněžité plnění není zřejmě nevhodný (§ 264 odst. 1 o. s. ř.).

„*Okolnost, zda povinný uloženou povinnost splnil, popřípadě v jakém rozsahu ji splnil, soud při nařízení výkonu rozhodnutí nezkontroluje; vychází v tomto směru z tvrzení oprávněného.*“ (Bureš, J. a kol.: Občanský soudní řád, komentář, II. díl, C. H. Beck, 2006, str. 1413.)

Uvedený závěr, tj. závěr, že soud v řízení o nařízení výkonu rozhodnutí nezkontroluje, zda je pravdivé tvrzení oprávněného, že povinný nesplnil dobrovolně povinnost uloženou mu titulem pro výkon rozhodnutí, je potvrzena četnou judikaturou Nejvyššího soudu. Tak například v odůvodnění usnesení Nejvyššího soudu ze den 23. 2. 2005, sp. zn. 20 Cdo 2618/2004 se uvádí: „*Pro nařízení výkonu rozhodnutí podle exekutorského zápisu se svolením k vykonatelnosti je podstatné, zda zápis obsahuje všechny náležitosti stanovené pro jeho vykonatelnost, a nikoliv to, zda odpovídá skutečným hmotněprávním vztahům mezi účastníky; věcnou správností se soud při nařízení výkonu rozhodnutí nemůže zabývat. Nařídí-li soud podle exekutorského zápisu se svolením k vykonatelnosti výkon rozhodnutí, ačkoliv oprávněný nemá na vymáhané plnění podle hmotného práva nárok, je to důvodem k zastavení výkonu rozhodnutí postupem podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř.*“.

Pro nařízení výkonu rozhodnutí, jsou-li i jinak splněny shora uvedené předpoklady, je tedy rozhodná skutečnost, že povinný nesplnil dobrovolně svůj závazek, který vyplývá z titulu pro výkon rozhodnutí. Při zkoumání této rozhodné skutečnosti, tj. skutečnosti, zda povinnost nebyla povinným dobrovolně splněna, vychází však soud nikoliv ze skutkového stavu, který vyplynul z dokazování (tak, jako je tomu v řízení nalézacím nebo v řízení





Ilustrační foto Jakub Stadler

o zastavení výkonu rozhodnutí), nýbrž pouze a jediné z tvrzení oprávněného, které je – výslovně nebo implicitně – uvedeno v návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí. Pravdivost tohoto tvrzení oprávněného soud nijak neověřuje, neboť v řízení o řízení výkonu rozhodnutí rozhoduje soud – jak bylo uvedeno shora – zásadně bez jednání a bez slyšení povinného.

Z uvedeného vyplývá, že **soud nařídí výkon rozhodnutí – pokud budou splněny shora uvedené další předpoklady – i v případě, kdy tvrzení oprávněného o tom, že povinný svoji povinnost vyplývající z titulu pro výkon rozhodnutí dobrovolně nesplnil, není pravdivé.** Soud totiž zásadně nemá možnost ověřit si pravdivost tohoto tvrzení oprávněného podobně, jako verifikuje prostřednictvím dokazování při jednání tvrzení účastníků v civilním řízení sporném (tj. například v nalézacím řízení nebo v řízení o zastavení výkonu rozhodnutí).

Z druhé strany je však nesporné, že pokud by soud věděl, že tvrzení oprávněného o tom, že povinný svoji povinnost vyplývající z titulu pro výkon rozhodnutí dobrovolně nesplnil, není pravdivé, výkon rozhodnutí by nenařídil, neboť by pro to nebyl splněn základní zákonný předpoklad (§ 251 o. s. ř.).

Pokud potom toto tvrzení oprávněného skutečně pravdivé není a soud nemá možnost – tak jako v civilním sporném řízení – toto tvrzení příslušnými procesními instituty (tj. zejména dokazováním provedeném při jednání) verifikovat, nelze než dospět k závěru, že **oprávněný**

*...soud nařídí výkon rozhodnutí ...  
i v případě, kdy tvrzení  
oprávněného o tom, že povinný  
svoji povinnost vyplývající z titulu  
pro výkon rozhodnutí dobrovolně  
nesplnil, není pravdivé.*

**vedl soud v omyl.** Závěry obsažené v judikátu 1 i v judikátu 2 zde nelze použít, neboť se týkají právě a pouze civilního řízení sporného, kdy soud takovou možnost (a ostatně v některých případech i povinnost) naopak má. Soud v tomto případě, tj. v řízení o nařízení výkonu rozhodnutí, tedy nyní „*místem nalézání práva*“, neboť jeho případné rozhodnutí o nařízení výkonu rozhodnutí – vycházející pouze z nepřezkoumatelného tvrzení jednoho z účastníků, tj. oprávněného – nemá povahu rozhodnutí, které by obsahovalo „*autoritativní skutkový závěr*“ (viz judikát 1), jenž by byl výsledkem dokazování provedeného při jednání.

**Z tohoto hlediska role soudu v řízení o nařízení výkonu rozhodnutí připomíná spíše roli katastrálního úřadu v řízení o vkladu vlastnického nebo jiného věcného práva do katastru nemovitostí.** I katastrální úřad totiž nenařizuje k projednání například návrhu na vklad vlastnického práva do katastru nemovitostí ústní jednání a i katastrální úřad tento návrh posuzuje nikoliv ze všech hledisek (neposuzuje například, zda k návrhu přiložená kupní smlouva je platná či nikoliv), nýbrž z ryze formálních hledisek, taxativně vypočtených v ustanovení § 5 odst. 1 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů.

Proto také judikatura Nejvyššího soudu dovodila, že katastrální úřad je subjektem, který může být uveden v omyl ve smyslu § 250 odst. 1 trestního zákona.<sup>4</sup>

**IV.**

Je třeba zdůraznit, že vše, co bylo shora řečeno o řízení o výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu, platí bez výjimky – a spíše v mnohem větší míře – pro exekuční řízení podle zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „exekuční řád“).

I v exekučním řízení se uplatňují shora uvedené rozdíly mezi řízením o zastavení exekuce podle § 55 odst. 1 exekučního řádu a § 268 odst. 1 písm. g) a h) o. s. ř., které je rovněž typickým řízením sporným (stejně jako je typickým řízením sporným řízení o zastavení výkonu rozhodnutí), na straně jedné, a řízením o nařízení exekuce podle § 44 exekučního řádu, na straně druhé.

I v exekučním řízení platí, že návrh na nařízení exekuce lze podat a exekuci lze naříditi pouze tehdy, když povinný dobrovolně nesplní to, co mu ukládá exekuční titul podle exekučního řádu (§ 37 odst. 2 exekučního řádu).

I v řízení o nařízení exekuce se nenařizuje jednání (§ 52 odst. 1 exekučního řádu a § 253 o. s. ř.) a soud při nařízení exekuce vychází pouze z tvrzení oprávněného (které je obsaženo v návrhu na nařízení exekuce) o tom, že povinný povinnost uloženou mu exekučním titulem dobrovolně nesplnil, aniž by zkoumal, zda toto tvrzení oprávněného je pravdivé či nikoliv.

*„Soud nezkoumá, zda povinný nesplnil dobrovolně povinnost uloženou mu exekučním titulem již před zahájením exekuce, ale tato skutečnost je důvodem pro zastavení exekuce. Postačuje, že oprávněný tvrdí ve svém návrhu, že nebylo splněno dobrovolně, či že to z něj implicitně plyne.“* [Kasíková, M. a kol.: Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), komentář, C. H. Beck, Praha 2007, str. 145.]

Lze dokonce tvrdit, že řízení o nařízení exekuce je – pokud jde o osobu povinného označenou v návrhu na nařízení exekuce – ve srovnání s řízením o nařízení výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu podstatně přísnější, neboť exekuční řád v ustanovení § 44 odst. 5 stanoví, že usnesení o nařízení exekuce nesmí být povinnému doručeno dříve než soudnímu exekutorovi a oprávněnému. Do exekučního řádu je tak vtěleno zákonné pravidlo, že povinný, resp. osoba takto označená v návrhu na nařízení exekuce, se má dozvědět o tom, že byl vůči ní podán návrh na nařízení exekuce (čimž bylo zahájeno exekuční řízení, resp. řízení o nařízení exekuce) a že exekuce byla soudem nařízena, až poté, co soudem pověřený exekutor provedl pátrání po majetku povinného, který by mohl být exekucí postižen; teprve poté soudní exekutor (§ 56 exekučního řádu) doručí povinnému usnesení soudu o nařízení exekuce spolu s exekučními příkazy, které postihují konkrétní věci nebo jiný konkrétní majetek povinného (§ 47 a 48 exekučního řádu).

Ve shora uvedeném komentáři k exekučnímu řádu se k této fázi exekučního řízení uvádí: *„Pravidlo, že povinnému nesmí být usnesení o nařízení exekuce doručeno dříve než exekutorovi a oprávněnému, je nyní již v praxi zažitým projevem jednoho ze základních rysů exekučního*

*řízení, a sice, že mezi okamžikem pověření exekutora provedením exekuce a doručením usnesení o jejím nařízení povinnému existuje zpravidla určitý časový úsek (někdy velmi krátký, trvající jen dny, jindy naopak i několikaměsíční), v němž exekutor pátrá po majetku povinného, zjišťuje jeho rozsah a formy, uvažuje o tom, jaké části majetku bude vhodné postihnout tak, aby exekuce proběhla co neúčinněji, a připravuje postižení majetku povinného exekučními příkazy ... Ve fázi zjišťování majetku povinného, tedy do doby, než mu je doručeno usnesení o nařízení exekuce a začne působit generální inhibitorium podle § 44 odst. 7 (exekučního řádu), je klíčové zajistit, aby se povinný o exekuci nedozvěděl a nezačal se zbavovat svého majetku. Jen tak nedojde ke zmaření účelu exekučního řízení.“* (str. 148).

I v exekučním řízení tedy platí, že exekuce bude soudem nařízena i tehdy, když tvrzení oprávněného v návrhu na nařízení exekuce, o tom, že povinný svoji povinnost vyplývající pro něj z exekučního titulu, dobrovolně nesplnil, není pravdivé.

I v exekučním řízení konečně platí, že roli soudu v řízení o nařízení exekuce podle § 44 exekučního řádu lze přirovnat spíše k roli katastrálního úřadu v řízení o vkladu vlastnického nebo jiného práva do katastru nemovitostí, neboť soud se při posuzování návrhu na nařízení exekuce omezuje na zkoumání, zda jsou splněny formální zákonem taxativně vypočtené předpoklady k nařízení exekuce, a nemá možnost verifikovat pravdivost tvrzení oprávněného, že povinný svoji povinnost dobrovolně nesplnil, tj. přezkoumat toto tvrzení prostřednictvím dokazování v rámci jednání tak, jako je tomu v civilním řízením sporném.

**V.**

Nařízení exekuce představuje velmi vážný zásah do majetkových práv povinného.

**Prvním důsledkem nařízení exekuce je to, že po doručení usnesení soudu o nařízení exekuce povinný nesmí nakládat se svým majetkem, včetně nemovitostí a majetku patřícího do společného jmění manželů, vyjma běžné obchodní činnosti, uspokojování základních životních potřeb, udržování a správy majetku;** právní úkon, kterým by povinný porušil tuto povinnost, je neplatný (§ 77 odst. 7 exekučního řádu). Jedná se o tzv. generální inhibitorium, které je doplňováno speciálními inhibitorii a arrestatorii, které se vztahují k jednotlivým konkrétně určeným věcem a právům postiženým exekučními příkazy (§ 47 odst. 4 a § 49 odst. 3 exekučního řádu).

Usnesení o nařízení exekuce doručí soud orgánům vypočteným v § 44 odst. 3 exekučního řádu, které vedou veřejné evidence (rejstříky), v nichž by mohl být evidován majetek povinného. Pokud jde o nemovitosti povinného, které jsou evidovány v katastru nemovitostí, je na základě usnesení soudu o nařízení exekuce učiněna příslušným katastrálním úřadem v katastru nemovitostí poznámka o nařízení exekuce, takže každý má možnost zjištit si skutečnost, že exekuce byla soudem nařízena, z příslušného výpisu z katastru nemovitostí [§ 9 odst. 1 písm. c) a odst. 3 citovaného zákona č. 265/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů].



Povinný se tak zpravidla dozví o tom, že proti němu byla nařízena exekuce, nikoliv z usnesení o nařízení exekuce, nýbrž nejprve právě z výpisu z katastru nemovitostí ohledně jeho nemovitostí, které jsou v katastru nemovitostí evidovány.

V případě, že povinný je společníkem společnosti s ručením omezeným, má vydání exekučního příkazu k postižení jeho obchodního podílu ve společnosti po právní moci usnesení o nařízení exekuce stejné účinky jako zrušení jeho účasti ve společnosti soudem (§ 148 odst. 2 obchodního zákoníku). Totéž platí pro komanditistu v případě komanditní společnosti (§ 102 odst. 2 obchodního zákoníku).

V případě, že povinný je společníkem veřejné obchodní společnosti, má vydání exekučního příkazu k postižení jeho obchodního podílu ve společnosti po právní moci usnesení o nařízení exekuce dokonce za důsledek zrušení samotné společnosti [§ 88 odst. 1 písm. f) obchodního zákoníku].

To vše se přitom – a zcela po právu – děje i za situace, kdy tvrzení oprávněného v návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí či exekuce, že povinný svůj závazek dobrovolně nesplnil, není pravdivé.

Je sice pravda, že povinný se může v takovém případě bránit návrhem na zastavení výkonu rozhodnutí či exekuce, je ovšem také pravda, že o takovém návrhu může být pravomocně rozhodnuto až za několik měsíců či dokonce let; do té doby není povinný oprávněn se svým majetkem nakládat, nehledě na to, že v důsledku samotného nařízení výkonu rozhodnutí či exekuce přišel o své podíly v obchodních společnostech.

## VI.

Z toho, co bylo shora uvedeno, podle mého názoru vyplývá, že **podáním návrhu k soudu na nařízení exekuce (výkonu rozhodnutí) za situace, kdy oprávněný ví, že povinný svoji povinnost vůči němu vyplývající z exekučního titulu (titulu pro výkon rozhodnutí) již předtím splnil, může bezesporu zakládat podezření ze spáchání trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1 trestního zákona.**

Soud může být podáním takového návrhu „*uveden v omyl*“ ve smyslu tohoto ustanovení trestního zákona, neboť – na rozdíl od řízení nalézacího nebo řízení o zastavení exekuce (výkonu rozhodnutí) podle § 268 odst. 1 písm. g) a h) o. s. ř. – v řízení o nařízení exekuce (výkonu rozhodnutí) soud nezkoumá a ani není oprávněn zkoumat pravdivost tvrzení oprávněného, že povinný svoji povinnost dobrovolně nesplnil.

Mechanická aplikace závěrů judikátu 1 a judikátu 2 zde není na místě, neboť ani jedno z těchto rozhodnutí se netýká řízení o nařízení exekuce (výkonu rozhodnutí), nýbrž se týkají jednak nalézacího řízení, jednak řízení o zastavení výkonu rozhodnutí podle § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř., která jsou typickými civilními řízeními spornými, v nichž soud nalézá právo prostřednictvím dokazování v rámci jednání.

Takový závěr ostatně odpovídá dnes již ustálené judikatuře Nejvyššího soudu, z níž lze dovodit, že právní názor obsažený v judikátu 1 se týká pouze a jen civilního řízení sporného.<sup>5</sup>

Tento závěr je v jednom z rozhodnutí Nejvyššího soudu ostatně uveden i výslovně: „*Z uvedených skutečností je zřejmé, že předmětné rozhodnutí (judikát 1) upravuje otázku naplnění znaku „uvedení jiného v omyl“ ve vztahu k soudu z pohledu občanskoprávního řízení sporného*“.<sup>6</sup>

Alternativně zde lze uvažovat o splnění dalšího znaku skutkové podstaty trestného činu podvodu podle § 205 odst. 1 trestního zákona, a to znaku „*zamlčení podstatných skutečností*“, neboť skutečnost, že dlužník již svoji povinnost vůči věřiteli splnil, je z hlediska nařízení exekuce (výkonu rozhodnutí) podstatná v tom směru, že soud rozhodující o nařízení exekuce (výkonu rozhodnutí) by exekuci (výkon rozhodnutí) nenařídil, pokud by mu tato skutečnost byla známa.

**Není žádného rozumného důvodu k tomu, aby dlužník, který svůj závazek vyplývající z exekučního titulu (titulu pro výkon rozhodnutí) splnil, nebyl chráněn i prostředky trestního práva, pokud věřitel přesto na základě tohoto exekučního titulu (titulu pro výkon rozhodnutí) podá návrh soudu na nařízení exekuce (výkonu rozhodnutí) s cílem domoci se na dlužníkovi téhož plnění znovu.**

Byla-li by na dlužníkovi exekucí (výkonem rozhodnutí) jim již jednou splněná pohledávka věřitele skutečně znovu vymožena (což v praxi vyloučit nelze), bude to mít z hlediska občanského práva za následek vznik povinnosti věřitele takové plnění dlužníkovi vrátit jako bezdůvodné obohacení, jakožto plnění bez právního důvodu ve smyslu § 451 odst. 2 občanského zákoníku.

Z hlediska skutkové podstaty trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1 trestního zákoníku by tak byl naplněn znak „*obohacení se*“. Zároveň by tak došlo i k naplnění dalšího znaku skutkové podstaty tohoto trestného činu, a to „*způsobení škody na cizím majetku*“, neboť u dlužníka, resp. bývalého dlužníka by vznikla škoda ve formě zmenšení jeho majetku.

Posléze uvedený znak skutkové podstaty trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1 trestního zákona, tj. „*způsobení škody na cizím majetku*“, by byl dán i v případě, kdy by na straně bývalého dlužníka vznikla v důsledku nařízení exekuce škoda ve formě ušlého zisku, a to zejména proto, že bývalý dlužník nebyl po doručení usnesení o nařízení exekuce oprávněn nakládat se svým majetkem (§ 77 odst. 7, § 47 odst. 4 a § 49 odst. 3 exekučního řádu). Tak bývalý dlužník by například nemohl dosáhnout zisku z prodeje svého majetku (akcie, obchodní podíly ve společnosti, nemovitosti apod.).

Je potřebné zdůraznit, že zejména tento důsledek „nepravdivého“ podání návrhu na nařízení exekuce může být pro bývalého povinného velmi závažný, a to především v případě podnikatelů, neboť jim podstatně ztíží, popřípadě i v mnohých případech v podstatě znemožní další výkon podnikatelské činnosti. Podání takového „nepravdivého“ či šikanózního návrhu na nařízení exekuce (výkonu rozhodnutí) se tak může stát i prostředkem k nátlaku na „povinného“ s cílem dosáhnout toho, aby „oprávněný“ získal na jeho úkor neoprávněnou výhodu či prospěch.

Vzhledem k tomu lze podle mého názoru považovat podání takového nepravdivého návrhu na nařízení exekuce (výkonu rozhodnutí) za jednání, jehož stupeň nebezpečnosti pro společnost je zpravidla daleko vyšší než nepatrný (§ 3 odst. 1 a 2 trestního zákona).

Právní závěr, který v dané věci zaujaly shora uvedené orgány státního zastupitelství, je proto podle mého sou-

du nesprávný a v případě jeho obecného přijetí v praxi orgánů činných v trestním řízení lze očekávat, že exekučního řízení a řízení o výkonu rozhodnutí může být ve větší míře – v rozporu s jeho účelem – zneužíváno.

✦ Autor je pražský advokát.

1 Toto usnesení Nejvyššího soudu bylo uveřejněno pod č. 24/2006 Sb. rozh. tr. a v ASPI je vedeno pod evidenčním číslem JUD28821CZ.

2 Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 1997 sp. zn. 2 Cdon 1624/96, uveřejněné v časopise Soudní judikatura pod číslem 64, ročník 1997.

3 Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2004 sp. zn. 20 Cdo 1329/2003, vedené v ASPI pod evidenčním číslem JUD33794CZ.

4 Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2004 sp. zn. 8 Tdo 42/2004, vedené v ASPI pod evidenčním číslem JUD84747CZ.

5 Viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2004, sp. zn. 8 Tdo 42/2004.

6 Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2006, sp. zn. 6 Tdo 890/2006. Pro úplnost je třeba ovšem uvést, že toto rozhodnutí Nejvyššího soudu vztáhlo závěr uvedený v judikátu 1 i na řízení dědické, jakožto tzv. řízení nesporné, tj. takové řízení, které lze zahájit i bez návrhu, avšak i v němž je povinností soudu – podobně jako v řízení sporném – zjistit skutkový stav věci, tj. učinit taková skutková zjištění, jež mu umožní ve věci rozhodnout z hlediska podmínek a požadavků hmotného práva, což soud, resp. jím pověřený notář, jakožto soudní komisař, může provést opět pouze prostřednictvím dokazování. Právní závěry uvedené v judikátu 1 aplikoval Nejvyšší soud i na tu fázi občanského soudního

řízení, v němž soud – bez slyšení účastníků a bez provádění důkazů – rozhodne o vydání platebního rozkazu (§ 172 o. s. ř.) (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 8. 2006, sp. zn. 5 Tdo 920/2006, vedené v ASPI pod evidenčním číslem JUD96214CZ), jakož i na – ačkoliv nikoliv jednoznačně a výslovně – rozhodčí řízení podle zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2008, sp. zn. 6 Tdo 475/2008, vedené v ASPI pod evidenčním číslem JUD13353CZ).

## Oceňování akcií při squeeze-out a úkol soudu v tzv. přezkumném řízení (k diskusi)



Mgr. TOMÁŠ NACHTIGALL

### 1. Úvodem

Do právního řádu České republiky byl v polovině roku 2005 zaveden institut práva výkupu účast-

nických cenných papírů (tzv. squeeze-out), který umožňuje majoritnímu akcionáři (s podílem alespoň, resp. více než 90 % na základním kapitálu společnosti), aby rozhodl o nuceném převodu akcií z vlastnictví minoritních akcionářů do svého vlastnictví, a to za cenu určenou tímto majoritním akcionářem, jejíž výše je dokládána znaleckým posudkem. Předmětná právní úprava je vtělena do ustanovení § 183i až § 183n zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v platném znění. Obdobný proces představuje též tzv. nepravý squeeze-out, jenž je obsažen v ustanovení § 220p obchodního zákoníku.

Daná problematika je v současné době velmi aktuální, a to nejen skrze rozhodnutí Ústavního soudu České republiky ze závěru března letošního roku, ale rovněž z důvodu, že v těchto měsících byla nařízena před obecnými soudy řada jednání v řízeních ve věci squeeze out, resp. nepravého squeeze-out.

Z dikce obchodního zákoníku toliko plyne, že výše peněžního odškodnění (ať již je nazýváno protiplněním či vypořádáním) musí být přiměřená, přičemž tato přimě-

řenost není nikterak přesněji rozvedena či definována. Soudy tedy stojí v rámci přezkumných řízení před velmi nejasným úkolem. Mohou samozřejmě využít rady znalce, ale tímto postupem by rozhodně neměly rezignovat na svoji rozhodovací pravomoc. Otázka **definování samotného pojmu přiměřenost je otázkou právní, tudíž je k jejímu posouzení příslušný soud a nikoliv soudem ustanovený znalec.**

### 2. Základní myšlenka ocenění

Základní právní otázkou přezkumného řízení a předpokladem stanovení správné výše odškodnění je, aby oceňovatel (soudem ustanovený znalec) věděl, jaký je vlastně jeho úkol. To znamená, že je nutné před oceněním jasně stanovit, co ono přiměřené odškodnění vůbec znamená. Lapidární odpověď, že výše odškodnění by měla odpovídat hodnotě akcií, je sice správná, ale zcela nedostatečná, neboť hodnota je subjektivní pojem – výše hodnoty závisí na účelu ocenění, který je třeba nejprve stanovit.

**Nauka oceňování podniků vychází ze skutečnosti, že měřítkem aktuální hodnoty (oceňované investice) je tržní cena alternativní investice se stejným výnosem a rizikem.<sup>1</sup>** Tato znalecká poučka vychází z logického závěru, že aktuální hodnota je závislá na alternativních (náhradních) možnostech investování. Aplikace této poučky funguje tak, že oceňovatel nejprve zjistí tržní cenu alternativní investice, která má stejný výnos při stejném riziku jako oceňovaná investice, a následně ocení obě investice na



stejnou hodnotu (hledanou hodnotu přizpůsobí známé ceně alternativní investice). Tento způsob oceňování lze považovat za přílehlavý i ve zvláštním případě nedobrovolného převodu akcií. **Pokud by se ocenění provedlo správně, minoritní akcionáři by si za poskytnuté odškodnění mohli pořídit náhradní investici, jejíž výnos by byl stejně vysoký a zatížen stejným rizikem jako původní investice.** Jedině v takovémto případě je možné říci, že nedobrovolným odnětím akcií původní společností nevzniká minoritním akcionářům žádná ekonomická újma.

### 3. Způsob ocenění

**Hlavní akcionář by neměl mít na úkor akcionářů minoritních z převodu akcií ekonomickou výhodu. Jeho povinností je poskytnout úplné ekonomické odškodnění, a proto nejsou jakékoliv srážky za minoritu přípustné.** Z toho plyne, že na určení výše odškodnění se musí použít metoda nepřímého ocenění akcií, tj. prostřednictvím ocenění společnosti, která akcie emitovala, a poměrným rozložením této hodnoty na všechny emitované akcie.

### 4. Výnosové oceňovací metody

**Pokud tvoří oceňovaná společnost dostatečný zisk, je nutno užít výnosovou metodu ocenění.** Měřítkem hodnoty je v tomto případě výše výnosu (zisku nebo tzv. cash flow). Každá výnosová metoda ocenění je založena na třech pilířích:

- finančním plánu (oceňovatel musí provést prognózu budoucího hospodaření společnosti);
- diskontní míře (míře odúročení budoucích výnosů společnosti k rozhodnému dni ocenění, přičemž oceňovatel odvozuje budoucí výnosy společnosti z jím sestaveného finančního plánu);
- odděleném ocenění neproduktivních aktiv (těch majetkových hodnot, které jsou ve vlastnictví společnosti a společnost by je mohla zpeněžit, aniž by se její budoucí výnosy významně snížily).

Nepřekvapí, že finanční plán by měl být objektivním odhadem budoucího hospodaření oceňované společnosti. V případě diskontní míry je ale třeba hlubšího zamýšlení.

### 5. Diskontní míra

Diskontní míra vyjadřuje investorem požadovaný roční výnos v procentech, který se považuje za průměrný/obvyklý při kapitálové investici do určitého druhu majetku, jehož vlastnictví/výnosy jsou spojeny s určitým rizikem. Přiznaná diskontní míra závisí v konkrétním případě především na tom, jaké riziko je té které investici připisováno. Obecně platí, že čím vyšší je riziko investice, tím vyšší požadovaný výnos je investorovi přiznán.

Vyjádřeno tedy jednoduchým vzorcem:

diskontní míra = bezriziková úroková míra + riziko investice

**Bezriziková úroková míra** vyjadřuje tzv. jistý výnos ze státního dluhopisu, který lze pořídit namísto akcií jako alternativní investici. Výše tohoto alternativního výnosu je nesporná – jde o efektivní úrok, jehož výše je daná ke dni koupě dluhopisu.

**Riziko investice** je při určování diskontní míry předmětem posouzení. Zásadním problémem však je, že riziko investice nelze jednoznačně stanovit. V praxi existuje více metod, pomocí kterých se investoři snaží odhadnout správnou výši rizikové přírážky při dobrovolných převodech akcií (nutno podotknout, že s menším či větším úspěchem). Rozhodně nejde o žádné vědecké postupy, kterými se výše rizika stanovuje. Všechny technické (schematické) metody stanovení míry rizika jsou nedokonalé. **Oceňování akcií není exaktní věda, ale spíše umění a věc citu.**

### 6. Metoda CAPM

Jednou ze schematických metod stanovení míry rizika je metoda CAPM (Capital Asset Pricing Model). Mezi českými znalci je tato metoda rozšířená ve variantě tzv. „CAPM upravené na poměry v ČR“.

**Původní metoda CAPM vychází ze statistických dat.** Nachází uplatnění zejména v USA, kde existuje rozvinutý kapitálový trh, který má dostatečně dlouhou historii, aby bylo možné získat vypovídající statistická data. Na základě minulého vývoje (statistiky) trhu pak oceňovatelé činí odhady do budoucna. Statistická metoda CAPM má však závažné nedostatky (i pokud se statistika amerického trhu uplatňuje na akcie amerických společností). Mezi principiální nedostatky CAPM zejména patří:

- CAPM vychází z předpokladu, že průměrný budoucí vývoj kapitálového trhu bude odpovídat minulosti, což tak nemusí být;
- výsledky analýz statistických dat se liší podle období, ze kterého se tato statistická data čerpají, přičemž nelze říci, které minulé období je na projekci dat do budoucna to nejlepší;
- existují různé způsoby vyhodnocení statistických dat s různými výsledky a nelze jednoznačně říci, který z nich je ten nejlepší.

Podstatné je, že volbou všech výše uvedených proměnných lze výši rizika investice (a tím celé ocenění) zásadně ovlivnit, a to aniž by se dala ta či ona volba určitého parametru jednoznačně odborně odůvodnit jako ta nejlepší, nejvhodnější nebo nejsprávnější. Metoda CAPM sice budí na první pohled dojem odbornosti či vědeckosti, ale ve skutečnosti jde jen o jakýsi „hokus pokus“, resp. velmi nedokonalý pokus svázat pravidly něco, co pravidly svázat nelze. Při ocenění metodou CAPM hraje rozhodující roli libovůle oceňovatele, kterou nelze ničím racionálně a objektivně podložit.

Pokud by nesli právo volby statistických parametrů na určení míry rizika investice ti, jichž se ocenění týká (při dobrovolném investičním rozhodnutí si parametry ocenění určují oceňovatelé sami pro sebe), pak by neexistoval důvod proti použití metody CAPM na určení míry rizika něco namítat. Pokud ovšem jde o nucené odnětí vlastnického práva k akciím, zjevně jde o choulostivější záležitost a v tomto zvláštním případě se nabízí otázka: **Kdo má právo určit, v jaké výši je riziko investice, když toto riziko nelze odborně vypočítat?**

Tím, že výši rizika investice nelze nikterak odborně vy počítat, stává se nutně problematika výše rizika investice otázkou, kterou by měl vyřešit soud. Znalec tuto otázku zodpovědět nemůže, neboť žádný odborný postup k jednoznačnému řešení nevede – existuje mnoho rovnocenných postupů, avšak dospívajících ke zcela rozdílným výsledkům, a metoda CAPM ani žádná jiná nedává odpověď, který z nich je správný. **Výběr postupu a s ním ruku v ruce jdoucí výsledek celého ocenění není možno ponechat na libovůli znalce, ale je potřeba jej autoritativně určit, což je úkolem soudu.** Takovéto určení není v žádném případě podmíněno složitými ekonomickými úvahami, jak by se mohlo na první pohled zdát (viz dále v bodě 8).

Z níže uvedené tabulky je patrné, jak se liší výše rizikové přírážky dle metody CAPM v závislosti na délce posuzovaného období a způsobu vyhodnocení statistických dat na akciové burze USA.

V odborné literatuře se k tomu uvádí: *Použití geometrického i aritmetického průměru má své zastánce. Je třeba vidět, že se nejedná jen o akademický spor, protože rizikové prémie trhu počítané z aritmetických průměrů bývají*

	1928-2006	1966-2006	1996-2006
Tržní prémie z aritmetického průměru	6,57 %	4,13 %	5,14 %
Tržní prémie z geometrického průměru	4,91 %	3,25 %	3,90 %

*znatelně vyšší a vedou i k vyšší diskontní míře než prémie z geometrického průměru. Podrobnější diskuse je v odborné literatuře, podle našeho názoru však bez jednoznačnějších závěrů.<sup>2</sup>*

### 7. Metoda „CAPM upravená na poměry v ČR“

Za zvláštní pozornost stojí, že **obvykle uplatňují znalci statistiku americké akciové burzy na ocenění akcií českých společností.** Lze podotknout, že alternativně by bylo možné použít statistiku burzy např. britské, francouzské, německé, a to pokaždé se zcela odlišným výsledkem výše rizikové přírážky pro akcie stále stejné české společnosti (žádný právní předpis neřeší, jaká zahraniční burza by se měla na ocenění české společnosti použít a proč).

V podmínkách České republiky narůstá problematičnost metody CAPM v důsledku skutečnosti, že zde neexistuje rozvinutý a dlouhotrvající kapitálový trh, aby bylo možné sestavit vypovídající statistiku. Existuje pouze statistika amerického trhu a dalších zemí, ve kterých mají dlouhou historii kapitálového trhu. Mezi českými znalci rozšířená metoda „CAPM upravená na poměry v ČR“ si klade ambiciózní cíl využít statistiku americké akciové burzy na určení rizikové přírážky českých společností. **Na první pohled je zřejmé, že jde o neřešitelný a poněkud nesmyslný úkol, když jsou známy zásadní nedostatky původní metody CAPM (tedy i pokud se americká statistická data uplatňují na akcie amerických společností), natož pokud se tato data ještě navíc uplatňují na ocenění akcií českých společností.** Není proto překvapující, že tato schematická metoda ocenění, kterou si většina českých znalců poněkud ulehčuje svoji činnost, zpravidla vede v případech squeeze-out s ohledem na potřebný účel ocenění k nesprávnému výsledku.

Myšlenka, na níž je metoda „CAPM upravená na poměry v ČR“ založena, nespočívá v nalezení úplného odškodnění k rozhodnému dni ocenění, nýbrž má abstraktní rozměr. Je vhodná spíše pro úvahy spekulativních investorů než k vyřešení otázky, jaké odškodnění je přiměřené aktuální ekonomické hodnotě akcií.

### 8. Zahraniční úprava diskontní míry (rizika investice)

Principiálně nejsou metody stanovení rizikové přírážky, které vycházejí ze statistiky akciové burzy, vhodné pro speciální účel ocenění akcií při nedobrovolném odnětí, ačkoliv v případě oceňování akcií pro dobrovolné investiční rozhodnutí se obvykle užívají (tedy v zemích, kde existuje funkční kapitálový trh s dostatečnou tradicí a je tedy možno vycházet ze statistiky domácích dat, ale ČR není tento případ). Data z kapitálových trhů obsahují různé druhy rizik, která nejsou jen ekonomická. Kurzy akcií na burze a z nich se odvíjející statistická data nezávisí jen na ekonomickém riziku konkrétní společnosti, nýbrž také na mnoha dalších okolnostech: např. na právních garancích, na stupni kvalifikace a informovanosti účastníků trhu a na různých „náladách trhu“,

kteřé se mění, přičemž v důsledku toho se mění i kurzy akcií, i když je ekonomika emitentů akcií neměnná.

Lze uzavřít, že burzovní kurzy nevyjadřují jen ekonomickou hodnotu, resp. ekonomické riziko akcií.

V případě nuceného odnětí akcií je ale potřebné zabezpečit, aby hlavní akcionář nezískal na úkor akcionářů menšinových výhodu, resp. jinak řečeno, aby nedošlo k jeho obohacení na úkor minoritních akcionářů. Z tohoto plyne, že by mělo být posuzováno pouze ekonomické riziko investice, což při použití statistiky burzovních dat (v nichž jsou obsažena různá rizika) vůbec není možné.

**Jedinou nespornou alternativní investicí při burzovních poměrech panujících v České republice, která má ke dni odnětí akcií známý očekávaný výnos, je tzv. „bezrizikový“ státní dluhopis. Všechny ostatní úvahy týkající se tzv. rizikových přírážek jsou pouhé spekulace, které mohou účel ocenění (úplné ekonomické odškodnění) zmařit.**

Pro inspiraci lze poukázat na slovenskou právní úpravu, kde vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky ze dne 14. 12. 2007 (publikována: Zbierka zákonov č. 626/2007) stanoví, že v případě nezadlužené společnosti se diskontuje mírou vyplývající přímo z výnosu domácího státního dluhopisu. Investiční riziko se při squeeze-out ve Slovenské republice nikterak nezohledňuje. S rozhodnutím odebrat menšinovým akcionářům akcie je podle slovenského práva spojen důsledek, že nabyvatel ponese budoucí investiční riziko na svých bedrech. Nutno podotknout, že na Slovensku podobně jako v České republice žádný funkční akciový trh s dostatečně dlouhou historií neexistuje a menšinový akcionář na tomto trhu zpravidla nemohou najít vhodnou alternativní investici, a proto je úvaha slovenského zákonodárce zcela pochopitelná.

V Německu a Rakousku, podobně jako v České re-



publice, není určena výše rizikové přírážky zákonem ani vyhláškou a je třeba ji určovat individuálně v rámci soudního řízení. V Německu a Rakousku existuje ustálená judikatura v tomto směru. Lze poukázat např. na významné rozhodnutí „Paulaner“ Nejvyššího bavorského zemského soudu ze dne 11. prosince 1995, sp. zn. 3 Z BR 36/91, které je v německé odborné literatuře často citováno. Soud zde postupuje takto: (1) V prvním kroku nejprve soud zjistí průměrnou výši úroku, který platí velké podniky za bankovní úvěry (tento úrok je vždy vyšší než „bezriziková“ úroková míra). (2) Ve druhém kroku soud zjistí, jaká je výše „bezrizikové“ úrokové sazby. (3) Dále soud určí riziko investice (rizikovou přírážku) jako rozdíl hodnoty zjištěné v 1. kroku a hodnoty „bezrizikové“ úrokové sazby zjištěné ve 2. kroku. Hodnotu rozdílu považuje soud za tzv. riziko investice, které odpovídá tzv. obecnému podnikatelskému riziku. Jiné rizikové přírážky než za obecné podnikatelské riziko (tzv. „specifické“ rizikové přírážky) jsou podle německého soudu zcela nepřijatelné, protože je nutno vycházet z toho, že správně sestavený finanční plán představuje nejpravděpodobnější vývoj hospodaření, který z důvodu objektivit není přípustné jakkoliv zkreslovat rizikovými

přirážkami. Německý soud v odůvodnění doplňuje, že v případech ocenění pro účel squeeze-out soudní praxe kolísá mezi úplným odmítnutím jakékoliv rizikové přírážky (tak jako slovenský zákonodárce) a rizikovými přírážkami v rozpětí 0,5 % až 1,5 procenta.

### 9. Závěrem

**Český zákonodárce byl méně důsledný než slovenský (což při správné aplikaci daných ustanovení obchodního zákoníku nemusí být na škodu) a ponechal rozhodnutí v otázce výše diskontní míry (rizika investice) na soudu – obdobně jako zákonodárce v Německu a Rakousku. Nutno zdůraznit, jak již je mimo jiné uvedeno i výše, že znalci zodpovězení této klíčové otázky ocenění přenecháno být nemůže, neboť jednak onu rizikovou přírážku nelze nikterak exaktně stanovit, a jednak proto, že výklad práva a vyplnění mezer v ustanoveních obecně závazných právních předpisů je úkolem nestranného a nezávislého soudu, nikoliv znalce, ať jde o prestižní společnost se zahraničním zázemím či některý ryze tuzemský znalecký ústav.**

✦ Autor je advokátním koncipientem v Praze.

1 Viz též Mařík, M. (a kol.): *Metody oceňování podniku - proces ocenění, základní metody a postupy*, Ekopress, Praha 2003, s. 40. *Diskontní míru určujeme na základě výnosnosti, kterou bude investor očekávat s přihlédnutím k riziku.*

*Toto očekávání musí být opřeno o reálnou možnost dosáhnout této výnosnosti při alternativním využití této výnosnosti, a to především při stejné rizikové investici na kapitálovém trhu.*

2 Mařík, M. (a kol.): *Metody oceňování podniku - proces ocenění, základní metody a postupy*, 2. upravené a rozšířené vydání, Ekopress, Praha 2007, s. 220.

Ilustrační foto



# Nájemné a změna vlastnictví družstevního bytu (k diskusi)



JUDr. LUBOŠ CHALUPA

**Zvláštní pozornost je třeba věnovat způsobu stanovení nájemného za užívání bytu, když se při změně vlastnictví bytu či domu mění cha-**

**rakter bytu z družstevního na nedružstevní a naopak.**

Právní následky změny v osobě vlastníka bytu či domu ve smyslu ustanovení § 680 odst. 2 obč. zákoníku musí být v souladu s čl. 1 Listiny základních práv a svobod i ustanovením § 2 odst. 1 obč. zákoníku stejné pro všechny druhy a formy vlastnictví, tj. bez ohledu, zda nabyvatelem je stát, obec, církev, podnikatel, družstvo či fyzická osoba apod.

**Změnou v osobě vlastnictví bytu či domu ve smyslu ustanovení § 680 odst. 2 obč. zákoníku nemůže bez dalšího, například uzavření nové nájemní smlouvy s novým vlastníkem bytu či domu, dojít ke zhoršení právního postavení nájemce bytu včetně výše nájemného, a to ani v případě, kdy dosavadním vlastníkem domu či bytu bylo bytové družstvo a novým vlastníkem se stala fyzická osoba nebo právnická osoba, která již není bytovým družstvem.<sup>1</sup>**

I v případě změny osoby vlastníka domu nebo bytu z bytového družstva na jinou osobu anebo naopak zůstává výše dosavadního nájemného ke dni převzetí domu či bytu jeho novým vlastníkem zachována, nedojde-li později k uzavření dodatku ke smlouvě o nájmu bytu či uzavření nové smlouvy o nájmu bytu; nedojde-li k uzavření nové dohody o nájmem a nelze-li změnit výši dosavadního nájemného pro absenci výslovné zákonné úpravy, zůstává výše nájemného nadále nezměněna (způsob výpočtu).<sup>2</sup>

Nový vlastník bytu či domu původně ve vlastnictví bytového družstva dnem převzetí bytu či domu (nabytím vlastnictví) vstupuje do práv a povinností vyplývajících z nájmu bytu, včetně výše dosavadního nájemného platného ke dni převzetí bytu či domu; nejedná se o neobvyklou věc, neboť nový nabyvatel často vstupuje do smluv o nájmu bytu s minimálním nájemným v důsledku předchozích rekonstrukcí z bytu původně IV. kategorie na I. kategorii nebo z nebytových prostor na bytové, do užívání bytů zatížených právem doživotního bezplatného užívání bytu, věcného břemene apod.

Vstoupí-li nový vlastník bytu nebo domu do práv a povinností dosavadního vlastníka včetně zástavních práv či věcných břemen, nájmu s pevným a symbolickým nájemným sjednaným po 1. 1. 1992, nájmu s vyplaceným nájemným na dlouhou dobu dopředu, nájemným v symbolické výši odůvodněným zvláštními okolnostmi užívá-

ní (investice do půdních prostor), nelze zvýhodnit jednu skupinu vlastníků oproti jiným skupinám vlastníků k tíži nájemců bytů nebo domů s právem zcela odlišného výpočtu nájemného, pokud nedojde k jiné dohodě mezi novým pronajímatelem a nájemcem.

Změna v osobě pronajímatele zásadně nemá vliv na právní postavení subjektů právního vztahu nájmu bytu včetně výše nájemného a úhrad za plnění poskytovaných s užíváním bytu, pokud zákon či smlouva o nájmu bytu výslovně nestanoví jinak; totéž se týká i přechodu práv a povinností vyplývajících z tzv. práva na bydlení.

**Přechod práv a povinností včetně placení nájemného vyplývajících z nájemního vztahu se týká i případů, kdy výjimečně dochází ke změně vlastnictví domu z bytového družstva ve prospěch fyzické či právnické osoby, která není bytovým družstvem, například v důsledku vydání domu na základě restitučních právních předpisů či zpeněžení v rámci konkurzního řízení.**

Úhrady za plnění poskytovaná s užíváním družstevního bytu, zahrnující platby na pojistné, fond oprav a údržby a správní náklady, jsou občanským zákoníkem postaveny na roveň plateb nájemného nedružstevních bytů ve smyslu ustanovení § 696 odst. 1 obč. zákoníku.

Změna charakteru bytu z družstevního vlastnictví na nedružstevní a naopak nemá bez dalšího žádný vliv na odchylnou aplikaci ustanovení § 680 odst. 2 obč. zákoníku o vstupu pronajímatele do všech práv a povinností dosavadního pronajímatele, tj. vstupu do právního postavení pronajímatele z již předtím uzavřené smlouvy o nájmu bytu.

**Při změně charakteru bytu z družstevního vlastnictví do nedružstevního vlastnictví a naopak ve smyslu ustanovení § 680 odst. 2 obč. zákoníku vstupuje nový vlastník v celém rozsahu do právního postavení předchozího pronajímatele bytu včetně úhrad za plnění spojených s užíváním bytu s tím, že rozhodující je stanovená výše úhrad (způsob výpočtu) ke dni nabytí vlastnictví novým vlastníkem, resp. převzetí pronajímatelem.**

Ustanovení § 680 odst. 2 obč. zákoníku, jakož i ustanovení § 12 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb. platí i v případě, když při změně vlastníka bytu či domu dojde ke změně charakteru bytu z družstevního na nedružstevní a naopak, což je v souladu s čl. 1 Listiny základních práv a svobod.

Stejně právní následky, jaké nastávají ve smyslu ustanovení § 680 odst. 2 obč. zákoníku při změně vlastnictví k pronajaté věci, kdy nabyvatel vstupuje do právního postavení dosavadního pronajímatele, jsou i při realizované výměně bytu ve smyslu ustanovení § 715 obč. zákoníku, kdy rovněž dochází ke vzájemnému vstupu do právního postavení původních nájemců směněných bytů.<sup>3</sup>

Obdobná situace – rozdílného statutu nedružstevního bytu a způsobu hrazení nájemného jako u družstevního bytu – je řešena ustanovením § 28d odst. 1 zákona č. 42/1992 Sb., ve znění předpisů pozdějších, které stanoví, že dnem



účinnosti tohoto zákonného opatření se ve prospěch družstva, popřípadě jeho právního nástupce, na budově zřizuje věčné břemeno podle § 151n a násl. obč. zákoníku, které dále omezuje vlastníka budovy tak, že:

- a) pro nájemní vztahy k bytům získaným nástavbou či vestavbou platí ustanovení občanského zákoníku o nájmu družstevního bytu;
- b) družstvo nebo jeho právní nástupci mají k těmto bytům práva a povinnosti pronajímatele, není-li mezi nimi a vlastníkem budovy dohodnuto jinak;
- c) pro stanovení nájemného z těchto bytů platí předpisy o způsobu výpočtu nájemného v bytech stavebních bytových družstev;
- d) nájemné z těchto bytů platí nájemce družstvu nebo jeho právnímu nástupci; úhradu za plnění poskytovanou s užíváním bytu platí nájemce vlastníkovu budovy, popřípadě jiné osobě.

**V případě změny vlastníka bytu nebo domu z bytového družstva a naopak ve smyslu ustanovení § 680 odst. 2 obč. zákoníku platí, že:**

- nabyvatel, kterým není bytové družstvo, vstupuje v celém rozsahu do smlouvy nájmu bytu včetně dosavadního nájemného vypočítávaného jako tzv. ekonomické nájemné (neziskové);
- nabyvatel, kterým je bytové družstvo, vstupuje v celém rozsahu do smlouvy o nájmu bytu včetně dosavadního nájemného vypočítávaného jako tzv. regulované nájemné anebo sjednaného (tržního) nájemného, případně jiné formy nájemného.

Stejně právní závěry platí i v případě realizované výměny bytů ve smyslu ustanovení § 715 obč. zákoníku, kdy směnitelé rovněž v celém rozsahu včetně výše nájemného (způsobu výpočtu) vstupují do právního postavení dosavadních nájemců směněných bytů bez ohledu na to, že jeden byt je bytem družstevním a druhý ze směněných bytů jím není.

### Závěr

**Ustanovení § 680 odst. 2 obč. zákoníku je nutno ve smyslu čl. 1 Listiny základních práv a svobod a ustanovení § 2 odst. 1 obč. zákoníku aplikovat stejně bez rozdílu, jaký je charakter nabyvatele bytu nebo domu, tj. bez ohledu na druh a formu vlastnictví bytu či domu. Nabyvatel domu či bytu si musí předem dostatečně uvědomit, zda a v jakém rozsahu vstupuje do právního postavení do-**

**savadního pronajímatele, neboť právní vztahy nájmu bytu se projevují svojí dlouhodobostí. Stejně právní závěry platí i v případě realizované výměny bytů ve smyslu ustanovení § 715 obč. zákoníku, z nichž jeden byl bytem družstevním.**

✦ Autor je advokátem v Praze.

Ilustrační foto



1 „Pouhý převod správy domu na organizaci nečiní ještě z bytů v domě byty trvale určené pro ubytování pracovníků organizace (podnikové byty ve smyslu § 66 zák. č. 41/1964 Sb.). Trvání práva užívání bytu, které vzniklo k bytu nikoli podnikovému, nedovoluje změnu charakteru bytu v byt podnikový; takovou změnou by se totiž uživatel bytu dostal do zcela nové právní situace, kterou nepředpokládal, když uzavíral dohodu o odevzdání a převzetí bytu (§ 155 odst. 1 o. z.).“ (Rozsudek býv. NS ČSR č. 85/1968 Sb. rozh.)

2 „Se změnou v osobě pronajímatele nedochází ke změně dosavadního ujednání o nájemném a úhradách za plnění poskytovanou s užíváním bytu, včetně ujednání o místu plnění. Z § 680 odst. 2 ObčZ vyplývá zásada, že sama změna v osobě pronajímatele nemá na trvání právního vztahu z nájmu vliv; jde o přechod pronajímatelových práv

a povinností ze zákona, což se týká celého obsahu nájemního vztahu.“ (Rozsudek NS ČR ze dne 19. 6. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1526/2001; RNs C 2005/2004.)

3 „Není-li před realizací dohody o výměně bytů dohoda mezi pronajímatelem a budoucím nájemcem o tom, že dojde ke změně původní nájemní smlouvy nebo není-li před splněním dohody o výměně bytů mezi pronajímatelem a budoucím nájemcem nová nájemní smlouva uzavřena (s tím, že je podmíněna účinností dohody o výměně bytů), pak dnem, kdy se výměna uskuteční, se nájemní poměr trvající mezi pronajímatelem a původním nájemcem změní právě jen co do osoby nájemce, a nikoli již v dalších rozhodných znacích, jako je např. doba trvání nájemního poměru nebo výše nájemného.“ (Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. 9. 2002,

sp. zn. 26 Cdo 601/2001; in: www.nsouid.cz.) Odlišná judikatura: „Odvolační soud pouze shrnuje, že žalovaný se stal vlastníkem domu, který přestal být ve vlastnictví družstva, byty přestaly být družstevními, tudíž žalovaný nemohl vstoupit do práv a povinností družstva, které bylo oprávněno stanovit úhradu za užívání družstevního bytu. Žalovaný jako vlastník domu s nájemními byty vstoupil do práv a povinností pronajímatele, nikoli však družstevních bytů. Pokud pak žalovaný stanovil nájemcům nájemné ve výši regulovaného nájmu, postupoval v rámci svého oprávnění pronajímatele. Odkaz odvolatele na konstantní judikaturu, za kterou považuje rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 25 Cdo 1526/2001 je s ohledem na tuto problematiku zcela nepřipadný.“ (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 7. 3. 2006, sp. zn. 55 Co 357/2005-47.)

# K odpovědnosti zasílatele za zásilku ve světle judikatury Nejvyššího soudu ČR



JUDr. ALICE BÁRTKOVÁ, M.E.S.

Ještě v poměrně nedávné době nebylo téměř možné setkat se při zajišťování přepravy českými subjekty s uzavřením tzv. „čisté“ smlouvy zasílatele, která by tedy

beze změn naplňovala veškeré definiční znaky takového smlouvy dle § 601 obchodního zákoníku a na jejímž základě by zasílatel odpovídal „pouze“ za obstarání přepravy. Ačkoliv mám jako advokát zaměřující se ve své praxi zejména na právní oblast tzv. dopravního práva za to, že uzavírání takovýchto smluv je i nadále spíše výjimkou než pravidlem, začíná se přibližně od roku 2002 rozvíjet judikatura Nejvyššího soudu ČR i soudů nižších týkající se smlouvy zasílatele. Po prostudování tří rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, která jsem k dané problematice v poslední době dostala do rukou, však musím konstatovat, že bohužel podle mého názoru je rozvoj této judikatury dán zejména nepochopením principů a definičních znaků smlouvy zasílatele v jejím porovnání se smlouvou o přepravě a těmito nešvary jsou pak poznamenána i příslušná soudní rozhodnutí.

Cílem tohoto příspěvku není provést podrobný rozbor problematiky smlouvy zasílatele a odpovědnosti zasílatele, nýbrž upozornit jen na nejčastější nešvary a problémy současné české judikatury k dané otázce a být případně podnětem k další diskusi.

Pro řádné objasnění tématu a rozbor české judikatury k němu bude nutné v první řadě stanovit samotnou definici smlouvy zasílatele v rámci českého práva. Zde poznamenávám, že **smlouva zasílatele je tzv. absolutním obchodem** a je upravena pouze v obchodním zákoníku.

Ve smyslu § 601 odst. 1 obchodního zákoníku se smlouvou zasílatele zavazuje zasílatel příkazci, že mu vlastním jménem na jeho účet obstará přepravu věcí z určitého místa do určitého jiného místa, a příkazce se zavazuje zaplatit zasílateli úplat.

Podstatné části smlouvy zasílatele jsou tedy následující:

- Určení smluvních stran, tj. zasílatele a příkazce.
- Závazek zasílatele **obstarat** vlastním jménem a **na účet příkazce** přepravu věcí.
- Určení věcí, jejichž přeprava bude obstarána.
- Stanovení místa odeslání a místa určení.
- Závazek příkazce zaplatit zasílateli úplat.

Při srovnání podstatných částí smlouvy zasílatele a smlouvy o přepravě je pak zřejmé, že základními znaky, které odlišují smlouvu zasílatele od smlouvy o přepravě, je závazek k **obstarání přepravy** oproti závazku k **provedení přepravy**, a dále **jednání zasílatele na účet příkazce** oproti **jednání dopravce na svůj vlastní účet**.

Důvodem, proč na tomto místě konstatuji na první pohled tak základní a triviální skutečnosti, je ten, že judikatura, k jejímuž rozboru se hodlám dobrat, tyto základní skutečnosti podle mého názoru naprosto ignoruje a opomíjí a v tomto důsledku dovozuje také pro odpovědnost subjektu zajišťujícího přepravu nesprávné a nekonceptní právní závěry.

Základním problémem v praxi tzv. dopravního práva při určení, zda došlo k uzavření smlouvy o přepravě nebo smlouvy zasílatele, případně jiné smlouvy nepojmenované, takovýmto smlouvám podobné, je totiž podle mých zkušeností zejména určení toho, na čí účet příslušný subjekt zajišťující přepravu při jejím zajištění jednal.

Mám za to, že sjedná-li subjekt, který se zaváže být i k obstarání přepravy, svou **odměnu za tzv. pevné náklady**, hojně výslovně nazývanou v takovýchto smlouvách „cena za přepravu“ nebo „dopravné“ apod., chybí dané smlouvě jeden ze základních znaků „čisté“ smlouvy zasílatele, a to jednání „zasílatele“ na účet příkazce. Takovýto subjekt tedy nemůže být ani tzv. „čistým“ zasílatel, který odpovídá v mezích své odborné péče pouze za obstarání přepravy, avšak ani „čistým“ dopravcem, neboť se zavázal k obstarání přepravy a nikoliv k jejímu provedení.

Ze studia odborné literatury a z diskuse k této problematice v odborných kruzích lze v zásadě dovodit **tři přístupy řešení právního postavení takového subjektu**.

Zejména z české judikatury lze spíše „vyčíst“, než jednoznačně stanovit z řádných odůvodnění, že se nejspíše kloní k tomu z přístupů, který staví na dispozitivnosti § 607 obchodního zákoníku, jenž řeší otázku odměny zasílatele a jeho nákladů na obstarání přepravy. Z dispozitivnosti tohoto ustanovení pak příslušný teoretický směr dovozuje, že **zasílatel může svou odměnu sjednat tzv. paušální částkou včetně nákladů a i nadále zůstává v právním postavení „čistého“ zasílatele odpovídajícího čistě za obstarání přepravy**. Mám za to, že s tímto názorem se nelze ztotožnit a je třeba jej považovat za nesprávný právě proto, že popírá jeden ze základních definičních znaků smlouvy zasílatele dle § 601 obchodního zákoníku jakožto kogentního



ustanovení, jimž je právě jednání zasilatele na účet příkazce. Z tohoto důvodu z něj nebudu v dalším textu již vycházet.

**Další z teoretických směrů** vychází z toho, že subjekt, který se zavázal k obstarání přepravy za pevné náklady, není ani dopravcem, ale ani zasilatelem právě pro nenaplnění definičních znaků smlouvy o přepravě, stejně jako definičních znaků smlouvy zasilatelské, nýbrž že v takové situaci **dochází k uzavření jakési smlouvy nepojmenované, podobné smlouvě mandátní.**

**Třetí ze směrů** pak vychází z aplikace § 605 obchodního zákoníku, upravujícího tzv. **samovstup zasilatele.** Dle tohoto ustanovení, neodporuje-li to smlouvě nebo nezakáže-li to příkazce nejpozději do začátku uskutečňování přepravy, může zasilatel přepravu, kterou má obstarat, uskutečnit sám. Z tohoto se pak **dovozuje, že tam, kde se zasilatel zavázal k obstarání přepravy za pevné náklady, převzal takto na sebe nejen odpovědnost za její obstarání, nýbrž i odpovědnost za její provedení a odpovídá tedy i jako dopravce, i jako zasilatel.** V takovémto postavení pak může dále využít i ustanovení § 621 obchodního zákoníku, jež umožňuje zásadně dopravci pověřit provedením přepravy jiného dopravce, avšak odpovídá, jako by přepravu provedl sám. Dle takovéhoho názorového přístupu lze tedy dovodit, že tam, kde se zasilatel zavázal k obstarání přepravy za tzv. pevné náklady i tehdy, kdy přepravu sám fyzicky neprovedl, ale pověřil jejím provedením dalšího dopravce, odpovídá nejen jako zasilatel za obstarání přepravy, ale v intencích § 605 a § 621 obchodního zákoníku také jako dopravce za její provedení.

**Z rozboru definičních znaků smlouvy zasilatelské a jednotlivých teoretických přístupů k nim pak je možné vyjít při řešení otázky odpovědnosti zasilatele za zásilku,** což je hlavním tématem tohoto článku.

Podle mého názoru pak lze v konečném efektu odpovědnost zasilatele za škodu na zásilce dovodit z aplikace jednoho z následujících ustanovení, případně z jejich kombinace:

*§ 603 odst. 1 obchodního zákoníku:*

*Při plnění závazku je zasilatel povinen s vynaložením odborné péče sjednat způsob a podmínky přepravy odpovídající co nejlépe zájmům příkazce, jež vyplývají ze smlouvy a jeho příkazů nebo jež jsou zasilateli jinak známy.*

*§ 603 odst. 2 obchodního zákoníku:*

*Zasilatel odpovídá za škodu na převzaté zásilce vzniklou při obstarávání přepravy, ledaže ji nemohl odvrátit při vynaložení odborné péče.*

*§ 609 obchodního zákoníku:*

*Na zasilatelskou smlouvu se použijí podpůrně ustanovení o smlouvě komisionářské.*

*§ 586 obchodního zákoníku:*

*Jestliže osoba, s kterou komisionář uzavřel smlouvu při*

*zařizování záležitosti, poruší své závazky, je komisionář povinen na účet komitenta splnění těchto závazků vymáhat, nebo jestliže s tím komitent souhlasí, postoupit mu pohledávky odpovídající těmto závazkům.*

**Rozsudky Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 Odo 152/2003, sp. zn. 29 Odo 337/2001 a sp. zn. 29 Odo 68/2005** vyšly v zásadě shodně ze závěru, že **ustanovení § 603 odst. 2 ObchZ nelze vztáhnout na případ škody vzniklé na zásilce během přepravy.**

Podle mého názoru by tyto závěry nemusely být samy o sobě až tak problematické, nebýt dalších okolností daných případy.

V případech sp. zn. 29 Odo 152/2003 a sp. zn. 29 Odo 337/2001 totiž bylo naprosto jasně v odůvodnění popsáno, že odměna zasilatele byla sjednána za tzv. pevné náklady, z odůvodnění rozhodnutí sp. zn. 32 Odo 529/2005 se podává, že při konstatování o tom, že mezi stranami byla uzavřena zasilatelská smlouva, se soud spokojil se zjištěním, že mezi stranami o jejím uzavření nebylo pochyb, když se žalovaná zavázala pro žalobce příslušnou přepravu obstarat. Otázku a okolnosti sjednání odměny, příp. jiných okolností možných stanovit,

na či účet bylo v daném případě jednáno, v daném případě soud zřejmě vůbec nezkoumal, pročez podle mého názoru tedy vůbec nemohl učinit kvalifikovaný závěr o tom, jaký typ smlouvy o zajištění přepravy a s jakými právními důsledky pro odpovědnost byl uzavřen.

S ohledem na tyto okolnosti pak zcela zřejmě buď z pohledu třetího výše popsaného teoretického přístupu nemůže závěr všech tří uvedených rozhodnutí popsaný vždy v jejich právní větě obstát vůbec, případně z pohledu druhého výše popsaného teoretického přístupu je neudržitelný již samotný závěr o uzavření smlouvy zasilatelské a v tomto důsledku vůbec i následně provedené právní hodnocení jako celek. Je pak třeba poznamenat, jak bude popsáno níže, že i v případě, kdy by byla uzavřena tzv. „čistá“ smlouva zasilatelská (tedy naplňující beze změn doslovně znaky dle § 621 odst. 1 obchodního zákoníku a zakládající tedy „čistě“ odpovědnost zasilatele za obstarání přepravy), jsou tato rozhodnutí neúplná a nezabývají se řádně veškerými relevantními aspekty odpovědnosti zasilatele. Ačkoliv by takto, s ohledem na povinnost soudu provést (správně a úplně) právní hodnocení skutkového stavu i bez odpovídajících „právních“ návrhů stran, činit měla.

Přijmeme-li totiž výše popsané třetí teoretické východisko, bude přinejmenším v případech sp. zn. 29 Odo 152/2003 a sp. zn. 29 Odo 337/2001 dána odpovědnost zasilatele za škodu na zásilce vzniklou během přepravy z titulu jeho odpovědnosti dopravce v rámci tzv. (smluvního) samovstupu. Nicméně musím konstatovat, že osobně mám s přijetím tohoto východiska bez dalšího jisté potíže. Mám za to, že tak, aby bylo možné učinit závěr zde zastávaný, musela by přinejmenším být vzata v úvahu další základní výkladová pravidla.

*...smlouva zasilatelská je tzv. absolutním obchodem a je upravena pouze v obchodním zákoníku.*

Z pohledu výše popsaného druhého teoretického pří-  
stupu pak zřejmě soud pochybil, pokud a priori vůbec  
případ posuzoval dle ustanovení o smlouvě zasilatelské  
a na jejich základě vyloučil odpovědnost „zasílatele“ za  
škodu na zásilce vzniklou při provádění přepravy, aniž  
současně řádně zkoumal práva a povinnosti stran dle da-  
né (nepojmenované) smlouvy.

Nicméně, i pokud by bylo možné přijmout jedno-  
duše závěr o uzavření tzv. „čisté“ smlouvy zasilatel-  
ské,<sup>2</sup> jak se podává v odůvodnění všech tří rozhodnu-  
tí, zkoumal soud v některých z citovaných případů  
odpovědnost také ve světle § 601 odst. 1 obchodního  
zákoníku a dospěl i z tohoto pohledu k závěru, že „za-  
sílatel“ za škodu na zásilce neodpovídá, když k ní ne-  
došlo v přímé příčinné souvislosti s porušením od-  
borné péče zasilatele dle tohoto ustanovení. Ani  
z jednoho z příslušných judikátů nelze již dovodit, že  
by se soud zabýval otázkou odpovědnosti také z po-  
hledu § 609 a § 586 obchodního zákoníku, tedy zda  
vůbec, případně s jakou péčí vymáhal „zasílatel“ ško-  
du po dopravci.

Závěrem se tedy pokusím shrnout **možné případy od-  
povědnosti „zasílatele“ za škodu na zásilce vzniklou při  
provádění přepravy:**

**1. Jedná-li se o tzv. čistého zasilatele,** tedy osobu, kte-  
rá se svým jménem a na svůj účet (nikoliv za tzv. pev-  
né náklady) zavázala k obstarání přepravy, je možné  
jeho odpovědnost dovodit podle mého názoru pouze  
v případech, kdy se prokáže, že porušil svou odbornou  
péči buď při samotném sjednávání smlouvy o přepra-  
vě, případně při vymáhání škodního nároku po do-  
pravci. **Škoda z toho v některých případech vzniklá pak  
může být v konečném efektu i fakticky rovna škodě na  
zásilce.**<sup>3</sup>

**2. Jedná-li se o zasilatele, který jedná za tzv. pevné  
náklady,** je možné buď použitím § 605 a § 621 ob-  
chodního zákoníku **dovodit jeho odpovědnost za škodu  
na zásilce jako odpovědnost v postavení dopravce.** Ne-  
bo je možné vyjít z toho, že nebyla uzavřena ani  
smlouva zasilatelská, ani smlouva o přepravě, nýbrž  
**smlouva nepojmenovaná** a odpovědnost dovozovat  
z obecných ustanovení obchodního zákoníku o odpo-

vědnosti za škodu, při zohlednění konkrétních práv  
a povinností stran tak, jak jsou přímo ve smlouvě  
upravena.

Případ ad 1 asi nebude činit v praxi větší potíže, pří-  
pad ad 2 je problematictější. Ačkoliv, jak již naznačeno,  
k přijetí teoretického východiska opírajícího se o tzv. sa-  
movstup zasilatele mám jisté výhrady, z hlediska prak-  
tického i z hlediska srovnání s právní úpravou v ostat-  
ních státech EU bych se k jeho aplikaci v praxi klonila,  
a to i přesto, že přístup opírající se uzavření smlouvy ne-  
pojmenované má v odborné literatuře jasnější a logič-  
tější teoreticko-právní východiska a argumentaci. Mám  
totiž za to, že přístup vycházející z § 605 obchodního  
zákoníku je třeba při jeho aplikaci na konkrétní případ  
jen důkladně opřít o výkladová pravidla s ohledem na  
okolnosti případu a za jejich pomoci jej ad hoc podrobně  
odůvodnit.

**Další z možných řešení, avšak to již nikoliv v oblasti  
aplikace práva, nýbrž jeho tvorby, by bylo uzpůsobení  
právní úpravy časté praxi a přijetí jasného řešení otázky  
právního postavení a odpovědnosti osoby, jež se za tzv.  
pevné náklady zaváže k obstarání přepravy, jak to činí  
např. německý obchodní zákoník.** Zde je v § 459 jasně  
stanoveno, že je-li ve smlouvě zasilatelské jako odměna  
stanovena určitá částka, která zahrnuje náklady na do-  
pravu, má zasilatel ohledně dopravy práva a povinnosti  
doprovce.

Dovoluji si pak pro úplnost poznamenat také, že to,  
na základě jakého zákonného ustanovení bude odpo-  
vědnost zasilatele za zásilku dána pak zejména v ob-  
lasti mezinárodní dopravy, může mít zásadní dopad ne-  
jen na samotnou existenci odpovědnosti, ale také na  
rozsah náhradové povinnosti, když dle většiny použi-  
teľných mezinárodních úmluv je téměř vždy odpověd-  
nost dopravce za zásilku určitým způsobem limitová-  
na (viz aplikace § 605 obchodního zákoníku), odpo-  
vědnost zasilatele však (s výjimkou např. použití  
Všeobecných zasilatelských podmínek Svazu spedice  
a logistiky ČR či jiného práva než českého apod.) zá-  
sadně nikoliv.

Jak plyne z doposud uvedeného, řešení otázky od-  
povědnosti zasilatele jednajícího za tzv. pevné nákla-  
dy v českém právu vůbec nemusí být jasné a jedno-  
značné a doufám, že se mi touto cestou podařilo  
alespoň na ni upozornit a případně rozpoutat další  
plodnou diskusi.

✿ Autorka je advokátkou v Praze a tajemnicí  
České společnosti pro dopravní právo.

## Právní služby v Německu

Česky hovořící německý advokát nabízí právní poradenství  
a pomoc v oblasti německého a mezinárodního práva  
soukromého včetně zastoupení před německými soudy.

### Rechtsanwalt Christian Bibelriether

Schustergasse 21  
94032 Passau/SRN

Politických vězňů 98  
280 00 Kolín 3

tel.: 0049 851 33403  
fax: 0049 851 9666990

tel. (VoIP): 910 259 869  
– cena jako za místní volání

www.advokanc.de  
advokat@advokanc.de

1 Viz např. Roubal, V.: Odpovědnost zasilatele, který v rámci úko nů obstarávání  
přepravy uskutečňuje přepravu zásilky, Bulletin České společnosti pro dopravní  
právo  
č. 1-3/2007, str. 2-5.

2 Ačkoliv tento názor je zjevně třeba v daných případech odmítnout právě  
proto, že vychází (jaksi skrytě, ale přece) nejspíše z názoru opírajícího se  
o dispozitivnost § 607 ObchZ nezhlednujíc vůbec kogentní § 601 ObchZ.

3 Např. pokud „zasílatel“ škodu na zásilce vzniklou při provádění přepravy po  
dopravci vůbec nevymáhá, a proto dojde k jejímu promlčení.



# Odkladný účinek žaloby ve správním soudnictví



JUDr. DANIEL SPRATEK

V řízeních o žalobě proti rozhodnutím správních orgánů brojí žalobci proti pravomocným a vykonatelným rozhodnutím správních orgánů. Samotné podání žaloby – až na výjimky – samo o sobě nepůsobí na právní účinky napadeného rozhodnutí. Přitom právě v četných případech je pro žalobce klíčové, aby tyto právní účinky napadeného rozhodnutí nenastaly, jinak by jeho případné vítězství ve sporu před správním soudem mělo jen charakter akademický a nedosáhl by toho, co podáním žaloby sledoval. Typické je to například u žalob, kterými účastník řízení napadá stavební povolení: Jestliže je na základě stavebního povolení v průběhu řízení před správním soudem realizován stavební záměr, stěžní může žalobce po skončeném úspěšném řízení před správními soudy doufat, že stavba bude odstraněna – k takovému kroku stavební úřad s odkazem na ochranu dobré víry stavebníka zpravidla nepřikročí. Z těchto důvodů patří v řadě řízení před správními soudy okamžik, kdy je rozhodováno o návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě, k okamžikům, které jsou z pohledu žalobce klíčové.

Podmínky pro přiznání odkladného účinku žalobě stanoví § 73 odst. 2 s. ř. s., podle nějž „soud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přiznává žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nenahraditelnou újmu, přiznání odkladného účinku se nedotkne nepřiměřeným způsobem nabytých práv třetích osob a není v rozporu s veřejným zájmem“. O návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě rozhoduje krajský soud, přičemž proti jeho rozhodnutí není kasační stížnost přípustná, neboť rozhodnutí o odkladném účinku je podle své povahy dočasné [§ 104 odst. 3 písm. c) s. ř. s.].<sup>1</sup>

## Kterým rozhodnutím lze přiznat odkladný účinek

Podávat úspěšný návrh na přiznání odkladného účinku předně není možné vůči rozhodnutím, kde zvláštní zákon tento odkladný účinek přiznává již samotnému podání žaloby ve správním soudnictví. Návrh na přiznání odkladného účinku je takovém případě nadbytečný. Příkladem, kdy odklad vykonatelnosti napadeného rozhodnutí nastává ze zákona, je podání žaloby proti rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany podle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (§ 32 odst. 3), žaloby proti roz-

hodnutím služebního funkcionáře, kterým se ukládá kázeňský trest, náhrada škody nebo povinnost vrátit bezdůvodné obohacení podle zák. č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (§ 196 odst. 2), nebo žaloby proti rozhodnutí cenového kontrolního orgánu o uložení pokuty podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách (§ 17 odst. 6)<sup>2</sup>, žaloby proti některým rozhodnutím Rady pro rozhlasové a televizní vysílání podle zák. č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání (§ 61 odst. 6, § 65 odst. 2 a § 66).

Rovněž se nelze úspěšně domáhat přiznání odkladného účinku žalob vůči rozhodnutím, kde je z povahy věci vyloučeno naplnění základní podmínky pro jeho přiznání, jímž je nenahraditelná újma způsobená výkonem nebo jinými právními následky rozhodnutí. Jedná se o taková rozhodnutí, která nikoho neopravňují k činnosti, jež by mohla způsobit nenahraditelnou újmu, nebo nikoho nezavazují zdržet se činnosti, jejíž nevykonání by mohlo způsobit nenahraditelnou újmu. Příkladem takového rozhodnutí může být např. rozhodnutí o zastavení řízení o žádosti, může to být též rozhodnutí o zamítnutí návrhu na povolení obnovy řízení či rozhodnutí, jímž se pouze mění přechodný režim určité činnosti na režim trvalý (soudní praxe např. nevyhověla návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě proti rozhodnutí o uvedení honitby do souladu se zákonem č. 449/2001 Sb., o myslivosti, podle § 69 odst. 1 cit. zákona<sup>3</sup>). Platí to též ryzích aktech určovacích, zejména statusových.<sup>4</sup> Správní soudy také dříve ve vztahu k rozhodnutím o umístění stavby konstantně judikovaly, že povaha rozhodnutí o umístění

*Při rozhodování o přiznání odkladného účinku žalobě stíhá povinnost tvrdit a prokázat vznik nenahraditelné újmy žalobce.*

stavby vylučuje obecně možnost přivodit nenahraditelnou újmu, neboť toto rozhodnutí ještě nezakládá potenciálnímu stavebníkovi subjektivní právo stavět.

Oprávnění stavebníka uskutečnit konkrétní stavbu (příp. změnu stavby) na konkrétním místě a za určitých podmínek bylo zřízeno až pravomocným stavebním povolením vydaným podle § 66 zákona č. 50/1976 Sb., stavebního zákona.<sup>5</sup> Přestože uvedený právní názor nebude do budoucna použitelný na rozhodnutí o umístění stavby, vydaná podle nového stavebního zákona č. 183/2006 Sb., dobře ilustruje nemožnost způsobení nenahraditelné újmy rozhodnutím z povahy věci samé.

## Kdo může podat návrh na přiznání odkladného účinku

K podání návrhu na přiznání odkladného účinku je aktivně legitimován pouze žalobce. Přiznání odkladného účinku se tedy nemůže domáhat ani žalovaný, ani zú-

částněná osoba (§ 34 s. ř. s.); soud jej nemůže přiznat ani z vlastního podnětu.

Existují ovšem kategorie žalobců, jejichž návrhy na přiznání odkladného účinku žalobě nemohou být z povahy věci úspěšné. Jsou to žalobci, kteří v řízení před soudem *nehájí zájem vlastní*, a proto nemohou splnit podmínku stanovenou § 73 odst. 2 s. ř. s., totiž že by výkon nebo jiné právní následky pro ně znamenaly nenahraditelnou újmu. Mezi tyto žalobce patří **žalobci, kteří mají zvláštní žalobní legitimaci k ochraně veřejného zájmu podle § 66 s. ř. s.,<sup>6</sup> nebo žalobci, kteří hájili zvláštní zájem již v řízení před správním orgánem jako účastníci správního řízení.<sup>7</sup>**

### **Pozitivní podmínka přiznání odkladného účinku – vznik nenahraditelné újmy**

Základní podmínkou pro úspěšné uplatnění návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě je, aby žalobce tvrdil a prokázal, že výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí by pro něj znamenaly nenahraditelnou újmu. **Při rozhodování o přiznání odkladného účinku žalobě stihá povinnost tvrdit a prokázat vznik nenahraditelné újmy žalobce.** Vzhledem k předběžné povaze rozhodování o návrhu na přiznání odkladného účinku není nutné učinit jednoznačný (konečný) závěr, že správní rozhodnutí má za následek újmu pro žalobce – postačuje předpoklad žalobcem tvrzené nenahraditelné újmy,<sup>8</sup> na druhou stranu nelze v návrhu poukázat jen na pouhou možnost vzniku újmy (tedy na újmu pouze hrozící), nýbrž na újmu, která by následkem výkonu či účinků napadeného rozhodnutí s velkou pravděpodobností nastala.<sup>9</sup> Pokud žalobce v tomto ohledu důkazní břemeno neunes, soud návrh zamítne.<sup>10</sup> Povinnosti tvrdit a prokázat vznik nenahraditelné újmy však řada žalobců nedostojí.

Existuje nemalý počet návrhů, které žalobci *neodůvodní vůbec*; pouze ke svému žalobnímu návrhu připojí též návrh na přiznání odkladného účinku.

Jiní žalobci uvedou v odůvodnění svého návrhu *nerozhodné skutečnosti*. Žalobci například často v návrhu na přiznání odkladného účinku uvádějí, že napadené rozhodnutí je nezákonné, a proto by měl být jejich žalobě přiznán odkladný účinek. **V rozhodnutí o odkladném účinku žaloby však soud nezkontroluje důvodnost žalobních námitek**, tedy nemůže závažnost újmy bez dalšího dovodit pouze z obsahu žaloby a z žalobních tvrzení o nezákonnosti napadeného rozhodnutí.

Další chybou při podávání návrhů na přiznání odkladného účinku je *nedostatečné uvedení okolností*, z nichž by bylo možno usuzovat na nenahraditelnou újmu. Příkladem je návrh, v němž žalobce pouze uvede, že výše uložené pokuty či předepsané daně je pro něj vysoká či likvidační, aniž specifikuje, jaký je poměr uložené pokuty či daňové povinnosti a jeho majetku, ani své majetkové poměry blíže nepopíše.

Vzácně se vyskytují i případy, kdy žalobci tvrdí a prokazují vznik nenahraditelné újmy, která ovšem *není v příčinné souvislosti s napadeným rozhodnutím*. Například žalobce poukazoval na nenahraditelnou újmu, způsobovanou mu stavební činností jeho souseda, k níž ovšem jeho soused nebyl podle napadeného rozhodnutí

oprávněn. Soud v zamítavém usnesení uvedl, že „stavebním činnostem vykonávaným bez stavebního povolení nemůže být zamezeno cestou přiznání odkladného účinku územnímu rozhodnutí, nýbrž cestou právních prostředků určených k zajištění stavebního řádu“.<sup>11</sup> Otázka příčinné souvislosti mezi tvrzenou újmou a napadeným rozhodnutím může být obtížná zejména v případech, kdy je tvrzeno, že újma nevznikne výkonem rozhodnutí, ale jiným právním následkem rozhodnutí. Co je oním „jiným právním následkem“ však není zřejmé ani nauce<sup>12</sup> a ani judikatura neposkytuje žalobcům dostačující vodítko.<sup>13</sup>

V řadě případů žalobce sice tvrdí a prokáže újmu, tato újma však nemá charakter nenahraditelnosti. Pojem „nenahraditelnosti“ je výkladově obtížný.<sup>14</sup> Podle soudní judikatury nelze hovořit o nenahraditelné újmě např. v situaci, kdy újma je žalobci způsobena pouze tím, že prostředky, které měl vyčleněny na jiný účel, musí použít na zaplacení vyměřené pokuty.<sup>15</sup> Nejvyšší správní soud judikoval, že újma způsobená akcionáři rozhodnutím o vyloučení akcií obchodní společnosti z obchodování na veřejném trhu sama o sobě nemá charakter nenahraditelné újmy,<sup>16</sup> podle téhož soudu nelze za nenahraditelnou újmu pokládat případný dopad vedeného řízení na psychický stav stěžovatele.<sup>17</sup>

Neúspěšné jsou rovněž návrhy na přiznání odkladného účinku, které jsou podány *opozděně*. Účelem přiznání odkladného účinku žalobě je zamezení vzniku nenahraditelné újmy, která by pravděpodobně účinkem napadeného rozhodnutí či následkem nuceného výkonu nastala. Proto odkladný účinek nelze přiznat za situace, kdy již k výkonu napadeného rozhodnutí došlo, bez ohledu na to, zdali se jednalo o výkon dobrovolný či nucený.<sup>18</sup>

### **Příklady úspěšných návrhů na přiznání odkladného účinku žalobě:**

- Nejvyšší správní soud uznal za nenahraditelnou újmu hrozící výkon rozhodnutí o uložení pokuty fyzické osobě ve výši, která výrazně přesahovala prokázaný celoroční příjem její rodiny se dvěma nezletilými dětmi;<sup>19</sup>
- úspěšný se svým návrhem byl i žalobce, který dovozoval nahraditelnou újmu z výkonu sankce zákazu řízení motorových vozidel, který by pro něj znamenal ztrátu zaměstnání;<sup>20</sup> či
- žalobce, který brojil proti rozhodnutí o propadnutí motorového vozidla a v jehož případě soud uvedl, že vzhledem k tomu, že vlastníkem zabraného dopravního prostředku se podle § 42 odst. 14 zák. č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, stává stát, může výkonem oprávnění, která státu plynou z práva vlastnického (např. zcizení, zničení předmětu vlastnictví), dojít k takovému stavu, že případné zrušení napadeného rozhodnutí by nepřineslo žalobci výsledek, který podáním žaloby sleduje, protože vrácení předmětného dopravního prostředku by již nebylo možno uskutečnit;<sup>21</sup>
- úspěšný byl též žalobce, který brojil proti rozhodnutí o výmazu užitného vzoru a jemuž dal soud za pravdu, že přerušeni obchodních vztahů v důsledku



napadeného rozhodnutí je újmou, která je svým charakterem újmou nenahraditelnou;<sup>22</sup>

- pravidelně bývá odkladný účinek s ohledem na povahu věci přiznáván žalobám proti stavebním povolením a rozhodnutím o odstranění staveb.

### Negativní podmínky přiznání odkladného účinku

Je-li soudu prokázána pozitivní podmínka pro přiznání odkladného účinku – kterou je vznik nenahraditelné újmy žalobci – je soud následně povinen zkoumat, zda jsou dány i negativní podmínky pro přiznání odkladného účinku – tj. zda se jeho přiznání nedotkne nepřiměřeným způsobem nabytých práv třetích osob nebo zda není v rozporu s veřejným zájmem. **Zjišťování existence negativních podmínek nastupuje logicky i chronologicky až poté, co je najisto postavena existence nenahraditelné újmy.** Není-li prokázána nenahraditelná újma, nemá smysl zkoumat existenci podmínek negativních. V takovém případě ani není třeba, aby soud vyzýval žalovaného k vyjádření se k podanému návrhu na přiznání odkladného účinku.

**Je to právě žalovaný, kdo může zvrátit vydání usnesení o přiznání odkladného účinku žalobě tím, že prokáže, že by se jeho přiznání nepřiměřeným způsobem dotklo nabytých práv třetích osob nebo že by bylo v rozporu s veřejným zájmem.** Pokud tak žalovaný neučiní, nepřizná soud odkladný účinek žalobě jen v případě, že nesplnění negativních podmínek vyplyne z obsahu soudního a správního spisu, neboť zákon neukládá soudu provádět dokazování týkající se splnění těchto předpokladů a jejich zjišťování z úřední povinnosti (ex officio).<sup>23</sup>

Příkladem, kdy správní soud nepřiznal odkladný účinek žalobě z důvodu rozporu s veřejným zájmem, je věc, v níž žalobce brojil proti zrušení ochranné známky. Soud uvedl, že je v rozporu s veřejným zájmem, aby byla udržována ochranná známka, která byla ve správním řízení shledána klamavou.<sup>24</sup>

Při rozhodování o odkladném účinku se může běžně stát, že je zde třetí osoba, která má za to, že by se jí mohl odkladný účinek žaloby nepřiměřeně dotknout. Je-li tato obava důvodná, bude takováto osoba zřejmě splňovat podmínky pro přiznání postavení osoby zúčastněné na řízení podle § 34 s. ř. s. Stává se ovšem často, že soudy rozhodují o návrzích na přiznání odkladného účinku žalobám bezodkladně po nápadu žaloby (s níž v praxi bývá tento návrh spojen), tedy v době, kdy ještě do řízení nevstoupily osoby zúčastněné na řízení. Má-li ovšem kterákoli osoba, která není účastníkem řízení, za to, že se jí odkladný účinek nepřiměřeně dotkl, má možnost dát soudu podnět (nikoli návrh), aby soud usnesení o přiznání odkladného účinku zrušil. Podle § 73 odst. 4 s. ř. s. může totiž soud usnesení o přiznání odkladného účinku i bez návrhu usnesením zrušit, ukáže-li se v průběhu řízení, že pro přiznání odkladného účinku nebyly důvody, nebo že tyto důvody v mezidobí odpadly.

### Zvláštní podmínky pro přiznání odkladného účinku

V případě některých řízení před správními soudy mohou být podmínky pro přiznání odkladného účinku žalobám modifikovány normami mezinárodního práva či evropského práva. V praxi správních soudů se to týká zejména Aarhuské úmluvy<sup>25</sup> a Směrnice Rady č. 85/337/EHS o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (směrnice o EIA). **Úmluva i směrnice ukládají státům zajistit, aby se osoby z řad dotčené veřejnosti v případě určité nezákonné činnosti veřejné správy týkající se životního prostředí mohly u soudů domoci účinné a včasné nápravy.** Správní soudy sice dospěly k závěru, že Aarhuská úmluva nemá aplikační přednost před zákonem, neboť její ustanovení nejsou přímo vykonatelná (self-executing),<sup>26</sup> nicméně podle Nejvyššího správního soudu jsou soudy na základě čl. 1 odst. 2

*...žalovaný může zvrátit vydání usnesení o přiznání odkladného účinku žalobě tím, že prokáže, že by se jeho přiznání nepřiměřeným způsobem dotklo nabytých práv třetích osob nebo že by bylo v rozporu s veřejným zájmem.*

Ústavy povolány k souladnému výkladu vnitrostátního práva s mezinárodně-právními závazky České republiky. Tento imperativ souladného výkladu vyplývá i z členství ČR v Evropské unii, neboť stranou Aarhuské úmluvy je i Evropské společenství, což z této smlouvy činí tzv. smlouvu smíšenou

a „propůjčuje jí systémové vlastnosti práva komunitárního, tedy především, za splnění příslušných podmínek předepsaných komunitárním právem, přednost a přímý účinek“.<sup>27</sup> Ačkoli tedy normám Aarhuské úmluvy podle Nejvyššího správního soudu „nesvědčí přímá aplikační přednost před vnitrostátním právem“, jsou „měřítkem pro výklad vnitrostátních norem, jenž má být konformní s mezinárodním právem tak, aby orgán toto vnitrostátní právo vykládající dostal povinnosti loajality České republiky k závazkům, které pro ni vyplývají z mezinárodního práva, jak je vyjádřena v článku 1 odst. 2 naší Ústavy“.<sup>28</sup>

V souladu s výše uvedenými závěry Nejvyšší správní soud naznačil, jak je nutno v případě řízení, zahájených na základě žalob zúčastněné veřejnosti, hájící v řízení zájmy životního prostředí, vykládat § 73 s. ř. s., tak, **aby bylo dosaženo souladnosti se závazky, vyplývajícími státu z Aarhuské úmluvy a směrnice o EIA.** Soud obiter dictum uvedl, že „při soudním přezkumu konečného rozhodnutí, jehož podkladem bylo stanovisko o posuzování vlivů záměru na životní prostředí, musí být žalobcům z řad dotčené veřejnosti (jmenovitě nevládním organizacím, resp. občanským sdružením podporujícím ochranu životního prostředí) vyhověno k jejich návrhům na přiznání odkladného účinku správní žaloby tak, aby nemohlo docházet k situacím, kdy v době rozhodování o správní žalobě již byl povolený záměr nevratně realizován (typicky provedení stavby). **Pokud by návrhu na přiznání odkladného účinku vyhověno nebylo, došlo by k porušení čl. 9 odst. 4 Aarhuské úmluvy a čl. 10a směrnice č. 85/337/EHS, neboť poskytovaná soudní ochrana by nebyla včasná a spravedlivá“.**<sup>29</sup>

Uvedený právní názor vzaly za svůj již i krajské soudy a v případech, v nichž přiznání odkladného účinku

navrhují účastníci z řad dotčené veřejnosti, domáhají se přezkoumání rozhodnutí v záležitostech životního prostředí, svým vykladem modifikovaly podmínky pro přiznání odkladného účinku.<sup>30</sup>

Krajský soud v Ostravě ve věci odkladného účinku žaloby proti územnímu rozhodnutí o umístění obchvatu Frýdku-Místku uvedl, že v případě návrhu na odkladný účinek žaloby, podaného žalobcem z řad zúčastněné veřejnosti, je soud „povinen posuzovat, zda přiznání odkladného účinku žalobě je nezbytné k zajištění přiměřené, účinné, čestné, spravedlivé a včasné nápravy tak, aby předmětný environmentální statek nebyl nevratně poškozen nebo zničen dříve, než bude vydáno konečné rozhodnutí, a aby případný úspěch žalobce nebyl jen prázdným vítězstvím s významem nanejvýš akademickým“.<sup>31</sup> Soudním „aarhusky konformním“ vykladem tak bylo dosaženo prakticky stejného výsledku, k jakému by vedla přímá aplikace Úmluvy, a de facto se pro určitý okruh žalob stanovily zvláštní podmínky pro přiznání odkladného účinku, odlišné od obecných podmínek stanovených v § 73 odst. 2 s. ř. s.

## Závěr

Poskytnutí odkladného účinku žalobě v řízení před správními soudy má mimořádný charakter: Soud tu totiž před vlastním rozhodnutím ve věci samé prolamuje právní účinky pravomocného rozhodnutí správního orgánu, na které je třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není jako celek zákonným postupem zrušeno. Přiznání odkladného účinku proto musí být vyhrazeno pro ojedinělé případy, které zákonodárce popsal slovy o nenahraditelné újmě.<sup>32</sup> Navzdory výjimečnosti institutu odkladného účinku žaloby nejsou řídké případy, kdy jeho přiznání má zásadní význam proto, aby konečný úspěch žalobce ve věci nebyl jen formální, ale i faktický – v takových případech je nutné, aby nebylo důvodné přiznání odkladného účinku zmařeno vadnou formulací návrhu na jeho přiznání. Přispěje-li k tomu alespoň nepatrně tento článek, splní svůj účel.

✿ Autor je justičním čekatelem Krajského soudu v Ostravě.

1 Srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. prosince 2004, č. j. 5 As 52/2004-172, publikované pod č. 507/2005 Sb. r. NSS a usnesení Ústavního soudu ze dne 9. června 2005, sp. zn. III. ÚS 156/05.

2 Srov. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24. dubna 2001, č. j. 7 A 4/2001, publikované pod č. SJS 845/2001.

3 Např. usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. června 2008, č. j. 22 Ca 21/2008-30.

4 Srov. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. června 1994, sp. zn. 6 A 51/94, publikované v časopise Správní právo pod č. 77/1995.

5 Srov. usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 5. listopadu 2004, č. j. 57 Ca 14/2004-40 publikované pod č. 455/2005 Sb. r. NSS.

6 Typicky se jedná o nejvyššího státního zástupce, který je k podání žaloby legitimován ustanovením § 66 odst. 2 s. ř. s.

7 Může se jednat např. o obce, které jsou účastníky řízení podle ust. § 71 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, nebo o některé subjekty hájící profesní či veřejné zájmy v řízení o vydání integrovaného povolení podle ustanovení § 7 odst. 1 písm. d) zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci. Do této kategorie by spadala i ekologická občanská sdružení, jimž vyplývá účastenství ve správních řízeních ze zvláštních zákonů (např. z ustanovení § 70 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb.), kdyby pro ně ovšem neplatily zvláštní podmínky pro přiznávání odkladných účinků jimi podaných žalob (viz dále).

8 Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. října 2005, č. j. 8 As 26/2005-76, publikované pod č. 1072/2007 Sb. r. NSS.

9 Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. prosince 2006, č. j. 8 As 52/2006-69.

10 Srov. např. usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 29. listopadu 2005, č. j. 30 Ca 28/2005-86.

11 Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. prosince 2007, č. j. 22 Ca 393/2007-24.

12 Srov. Kopecký, Martin: Odkladný účinek odvolání podle správního řádu. Bulletin advokacie, 2007, č. 7-8, s. 57.

13 Za „jiné právní následky“ rozhodnutí znamenající pro žalobce nenahraditelnou újmu uznal Krajský

soud v Ostravě hrozící ztrátu zaměstnání v případě, kdy správní orgán rozhodl o zamítnutí odvolání proti lékařskému posudku o trvalé neschopnosti k výkonu dosavadní práce podle § 77 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu (srov. usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. července 2003, č. j. 22 Ca 256/2003-11). Tento právní názor však odmítl Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 20. července 2006, č. j. 6 Ads 76/2006-90, publikovaném pod č. 1068/2007 Sb. r. NSS, kdy uvedl, že „nenahraditelná újma, která by jako právní následek lékařského posudku vydaného v rámci výkonu zdravotní péče mohla nastat, se může dotýkat pouze a jediné újmy na zdraví stěžovatele (neboť lékař posuzoval jeho způsobilost k dosavadní práci na základě jeho zdravotního stavu).“ Následně ovšem Nejvyšší správní soud přezkoumávání úkonů krajského úřadu, kterými byl přezkoumán posudek lékaře závodní preventivní péče o zdravotní způsobilosti k práci, zcela vyloučil ze soudního přezkumu (rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. září 2007, č. j. 4 Ads 81/2005-125, publikovaný pod č. 1554/2008 Sb. r. NSS). – Kategorii „jiného právního následku“ vzal v potaz Městský soud v Praze, jenž v přiznání odkladného účinku žalobě proti výmazu užitného vzoru uvedl, že „přerušení obchodních vztahů je újmu, která je svým charakterem újmu nenahraditelnou“ (srov. usnesení Městského soudu v Praze ze dne 13. září 2007, č. j. 7 Ca 174/2007-60).

14 Srov. Vopálka, Vladimír a kol.: Soudní řád správní: komentář. C. H. Beck, Praha 2004, s. 175.

15 Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. ledna 1998, č. j. 6 A 66/97-24, publikované pod č. SJS 528/1999.

16 Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. prosince 2003, č. j. 7 A 115/2002-67, publikované pod č. 760/2006 Sb. r. NSS.

17 Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 5. října 2004, č. j. 6 Afs 25/2003-59.

18 Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 17. ledna 2007, č. j. 15 Ca 165/2006-45.

19 Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. srpna 2003, č. j. 6 A 160/2002-46, publikovaný pod č. 172/2004 Sb. r. NSS.

20 Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. prosince 2003, č. j. 58 Ca 55/2003-41.

21 Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne

29. března 2007, č. j. 22 Ca 44/2007-12.

22 Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 13. září 2007, č. j. 7 Ca 174/2007-60.

23 Srov. Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 23. října 2003, č. j. 52 Ca 9/2003-144, publikované pod č. 87/2004 Sb. r. NSS.

24 Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. prosince 2007, č. j. 5 Ca 307/2006-77.

25 Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, vyhlášená v ČR pod č. 124/2004 Sb. m. s.

26 Srov. např. usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 9. 2005, sp. zn. 5 Ca 4/2005-33, a níže citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Viz též: Černý, Pavel: K rozsudku Nejvyššího správního soudu o změně územního plánu Prahy a jeho (především „aarhuským“) souvislostem. Právní rozhledy, 2007, č. 1, s. 18-23; Týž: Žaloby nevládních organizací ve věcech životního prostředí – jde o efektivní způsob jeho ochrany? in: Jaké jsou limity soudní ochrany v Čechách? Praha: Zelený kruh, 2008, s. 8-14; Týž: Aarhuská úmluva v dosavadní judikatuře českých soudů. Via iuris online, dostupné na <<http://www.viaiuris.cz/index.php?p=msg&id=176>>

27 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. července 2006, č. j. 1 Ao 1/2006-74, publikovaný pod č. 968/2006 Sb. r. NSS.

28 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. března 2007, č. j. 2 As 12/2006-111.

29 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. června 2006, č. j. 1 As 39/2006-55 a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. srpna 2007, č. j. 1 As 13/2007-63.

30 Srov. např. usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. dubna 2008, č. j. 5 Ca 120/2008-43, a usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. března 2008, č. j. 22 Ca 43/2008-35.

31 Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. března 2008, č. j. 22 Ca 43/2008-35. (Usnesení je dostupné na stránkách Zeleného kruhu <<http://www.ucastverejnosti.cz/dokumenty/odkladny-ucinek-beskydcan.pdf>>).

32 Srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. prosince 2003, č. j. 7 A 115/2002-67, publikované pod č. 760/2006 Sb. r. NSS.



## Povinnost podat návrh na prohlášení konkurzu – odpovědnost za škodu

**I. Nelze se úspěšně domáhat náhrady škody vzniklé porušením povinnosti podat návrh na prohlášení konkurzu podle § 3 odst. 2 z. č. 328/1991 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 2007, pokud návrh na prohlášení konkurzu nebyl podán nebo podán byl, ale úpadek nebyl osvědčen prohlášením konkurzu nebo byl zamítnut pro nedostatek majetku.**

**II. Škodou vzniklou nesplněním povinnosti podat návrh na prohlášení konkurzu není neuspokojená pohledávka věřitele, ale rozdíl mezi tím, co by se věřiteli dostalo při včasné podání návrhu a tím, co skutečně na úhradu pohledávky obdržel.**

**Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2007, sp. zn. 29 Odo 1220/2005**

### Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 3 ZKV právnická osoba nebo fyzická osoba – podnikatel, která je v úpadku, je povinna bez zbytečného odkladu podat návrh na prohlášení konkurzu. Právnická osoba v likvidaci má tuto povinnost, jen je-li předložena (odstavec 1). Povinnost podle odstavce 1 mají i statutární orgány právnické osoby, likvidátor právnické osoby v likvidaci, je-li předložena, a zákonní zástupci fyzické osoby. Jestliže osoba tuto povinnost nesplní, odpovídají věřitelům za škodu, která jim tím vznikne, ledaže prokáží, že škodu nezavinily; je-li těchto osob více, odpovídají společně a nerozdílně (odstavec 2). Povinnost podle odstavce 1 a 2 není splněna, jestliže řízení o návrhu na prohlášení konkurzu bylo vinou navrhovatele zastaveno nebo jestliže byl návrh zamítnut (odstavec 3). Místo návrhu na prohlášení konkurzu mohou osoby uvedené v odstavci 1 a 2 podat návrh na vyrovnání; jestliže však vyrovnání nebylo povoleno nebo potvrzeno, jsou povinny do 15 dnů podat návrh na prohlášení konkurzu (odstavec 4).

Ustanovení § 420 obč. zák. pak určuje, že každý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti (odstavec 1). Odpovědnosti se zprostit ten, kdo prokáže, že škodu nezavinil (odstavec 3).

V této podobě platila citovaná ustanovení zákona o konkurzu a vyrovnání a občanského zákoníku jak v době, kdy měla být uzavřena přepravní smlouva (listopad 2001), tak v době vydání napadeného rozsudku; jde i o stávající znění těchto zákonů.

Právní teorie se shoduje v tom, že odpovědnost osob uvedených v § 3 odst. 2 ZKV za porušení povinnosti podat návrh na prohlášení konkurzu na majetek dlužníka je obecnou občanskoprávní odpovědností za škodu založenou na presumpci zavinění, s možností dotčených osob se této odpovědnosti zprostit (průkazem, že jejich

zavinění není dáno). Srov. shodně např. 1) Krčmář, Z. in: Zákon o konkurzu a vyrovnání. Poznámkové vydání s judikaturou k novele č. 105/2000 Sb., účinné k 1. 5. 2000. 1. vydání, IFEC, Praha 2000, str. 10, bod 2. poznámek k novele; 2) Kotoučová, J. in: Zákon o konkurzu a vyrovnání po novele v roce 2000. Zákony s poznámkami. 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2001, str. 13, bod 2 poznámek; nebo 3) Zelenka, J. – Maršíková, J.: Zákon o konkurzu a vyrovnání a předpisy související. Komentář. 2. vydání, Linde, Praha 2002, str. 39 – 40.

Tyto závěry – z nichž vychází napadené rozhodnutí a jimž se neprotiví ani dovolání – sdílí rovněž Nejvyšší soud. K takto pojatému obecnému východisku dalších úvah zbývá doplnit, že skutková podstata obsažená v ustanovení § 3 odst. 1 a odst. 2 ZKV samostatně pojmenovává základní předpoklady vzniku odpovědnosti za škodu, a coby lex specialis tak má přednost před úpravou obecné občanskoprávní odpovědnosti za škodu obsaženou v ustanovení § 420 obč. zák. (jež se proto v daném právním rámci neuplatní ani subsidiárně). Jinak řečeno, ustanovení § 3 ZKV je zvláštním ustanovením postihujícím jako možné škůdce v něm vyjmenované osoby (dlužníka, potažmo subjekty uvedené v paragrafu 3 odst. 2 ZKV) a vymezujícím okruh oprávněných osob (poškozených) tak, že jimi jsou (jen) dlužníkovi věřitelé.

K základním předpokladům vzniku obecné občanskoprávní odpovědnosti za škodu patří:

- 1) porušení právní povinnosti (protiprávní úkon),
- 2) vznik škody,
- 3) příčinná souvislost mezi porušením právní povinnosti a vznikem škody (kauzální nexus) a
- 4) zavinění.

První tři předpoklady jsou objektivního charakteru a důkazní břemeno ohledně nich leží na poškozeném. Zavinění je subjektivní povahy a jeho existence ve formě nedbalosti nevědomé se předpokládá; naopak škůdce prokazuje, že škodu nezavinil (srov. v literatuře např. Švestka, J. – Jehlička, O. – Škárová, M. – Spáčil, J. a kol.: Občanský zákoník. Komentář. 10. vydání, C. H. Beck, Praha 2006, str. 708, a v judikatuře např. rozsudek Nejvyššího soudu uveřejněný pod číslem 56/2004 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

Nejvyšší soud se tedy dále zabýval tím, jak se výše formulované (obecné) předpoklady vzniku občanskoprávní odpovědnosti za škodu projevují ve spojení s textem § 3 ZKV, případně ve spojení s dalšími, pro věc významnými ustanoveními zákona o konkurzu a vyrovnání.

### 1) Porušení právní povinnosti

Ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 ZKV stihá dlužníka povinnost k podání návrhu na prohlášení konkurzu na jeho majetek, jde-li o:

- a) dlužníka – fyzickou osobu, která je podnikatelem, nebo
- b) dlužníka – právnickou osobu.

V případě dlužníka – právnické osoby v likvidaci se tato povinnost pojí jen s úpadkem ve formě předložení

(§ 1 odst. 3 ZKV), ostatní dlužníci podléhající této úpravě jsou povinni podat návrh na prohlášení konkurzu i při úpadku ve formě platební neschopnosti (§ 1 odst. 2 ZKV). Požadavkem, aby se tak stalo „bez zbytečného odkladu“, se rozumí, aby se tak stalo bez zbytečného odkladu poté, co dlužník zjistí (nebo by při řádné péči o svůj majetek měl zjistit), že je v úpadku.

Je zjevné, že u dlužníka – fyzické osoby, která je podnikatelem, jenž má zákonného zástupce, bude návrh na prohlášení konkurzu podáván prostřednictvím tohoto zákonného zástupce (jím bude podepsán). U dlužníka – právnické osoby v likvidaci bude návrh na prohlášení konkurzu pro předložení podáván prostřednictvím likvidátora (jím bude podepsán) a u dlužníka – právnické osoby, která v likvidaci není, prostřednictvím jeho statutárních orgánů (u společnosti s ručením omezeným bude takový návrh podepsán jejím jednatelem).

Mezi podáním, jímž povinnost podat návrh na prohlášení konkurzu na svůj majetek plní dlužník (dle § 3 odst. 1 ZKV), a podáním, jímž tuto povinnost plní (za sebe) osoby uvedené v § 3 odst. 2 ZKV, z formálního i obsahového hlediska není rozdíl; v obou případech se návrh na prohlášení konkurzu podává jménem dlužníka (srov. např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 26. ledna 2000, sp. zn. 1 Ko 297/2000, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 2/2003, pod pořadovým číslem 30).

Pojmouvá-li tedy ustanovení § 3 odst. 2 ZKV likvidátora právnické osoby v likvidaci, statutární orgány právnické osoby, která není v likvidaci, a zákonného zástupce fyzické osoby jako osoby, jež stihá povinnost podle § 3 odst. 1 ZKV vedle dlužníka, pak tím není vyjádřeno nic jiného než záměr učinit tyto osoby osobně odpovědnými za majetkovou újmu způsobenou dlužníkovým věřitelům porušením této povinnosti.

Z uvedeného se podává, že povinnost podat (jménem společnosti) návrh na prohlášení konkurzu na majetek společnosti by podle ustanovení § 3 odst. 2 ZKV měla (za předpokladu, že společnost byla v rozhodné době v úpadku ve formě platební neschopnosti nebo předložení) i žalovaná jako tehdejší jednatelka společnosti s ručením omezeným.

Závěr, že osoba uvedená v § 3 odst. 2 ZKV porušila povinnost podat jménem dlužníka označeného v § 3 odst. 1 ZKV návrh na prohlášení konkurzu nebo návrh na vyrovnání včas – slovy zákona o konkurzu a vyrovnání bez zbytečného odkladu poté, co se takový dlužník ocitl v úpadku – však má smysl činit jen tehdy, byli-li dlužníkův úpadek osvědčen (buť i na základě návrhu podaného některým z dlužníkových věřitelů) alespoň později.

Právě skutečnost, že zvláštní skutková podstata odpovědnosti za škodu způsobenou porušením povinnosti podat návrh na prohlášení konkurzu je upravena zákonem o konkurzu a vyrovnání, a způsob, jakým jediné lze dospět k určení výše škody způsobené porušením takové povinnosti, nutně vede k závěru, podle kterého nečinnost osoby uvedené v § 3 odst. 2 ZKV nelze spojovat se

znakem protiprávnosti, nebyli-li postupy podle zákona o konkurzu a vyrovnání dlužníkův úpadek osvědčen vůbec (prohlášením konkurzu na jeho majetek, povolením vyrovnání, případně zamítnutím návrhu na prohlášení konkurzu pro nedostatek majetku). Majetkové poměry dlužníka v době, kdy soud osvědčil jeho úpadek, jsou základním východiskem pro možnost činit závěr o tom, zda povinnost podat návrh na prohlášení konkurzu nebo návrh na vyrovnání zde byla i dříve než v době, kdy se tak skutečně stalo.

## 2) Vznik škody

Obecně vzato je škoda v právní teorii i soudní praxi chápána jako újma způsobená poškozenému, vyjádřená penězi. Přitom je škoda dále členěna na škodu skutečnou (spočívající ve zmenšení majetku poškozeného a představující majetkové hodnoty, které by bylo nutné vynaložit, aby došlo k uvedení věci v předešlý stav) a na škodu spočívající v tom, co poškozenému ušlo (ušlý zisk); tedy v tom, že v důsledku škodní události se majetek poškozeného nerozmnožil, ačkoli se to vzhledem k pravidelnému běhu věcí dalo očekávat.

Právní teorie vychází z toho, že skutečnou škodou (a nikoli ušlým ziskem, o němž v této souvislosti hovoří dovolatel také), jež věřitelům může vzniknout tím, že nebyl podán návrh na prohlášení konkurzu, ač se tak mělo stát dle § 3 ZKV, se rozumí rozdíl mezi částkou, již by se věřitelům dostalo na úhradu jejich pohledávek v konkurzu, kdyby návrh byl podán včas, a částkou, kterou nakonec na úhradu svých pohledávek obdrželi [srov. v teorii např. dílo ad 1), str. 10 – 11, bod 2 poznámek k novele, a obdobně dílo ad 3), str. 40].

Jinak řečeno, v těchto případech se neurčuje výše škody jako prostý rozdíl mezi tím, co dlužníku zbývalo splnit věřiteli v době, kdy měl být podán návrh na prohlášení konkurzu, a částkou, kterou věřitel posléze obdržel v konkurzu na úhradu této pohledávky, nýbrž jako peněžní ekvivalent částky, o který se snížila konečná výše uspokojení věřitelovy pohledávky v konkurzu za dobu prodlení se splněním povinnosti podat návrh na prohlášení konkurzu na majetek dlužníka.

Takto chápané pojetí skutečné škody (spočívající ve snížení rozsahu uspokojení věřitelovy pohledávky), jež má Nejvyšší soud obecně za správné, platí jak pro věřitele, jejichž pohledávky byly splatné již v době, kdy osobám uvedeným v § 3 odst. 2 ZKV vznikla povinnost podat návrh na prohlášení konkurzu na majetek dlužníka, tak pro věřitele, jejichž pohledávky v té době sice existovaly, leč splatné nebyly.

Zbývá určit, zda odpovědnost osob uvedených v § 3 odst. 2 ZKV za škodu způsobenou porušením povinnosti podat návrh na prohlášení konkurzu na majetek dlužníka se vztahuje i na případy, kdy pohledávka věřitele vznikla až v době, kdy tyto osoby byly v prodlení se splněním označené povinnosti (jak tomu mělo být dle dovolatelových tvrzení v této věci).

Ustanovení § 3 odst. 2 ZKV bylo přijato na ochranu všech věřitelů, u nichž by míra uspokojení pohledávek vůči dlužníku měla být nižší jen proto, že osoby uvede-

né v § 3 odst. 2 porušily povinnost podat návrh na prohlášení konkurzu na majetek dlužníka. Výklad, podle kterého by ochrana poskytovaná uvedenou úpravou věřitelům měla být odeprána té kategorii věřitelů, jejichž pohledávky vznikly až v době trvání protiprávního stavu (v době, kdy osoby uvedené v § 3 odst. 2 ZKV již byly se splněním své povinnosti v prodlení), by odporoval účelu a cíli touto úpravou sledovanému.

Nelze ovšem pominout, že u zkoumané kategorie věřitelů (mezi něž se řadí dovolatel) jeden z údajů rozhodných pro stanovení výše škody (okamžik, ke kterému měla být povinnost podat návrh na prohlášení konkurzu řádně a včas splněna) předchází vlastnímu vzniku věřitelovy pohledávky. V takovém případě ovšem nelze vystačit s výše definovaným pojetím vzniklé škody coby rozdílu mezi částkou, již by se věřitelům dostalo na úhradu jejich pohledávek v konkurzu, kdyby návrh byl podán včas, a částkou, kterou nakonec na úhradu svých pohledávek obdrželi. Škodou je za této situace rozdíl mezi tím, co dlužníku zbývá splnit věřiteli, a částkou, kterou věřitel posléze obdržel v konkurzu na úhradu této pohledávky.

### 3) Příčinná souvislost mezi porušením právní povinnosti a vznikem škody

Mezi protiprávním úkonem a škodou musí existovat vztah příčiny a následku. O vztah příčinné souvislosti (tzv. kauzální nexus) v případě odpovědnosti osob uvedených v § 3 odst. 2 ZKV za škodu způsobenou dlužníkovým věřitelům tím, že jménem dlužníka nepodaly bez zbytečného odkladu návrh na prohlášení konkurzu na majetek dlužníka, jde, vznikla-li škoda následkem porušení povinnosti podat návrh na prohlášení konkurzu, tedy, je-li doloženo, že nebyl takového porušení povinnosti, ke škodě by nedošlo. Byla-li příčinou vzniku škody jiná skutečnost, odpovědnost za škodu nenastává; příčinou vzniku škody může být jen ta okolnost, která škodu způsobila a bez níž by škodlivý následek nenastal. Při zjišťování příčinné souvislosti je třeba zkoumat, zda v komplexu skutečností přicházejících v úvahu jako příčiny škody existuje skutečnost, se kterou zákon odpovědnost v daném případě spojuje. Příčina musí mít nepochybnou věcnou vazbu na vznik škody; příčinná souvislost mezi porušením povinnosti podat návrh na prohlášení konkurzu na majetek dlužníka a vzniklou škodou tak není dána tam, kde do děje vstoupila jiná skutečnost, která je pro vznik škody rozhodující, tedy je-li vznik újmy vyvolán bezprostředně okolností, která nemá věcný vztah k porušení povinnosti podat návrh na prohlášení konkurzu na majetek dlužníka.

### 4) Zavinění

Zavinění způsobené škody osobami uvedenými v § 3 odst. 2 ZKV je ve formě nedbalosti nevědomé tamtéž

presumováno. Důvody, pro něž se označené osoby mohou odpovědnosti za škodu zprostit, se Nejvyšší soud nezabýval, jelikož na řešení této otázky napadené rozhodnutí nespočívá.

Z výše podaného výkladu se podává, že odvolací soud pochybil, dospěl-li k závěru, že při žalobcem tvrzené příčinné souvislosti nelze výši škody určit (jelikož by představovala újmu v rozsahu celého plnění ze smlouvy, a nepřipustně by tak suplovala splnění žalobcovy pohledávky vůči společnosti); dovolání je již proto opodstatněné.

Právní posouzení věci je neúplné, a tudíž nesprávné i v tom, že odvolací soud – veden nesprávnou úvahou, že výši škody nelze určit vůbec – pominul pro rozhodnutí věci podstatnou (co do naplnění znaku protiprávnosti) otázku, zda a s jakým výsledkem proběhl konkurz na majetek společnosti s ručením omezeným.

Jakkoli není vyloučeno, aby výše škody způsobené věřiteli porušením povinnosti podat návrh na prohlášení konkurzu na majetek dlužníka byla určena dříve než (až) v souvislosti s rozvrhovým usnesením (§ 30 ZKV), žaloba o náhradu škody opírající se o úpravu obsaženou v § 3 ZKV nemůže uspět, nebyl-li návrh na prohlášení konkurzu na majetek dlužníka nebo návrh na vyrovnání vůbec podán (lhostejno kým) a na jeho základě dlužníkův úpadek posléze osvědčen konkurzním soudem. Soudy nižších stupňů se v tomto ohledu věci nezabývaly.

Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené rozhodnutí zrušil. Jelikož důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí i na rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i toto rozhodnutí a vrátil věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 a odst. 3 o. s. ř.).

Právní názor dovolacího soudu je pro soud prvního stupně závazný. V novém rozhodnutí bude znovu rozhodnuto o nákladech řízení, včetně řízení dovolacího.

V další fázi řízení soud nepřehlédne, že podle údajů z obchodního rejstříku a z evidence úpadců obchodní společnost A., s. r. o., změnila obchodní firmu na F. P., s. r. o., a vstoupila do likvidace. Usnesením ze dne 27. října 2005, č. j. 37 K 30/2005-31, pak městský soud zamítl návrh na prohlášení konkurzu na majetek společnosti pro nedostatek majetku, v důsledku čehož byla společnost ke 14. únoru 2006 vymazána z obchodního rejstříku.

### Poznámka:

*Obdobně jako v uvedeném rozhodnutí je otázka náhrady škody při porušení povinnosti podat včas insolvenční návrh upravena přímo v ust. § 98 a § 99 insolvenčního zákona č. 182/2006 Sb.*

✦ Právní věty a poznámka redakce.



## K trestněprávní odpovědnosti úpadce – fyzické osoby z hlediska ustanovení § 126 trestního zákona

**I. Pokud správce konkurzní podstaty omezí oprávnění jednatel společnosti, který je současně jediným společníkem společnosti (a úpadcem), důsledky omezení jednatelského oprávnění lze hledat pouze v rovině soukromoprávní, zejména uplatněním odpovědnosti jednatel za vzniklou škodu.**

**II. Nepřípustným je výklad, že by obchodní podíl společnosti tvořil spoluvlastnický podíl na tom, co společnost vlastní.**

**III. Přijatá plnění společnosti po prohlášení konkurzu na jediného společníka a jednatel společnosti před prohlášením konkurzu na tuto společnost nespádají do konkurzní podstaty v rámci konkurzu na fyzickou osobu.**

**IV. „Obchodní podíl“ ve společnosti s ručením omezeným, byť stoprocentní, a „majetek“ téže společnosti je nutné považovat za rozdílné právní instituty.**

**V. Ačkoliv obviněný působil ve společnosti jako jediný společník i jednatel, je nutné mezi těmito funkcemi striktně rozlišovat. Práva a povinnosti společníka a práva a povinnosti jednatel společnosti s ručením omezeným nelze zaměňovat ani ztotožňovat, a to ani tehdy, pokud je společník zároveň jednatel. Tato práva jsou právy vyplývajícími z dvojího, od sebe zcela odděleného postavení, a zákon je rovněž upravuje zcela odděleně a nezávisle.**

**VI. Pokud úpadce jako jednatel obchodní společnosti neoprávněně nakládal s prostředky s přijatým plněním ve prospěch společnosti nezákonně, nelze jeho jednání kvalifikovat jako tr. čin porušení povinností v řízení o konkurzu podle § 126 tr. zák., ale podle okolností je možné posoudit jeho jednání vůči věřitelům společnosti jako trestný čin poškozování věřitele podle § 256 tr. zák.**

### Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 5. 2008, sp. zn. 5 Tdo 323/2008

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 28. května 2008 o dovolání, které podal obviněný J. Ch. proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 9. 2007, sp. zn. 23 To 401/2007, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 32 T 186/2006, takto:

Z podnětu dovolání obviněného J. Ch. se podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušují usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 9. 2007, sp. zn. 23 To 401/2007, a rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 14. 3. 2007, sp. zn. 32 T 186/2006.

Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Okresnímu soudu v Českých Budějovicích přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

#### Odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 14. 3. 2007, sp. zn. 32 T 186/2006, byl obviněný J. Ch. uznán vinným trestným činem porušení povinností v řízení o konkurzu podle § 126 odst. 1 tr. zák. (ve znění účinném do 31. 12. 2007), za který mu byl podle § 126 odst. 1 tr. zák. uložen trest odnětí svobody v trvání jednoho roku, jehož výkon mu byl podle § 58 odst. 1 tr. zák. a § 60a odst. 1, 2 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání tří roků za současného vyslovení dohledu nad obviněným.

Krajský soud v Českých Budějovicích jako soud druhého stupně usnesením ze dne 4. 9. 2007, sp. zn. 23 To 401/2007, zamítl podle § 256 tr. ř. odvolání obviněného jako nedůvodné.

Shora citované usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích napadl obviněný J. Ch. dovoláním podaným prostřednictvím obhájce ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 tr. ř. z důvodu uvedeného v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., tedy, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení.

Dovolatel úvodem svého podání zrekapituloval časový sled událostí týkajících se prohlášení konkurzu na jeho majetek jako fyzické osoby podnikající pod jménem J. Ch. Tento konkurz byl prohlášen usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 2. 11. 2005, sp. zn. 11 K 12/2005, který nabyl právní moci dne 9. 3. 2006. Obviněný J. Ch. se domníval, že v období mezi prohlášením konkurzu a nabytím právní moci tohoto rozhodnutí (tj. od 2. 11. 2005 do 9. 3. 2006) může bez omezení vykonávat funkci jediného jednatel společnosti CH. C., s. r. o., jejímž byl také jediným společníkem. Tuto domněnku zdůvodnil jednak postupem správně konkurzní podstaty JUDr. E. Š., jež s ním jako zástupcem uvedené společnosti uzavřela nájemní smlouvu, a dále uvedl, že usnesení o prohlášení konkurzu ve svém poučení neobsahovalo údaj o tom, že podání odvolání nemá odkladný účinek. Pokud tedy dne 7. 11. 2005 vystavil za společnost CH. C., s. r. o., fakturu a dne 11. 1. 2006 přijal plnění poskytnuté společnosti na základě této faktury, s nímž nadále naložil tak, že splnil závazek obchodní společnosti, nelze mu takové jednání klást za vinu. Příslušný daňový doklad byl vystaven dříve, než byl sepsán protokol o přechodu obchodního podílu do konkurzní podstaty dne 24. 11. 2005 a zdanitelné plnění spadalo do doby, která předcházela právní moci usnesení o prohlášení konkurzu na fyzickou osobu. Jelikož si tedy nebyl vědom účinnosti prohlášení konkurzu na jeho osobu, nemohla být podle jeho názoru naplněna ani subjektivní stránka trestného činu, neboť nejednal v úmyslu ohrozit konkurzní podstatu. Nespatřoval tak ve splnění závazku společnosti CH. C., s. r. o., jež v té době nebyla v konkurzu, nic protiprávního, přičemž současně upozornil na vadnou interpretaci ustanovení § 14a zákona o konkurzu a vyrovnání soudy nižších stupňů.

Závěrem svého dovolání obviněný J. Ch. navrhl, aby Nejvyšší soud rozhodnutí soudů nižších stupňů zrušil a sám rozhodl o zproštění obviněného obžaloby, anebo věc vrátil soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.

Nejvyšší státní zástupkyně využila svého práva podle § 265h odst. 2 tr. ř. vyjádřit se písemně k dovolání. Učinila tak prostřednictvím státní zástupkyně činné u Nejvyššího státního zastupitelství, která shledala námitky obviněného proti tomu, že účinky konkurzu ještě nenastaly a že jím přijaté plnění nesouviselo s úpadcem, nýbrž se společností s ručením omezeným, v níž byl úpadce jediným společníkem, neopodstatněnými. Dospěla však k závěru o nenaplnění všech znaků skutkové podstaty trestného činu porušení povinnosti v řízení o konkurzu podle § 126 odst. 1 tr. zák. Uvedla, že by byl obviněný J. Ch. odsouzen pro tu variantu, že po prohlášení konkurzu hrubě ztěžoval výkon funkce správce a tím ohrozil úplné a správné zjištění majetku patřícího do konkurzní podstaty, této právní kvalifikaci neodpovídá svým obsahem tzv. skutková věta výroku o vině. Podle názoru státní zástupkyně přijatá plnění ve výši 404 600 Kč a 30 000 Kč vzhledem ke znění § 148 odst. 3 obchodního zákoníku zjevně náležela do konkurzní podstaty a zjištění majetku patřícího do podstaty tak nijak ohroženo nebylo. Domnívala se, že skutek popsany okresním soudem spíše odpovídá znakům trestného činu poškozování věřitele podle § 256 odst. 1 písm. a) či b) tr. zák., anebo znakům trestného činu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 125 odst. 1 tr. zák. Z tohoto důvodu navrhla Nejvyššímu soudu, aby zrušil obě napadená rozhodnutí soudů nižších stupňů a přikázal okresnímu soudu, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Obviněný je podle § 265d odst. 1 písm. b) tr. ř. osobou oprávněnou k podání dovolání pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká.

Nejvyšší soud shledal, že dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1, 2 písm. h) tr. ř., protože bylo rozhodnuto ve druhém stupni, dovolání napadá pravomocné rozhodnutí soudu ve věci samé a směřuje proti usnesení, jímž byl zamítnut řádný opravný prostředek proti rozhodnutí uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) tr. ř. Dovolání bylo podáno v zákonné lhůtě u příslušného soudu (§ 265e odst. 1 tr. ř.) a splňuje náležitosti ve smyslu § 265f odst. 1 tr. ř.

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. K jeho naplnění je proto nezbytná námitka nesprávné aplikace ustanovení hmotného práva, tedy hmotněprávního posouzení skutku nebo hmotněprávního posouzení jiné skutkové okolnosti. Prostřednictvím tohoto dovolacího důvodu nelze namítat vady provádění či hodnocení důkazů a zpochybňovat správnost učiněných skutkových závěrů, neboť v takovém případě by se jednalo o námitky vadné aplikace předpisů trestního práva procesního (viz zejména § 2 odst. 5, 6 tr. ř., § 89 a násl. tr. ř., § 207 a násl. tr. ř. a § 263

odst. 6, 7 tr. ř.). Nejvyšší soud v řízení o dovolání není povolán k dalšímu, již třetímu justičnímu zkoumání skutkového stavu (srov. usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 73/03), nemá možnost podle zásad ústnosti a bezprostřednosti v řízení o dovolání sám důkazy provádět či opakovat (viz § 265r odst. 7 tr. ř.) a je tak povinen zásadně vycházet ze skutkových zjištění soudu prvního, resp. druhého stupně.

Jednání, které okresní soud kvalifikoval jako trestný čin porušení povinnosti v řízení o konkurzu podle § 126 odst. 1 tr. zák., se podle výroku odsuzujícího rozsudku dovolatel dopustil tím, že v době nejpozději od 2. 11. 2005 v Č. B. či jinde, poté co byl usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 2. 11. 2005, sp. zn. 11 K 12/2005, prohlášen konkurz na majetek dlužníka J. Ch., soukromého podnikatele, jednal proti výkonu funkce správkyně konkurzní podstaty JUDr. E. Š., a to tak, že

1. za společnost CH. C., s. r. o., vystavil dne 7. 11. 2005 fakturu pro společnost M. S., s. r. o., na částku ve výši 404 600 Kč a plnění z uvedené faktury, k němuž došlo dne 11. 1. 2006, úmyslně nepředal, jak bylo jeho povinností, správkyni konkurzní podstaty, ale převedl na účet patřící jeho zaměstnankyni I. I., pod záminkou platby ze stavebního spoření, následně plnění převzal a použil pro svou potřebu, ačkoli věděl, že uvedená platba spadá do konkurzní podstaty,

2. dne 31. 1. 2006 za společnost CH. C., s. r. o., převzal od společnosti P., v. o. s., v hotovosti částku 30 tisíc Kč, vyplacenou na základě provedených prací pro tuto společnost a převzatou peněžní hotovost úmyslně nepředal správkyni konkurzní podstaty, což bylo jeho povinností, a použil ji pro vlastní potřebu, ačkoli věděl, že uvedená platba spadá do konkurzní podstaty.

Proti těmto skutkovým zjištěním, které soud prvního stupně podrobněji rozepsal v odůvodnění svého rozsudku, a které není Nejvyšší soud oprávněn zpochybňovat či měnit, dovolatel v podstatě neměl zásadní výtky. Nesouhlasil však již s jejich právním posouzením. Pod deklarovaný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. obviněný správně subsumoval výhradu, že se cítil být jako jednatel společnosti CH. C., s. r. o., oprávněn činit jejím jménem právní úkony, přestože již dále argumentoval ne zcela v souladu se zákonnou úpravou. Uvedená námitka byla shledána Nejvyšším soudem důvodnou a schopnou zvrátit právní závěry soudů nižších stupňů o naplnění zákonných znaků trestného činu porušení povinnosti v řízení o konkurzu podle § 126 odst. 1 tr. zák. ve znění účinném do 31. 12. 2007. Proto napadená rozhodnutí soudů nižších stupňů na jejím podkladě zrušil.

Trestného činu porušení povinnosti v řízení o konkurzu podle § 126 odst. 1 tr. zák. se dopustí, kdo po prohlášení konkurzu maří nebo hrubě ztěžuje výkon funkce správce konkurzní podstaty, a tím mj. ohrozí úplné a správné zjištění majetku patřícího do konkurzní pod-

staty, což bylo obviněnému okresním soudem kladeno za vinu.

Dovolací soud považuje za vhodné připomenout, že podle právní úpravy platné v době spáchání činu i rozhodování soudů obou stupňů platil zákon č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZKV“), přičemž podle přechodného ustanovení – § 432 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, se pro konkurzní a vyrovnací řízení zahájená před účinností tohoto zákona, která nastala dnem 1. 1. 2008, použijí dosavadní právní předpisy. V posuzované trestní věci tedy nadále platí, že smyslem konkurzního řízení je dosažení poměrného uspokojení věřitelů z dlužníkovy majetku (§ 2 odst. 3 ZKV). K naplnění uvedeného cíle musí směřovat všechny kroky správce konkurzní podstaty, jenž je ve smyslu § 8 odst. 2 ZKV povinen řádně udržovat a spravovat konkurzní podstatu. Tu představuje majetek, jenž patřil dlužníkovi v den prohlášení konkurzu a kterého nabyl za konkurzu (§ 6 odst. 2 věta druhá ZKV). Dlužníkem, tedy úpadcem, byl přítom J. Ch., podnikatel – fyzická osoba, jemuž náležel kromě jiného také sto procentní obchodní podíl ve společnosti CH. C., s. r. o. Na majetek soukromého podnikatele J. Ch. byl citovaným usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 2. 11. 2005 prohlášen konkurz. Obviněný byl jediným společníkem ve společnosti s ručením omezeným a prohlášením konkurzu na něj jako fyzickou osobu se z tohoto důvodu jeho obchodní podíl stal součástí konkurzní podstaty. Do konkurzní podstaty úpadce J. Ch. jako fyzické osoby však není možné zahrnout majetek společnosti CH. C., s. r. o. Na tomto místě je tak nutné zdůraznit, že „obchodní podíl“ ve společnosti s ručením omezeným, byť sto procentní, a „majetek“ téže společnosti je nutné považovat za rozdílné právní instituty.

V platném právním řádu České republiky nenajdeme sice obecnou definici „majetku“, která by odpovídala všem jeho formám i obsahu. Pokud jde o majetek podnikatelských subjektů, je nepřímě vymezen v ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ObZ“), jako „věci, pohledávky a jiná práva a jiné penězi ocenitelné hodnoty“. Podle ustanovení § 114 odst. 1 ObZ představuje obchodní podíl práva a povinnosti společníka a jim odpovídající účast na společnosti (právní teorie mluví o tzv. kvalitativní stránce obchodního podílu). Druhá věta citovaného ustanovení určuje výši obchodního podílu v závislosti poměru vkladu společníka k základnímu jmění, pokud společenská smlouva nestanoví jinak (jedná se o tzv. kvantitativní stránku obchodního podílu). Obchodní podíl nemá hmotnou podstatu (je abstraktní povahy), avšak zjevně reprezentuje určitou majetkovou hodnotu, proto je řazen mezi tzv. jiné majetkové hodnoty ve smyslu § 118 odst. 1 in fine zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“), jež jsou způsobilé představovat předmět právních vztahů a lze s nimi disponovat. Ačkoli obchodní podíl má určitou majetkovou

hodnotu, nepřipustným je takový výklad, že by obchodní podíl tvořil spoluvlastnický podíl na tom, co vlastní společnost, např. není možno dovozovat, že majiteli patřící polovina budovy společnosti apod. (srovnej Eliáš, K.: článek „Obchodní podíl ve společnosti s ručením omezením, Pojem a význam obchodního podílu“ otištěný v Bulletinu advokacie, číslo 8, rok 1996, str. 55). Majetek společnosti je v jejím výlučném vlastnictví a jen ona má právo s předmětem svého vlastnictví nakládat (viz § 123 OZ).

S nepřipustným zaměňováním majetku společnosti se souhrnem práv a povinností vážících se k obchodnímu podílu souvisí další vada v aplikaci práva, kterou byla stížena předcházející stadia trestního řízení. Soudy nižších stupňů totiž nesprávně interpretovaly ustanovení § 148 odst. 3 ObZ. Za plnění, která podle uvedeného ustanovení náleží do konkurzní podstaty úpadce J. Ch. (viz str. 8 rozsudku okresního soudu), považovaly obě finanční částky, s nimiž obviněný disponoval jako jednatel obchodní společnosti. Přijatá plnění však souvisela s podnikatelskou činností společnosti s ručením omezeným a tvořila součást jejich příjmů, neboť představovala úhrady za práce a služby vykonané touto společností pro její odběratele. Částky přijaté obviněným jako statutárním zástupcem tak byly majetkem společnosti CH. C., s. r. o. „Přijatá plnění“ ve smyslu § 148 odst. 3 ObZ přitom představují plnění, která náleží společníkovi, jež jsou odvozená z jeho „vlastnictví“ obchodního podílu, tedy slouží k uplatňování těch jeho práv vůči společnosti, jež jsou s vlastněním podílu spojena (např. podíl na zisku, vypořádací podíl). V žádném případě není možné za plnění v této souvislosti považovat plnění přijímaná zástupcem společnosti v rámci výrobní či provozní činnosti obchodní společnosti. Konkrétní osoba totiž nemůže být společníkem, nemá-li na ní obchodní podíl, stejně tak je vyloučena existence společnosti s podílem, který nikomu nepatří. I z tohoto důvodu zakazuje ustanovení § 120 ObZ, aby společnost s ručením omezeným získala obchodní podíl sama na sobě. Takovému výkladu odpovídá mj. i systematické zařazení ustanovení § 148, jež se dotýká pouze případů zrušení účasti společníka soudem.

Vzhledem k tomu nemůže obstát tvrzení okresního soudu, s nímž se ztotožnil i soud odvolací, obsažené ve skutkové větě výroku o vině, že obviněný měl povinnost přijatá plnění vydat správce, neboť plnění spadala do konkurzní podstaty. Evidentně totiž částky 404 600 Kč a 30 000 Kč byly součástí majetku společnosti CH. C., s. r. o., zatímco součástí konkurzní podstaty (majetku úpadce – fyzické osoby J. Ch.) byl obchodní podíl úpadce J. Ch. ve společnosti. Z důvodu vadně právně posouzeného skutkového stavu nemohla obě rozhodnutí soudů nižších stupňů obstát.

Oprávněnými dále Nejvyšší soud shledal námitky dovolatele ohledně jeho způsobilosti činit právní úkony jménem společnosti CH. C., s. r. o., z titulu výkonu funkce jednatele společnosti i po prohlášení konkurzu na něj jako podnikající fyzickou osobu.



Rozhodné skutkové okolnosti byly takové, že na obviněného J. Ch. jako podnikatele – fyzickou osobu byl prohlášen konkurz, obviněný působil ve společnosti CH. C., s. r. o., jako jediný společník a současně jako jediný jednatel. Ačkoli tyto dvě různé funkce zastávala jedna a tatáž osoba (dovolatel), je nutné mezi nimi striktně rozlišovat. Práva a povinnosti společníka a práva a povinnosti jednatele společnosti s ručením omezeným nelze zaměňovat ani ztotožňovat, a to ani tehdy, pokud je společník zároveň jednatelem. Tato práva jsou právy vyplývajícími z dvojího, od sebe zcela odděleného postavení, a zákon je rovněž upravuje zcela odděleně a nezávisle (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 3. 1997, sp. zn. I Odon 61/96, publikované v Právních rozhledech, sešit 9/1997, vydávaných nakladatelstvím C. H. Beck).

O obsahu a významu „obchodního podílu“ ve společnosti s ručením omezeným dovolací soud pojednal v předchozí části odůvodnění tohoto usnesení. Proto tímto odkazuje blíže k obchodnímu podílu (viz výše) a dále se věnuje výkladu o jednatelství.

Právní úkony právnické osoby ve všech věcech činí její statutární orgány (ti, kteří k tomu jsou oprávněni smlouvou o zřízení právnické osoby, zakládací listinou nebo zákonem, jak definuje odst. 1 § 20 občanského zákoníku). Podle ustanovení § 133 odst. 1 ObZ je statutárním orgánem společnosti s ručením omezeným jeden nebo více jednatelů. Jak plyne z platné právní úpravy, statutární orgán společnosti s ručením omezeným má dvě základní oprávnění, a to činit jménem společnosti právní úkony navenek ve všech věcech, jež se jí týkají (tzv. jednatelské oprávnění), a dále oprávnění k obchodnímu vedení společnosti (§ 134 ObZ). Jednatelským oprávněním se rozumí činnost statutárního orgánu (zde jednatele) navenek, tj. činění právních úkonů se třetími osobami.

Souhlasit s oběma soudy lze potud, pokud ze zahrnutí obchodního podílu obviněného J. Ch. do konkurzní podstaty vyvodily závěr o přechodu práv a povinností obviněného jakožto společníka společnosti CH. C., s. r. o., na správkyni konkurzní podstaty. Dále však soud prvního stupně a následně i soud odvolací přiznaly zákonným účinkům tohoto přechodu širší dopad, neboť je vztáhl také na výkon funkce jednatele obviněným. Závěr soudů nižších stupňů ohledně omezení jednatelských oprávnění obviněného nemá totiž oporu v platné právní úpravě.

Odstavec druhý ustanovení § 133 ObZ taxativním výčtem stanoví, že omezit jednatelská oprávnění může pouze společenská smlouva, stanovy nebo valná hromada společnosti. Působnost jednatele je však na základě zákona omezena i tehdy, pokud je na majetek společnosti prohlášen konkurz (nebo bylo-li společnosti povoleno vyrovnání či vstoupila-li do likvidace; tyto možnosti omezení jednatelských oprávnění však s danou trestní věcí nesouvisí, proto je dovolací soud ve svém výkladu dále pomine). Potom přechází oprávnění nakládat s majetkem společnosti patřícím do konkurzní podstaty na správce konkurzní podstaty [§ 14 odst. 1 písm. a) ZKV]. Takovému omezení jednatelských oprávnění obviněného

však v dotčeném případě nepřipadalo v úvahu, neboť na majetek společnosti CH. C., s. r. o., v té době konkurz prohlášen nebyl.

Reálně tak zbývaly jen ty možnosti, jak omezit jednatelská oprávnění obviněného, jež jsou uvedeny v § 133 odst. 2 ObZ. V praxi nejčastěji dochází k omezení výkonu funkce jednatele podmíněním jeho jednání navenek souhlasem valné hromady (obdobně tomu bylo v dotčené věci, když správkyně písemně uložila jednatelem J. Ch., aby ji mj. informoval předem o výdajích společnosti, viz protokol na č. 1. 74). Posledně citované ustanovení zároveň vylučuje účinnost omezení jednatelských oprávnění vůči třetím osobám. Z toho plyne, že právní úkony, jimiž jednatel překročí své omezené jednatelské oprávnění, zůstávají platnými. Jednatel však za porušení takového omezení bude v souladu s § 66 odst. 2 ObZ odpovídat jako při porušení povinností z mandátní smlouvy. Podle § 576 ObZ se přiměřeně použijí ustanovení § 567 až 575 téhož zákona, v úvahu však přichází zejména náhrada škody (srovnej Štenglová, I., Pliva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 11. vydání. C. H. Beck, Praha 2006, str. 458).

V dané věci k omezení výkonu funkce jednatele J. Ch. nebylo třeba konat valnou hromadu. Protože společnost CH. C., s. r. o., měla jediného společníka, výkon působnosti valné hromady náležel tomuto jedinému společníkovi (do jehož práv a postavení vstoupila prohlášením konkurzu na majetek J. Ch. a zahrnutím jeho obchodního podílu do konkurzní podstaty správkyně JUDr. E. Š.) s tím, že rozhodnutí společníka při výkonu působnosti valné hromady musí mít písemnou formu a musí být podepsáno společníkem, rozhodnutí společníka musí mít formu notářského zápisu v těch případech, kdy se o rozhodnutí valné hromady pořizuje notářský zápis (viz § 132 odst. 1 ObZ), což však v tomto případě nebylo podmínkou platnosti rozhodnutí valné hromady, jelikož to zákon nepřikazuje. Ze spisového materiálu je patrné, že správkyně skutečně využila svého postavení jediného společníka, který vykonává působnost valné hromady, a jednatelské oprávnění J. Ch. omezila v tom směru, že veškeré právní úkony podléhají její kontrole (viz protokol ze dne 24. 11. 2005, č. 1. 74). Důsledky tohoto omezení jednatelského oprávnění však lze hledat pouze v rovině soukromoprávní, zejména jako uplatnění odpovědnosti jednatele za škodu vzniklou porušením jeho povinností (blíže k tomu viz předchozí odstavec). Dále správkyně, jak je patrné z její výpovědi i výpovědi obviněného v hlavním líčení (č. 1. 145 a 152), z pozice jediného společníka vykonávajícího působnost valné hromady společnosti dne 20. 2. 2006 odvolala z funkce jednatele J. Ch. a jmenovala jednatelem sebe. K takovému postupu byla s ohledem na výše uvedené zcela kompetentní. Od tohoto okamžiku již J. Ch. nemohl činit právní úkony jménem společnosti CH. C., s. r. o., avšak do té doby tomu bylo přesně naopak.

Protože tedy dovolatel v inkriminované době (trestné činnosti se měl podle skutkové věty rozsudku soudu prvního stupně dopouštět v období od 2. 11. 2005 do 31. 1. 2006) nepřestal být jednatelem společnosti CH. C., s. r. o.,

mohl nadále vykonávat veškerá práva a povinnosti s péčí řádného hospodáře, mj. i přijímat plnění jménem společnosti. Jinou otázkou už je způsob, jakým s penězi přijatými ve prospěch společnosti CH. C., s. r. o., dále naložil. Právě následné kroky po přijetí peněžních prostředků by mohly být předmětem trestního postihu podle § 126 odst. 1 tr. zák. za té podmínky, že by dispozice s přijatým plněním ovlivnily výši obchodního podílu, jenž byl součástí konkurzní podstaty úpadece soukromého podnikatele J. Ch. Není však vyloučena, resp. se v podstatě nabízí možnost právně posoudit vlastní nakládání s přijatými finančními částkami obviněným jako úmyslné poškozování věřitelů společnosti CH. C., s. r. o., podle § 256 tr. zák.

Ze spisového materiálu i z obsahu skutkové věty výroku o vině rozsudku okresního soudu lze usuzovat na protiprávní nakládání obviněného J. Ch. s finančními prostředky, jež převzal od klientů společnosti CH. C., s. r. o. Soud prvního stupně učinil skutkový závěr, že dovolatel částky 404 600 Kč a 30 000 Kč použil pro svou potřebu. Závěru soudů ohledně nezákonného nakládání s předmětnými částkami odpovídají dále zmíněné skutečnosti vyplývající z trestního spisu.

Ohledně použití částky 404 600 Kč se dovolatel hájil tím, že pouze plnil závazek společnosti CH. C., s. r. o. Konkrétně uvedl, že peníze použil na zaplacení půjčky poskytnuté společnosti CH. C., s. r. o., od J. K. na podkladě smlouvy o půjčce ze dne 12. 1. 2005 (viz č. I. 5). Dotčenou smlouvu označily soudy nižších stupňů za falsum, čemuž odpovídá vyjádření správkyne konkurzní podstaty společnosti CH. C., s. r. o., JUDr. I. T. (smlouva v účetnictví společnosti nebyla vedena, viz č. I. 161) a také prohlášení obviněného, že finance použil ke splacení osobních dluhů (srovnej protokol ze dne 8. 3. 2006, č. I. 77). Přínejmenším nestandardní a pochyby vzbuzující je také přesun peněz na účet I. I., kterou obviněný požádal o využití jejího účtu z důvodu uložení peněz ze stavebního spoření (viz výpověď I. I., č. I. 148 – 149). Od uvedené svědkyně obviněný dne 6. 2. 2006 převzal v hotovosti částku 404 606 Kč, jež představovala platbu za provedené služby zasloužené společností M. S., s. r. o., a teprve poté měl podle svých vyjádření obviněný uhradit J. K. údajný dluh společnosti CH. C., s. r. o. Tyto okolnosti ve svém souhrnu opravdu svědčí spíše o fiktivnosti smlouvy o půjčce. Nicméně zůstává nutné prokázat a jednoznačně vyjádřit ve skutkové větě, že tyto transakce stejně jako dispozice s částkou 30 000 Kč měly negativní vliv na výši obchodního podílu společnosti CH. C., s. r. o., tedy vedly k jeho snížení a tím ke ztížení, případně znemožnění uspokojit věřitele této obchodní společnosti z jiného jejího majetku.

Podstatná je při posuzování trestnosti jednání dovolatele také ekonomická situace společnosti CH. C., s. r. o., na přelomu roku 2005 a 2006. Společnost totiž v té době již směřovala do konkurzu (na majetek společnosti CH. C., s. r. o., byl prohlášen konkurz usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 9. 5. 2006, sp. zn. 12 K 122/2006, č. I. 94), proto podle dovolacího soudu je vysoce pravděpodobné, že odejmutím před-

mětných částek z majetku společnosti opravdu došlo ke snížení obchodního podílu.

Ve svém dovolání uplatnil obviněný kromě opodstatněných námitek i nedůvodné. Přestože nemohou mít vliv na zrušující výrok dovolacího soudu, ten se k nim pro úplnost vyjádřil následovně.

Součástí konkurzní podstaty byl tedy i dovolatelův sto procentní obchodní podíl ve společnosti CH. C., s. r. o., a proto se na něj vztahovaly účinky prohlášení konkurzu, jak jsou vyjmenovány v ustanovení § 14 ZKV. V dané věci má význam především přechod oprávnění nakládat s majetkem podstaty z úpadece na správce konkurzní podstaty [viz odst. 1 písm. a) citovaného ustanovení]. Dále na správce v souladu s ustanovením § 14a odst. 1 ZKV prohlášením konkurzu přechází oprávnění vykonávat práva a plnit povinnosti, které podle jiných právních předpisů jinak přísluší úpadci, jestliže souvisí s nakládáním s majetkem patřícím do podstaty (kam patřil také obchodní podíl ve společnosti CH. C., s. r. o.).

Shora jmenované účinky prohlášení konkurzu (§ 14 a § 14a ZKV) nastaly dnem vyvěšení usnesení o prohlášení konkurzu na úřední desce soudu (srovnej ustanovení § 13 odst. 4 ZKV), tj. dne 2. 11. 2005, kdy bylo usnesení vydáno, byť vyvěšení rozhodnutí (a jeho právní účinky) předchází nabytí právní moci usnesení (srovnej Štenglová, I., Pliva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 11. vydání. C. H. Beck, Praha 2006, str. 484). Odvolání obviněného proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 2. 11. 2005, sp. zn. 11 K 12/2005, tudíž nemohlo mít odkladné účinky, jak se dovolatel mylně domníval, přičemž krajský soud nebyl povinen o této skutečnosti obviněného výslovně poučit. V této části dovolání se tedy Nejvyšší soud s námitkami obviněného neztotožnil.

Ze shora uvedených důvodů Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněného podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 14. 3. 2007, sp. zn. 32 T 186/2006, jakož i usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 9. 2007, sp. zn. 23 To 401/2007, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Okresnímu soudu v Českých Budějovicích, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. Nejvyšší soud zrušil také všechna další rozhodnutí, která na zrušená rozhodnutí obsahově navazovala a pozbyla jejich zrušením podkladu.

Okresní soud v Českých Budějovicích tak v naznačeném rozsahu opětovně projedná věc obviněného J. Ch. a odstraní vady vytčené tímto rozhodnutím Nejvyššího soudu. Zejména bude třeba zabývat se otázkou, zda jednání obviněného mělo za následek snížení hodnoty obchodního podílu ve společnosti CH. C., s. r. o., a teprve poté bude možno přistoupit k aplikaci příslušného ustanovení trestního zákona. Pouze totiž za předpokladu, že odnětím předmětných finančních prostředků z majetku obchodní společnosti CH. C., s. r. o., došlo ke snížení obchodního podílu, mohlo dojít k ohrožení úplného a správného zjištění majetku patřícího do konkurzní podstaty dlužníka – fyzické osoby

J. Ch. Současne však bude nutné zabývat se otázkou možného právního posouzení nově definovaného skutkového zjištění v tom, zda byla současně ohrožena majetková práva konkurzních věřitelů tohoto dlužníka a při zachování totožnosti skutku zvážit jeho právní posouzení podle § 256 tr. zák. a přitom respektovat zásadu zákazu reformationis in peius podle ustanovení § 265s odst. 2 tr. ř. Současne bude nutné upravit skutkovou větu výroku o vině tak, aby odpovídala výše vysvětlené interpretaci některých ustanovení ObZ a OZ. Podstatnou vadou bylo zejména zahrnutí přijatých plateb do konkurzní podstaty, přičemž takové skutkové okolnosti vyjadřují případ, kdy konkurz byl prohlášen právě na předmětnou společnost s ručením omezeným, a nikoli na ob-

viněného jako fyzickou osobu. Dovolací soud pouze připomíná, že podle § 265s odst. 1 tr. ř. jsou soudy nižšího stupně v dalším řízení vázány právním názorem Nejvyššího soudu vysloveným v tomto dovolacím rozhodnutí.

Protože vady napadeného rozhodnutí a řízení mu předcházejícího zjištěné Nejvyšším soudem na podkladě dovolání obviněného nebylo možno odstranit v případném veřejném zasedání dovolacího soudu, bylo rozhodnuto o tomto dovolání podle § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. v neveřejném zasedání.

❖ Rozhodnutí zaslal a právními větami opatřil  
JUDr. PŘEMYSL KUBÍČEK, advokát v Praze  
a Českých Budějovicích.

## Ustanovení kolizního opatrovníka nezletilých dětí

**Orgán sociálně-právní ochrany dětí jako navrhovatel ústavní výchovy nezletilých nemůže být současně jejich kolizním opatrovníkem.**

**Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 15. 8. 2008, č. j. 24 Co 332/2008**

### Odůvodnění:

Shora označeným usnesením soud prvního stupně ustanovil kolizním opatrovníkem nezletilých dětí pro zastupování v řízení o nařízení ústavní výchovy Městský úřad, který podal podnět k zahájení řízení o nařízení ústavní výchovy těchto nezletilých dětí. Využil přitom ustanovení § 169 odst. 2 občanského soudního řádu, v platném znění (dále jen „o. s. ř.“) a toto své rozhodnutí neodůvodňoval.

Včasné odvolání prostřednictvím svého právního zástupce proti tomuto usnesení soudu prvního stupně podali rodiče nezletilých dětí. Navrhli, aby odvolací soud usnesení soudu prvního stupně změnil tak, že pro dané řízení o ústavní výchově nezletilých dětí kolizním opatrovníkem nezletilých dětí ustanoví subjekt z řad neziskových organizací pověřených sociálně-právní ochranou dětí nebo z řad advokátů.

V důvodech uvedli, že podle jejich názoru není v souladu se zásadami spravedlivého procesu, pokud kolizním opatrovníkem, a tím i zástupcem nezletilých dětí byl pro dané řízení ustanoven subjekt, který je faktickým navrhovatelem ústavní péče nezletilých dětí. Je sice pravda, že dané řízení zahájil soud sám z úřední povinnosti na základě podnětu, který ovšem zpracoval Městský úřad, který dlouhodobě o nařízení ústavní výchovy jejich dětí usiluje (zahajoval v minulosti opakovaně řízení o nařízení ústavní výchovy, dosud neúspěšně). Opakovaně již dříve v řízeních, týkajících se jejich nezletilých dětí, namítali, že není žádný faktický rozdíl v tom, zda Městský úřad zahajuje řízení o nařízení ústavní výchovy jejich dětí jako navrhovatel či jako au-

tor podnětu k zahájení řízení z úřední povinnosti soudem, pokud jeho podnětu soud vyhověl. Vždy totiž tento subjekt vyjadřuje svůj postoj, že je důvodné naříditi u jejich dětí výchovné opatření v podobě ústavní výchovy. Faktický dopad je tak stejný. Pokud soud prvního stupně ustanovil kolizním opatrovníkem pro zastupování v řízení o nařízení ústavní výchovy nezletilých dětí subjekt, k jehož podnětu zahájil řízení, nastolil situaci, kdy je „faktický“ navrhovatel ústavní výchovy nezletilých dětí zároveň i jejich procesním zástupcem pro řízení. Tato situace „dvojitá“ postavení jednoho subjektu v řízení podle jejich názoru vylučuje, aby tento subjekt účinně a v zájmu zastoupeného zastupoval nezletilé děti v tomto řízení. Tímto postupem soudu prvního stupně jsou podle jejich názoru porušeny zásady spravedlivého soudního procesu.

Městský úřad se k tomuto odvolání vyjádřil tak, že navrhuje potvrzení usnesení soudu prvního stupně. Poukázal na to, že tuto námitku již rodiče v minulých řízeních o nařízení ústavní výchovy nezletilých dětí uplatňovali a nebyla posouzena odvolacím soudem jako opodstatněná.

Krajský soud v Praze, jako soud odvolací, po zjištění, že odvolání je podáno včas, oprávněnými osobami a proti usnesení, proti kterému je odvolání přípustné, přezkoumal odvoláním rodičů nezletilých dětí napadené usnesení soudu prvního stupně, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, podle § 212 a § 212a odst. 1, 5 a 6 o. s. ř., a shledal odvolání rodičů opodstatněným.

Podle § 37 odst. 2 zákona o rodině, nemůže-li dítě zastoupit žádný z rodičů, ustanoví soud dítěti opatrovníka, který jej bude v řízení nebo při určitém právním úkonu zastupovat. Tímto opatrovníkem zpravidla ustanoví orgán sociálně-právní ochrany dětí.

Podle dosud ustálené soudní praxe pravděpodobnost kolize zájmů mezi rodiči a dítětem je obecně dána vždy za situace, kdy rodiče a dítě jsou účastníky jednoho řízení.

Tak je tomu i v daném řízení péče o nezletilé děti, jehož předmětem je posoudit naplnění zákonných podmínek pro uplatnění institutu náhradní výchovy v podobě ústavní výchovy nezletilých dětí.



Ze zákonné dikce „zpravidla ustanoví“ v ustanovení § 37 odst. 2 zákona o rodině plyne, že tímto opatrovníkem (kolizním opatrovníkem) může být ustanovena jak osoba fyzická, tak i osoba právnická, případně i orgán sociálně-právní ochrany dětí.

V ustálené soudní praxi pro daný typ řízení bývá nejčastěji kolizním opatrovníkem ustanovován orgán sociálně-právní ochrany dětí s působností v obvodu, v němž má nezletilé dítě své bydliště.

V posuzované věci soud prvého stupně správně přistoupil k ustanovení opatrovníka (kolizního opatrovníka) nezletilým dětem pro dané opatrovnické řízení, v němž jsou řešeny podmínky nařízení ústavní výchovy, z důvodu kolize v jejich zájmech se zájmy rodičů.

Podle odvolacího soudu však již jeho úvaha není správná potud, pokud provedl výběr konkrétní osoby tohoto opatrovníka nezletilých dětí v podobě orgánu sociálně-právní ochrany dětí, který účinně k zahájení daného řízení podal svůj podnět.

Z dosavadního obsahu opatrovnického spisu nezletilých dětí jednoznačně vyplývá, že Městský úřad, jako příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí, se svým podnětem k zahájení řízení o nařízení ústavní výchovy nezletilých dětí z počátku června 2008 opakovaně u soudu domáhá uplatnění výchovného opatření u nezletilých dětí v podobě nařízení jejich ústavní výchovy s argumentací, že mírnější opatření (soudní dohled) nevedlo k nápravě nedostatků v péči o nezletilé děti, kdy rodiče děti zanedbávají jak po stránce výchovné, tak po stránce hygienické, nedostatky v péči rodičů o nezletilé děti nadále přetrvávají a dochází k jejich prohlubování. Svým obsahem toto podání orgánu sociálně-právní ochrany dě-

tí vyjadřuje, že tento orgán nařízení ústavní výchovy nezletilých dětí požaduje a soudu jako výchovné opatření navrhuje. Předcházejícím návrhům tohoto orgánu ohledně nařízení ústavní výchovy nezletilých dětí nebylo opakovaně soudem vyhověno (naposledy byl vydán zamítavý rozsudek Krajského soudu v Praze v březnu 2008).

S přihlédnutím k dosavadnímu obsahu opatrovnického spisu nezletilých dětí je podle odvolacího soudu nezbytné posuzovat obsah podání Městského úřadu jako jeho návrh na nařízení ústavní výchovy nezletilých dětí, který tento příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí činí v rámci svých oprávnění při výkonu sociálně-právní ochrany dětí. Jako takový je pak tento orgán (v postavení navrhovatele) účastníkem daného opatrovnického řízení, jehož předmětem je posouzení podmínek pro uplatnění výchovného opatření u nezletilých dětí v podobě ústavní výchovy.

Tato situace pak podle odvolacího soudu vylučuje uplatnění běžné soudní praxe při výběru osoby kolizního opatrovníka nezletilých dětí pro tento typ řízení.

S ohledem na charakter tohoto sporu, kdy důležitou roli při realizaci procesních práv dětí ohrožených výchovným opatřením – ústavní výchovou z důvodů na straně jejich rodičů má i kvalita jejich zastoupení s důrazem na právní otázky, jeví se odvolacímu soudu vhodné ustanovit v tomto případě opatrovníkem nezletilých dětí (běžně označovaným jako kolizní opatrovník) podle § 37 odst. 2 zákona o rodině pro řízení o nařízení ústavní výchovy, zahájenému k návrhu Městského úřadu, osobu z řad advokátů, a to v zájmu maximálního zachování a uplatnění práv nezletilých dětí v tomto řízení.

❖ Rozhodnutí zaslal Mgr. DAVID STRUPEK, advokát v Praze.

## Z judikatury ESD

### K příslušnosti soudu v rozvodových věcech dle nařízení Rady č. 2201/2003<sup>1</sup> ve vztahu k odpůrci, který je státním příslušníkem třetího státu a má bydliště na území třetího státu

**Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, která se týká výkladu článků 3, 6 a 7 nařízení Rady č. 2201/2003 na základě článků 68 Smlouvy o ES a 234 Smlouvy o ES podaná Högsta domstolen, tj. švédským nejvyšším soudem (C 68/07).**

#### Spor v původním řízení

Kerstin Sundelind Lopez, švédská státní příslušnice, je provdaná za M. E. Lopeze Lizazu, kubánského státního příslušníka. V průběhu svého společného soužití

bydleli ve Francii. V současnosti žije K. Sundelind Lopez stále ve Francii, zatímco její manžel žije na Kubě.

Kerstin Sundelind Lopez podala na základě švédských právních předpisů návrh na rozvod u Stockholms tingsrätt (soud prvního stupně ve Stockholmu). Její návrh byl zamítnut rozhodnutím ze dne 2. prosince 2005 z důvodu příslušnosti francouzských, nikoliv švédských soudů dle článku 3 nařízení č. 2201/2003 (dále jen „nařízení“) a článku 7 nařízení coby překážkou pro použití švédských pravidel pro určení příslušnosti.

Rozsudkem ze dne 7. března 2006 Svea hovrätt (odvolací soud ve Svea) zamítl odvolání podané proti tomuto rozhodnutí.

Kerstin Sundelind Lopez podala proti tomuto rozsudku kasační opravný prostředek u Högsta domstolen (švédský nejvyšší soud). Ve svém opravném prostředku tvrdí, že **článek 6 nařízení**, který stanoví výlučnou povahu příslušnosti soudů členských států podle článků 3 až 5 tohoto nařízení, *pokud má odpůrce obvyklé bydliště v některém členském státě nebo pokud je státním příslušníkem některého členského státu znamená, že výlučná příslušnost těchto soudů se nepoužije, pokud odpůrce nesplňuje žádný*

z těchto předpokladů. V projednávaném případě tudíž může vnitrostátní právo založit příslušnost švédských soudů.

Švédský nejvyšší soud poukazuje ve svém rozhodnutí na to, že v projednávané věci nemohou švédské soudy na rozdíl od francouzských soudů opírat svou příslušnost o článek 3 nařízení, ale pouze o své vnitrostátní právo. Výklad článku 7 tohoto nařízení má tedy přímý dopad na výsledek této věci v původním řízení a Soudní dvůr tato ustanovení doposud nevyložil. Za těchto okolností se švédský nejvyšší soud rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

**„Může být v případě, kdy odpůrce ve věci týkající se rozvodu nemá obvyklé bydliště v některém členském státě, ani není státním příslušníkem některého členského státu, tato věc projednána soudem členského státu, který není příslušný na základě článku 3 nařízení, ačkoli soud v jiném členském státě může být v tomto ohledu příslušný na základě pravidel pro určení příslušnosti stanovených v uvedeném článku 3?“**

## Právní rámec

### Právní úprava Společenství

Čtvrtý, osmý a dvanáctý bod odůvodnění nařízení stanoví:

**„Bod 4.** Některé rozdíly mezi některými vnitrostátními předpisy, kterými se řídí příslušnost a uznávání, omezují volný pohyb osob a řádné fungování vnitřního trhu. Proto zde existují důvody pro přijetí předpisů, které by sjednotily kolizní pravidla pro určení příslušnosti ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti k dětem, zjednodušily formality, a urychlily uznávání a výkon rozhodnutí.

**Bod 8.** Opatření stanovená tímto nařízením by měla umožnit osobám co nejširší volný pohyb. *Proto jsou rovněž použitelná na státní příslušníky třetích zemí, jejichž svazky s územím některého členského státu jsou dostatečně silné* ve vztahu ke kritériím pro příslušnost stanovenými v tomto nařízení.

**Bod 12.** Skutečnosti rozhodné pro určení příslušnosti stanovené v tomto nařízení jsou založeny na pravidle existence skutečného pouta mezi dotyčnou osobou a příslušným členským státem. Rozhodnutí zahrnout určité skutečnosti rozhodné pro určení příslušnosti odpovídá existenci těchto kritérií v různých vnitrostátních právních systémech a jejich přijímání ostatními členskými státy.“

**Článek 3** odst. 1 nařízení nazvaný „**Obecná příslušnost**“:

„1. Ve věcech týkajících se rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné jsou příslušné soudy tohoto členského státu,

a) na jehož území:

- mají manželé obvyklé bydliště, nebo
- měli manželé poslední společné obvyklé bydliště, pokud zde jeden z nich ještě bydlí, nebo
- má odpůrce bydliště, nebo
- v případě společného návrhu na zahájení řízení má alespoň jeden z manželů obvyklé bydliště, nebo

- má navrhovatel obvyklé bydliště, v němž bydlel nejméně jeden rok bezprostředně před podáním návrhu na zahájení řízení, nebo
- má navrhovatel obvyklé bydliště, v němž bydlel nejméně šest měsíců bezprostředně před podáním návrhu na zahájení řízení, a zároveň je buď státním příslušníkem tohoto členského státu, nebo, v případě Spojeného království a Irska má zde ‚domicil‘; b) jehož státními příslušníky jsou oba manželé nebo, v případě Spojeného království a Irska, se jedná o zemi ‚domicilu‘ obou manželů.“

**Články 4 a 5** uvedeného nařízení stanoví pravidla příslušnosti ve věcech protinávru a změny rozluky na rozvod.

**Článek 6** nařízení nazvaný „**Výlučná povaha příslušnosti podle článků 3, 4 a 5**“ stanoví:

„Manžel, který

- a) má obvyklé bydliště na území některého členského státu nebo
- b) je státním příslušníkem některého členského státu nebo, v případě Spojeného království a Irska, má v některém z těchto států ‚domicil‘, může být v jiném členském státě žalován pouze podle článků 3, 4 a 5.“

Podle **článku 7** nařízení nazvaného „**Zbytková příslušnost**“:

„1. Není-li žádný soud některého členského státu příslušný na základě článků 3, 4 a 5, určí se příslušnost v každém členském státě v souladu s právem tohoto státu.

2. Proti odpůrci, který nemá obvyklé bydliště na území některého členského státu a není ani státním příslušníkem některého členského státu nebo, v případě Spojeného království a Irska, nemá na území některého z těchto členských států ‚domicil‘, může kterýkoli státní příslušník některého členského státu, který má obvyklé bydliště na území jiného členského státu, využít stejně jako státní příslušník tohoto státu pravidla pro určení příslušnosti platná v tomto státě.“

**Článek 17** nařízení s názvem „**Přezkoumání příslušnosti**“ stanoví:

„Pokud je soudu některého členského státu předložena věc, k níž není podle tohoto nařízení příslušný a k níž je podle tohoto nařízení příslušný soud jiného členského státu, prohlásí tento soud bez návrhu svou nepřislušnost.“

### Vnitrostátní právní úprava

Švédský zákon o některých mezinárodněprávních vztazích týkajících se manželství a poručnictví stanoví, že manželské věci mohou být projednány švédskými soudy, je-li navrhovatel švédským státním příslušníkem a má-li obvyklé bydliště ve Švédsku, nebo zde měl bydliště poté, co dosáhl věku 18 let.

### K předběžné otázce

Podstatou otázky předkládajícího soudu je existence možnosti u soudů určitého členského státu založit svou příslušnost k projednání návrhu na svém vnitrostátním právu, ačkoli na základě článku 3 uvedeného nařízení

jsou příslušné soudy jiného členského státu v případě, že v rámci rozvodového řízení odpůrce nemá obvyklé bydliště v některém členském státě a není státním příslušníkem některého členského státu.

Ve věci v původním řízení není zpochybňováno, že v souladu s čl. 3 odst. 1 písm. a) nařízení jsou k projednání návrhu Kerstin Sundelind Lopez příslušné podle tohoto nařízení francouzské soudy, a to buď na základě druhé odrážky tohoto ustanovení jako soudy místa posledního společného obvyklého bydliště manželů, jelikož navrhovatelka ve Francii ještě bydlí, nebo na základě páté odrážky tohoto ustanovení, jako soudy místa obvyklého bydliště navrhovatelky, jelikož bydlela ve Francii nejméně jeden rok bezprostředně před podáním svého návrhu na rozvod.

Podle čl. 7 odst. 1 nařízení se příslušnost v každém členském státě určí v souladu s právem tohoto státu pouze tehdy, není-li žádný soud některého členského státu příslušný na základě článků 3 až 5 uvedeného nařízení.

Podle článku 17 nařízení musí soud členského státu, jemuž je předložena věc, k níž není podle tohoto nařízení příslušný a k níž je podle tohoto nařízení příslušný soud jiného členského státu, prohlásit bez návrhu svou nepřislušnost.

V důsledku toho, jelikož na základě kritérií stanovených v čl. 3 odst. 1 písm. a) nařízení jsou příslušné k rozhodnutí o návrhu v původním řízení francouzské soudy, nemohou švédské soudy zakládat svou příslušnost k rozhodnutí o tomto návrhu na pravidlech svého vnitrostátního práva podle čl. 7 odst. 1 uvedeného nařízení, ale musí podle článku 17 tohoto nařízení prohlásit bez návrhu svou nepřislušnost ve prospěch francouzských soudů.

*Toto ustanovení, které stanoví, že odpůrce, který má obvyklé bydliště v některém členském státě nebo který je státním příslušníkem některého členského státu, může být žalován vzhledem k výlučnému charakteru příslušností definovaných v člincích 3 až 5 nařízení u soudů v jiném členském státě pouze na základě těchto ustanovení, a tedy nikoli na základě pravidel pro určení příslušnosti stanovených vnitrostátním právem, opravdu nezakazuje, aby odpůrce, který nemá obvyklé bydliště v některém členském státě ani státní příslušnost některého členského státu, mohl být žalován před soudem některého členského státu na základě pravidel pro určení příslušnosti stanovených vnitrostátním právem tohoto státu.*

Podle čl. 7 odst. 1 nařízení může k takovému případu dojít tehdy, pokud není žádný soud některého členského státu příslušný na základě článků 3 až 5 tohoto nařízení, přičemž čl. 7 odst. 2 uvedeného nařízení v takové situaci stanoví, že pokud je navrhovatel státním příslušníkem některého členského státu a má obvyklé bydliště na území jiného členského státu, může v něm, jako státní příslušníci tohoto členského státu, uplatňovat proti takovému odpůrci vnitrostátní pravidla pro určení příslušnosti, která jsou v něm platná.

Z toho ovšem nelze vyvozovat, že článek 6 nařízení zavádí obecné pravidlo, podle kterého určení příslušnosti soudů některého členského státu k rozhodnutí otázek týkajících se rozvodu v případě odpůrce, který nemá obvyklé bydliště v některém členském státě ani není stát-

ním příslušníkem některého členského státu, spadá za všech okolností do vnitrostátního práva, a to i tehdy, pokud je soud některého členského státu příslušný na základě článků 3 až 5 uvedeného nařízení. Takový výklad by totiž nezohledňoval čl. 7 odst. 1 a článek 17 nařízení, jejichž použití nezávisí na okolnostech týkajících se odpůrce, nýbrž na tom, zda je soud některého členského státu příslušný na základě článků 3 až 5 nařízení.

Z výše uvedených důvodů Soudní dvůr rozhodl takto: „Články 6 a 7 nařízení Rady č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení č. 1347/2000, které bylo pozměněno nařízením Rady č. 2116/2004 ze dne 2. prosince 2004 s ohledem na smlouvy se Svatým stolcem, musí být vykládány tak, aby v rámci rozvodového řízení, ve kterém odpůrce nemá obvyklé bydliště v některém členském státě ani není státním příslušníkem některého členského státu nemohly soudy členského státu zakládat svou příslušnost k rozhodnutí o tomto návrhu na svém vnitrostátním právu, pokud jsou podle článku 3 uvedeného nařízení příslušné soudy jiného členského státu.“

✦ Upravila Mgr. LENKA EISENBRUKOVÁ,  
odbor mezinárodních vztahů ČAK.

1 Nařízení Rady č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení č. 1347/2000, které bylo pozměněno nařízením Rady č. 2116/2004 ze dne 2. prosince 2004 s ohledem na smlouvy se Svatým stolcem.

## CENÍK PLOŠNÉ INZERCE

pro advokáty zapsané  
na seznamu vedeném ČAK

### Celá strana

černobíle	15 000 Kč
dvoubarevně	18 000 Kč
barevně	20 000 Kč

### 1/2 strany

černobíle	8 000 Kč
dvoubarevně	11 000 Kč
barevně	14 000 Kč

### 1/4 strany

černobíle	6 000 Kč
dvoubarevně	8 000 Kč
barevně	10 000 Kč

### 1/8 strany

černobíle	3 000 Kč
dvoubarevně	4 000 Kč
barevně	6 000 Kč

Ceny inzerce jsou smluvní, nezahnují DPH 19 %. Podrobný ceník inzerce, podmínky a technické specifikace naleznete na webových stránkách ČAK [www.cak.cz](http://www.cak.cz) v rubrice INZERCE.



**Jan Kozák – Petr Budín –  
Alexandr Dadam – Lukáš Páchl:**

**Insolvenční zákon,  
Nařízení Rady (ES)  
o úpadkovém řízení  
a předpisy související,  
komentář**

ASPI, a. s., Praha 2008,  
928 stran, 995 Kč.

Řečeno slovy autorů, poměrně dlouhé politické diskuse o akceptaci jednoho z návrhů vedly nakonec k přijetí kompromisu představovaného vládním návrhem zákona, který byl předložen zákonodárnému sboru a posléze schválen. Ve Sbírce zákonů byl zákon o úpadku a způsobech jeho řešení („insolvenční zákon“) publikován pod č. 182/2006, s účinností od 1. 7. 2007. Ještě předtím, než se stal insolvenční zákon účinným, však došlo k jeho prvním novelizacím.

Nejprve to byl zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, který novelizoval § 21 odst. 2 insolvenčního zákona. Podmínkou pro výkon funkce insolvenčního správce se stalo dosažení vysokoškolského vzdělání právnického nebo ekonomického směru. V původním znění tohoto zákona bylo podmínkou pouze vysokoškolské vzdělání bez konkrétního zaměření. Novelou tak došlo ke zúžení okruhu osob, které mohou, i po uplynutí přechodného období vymezeného v § 41 zák. č. 312/2006 Sb., funkci insolvenčního správce vykonávat. Další změnou provedenou zákonem o insolvenčních správcích bylo zohlednění skutečnosti, že zanikla Komise pro cenové papíry a její působnost přešla na Českou národní banku.

Zákon č. 108/2007 Sb. odsunul účinnost insolvenčního zákona z původního termínu 1. 7. 2007 na 1. 1. 2008. Důvodem pro tento krok byla, stejně jako v případě přechodných ustanovení přijatých Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR dne 25. 9. 2007, nedostatečná připravenost systému insolvenčního rejstříku. V rozhodné době nebyly soudy zabezpečeny ani po stránce softwaro-



vé, ani hardwarové. Jak vyplývá z komentáře k insolvenčnímu zákonu, bez funkčního systému insolvenčního rejstříku si nelze představit řádný průběh insolvenčního řízení.

Nejvýznamnější změnu insolvenčního zákona přinesl zákon č. 296/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé zákony v souvislosti s jeho přijetím (tzv. doprovodný zákon). Jednalo se zejména o změny § 97, § 316 odst. 4 a § 432. Změny jsou popsány v komentáři k jednotlivým ustanovením.

Dočasnou změnu právní úpravy vztahující se k fungování insolvenčního rejstříku si vyžádal stav příprav hardwarové a softwarové stránky fungování insolvenčního rejstříku.

Bylo proto nutné najít náhradní řešení, které by umožnilo insolvenčním soudům překonat dobu, kdy po nabytí účinnosti insolvenčního zákona nebude k dispozici plnohodnotný insolvenční rejstřík, především pokud jde o stránku softwarovou, do doby, než tento systém bude v dostatečné míře prověřen. Přechodné období jednoho roku bude pro účastníky insolvenčních řízení znamenat poněkud odlišný přístup k informacím o průběhu insolvenčních řízení.

Podle nové právní úpravy jde především o snahu o zapojení věřitelů na výběr způsobu řešení dlužníkového úpadku.

Prioritou je přitom zachování dlužníkového podnikání. To má přinést institut reorganizace, uvažovaný zejména pro rozsáhlejší podnikatelské celky. Kromě reorganizace obsahuje nová úprava i oddlužení.

Přitom místo řízení konkurzního a vyrovnávacího je nové jednotné řízení insolvenční.

Jak je při vydání nového právního předpisu vždy prohlašováno, bylo účelem insolvenčního zákona zrychlit a zefektivnit řízení. Ukazuje se však, že se v nové úpravě objevují určité nedostatky, které v tomto směru působí kontraproduktivně; i těmto otázkám se věnuje ve svém textu autoři anotovaného díla. Praktickou sférou je mj. na takové otázky upozorňováno.

Velice zajímavým ustanovením je v této souvislosti ustanovení § 30 odst. 2 citovaného zákona, které stanoví, že jestliže v důsledku rozhodnutí soudu o odmítnutí přihlášky pohledávky dojde k takové změně v osobách věřitelů nebo výši jejich pohledávek, která by měla vliv na výsledek usnesení schůze věřitelů podle odstavce 1, může usnesení podle § 29 odst. 1 přijmout i schůze věřitelů, která nejbližší následuje po této změně.

Toto zdánlivě nevýznamné ustanovení upravuje jedno citlivé místo insolvenčního zákona, tedy situaci, kdy je instalován do řízení věřitel a jím „dosazený“ správce z titulu „uměle vyrobené pohledávky“, kteří by mohli po značnou dobu (alespoň po dobu několika let v období sporu o určení pohledávky) řízení společně ovládat. To, že bude pak samozřejmě (v případě prohraného sporu) provedena změna v osobě správce, již pak řízení nezachrání, protože podstatné úkony ve prospěch osoby, která ve skutečnosti není věřitelem, budou vykonány. Proto se považuje za nezbytné, aby bylo zachováno právo věřitelů popírat pohledávky, a neponechat toto právo pouze v rukou insolvenčního správce.

Výraznou změnou je možnost věřitelů provádět zápočet pohledávek proti pohledávkám dlužníka, a to i po zahájení insolvenčního řízení, respektive po prohlášení úpadku dlužníka. Možnost provádět zápočet končí až okamžikem, kdy soud rozhodne o způsobu řešení úpadku.

Mezi nová a významná práva věřitelů patří především právo odvolat bez udání důvodu insolvenčního správce a jmenovat správce nového.

Prohlášením konkurzu přechází na insolvenčního správce oprávnění nakládat s majetkovou podstatou, jakož i výkon práv a plnění povinností, které přísluší dlužníku, pokud souvisí s majetkovou podstatou. Insolvenční správce vykonává zejména akcionářská práva spojená s akciemi zahrnutými do majetkové podstaty, rozhoduje o obchodním tajemství a jiné mlčenlivosti, vystupuje vůči dlužníkovým zaměstnancům jako zaměstnavatel, zajišťuje provoz dlužníkovy podniku, vedení účetnictví a plnění daňových povinností.

V § 199 zákona se výrazně omezuje právo správce nebo věřitelů popírat vykonatelné pohledávky. Vykonatelná pohledávka však může vzniknout i účelově (být „vyrobena“), aniž by proběhlo jakékoli (soudní či jiné) řízení (např. prostřednictvím notářského nebo exekutorského zápisu se svolením k vykonatelnosti), jež by ústilo v rozhodnutí o této pohledávce. To je určité důvodem pro zachování práva popírat i takovou pohledávku, které však není přiznáno věřiteli.

Není (a nemůže) však být úkolem této anotace upozornění na všechny problémy nové právní úpravy.<sup>1</sup> Jejím úkolem je upozornit na kvalitní komentář, který je zpracován se znalostí věci, i když efektivnost nové právní úpravy bude zřejmě limitovaná.

Komentář je zpracován klasickým způsobem. Nejprve jsou uvedena ustanovení zákona, poté komentář, související ustanovení a související předpisy a zásadně i judikatura. V publikaci je obdobně zpracováno nařízení Rady ES o úpadkovém řízení a v přílohách jsou i související předpisy.

Jde o dílo, které je nesporně užitečné a lze ho čtenářům doporučit.

✦ JUDr. MARTIN LITVAN, LL.M.,  
doc. JUDr. KAREL MAREK, CSc.



**Alena Pauličková – Milan Bakeš a kol.:**

### **Finančné právo na Slovensku a v Čechách**

Eurounion, Bratislava 2008,  
334 stran, 490 Sk.

Pod nadepsaným názvem se k nám dostává knížka, která se věnuje základům finančního práva ve Slovenské i v České republice.

S danou tematikou se jistě rád seznámí i ten ze slovenských a českých právníků, který se více zaměřuje na soukromoprávní témata. Například připravuje-li dnes jurista pro svého klienta či zaměstnavatele smlouvu o prodeji podniku nebo smlouvu leasingovou, měl by vědět mj. i o daňových důsledcích, které zvolené řešení přináší.

Finanční právo je přitom již dlouhá léta profilovanou vědeckou a pedagogickou disciplínou a má logicky svoje pevné místo nejenom ve slovenském a českém systému práva, ale i v rámci výuky práva právnických fakult a vysokých škol ekonomického či manažerského zaměření. Zde patří finanční právo k pedagogickým disciplínám základním.

Lze říci, že zkoumá takové právní vztahy, ve kterých jde o peněžitá plnění a peníze a kde jsou subjekty vztahů v nerovnoprávném postavení. Jde o vztahy různorodé.

Problematika finančních vztahů, ekonomických závislostí, práv a povinností, které jsou vyjádřené právní formou a probíhají za účasti státu ane-

bo jiných veřejnoprávních subjektů a jsou vyjádřené v penězích, byla a je přitom vždy předmětem zájmu obecné a odborné veřejnosti v každém státním útvaru.

Různorodost těchto vztahů se odráží i ve velkém rozsahu právních norem v právních předpisech, které finanční právo tvoří. Zdá se, že publikace klade důraz především na ty instituty, které mají v současné společnosti dominantní postavení, tj. rozpočet, daně, měnu a devizy.

Publikace může být zejména využívána pro výuku na vysokých školách. Výuka finančního práva v rámci právnických fakult nachází svoje organizační vyjádření v rámci řazení daného oboru do jednotlivých kateder.

Například Právnická fakulta MU v Brně a Právnická fakulta UP v Olomouci vytvořily katedru finančního práva a národního hospodářství.

Jiná je pak např. koncepce Právnické fakulty UK v Bratislavě a Právnické fakulty UPJŠ v Košicích, které mají vytvořenu katedru obchodního, hospodářského a finančního práva (Bratislava) a katedru obchodního a hospodářského práva a katedru finančního a daňového práva (Košice). Jde pak o to, jak vymezit obsah jednotlivých disciplín,<sup>1</sup> aby se „nepřekrývaly“ a vhodně na sebe navazovaly.

Koncepce knihy je volena tak, že jednotlivá dílčí témata jsou vždy zpracována slovenským autorem, a hned poté stejné téma autorem z České republiky. Východiskem autorů je národní úprava.

To umožňuje při použití díla jako učebnice, aby se studenti případně učili v prvních krocích studia „jen to svoje“, avšak mj. při použití „pro podnikatelské účely“ je možné provést příslušné komparace.

Autorský kolektiv díla tvoří nositelé vyšších vědeckopedagogických hodností prof. JUDr. M. Bakeš, DrSc., plk. prof. J. Králik, CSc., prof. doc. JUDr. A. Pauličková, Ph.D., a další autoři, zásadně nositelé hodnosti Ph.D. Jejich níže uvedené pořadí je dáno částí (od I. do IX.; někteří pak zpracovali i dvě části), kterou zpracovávali. U slovenské části to jsou: J. Šimonová, M. Ďuračinská, R. Ježková, J. Bystrický, K. Tekáčová a L. Maxima. České části autorsky při-

<sup>1</sup> To přísluší tuzemským odborným studiím a článkům (viz např. články T. Pohla v časopisu Obchodní právo v r. 2008 na pokračování), čerpat je však možné i ze slovenské teoretické literatury (a z tam citovaných děl) viz např. Husár, J.: Právna regulácia ingerencie verejnej moci do podnikania, EQUILIBRIA, Košice 2007, s. 266.

pravili I. Pařízková, M. E. Grossová, M. Sciskalová, P. Jánošíková, Z. Hudcová, T. Gongol, P. Petr. Tam, kde je dnes jednotlivě uvedeno v poznámce pod čarou, že „spoluautorem některých částí“ je P. Kotáb, lze předvídat upřesnění při příštích vydáních a konkretizaci příslušných partií.

O tom, jaký byl ze strany vydavatele věnován dílu význam, svědčí i zvolení významní přední recenzenti, kteří posuzovali práci před jejím vydáním. Byli to prof. JUDr. Anton Slovinský, CSc., prof. JUDr. Pavol Kubiček, CSc. a JUDr. Marián Ševčík, CSc.

Dílo, kromě všeobecných otázek finančního práva, pojednává o rozpočtovém právu,<sup>2</sup> daňovém právu, poplatkovém právu, daňovém řízení, správě daní a celním právu.

Dále se zaměřuje na měnové právo, devizové právo, organizaci finančního trhu a právní úpravu finanční kontroly.

V rámci jednotlivých částí je publikace dobře členěna a dokumentována prameny.

Praktičtí právníci uvítají sdělné zpracování a studenti navíc i přijatelný rozsah. V některých jiných předmětech jsou totiž studenti postaveni před nutnost třibení své paměti potřebou zvládnutí i čtyř knih o rozsahu každé 800 až 1000 stran.

Anotovaná publikace se jistě dočká dalších edicí. Lze přitom očekávat, že v jednotlivých částech dojde ke kontaktu slovenského a českého autora, kteří se pak pokusí o stejnou strukturu a shodné označení v podkapitolách.

Celkově můžeme uzavřít, že vydáním této publikace jde o významný a kvalitní počín, jenž by se mohl dočkat následování i při zpracování dalších témat.

✿ doc. JUDr. KAREL MAREK, CSc.

**Václav Pátek:**

## DPH u finančních a pojišťovacích služeb nejen pro banky a pojišťovny

C. H. Beck, Praha 2008,  
132 stran, 350 Kč.

Počátkem letošního roku se objevila velice ojedinělá kniha k tématu, které se dosud takto široce v odborné veřejnosti neobjevilo. Autor pojmal tuto otázku zcela komplexně a provádí odbornou veřejnost komentářovou formou problematikou samostatné části zákona o DPH v porovnání s příslušnou úpravou



na úrovni směrnice Evropského společenství. Současně autor na úvod zařadil přehledný a stručný úvod do problematiky evropského práva na praktickém pozadí zákona o DPH.

V odborné veřejnosti se neustále hovoří o aplikaci přímého a nepřímého účinku práva ES, aniž si však prakticky každý okamžitě dovede představit konkrétní příklady takového výkladu. Autor nás zde těmito pojmy jednoduchou a přehlednou formou provází, aby následně na konkrétních ustanoveních zákona o DPH dovozoval možnosti příslušných výkladů. Jádrem publikace je detailní analýza ustanovení upravujících finanční a pojišťovací čin-

nosti, a to z hlediska rozsahu osvobození i nároku na odpočet. Autor dává ustanovení českého zákona do souvislosti s textem směrnice a judikaturou ESD. Publikace obsahuje kromě odkazů na veškerou související judikaturu ESD a srovnávacích tabulek i popis základních postupů při uplatňování v rámci EU plně harmonizovaného domácího předpisu a vysvětlení souvisejících institutů.

Samotná publikace, kterou doprovází předmluva Ing. Petry Pospíšilové, v období 09/2005 až 08/2007 ředitelky odboru 18 - Legislativy nepřímých daní Ministerstva financí ČR, je rozdělena do tří základních kapitol a doplněna srovnávacími tabulkami a přehledy příslušné judikatury ESD ke zpracovávané problematice. První kapitola popisuje základní principy daňového práva ES a seznamuje s principy daně z přidané hodnoty a s podmínkami pro osvobození. Ve druhé kapitole se autor zabývá povahou komunitárního práva a přibližuje nám pravidla pro aplikaci přímého a nepřímého účinku. Hlavní rozbor a srovnání české zákonné úpravy s úpravou evropskou včetně praktické aplikace najdeme ve třetí kapitole.

Kromě zmíněných příloh s přehledy judikatury je publikace doplněna i o věcný rejstřík, čímž se může stát dobrým pomocníkem pro každého, kdo bude potřebovat se rychle orientovat v problematice DPH ve vazbě na finanční a pojišťovací činnosti, aniž by šlo o banku či pojišťovnu s ohledem na právo ES.

Publikace je určena nejen profesionálům z řad daňových poradců a advokátů na jedné straně a pracovníkům státní daňové správy na straně druhé, ale bude nápomocná všem ostatním při hledání odpovědí na otázky aplikace DPH ve zdanlivě úzkém sektoru finančních a pojišťovacích služeb. Některé zobecněné závěry lze pak použít i pro ostatní oblasti, než jen okruh vymezený názvem publikace.

✿ Ing. IVO ŠULC

1 K těmto otázkám viz též Husár, J.: Právna regulácia ingerencie verejnej moci do podnikania, Hospodárske právo - náčrt teórie a systému, 1. vydanie, EQUILIBRIA, Košice 2007, s. 266. Husár, J.: Protection juridique de la compétition économique dans la république Slovaque, Journées de la Société de législation comparée, Paris, 1994, s. 313-321. Babčák, V.: Slovenské finančné právo, I. diel, UPJŠ Košice, 1996, s. 266. Suchoza, J. a kol.: Slovenské obchodné právo, I. diel, UMB Banská Bystrica, 1998, s. 133. Vojčík, P.: Občianske právo hmotné, I., UPJŠ Košice, 2002, s. 294.

2 Pojem právo není použito v případném smyslu právního odvětví, ale jde vždy, např. zde u rozpočtového práva, o vyjádření vztáho právního institutu.



**Katarína Chovancová:**

**Medzinárodná  
obchodná arbitráž  
vo vybraných štátoch  
Európy (Anglicko,  
Wales a Severné  
Írsko, Nemecko,  
Francúzsko,  
Svajčiarsko)**

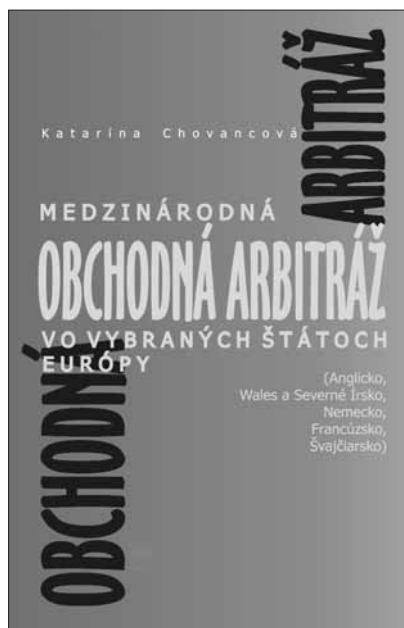
VEDA, Bratislava 2008,  
452 stran, 490 Sk.

Vydavateľstvi Slovenské akadémie vied VEDA vydalo jako svoji publikaci č. 3666 toto recenzované dílo. Jde o komplexní pohled na mezinárodní obchodní arbitráž ve vybraných evropských státech, která se soustřeďuje na arbitráž institucionální, uskutečňovanou podle pravidel uznávaných rozhodčích institucí v uvedených zemích.

Autorka JUDr. Katarína Chovancová, Ph.D., si udělala – tak říkajíc – velké jméno již publikací nazvanou Medzinárodné rozhodcovské konanie v obchodnej praxi, VEDA, Bratislava 2005. Kromě vědecké a odborné práce a kromě působení v bankovním sektoru je JUDr. Katarína Chovancová, Ph.D., činná i na úseku pedagogickém. Úspěšně vyučuje na Bratislavské vysoké škole práva i na Právnické fakultě UK Bratislava. Dnešní práce je pak logickým vyústěním jejího odborného zájmu, tvůrčí píle a invence.

Recenzované monografické dílo představuje komplexní pohled na mezinárodní obchodní arbitráž v uvedených státech. Kromě analýzy mezinárodní obchodní arbitráže je prováděna analýza vnitřní právní úpravy rozhodčího řízení daných zemí. Přitom je velmi vhodně propojovaná legislativní a aplikační činnost.

Autorka uvádí rozbor nejznámějších a v mezinárodní právní literatuře nejčastěji citovaných případů. Je to obohacení „anglické“ a „německé“ části knihy, ale zejména je tím v dobrém smyslu nabito pojednání „francouzské“ a „švýcarské“. To má velký význam, neboť ve slovenské i české literatuře jsou jinak tyto kauzy jen velmi obtížně přístupné, pokud jsou přístupné vůbec.



Jeví se přitom, že síla autorky je (ovšem nejen) v mezinárodních bankovních úvěrových smlouvách podle anglického a německého práva. Pojednání „anglické“ a „německé“ je navíc rozšířeno o řádky věnované bankovní problematice, které zahrnují vždy praktický příklad s uvedením zaužívané rozhodčí doložky. Současně u Anglie a Německa uvádí zpracovatelka i právní úpravu bankovních úvěrů ve Velké Británii a Spolkové republice Německo, což je jistě zajímavé.

Dílo je (kromě úvodu a závěru) členěno do sedmi částí. V první části je definice a základní charakteristika mezinárodní obchodní arbitráže. Navazuje část nazvaná (názvy uvádíme v českém ekvivalentu) Arbitráž v Anglii, ve Walesu a Severním Irsku; rozhodcovská (rozhodčí) pravidla LCIA. Zde jen připomínáme, že Skotsko má svoji zvláštní úpravu.

Poté následuje část zaměřená na arbitráž ve SRN a rozhodčí pravidla DIS. Následuje text o mezinárodní obchodní arbitráži ve Francii a konečně kapitoly pod označením Mezinárodní arbitráž ve Švýcarsku – švýcarská pravidla mezinárodní arbitráže. Poslední část práce je nazvaná Zevšeobecnění.

Řečeno slovy autorky, mezinárodní obchodní arbitráž je živý, ustavičně se vyvíjející fenomén s vlastními zákonitostmi a kulturou. Každý rok se podstatné praktické problémy zčásti mění a mezinárodní arbitrážní praxe zazna-

menává vznik nových sporných otázek. JUDr. Katarína Chovancová, Ph.D., přitom vidí tyto aktuální problémové okruhy: spojování a překlenování odlišného – kontinentální právní systém a common law (1), nezávislost a nestrannost mezinárodních rozhodců (2), povinnost mlčenlivosti (3), problematiku kombinovaných eskalačních doložek (4), transnacionální – nadnárodní a mezinárodní veřejný pořádek (5) a procesní i hmotnou spravedlnost (6).

Ke každému tomuto okruhu provádí autorka analýzu a ukazuje i možné řešení a další vývoj. Vidí přitom (opírá se o aktuální informace a statistické údaje) perspektivy mezinárodní obchodní arbitráže velmi příznivě. Vzroste rovněž poptávka po široce vzdělaných a široce jazykově vybavených (multilingválních) rozhodcích.

Knihy je vybavena resumé v anglickém jazyce, seznamem bibliografických odkazů (v zásadě zahraničních, což svědčí ve prospěch erudice autorky), seznamem webových stránek, ze kterých bylo čerpáno, seznamem citovaných rozhodnutí a případů, seznamem dalších zdrojů (zákonů, hlavních mezinárodních konvencí, rozhodčích pravidel a dalších pravidel) a seznamem rozhodčích institucí (včetně adres a kontaktních údajů).

Přílohu A pak tvoří The LCIA Rules, přílohu B DIS Arbitration Rules, přílohu C Rules of Arbitration of the International Chamber of Commerce a přílohu D Swiss Rules of International Arbitration.

Autorka svoji práci velmi pomáhá všem, které toto téma oslovuje, i těm, které osloví po přečtení díla. Kromě poctivě uvedených nevýhod je zde přesvědčivě upozorněno na výhody, které při mezinárodních sporech řešených v rozhodčím řízení toto řešení přináší.

Kromě vysoké odbornosti prokazuje předkladatelka i pedagogické vlohy. Dílo je vhodně tříděno a podáno přístupnou a srozumitelnou formou. Lze předvídat, že JUDr. Katarína Chovancová, Ph.D., brzy získá hodnost odvozenou od latinského slovesa učiti (tedy slovesa doceo).

❖ doc. JUDr. KAREL MAREK, CSc.

**Alexandra Krsková:**

## **Etické desatoro začínajúceho advokáta (Vademecum profesijnej etiky)**

IURA EDITION, Bratislava 2008,  
282 stran, 355 Sk.

Obdivujem „starú školu“ vysokoškolských profesorov. Je to zmes úcty a rešpektu k múdrosti odbornej i životnej, k prísnosti k sebe a k pokore voči svetu. Profesorka Alexandra Krsková patrí k tým niekoľkým predstaviteľom noblesnej starej školy, vedecky a pedagogicky činných na akademickej pôde, ktorých mám česť poznať.



Odbornej verejnosti nie je potrebné predstavovať autorku publikácie Etické desatoro začínajúceho advokáta (Vademecum profesijnej etiky). Už celé desaťročia sa venuje právnej filozofii a profesijnej etike a je známa nie len na Slovensku. Záujem pani profesorky o deontológiu sa odvíja od štúdia dejín európskeho právneho myslenia, pričom čerpá tak zo svojich zahraničných študijných a vedeckých pobytov, ako aj z praxe, nakoľko bola pri príprave rozmanitých etických kódexov jednotlivých právnických profesií.

Čitatelia odborných, najmä stavovských časopisov, poznajú jej úvahy z mnohých článkov i verejných vystúpení. Je cenné, že sa teraz roz-

hodla napísať a ponúknuť verejnosti akúsi ich syntézu vo forme Vademecum profesijnej etiky. Pre niekoho učebnicu, pre niekoho príručku, pre iného prosto pútavé čítanie o advokácii a etických normách tejto profesie, a nielen o tom.

Je to publikácia štýlom nadväzujúca na ostatnú veľkú publikáciu autorky Štát a právo v európskom myslení, (Iura edition, Bratislava 2002), ktorá bola tiež preložená do českého jazyka a vydaná v Českej republike (Dějiny evropského politického a právního myšlení, Kapitoly z dějin, Eurolex Bohemia, Praha 2003). Uživa dar skĺbenia logickej štruktúry a výstavby textu z odbornej stránky a elegancie slova, ktoré sa ako celok tak príjemne vníma. Autorka predstavuje advokáciu vo svetle histórie profesii, jej charakteristických znakov, až po jej súčasnú medzinárodnú štruktúru. Podáva výklad deontológie tak, že je úplne prirodzeným a jasným jej vývoj od antiky až po International Code of Ethics prijatý Medzinárodnou asociáciou advokátov (IBA) z roku 1956 a Code of Conduct for Lawyer in the European Community prijatý Radou európskych advokátskych komôr a právnických spoločností ES (CC-BE) v roku 1988, či Advokátsky poriadok schválený Konferenciou slovenských advokátov v roku 2004. Rozoberá aj citlivé aspekty profesie, ako problematiku regulácie i deregulácie profesie, mieru nezávislosti výkonu advokácie, ako aj disciplinárnu zodpovednosť advokáta.

Samotné desatoro takto plynulo prechádza od požiadavky na kompetentnosť advokáta, cez právo na bezplatnú právnu pomoc, limity reklamy a publicity advokáta, odmenu za poskytovanie právnych služieb, oddanosť klientovi a problematiku obhajoby, nezávislosť advokáta, ale aj konflikt záujmov, až ku problematike súdnictva a ukotvenia advokácie ako súčasť justície v jej najvšeobecnejšom zmysle slova.

Osobitne aktuálna je téma profesijného tajomstva, ktoré „je ako princíp všeobecné, absolútne a časovo neobmedzené,... možno do neho zasiahnuť iba v prípade, keď sa hodnota ochrany súkromia klienta, ale

aj ochrana kmeňových hodnôt advokácie stretne s vyššou hodnotou“ (str. 246). V súčasnosti sa medzi takéto vyššie hodnoty, ako na medzinárodnej, tak aj na národnej úrovni, kladie ochrana bezpečnosti a ochrana spoločnosti pred kriminalitou. Práve pranie špinavých peňazí a hrozba terorizmu boli o. i. dôvodom prelomenia tejto povinnosti mlčanlivosti. Ide o skutočne citlivú a aktuálnu tému nie len pre advokáta – dňa 1. 9. 2008 nadobudol účinnosť nový zákon č. 297/2008 Z. z., o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a ochrane pred financovaním terorizmu a zmene a doplnení niektorých zákonov. Týmto právnym predpisom sa ruší zákon č. 367/2000 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov. Potreba prijať nový zákon vyplynula z povinnosti implementovať smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES o predchádzaní využívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu a smernicu Komisie 2006/70/ES, ktorou sa ustanovujú vykonávacie opatrenia smernice 2005/60/ES, pokiaľ ide o vymedzenie pojmu „politicky exponovaná osoba“ a technické kritéria postupov zjednodušenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, či výnimky na základe finančnej činnosti, vykonávanej príležitostne alebo vo veľmi obmedzenom rozsahu, ktoré predchádzajúci zákon podstatne rozširujú.

Advokát je podľa znenia tohto zákona v pozícii povinnej osoby a ocitá sa voči svojmu klientovi v ošemetnej pozícii. Má – v rámci poskytovania v zákone určených právnych služieb – posudzovať obchodné operácie svojho klienta podľa konkrétnych okolností a individuálne, a sledovať, či nedochádza, resp. či okolnosti „nenasvedčujú“ k tomu, že ich vykonaním môže dôjsť k legalizácii príjmov z trestnej činnosti (čo sa synonymne označuje aj pojmom „pranie špinavých peňazí“), alebo k financovaniu terorizmu. Takéto „neobvyklé obchodné operácie“ má povinnosť zdržať a pri-

padne aj ohlásif finančnej spravodajskej jednotke. Advokát je povinný ziskávať a spracúvať osobné údaje o klientovi a uchovávať všetky doklady a údaje o vykonaných obchodoch. Zámerom zákonodarcu je dostatočne zdokumentovať činnosť konkrétnych fyzických a právnických osôb tak, aby nevznikali pochybnosti o tom, kto konkrétny úkon vykonal a tiež zabezpečiť existenciu listinných dôkazov pre orgány činné v trestnom konaní pre eventuálne trestné konanie.

Desatoro symbolicky uzatvára kapitola venovaná profesijnej kurtoázii, či profesijnej zdvorilosti, v ktorej autorka uvažuje o kolegiálnosti a nekoligialite, o vystupovaní advokáta

a advokátskeho koncipienta voči inému advokátovi, ako aj voči klientovi i protistrane.

Kniha je pretkaná aj niekoľkými vtípnymi anekdotami o advokátoch. Tiež ma jedna napadla, o to vtípnejšia, že som ju počula z úst starého kňaza. Advokát zomrie a jeho blízki, ktorí ho smrťou prešli, ho chcú navštíviť. Hľadajú v nebi, niet ho, hľadajú v pekle, tiež ho niet. Šli za Sv. Petrom, aby im pomohol. Ten pozrie do zoznamov, prezerá nebo, peklo i očistec, ale nenachádza. Ove ruje si meno, nakoniec sa opýta na profesiu. Ach advokát! Toho tu ne nájdete, ten totiž nemá dušu!

Zrejme rozmer uvedomenia si duchovných hodnôt a stávanie na nich

je jadrom autorkinho citlivého apelu nielen na začínajúcich advokátov. Pani profesorke sa podarilo napísať text, ktorý nie je iba klasickou príručkou. Je to text logicky štrukturovaný, skomponovaný z precízneho vymenovania a charakteristiky jednotlivých prvkov zložitej problematiky profesijnej etiky advokátov. Vademecum profesijnej etiky je však aj cenným prepojením na historické, morálne, filozofické a právno-filozofické súvislosti témy. Necháva v mysli rezonovať pojmy ako profesijná zodpovednosť, stavovská česť, svedomie a dôstojnosť.

✦ JUDr. Mgr. MARTINA GAJDOŠOVÁ

inzerce

Exceptional  
together

**KINSTELLAR**

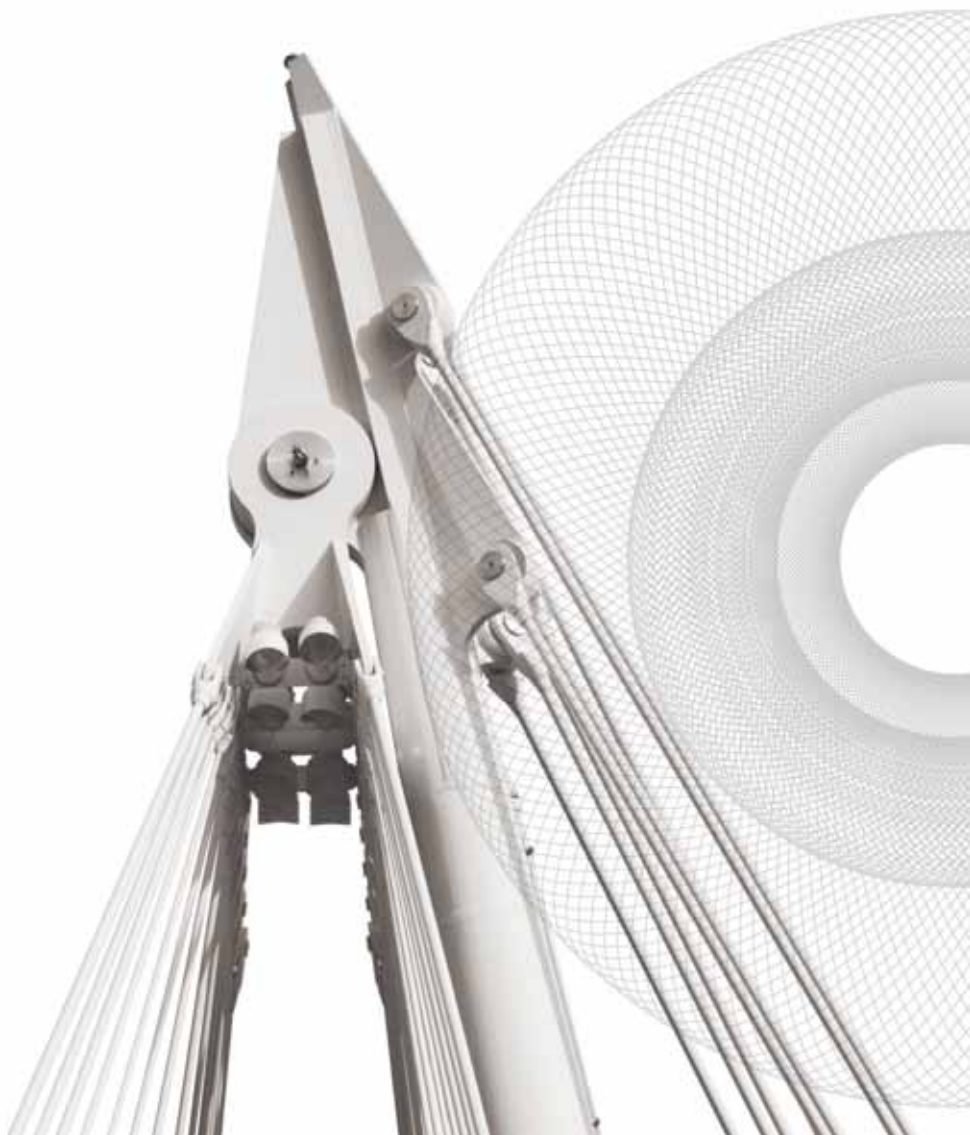
Formed from the Bratislava, Bucharest, Budapest and Prague offices of Linklaters, Kinstellar is New Europe's premium regional law firm.

While we have a new name, our commitment to excellence has not changed. That's why, as we plan our growth across the whole of New Europe, we need more of the best people to join our team.

And it's why you should contact us. Let's be exceptional, together.

[career@kinstellar.com](mailto:career@kinstellar.com)

[www.kinstellar.com](http://www.kinstellar.com)





# z advokacie

**Sloupek Karla Čermáka ..... 66**

## **Z české advokacie**

**Z kárné praxe ..... 67**

**Z jednání představenstva ČAK ..... 68**

**Setkání advokátů českého venkova ..... 69**

**III. ročník fotbalového turnaje v Březolupech ..... 70**

**Z Evropy ..... 71 - 77**



# Hrnečku, vař!

*Původně jsem hodlal psát sloupek o hospodářské krizi, ale pak jsem od toho ustoupil, protože*

*1) o krizi jsme se bavili už někdy po minulých Vánocích, kdy jsem navrhoval přijmout doktrínu udržitelného poklesu, tedy šetřit, a spouštět tlusté bankovní kocoury v koši do Vltavy, aby se jim ochladily hlavy a nepřehřáli ekonomiku; teď je v Americe už trochu plácli odnětím zlatých padáků, takže se to začalo řešit;*

*2) všechno, co bych mohl dodat, formuluje denně a o hodně líp Erik Best ve Fleet Sheet's Final Word, např. (cituji volně):*

*- čeští politici jsou stále ve stadiu zalutování;*

*- ministr financí nebude nic dělat, dokud mu nezačne horká polívka stříkat do odsávače;*

*- skutečná příčina krize nespočívá v ujetých amerických derivátech, nýbrž v jánabráchismu (cronyism), v rozhazování (overspending) a v chování „nejdřív já namísto nejdřív moje země“ (me-first instead of country-first behavior);*

*- všechny tyto příčiny demonstrují v Čechách projekty, jako je elektronický rozpočet, Kapschovy dálniční kapsle nebo stodesetimiliardový enviromentální úklid, které se prosazují s podezřelou rychlostí;*

*- postkomunističtí bossové až moc rychle zapomněli na svého učitele Karla Marxe, vrhli se do náruče Adama Smithe a mysleli si, že jim se nemůže nic stát, dokud jim akcie neklesly o 80 %;*

*3) naši investigativní novináři mezitím po 14 měsících tvrdě práce s odposlechy, skrytými kamerami, agenty provokatéry, vířivkou a Krakaticí zaznamenali existenci deprese a informovali frakce politických stran, vládu, opozici i ČNB; je naděje, že nejpozději do Vánoc pronikne tato informace až na Hrad a tamní ekonomisté pak vydají prohlášení ke kůrovcové kalamitě a premiéře Prodané nevěsty v Národním divadle;*

*4) novinám už byl povolen termín „světová hospodářská krize“ bez rizika trestního oznámení pro šíření poplašné*

*zprávy, což je jistě ušlechtilá zásluha nějaké soudní mafie. Jsem tedy rád, že o krizi už konečně píše jiní; ale co mám tedy vlastně psát já? Pohádky.*

*V jedné novější praví mladá máti protivným hašteřivým hlasem žabákovi Ravakovi: „Chci, aby se děti v koupelně vyřádily, ale aby nenacákaly“. V jiné zase neméně energická mladá dáma komanduje submisivního mužika slovy „teď výš“, „teď níž“, „a ještě níž“, a když už si myslíte, že půjde o nějaké porno, ukáže se, že mužik je její hypotéka a ona si sama reguluje výši splátek. Je i pohádka o ledové královně, v níž ojíněný čičmunda vypadne úplně zmrzlý z ledničky, ale nebojte se, i zde jde o hypotéku, kterou si paníčka libovolně zmrazuje a zase rozmrazuje, plnic si tak svůj dětský sen. Poroučet.*

*Na takových naivně liberalistických pohádkách na téma „chci“ vyrůstá už drahně let bezmála jedna generace mladých i dospělých, pro něž svoboda je jejich skutečněně chťení, neslučitelné se slovy prosím, přál bych si, děkuji, a se slušností vůbec. Krobiánství se šíří jako žloutenka od politiků a fotbalových výtržníků i mezi novináře, lékaře a advokáty; a je to pitoreskní pohled na subprime kolegy, zašroubované do subprime zadků subprime politiků všech úrovní a proveniencí a jejich neméně subprime poradců, lobbistů a galérkářů. Místo rádiovek, tepláků a spartakiádních holí, jimiž se honosili jejich předchůdci před padesáti lety, libují si teď kolegové v kšiltovkách, ve značkových oblečcích a v náčiní na golf. Jenom výrazy jejich tváří zůstávají stejné a hlásají: dámy a pánové, kdo z vás na to má? Na mne nemáte nikdo! Pchá!*

*Hlavní nedostatek naivně liberalistických pohádek spočívá v tom, že nemají pointu. Všimněme si pointy námětově podobné pohádce Hrnečku, vař. Když se kaše, co jsme si navarili, na nás valí, asertivita a poroučení a pýcha nás přejdou a my fňukáme hrnečku, prosím tě, už nevař, zastav, stop, přestaň; neschopný státe, hr na hrnečka; jednotko zvláštního nasazení, pal; ale hrneček vaří dál. Když dávám povel k nastartování růstu, musím už znát i povel k jeho zastavení. A jak vlastně mohu poroučet hrnečkovi, když neumím poručit sám sobě?*

*Prozradím kouzelnou formuli.*

*Nikoliv „chci, abys okamžitě přestal vařit, pitomý hrnče!“ Nýbrž „hrnečku, dost!“*

*A „Čermáku, dost!“*

Říjen 2008

✦ KAREL ČERMÁK

# Z kárné praxe

**Jde o závažné porušení povinností advokáta, jestliže jako ustanovený obhájce nenavštíví klienta ve vazbě, aby s ním projednal, zda si přeje podat odvolání, a navíc nesplní slib, že odvolání, které podal klient sám, dodatečně odůvodní, a po odmítnutí odvolání nereaguje na žádosti klienta o podání informace.**

**Jde o závažné porušení povinností advokáta, jestliže při sepisu smluv o převodu vlastnictví bytových jednotek se dopustí chyb, které navíc na výzvu katastrálního úřadu včas neodstraní, a navíc s klientem nekomunikuje.**

## Kárný příkaz ze dne 19. 6. 2008, K 14/2008

Kárně obviněný Mgr. M. M., advokát, byl uznán vinným že

1) poté, co se jako obhájce vazebně stíhaného A. B. v jeho trestní věci vedené u okresního soudu, jemuž byl ustanoven obhájcem opatřením tohoto soudu ze dne 6. 1. 2007, po vynesení odsuzujícího rozsudku dne 3. 5. 2007 s A. B. dohodl, že s ním projedná otázku případného odvolání proti tomuto rozsudku, a poté, co ho A. B. písemně požádal o návštěvu ve vazební věznici, A. B. nenavštívil a otázku odvolání s ním neprojednal, a teprve poté, co si A. B. sám podal odvolání, které blíže neodůvodnil, A. B. ve vazební věznici navštívil a dohodl se s ním, že je dodatečně odůvodní, což však neučinil, třebaže byl dne 31. 5. 2007 okresním soudem vyzván k odstranění vad odvolání do pěti dnů od doručení výzvy, v důsledku čehož bylo odvolání A. B. krajským soudem dne 12. 7. 2007 odmítnuto, přičemž na dopisy, kterými ho A. B. žádal o podání informací o jeho stavu věci, nereagoval,

2) poté, co dne 10. 11. 2005 uzavřel s Družstvem C. mandátní smlouvu, v níž se zavázal, že zařídí realizaci převodu bytových jednotek na jednotlivé členy družstva, při poskytování dohodnutých právních služeb se dopustil řady chyb, když zejména v textu prohlášení vlastníka ve dvou případech chybně uvedl výměry bytových jednotek a výši spoluvlastnických podílů na pozemku, když připsal komoru náležející k bytové jednotce k sousednímu bytu, když příslušnému katastrálnímu úřadu předložil sedm smluv o převodu vlastnictví jednotky bez úředního ověření podpisů nabyvatelů, když ohledně dvou bytových jednotek nepodal k příslušnému katastrálnímu úřadu návrh na vklad vlastnického práva, když včas nereagoval na výzvu katastrálního úřadu ze dne 1. 6. 2007 k odstranění vad podání, přičemž se svým klientem dostatečně nekomunikoval, na jeho dopisy a zprávy nereagoval a jeho korespondenci na adrese svého sídla nepřijímal,

tedy

### ad 1)

- nechránil a neprosazoval práva a oprávněné zájmy klienta a neřídil se jeho pokyny,
- při výkonu advokacie nejednal čestně a svědomitě a nevyužil důsledně všechny zákonné prostředky a v jejich rámci neuplatnil v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládal za prospěšné,
- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval

důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržoval pravidla profesionální etiky ukládající mu povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu, povinnost plnit převzaté závazky, povinnost ve věcech, v nichž byl soudem ustanoven, postupovat se stejnou svědomitostí a péčí jako ve věcech ostatních klientů a povinnost klienta řádně informovat, jak vyřizování jeho věci postupuje a poskytovat mu včas vysvětlení a podklady potřebné pro uvážení dalších příkazů;

### ad 2)

- nechránil a neprosazoval práva a oprávněné zájmy klienta a neřídil se jeho pokyny,
- při výkonu advokacie nejednal čestně a svědomitě a nevyužil důsledně všechny zákonné prostředky a v jejich rámci neuplatnil v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládal za prospěšné,
- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržoval pravidla profesionální etiky ukládající mu povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu, povinnost plnit převzaté závazky, povinnost klienta řádně informovat, jak vyřizování jeho věci postupuje a poskytovat mu včas vysvětlení a podklady potřebné pro uvážení dalších příkazů a povinnost ve svém sídle být zpravidla osobně přítomen v pravidelné době, kterou předem stanoví a pro případ, že by mu v osobní přítomnosti bránily vážné důvody, umožnit zanechání vzkazu;

čimž

### ad 1)

porušil ust. § 16 odst. 1, 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1, 2, čl. 6 odst. 2, a čl. 9 odst. 1 Pravidel profesionální etiky.

### ad 2)

porušil ust. § 16 odst. 1, 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1, 2, čl. 9 odst. 1, a čl. 16 odst. 3 Pravidel profesionální etiky.

Za to se mu podle § 32 odst. 3 písm. c) zák. č. 85/96 Sb., o advokacii, v platném znění, ukládá kárné opatření

### pokuta 80 000 Kč.

Kárně obviněný je povinen zaplatit České advokátní komoře náhradu nákladů kárného řízení ve výši 3000 Kč.

✦ Připravil JUDr. JAN SYKA, vedoucí oddělení pro věci kárné ČAK.



## Z jednání představenstva ČAK

Představenstvo ČAK se ve dnech **20. - 21. 10. 2008** sešlo na své 33. schůzi v zasedací místnosti pobočky ČAK v Brně a v hotelu Pavlov. Jako pravidelně projednalo pozastavení výkonu advokacie některým kolegům - advokátům či vyškrtnutí ze seznamu advokátů a advokátních koncipientů.

Členové představenstva byli informováni, že **novela zákona o advokacii jde do prvního čtení** ve Sněmovně Parlamentu ČR na právě probíhající schůzi. K novele zákona bude v rámci jejího projednávání ještě doplněna úprava týkající se identifikačních karet advokátů a fungování odvolací kárných senátů.

Představenstvo přijalo usnesení č. 63/33./2008, jímž byl schválen předložený návrh **dohody ČAK s Českou kanceláří pojistitelů**. Dohoda by měla upravovat podmínky zjednodušeného uplatnění a likvidace nároků odměny advokáta v případech mimosoudního narovnání v otázce náhrady škody při tzv. povinném ručení. ČAK již v minulosti uzavřela obdobnou dohodu s Českou pojišťovnou, a. s.

Členové představenstva ČAK byli informováni o společném jednání kontrolní rady a kárné komise. Vzali na vědomí informaci, že advokáti a advokátní kanceláře, jejichž označení a názvy jsou v největším nesouladu s platnými etickými pravidly, budou vyzvány ke zjednání nápravy. Následný další postup vůči těm, kteří a které tak neučiní, bude ještě předmětem jednání a rozhodování kontrolní rady.

Představenstvo ČAK schválilo **plán seminářů na rok 2009** pro výchovu advokátních koncipientů a vzalo na vědomí plán termínů vstupních školení

koncipientů pro rok 2009.

Představenstvo ČAK dále ještě přijalo usnesení č. 64/33./2008, jímž byl schválen návrh na náhradu částky 500 Kč za hodinu a hotové výdaje advokátům, kteří byli podle příslušných zákonů určeni Komorou jako zástupci ČAK k přítomnosti při provádění domovních prohlídek a daňových kontrol uskutečněných v místech, kde se vykonává advokacie.

Členové představenstva ČAK vzali na vědomí, že ČAK uzavřela smlouvu s vydavatelstvím ASPI, a. s., na vydání **reprezentativního adresáře advokátů** v knižní podobě. Upoutávka na jeho vydání již byla zveřejněna v Bulletinu advokacie č. 10/2008. Pracovníci ASPI budou kvůli získání aktuálních údajů během letošního a příštího roku oslovovat advokáty. Každý advokát zapsaný na seznamu advokátů má nárok na jednotnou prezentaci v publikaci zdarma, náklady na toto zveřejnění ponese ČAK. V rozšířené části adresáře je možné prezentovat se za úhradu. Adresář bude vydán před 5. sněmem ČAK na podzim roku 2009.

Představenstvo vzalo na vědomí informaci o přípravě nového komunikačního prostředku ČAK s advokáty. Půjde o rychlé přehledné informace typu „news“ a budou advokátům přicházet prostřednictvím elektronické pošty v mezidobí vydání jednotlivých čísel BA. Budou upozorňovat stručnou formou na významné změny právních předpisů, avizovat vzdělávací a další akce a budou propojeny aktivním linkem s plným zněním informací na webových stránkách. Jakmile se podaří vyřešit technické okolnosti rozesílání takových „news“, začnou je advokáti pravidelně dostávat do svých e-mailových schránek. Všichni by tedy měli mít své e-mailové schránky nahlášené odboru matriky ČAK, tak jak to ukládá usnesení představenstva ČAK.

**Podrobný zápis z 33. schůze představenstva ČAK (stejně jako všechny ostatní) jsou všem advokátům a advokátním koncipientům k dispozici na [www.cak.cz/rubrika](http://www.cak.cz/rubrika) Orgány Komory/Představenstvo/Zápis z jednání.**

✦ icha

## ř á d k o v á i n z e r c e

### Nabídka

• Nabízím kompletní Sbírku zákonů od roku 1948. Originál vázaný v černých deskách se zlatým písmem. Cena 28.000,- Kč. Tel. 602324096.

### Poptávka

• Advokátní kancelář se sídlem v Pardubicích přijme advokáta/advokátku a advokátního koncipienta/koncipientku. Požadujeme vysokou úroveň odborných znalostí, znalost práce na PC, schopnost samostatného uvažování i týmové práce, vysoké pracovní nasazení, flexibilitu a pečlivost. Znalost AJ a/nebo FR výhodou. Nabízíme zajímavou práci a příjemné pracovní prostředí. Nástup možný od 1. 1. 2009. Písemné nabídky se strukturovaným životopisem zasílejte, prosím, na e-mailovou adresu: [m.kislingero-va@akpce.cz](mailto:m.kislingero-va@akpce.cz)

# Setkání advokátů českého venkova

**V**e dnech 18. - 19. září 2008 se uskutečnil již **III. ročník sportovně-společenského setkání advokátů z Jihočeského a Západočeského regionu**, které bylo v tomto roce organizováno v Jihočeském kraji.

Na setkání přijali pozvání i advokáti ze Severočeského a Východočeského regionu, a tak pořádaný turnaj v kopané se stal přeborem advokátů čtyř regionů. Po dobrých zkušenostech ze setkání v roce 2006 se akce opět konala v Poněšicích, ve vzdělávacím a rekreačním středisku AMU-DAMU-FAMU-HAMU.

Po příjezdu účastníků bylo setkání zahájeno společným obědem v restauraci KUKI v Hluboké nad Vltavou, zahájení se účastnil i předseda Krajského soudu v Českých Budějovicích JUDr. Bohuslav Petr. Poté se účastníci rozešli či rozjeli k utkáním v kopané, která se hrála na hřišti v Hluboké nad Vltavou, pod dominantou hlu-

češi vedli 0:1 a nakonec utkání skončilo vítězstvím domácích 4:1. Všechny zápasy se hrály 2x 30 min., utkání rozhodovali profesionální rozhodčí kopané. Až na drobné šrámy a svalová zranění nedošlo k žádnému úrazu, což vzhledem k nasazení některých hráčů lze považovat za úspěch.

Po skončení turnaje v kopané následovalo již přímo v zařízení AMU v Poněšicích ubytování účastníků a po večeri společenská část setkání za zvuků živé hudby, a to nejen k poslechu. Večer byly předány ceny všem mužstvům a došlo i k vyhodnocení nejlepšího střelce, kterými se stali Jakub Fišer a Ondřej Faist, oba z mužstva Západočechů. Shodně vstřelili čtyři branky. Cenu pro nejlepšího brankáře si odnesl Jihočech Petr Smejkal.

Večerní společenská část s oslavou vítězství či žalem nad porážkami končila dlouho po půlnoci.

Následující den po snídani si účastníci z Východočeského a Severočeského regionu prohlédli město Hluboká nad Vltavou, někteří navštívili i státní zámek.

Jihočeši se Západočechy sehráli **zápas v odbíjené**, který opět tradičně skončil vítězstvím hostů v poměru 0:3 (body 15, 14 a 13). Toto jednoznačné vítězství mělo důvod v nekompletní sestavě domácích.

Po obědě se účastníci setkání rozjeli do svých domovů s přáním se setkat opět za rok.



Vítězné fotbalové mužstvo Jihočechů.

bockého zámku, a na hřišti v nedalekých Bavorovicích. V prvních zápasech se utkali v Bavorovicích tradiční soupeři Jihočeši a Západočeši, když v předchozích ročnících setkání vždy domácí využili domácího prostředí a zvítězili. Tato tradice byla zachována i letos a po remíze 4:4 zvítězili Jihočeši na pokutové kopy 3:1. Ve stejné době hrané utkání mezi Východočechy a Severočechy skončilo vítězstvím Východočechů 8:0.

Po kratší přestávce a přesunu mužstev se konalo na hřišti v Hluboké nad Vltavou utkání o 3. místo mezi poraženými z prvních zápasů, tedy mezi Západočechy a Severočechy, které po vedoucí brance Severočechů na 0:1 nakonec skončilo jejich vítězstvím 12:2.

Ve stejném čase se konalo finálové utkání mezi Jihočechy a Východočechy, ve kterém Východo-



Účastníci zápasu v odbíjené.

✦ JUDr. FRANTIŠEK SMEJKAL,  
regionální představitel ČAK  
Jihočeského regionu





## III. ročník fotbalového turnaje v Březolupech

**L**etos již potřetí se dne 6. září 2008 konal fotbalový turnaj o krásný putovní pohár České advokátní komory na stadionu v Březolupech, a to mezi mužstvy Policie ČR (OHS), SKPV, Soudci (Krajští soud v Brně – pobočka Zlín a Okresní soud ve Zlíně) a Advokáti Zlínského a Olomouckého kraje.

Organizace tohoto turnaje byla jako obvykle zajišťována zlínskou větví regionu, který je nyní nazýván „Střední Morava“, tedy mnou, JUDr. Aloisii Jurkovičovou, a po sportovní stránce JUDr. Josefem Kapušňákem, advokátem ze Zlína.

V letošním III. ročníku bylo pořadí mužstev následující:

1. Advokáti
2. Policie ČR (oddělení hlídkové služby)
3. Soudci
4. Policie ČR (Služba kriminální policie a vyšetřování)

Bylo velkou radostí nás všech, že jsme v tomto ročníku s nasazením veškerých sil zvítězili a získali putovní pohár do držení. Vzhledem k tomu, že každý ze zúčastněných advokátů má však jiné místo advokátní kanceláře, mám ho vystavený v mé advokátní kanceláři na nepřehlédnutelném místě s tím, že na požádání kteréhokoli účastníka – advokáta mu jej na dohodnutou dobu půjčím.

Pro úplnost uvádím, že pořadí mužstev v minulých ročnících bylo:

• v I. ročníku r. 2006

1. Policie ČR (SKPV)
2. Soudci
3. Policie ČR (OHS)
4. Advokáti

• v II. ročníku r. 2007

1. Policie ČR (OHS)
  2. Starší advokáti
  3. Policie ČR (SKPV)
  4. Mladší advokáti
- (V tomto ročníku nemohli Soudci sestavit mužstvo.)

Na oslavu velké radosti z letošního vítězství se vítězští advokáti osvěžili šampaňským vypitým přímo z putovního poháru.

Poslední mužstvo (SKPV) dostalo jako cenu útěchy po lízátku, které si jednotliví členové pečlivě uschovali.

Naše radost byla o to větší, že mužstva Policie ČR i Soudců pravidelně trénují, zatímco Advokáti spolu trénovali pouze několik minut před zahájením turnaje.

Po ukončení turnaje – sportovní části – čekalo pro všechny zúčastněné příjemné občerstvení v Motorestu Koliba v Březolupech, kde turnaj pokračoval neformální diskusí až do pozdních odpoledních hodin. Při rozchodu jsme se shodli: „Fotbalový turnaj r. 2008 skončil. Ať žije fotbalový turnaj r. 2009.“

✦ JUDr. ALOISIE JURKOVIČOVÁ, regionální představitelka ČAK pro Středomoravský region



Část vítězů s pohárem.



# Řím I: Nový předpis EU upravující kolizní normy pro smluvní závazky

JUDr. PETR BŘÍZA, LL.M.

Není tomu tak dávno, co byli čtenáři na stránkách tohoto časopisu upozorněni na Římskou úmluvu,<sup>1</sup> která od 1. 7. 2006 nahradila v mezích své působnosti české kolizní normy pro smluvní závazkové vztahy.<sup>2</sup> Sotva se čeští advokáti s novým předpisem mohli ve své praxi blíže seznámit, byl schválen na půdě EU instrument nový, který Římskou úmluvu nahradí. Jedná se o nařízení Řím I,<sup>3</sup> které bylo schváleno v červnu letošního roku a použije se na všechny smlouvy uzavřené **po 17. prosinci 2009**.<sup>4</sup> Čeští právníci tak mají více než rok na to, aby si nařízení prostudovali, zejména pak změny, které přináší oproti Úmluvě. Nápomoc jim v tom snad může být i tento článek, byť jde s ohledem na omezený prostor pouze o stručné představení nové úpravy.

Nařízení Řím I neznamená revoluci v úpravě kolizních pravidel pro soukromoprávní smlouvy, ale spíše drobnou evoluci oproti úpravě obsažené v Římské úmluvě. Ostatně takový byl i záměr Evropské komise, která především chtěla převést Úmluvu, mající charakter mezinárodní smlouvy, do podoby komunitárního instrumentu, který by se plně řídil režimem práva Společenství se všemi (ne)výhodami z toho plynoucími.<sup>5</sup> Zásadních věcných změn proto není tolik jako drobných upřesnění, která jsou mimo jiné vedeny snahou o zajištění souladu s nařízením Brusel I<sup>6</sup> a Řím II.<sup>7,8</sup>

Nařízení, přijaté v rámci hlavy IV Smlouvy o založení ES („SES“),<sup>9</sup> je, podobně jako jiná komunitární nařízení, přímo účinné a nevyžaduje implementaci v členských státech. Automaticky je též dána jurisdikce Soudního dvora ES (dále „ESD“ nebo „Soud“) pro předběžné otázky týkající se výkladu Nařízení,<sup>10</sup> zatímco

v případě Úmluvy trvalo mnoho let, než protokoly dávající ESD interpretační pravomoci získaly dostatečný počet ratifikací.<sup>11</sup> Na rozdíl od Úmluvy však **nebude Nařízení platit v Dánsku**, neboť tento stát díky zvláštnímu protokolu připojenému k Amsterdamské smlouvě není vázán komunitárními předpisy podle hlavy IV SES.<sup>12</sup> Nařízení je podobné Úmluvě strukturou i počtem článků, samozřejmě s tou výhradou, že zejména závěrečná ustanovení reflektují rozdílný charakter obou pramenů práva. Komunitárněprávní povaha Římu I se také odráží ve čtyřiceti šesti odstavcích preambule obsahujících jakési odůvodnění Nařízení.

Nařízení se stejně jako Úmluva použije na kolizní situace v oblasti smluvních závazkových vztahů podle občanského či obchodního práva.<sup>13</sup> Nařízení ze své působnosti explicitně vylučuje prakticky stejné otázky jako Úmluva,<sup>14</sup> ovšem nad tento rámec vyjímá i závazky vyplývající z předmluvního jednání,<sup>15</sup> neboť ty jsou upraveny Římem II,<sup>16</sup> a specifické pojistné smlouvy.<sup>17</sup>

Nařízení samozřejmě zachovává princip svobodné volby práva, jakožto základní pilíř celé úpravy.<sup>18</sup> Podobně jako Úmluva umožňuje Nařízení explicitní i implicitní volbu práva, v případě implicitní (konkludentní) volby však Nařízení posiluje požadavek právní jistoty, když stanoví, že volba musí „jasně“ vyplývat z ustanovení smlouvy nebo okolností případu.<sup>19</sup> Nařízení také upřesňuje dříve spornou otázku významu volby soudu pro implicitní volbu práva, když stanoví, že volba soudu je „jedním z hledisek, které by mělo být zohledněno při rozhodování, zda volba práva s dostatečnou určitostí vyplývá z ustanovení smlouvy.“<sup>20</sup>

I nadále platí, že „strany si mohou zvolit právo rozhodné pro celou smlouvu, nebo pouze pro její část.“<sup>21</sup>

Stejně tak si strany mohou vybrat rozhodné právo i po uzavření smlouvy a tuto volbu kdykoliv změnit.<sup>22</sup> Nařízení přebírá i na svou dobu progresivní prvek Úmluvy umožňující, že zvolené právo nemusí mít *žádný* vztah ani ke smluvním stranám, ani k samotné transakci. Nařízení však na rozdíl od Úmluvy jednoznačně vyjasňuje, že se musí jednat o právo nějakého státu. Nestátní normy (Principy evropského smluvního práva, zásady Unidroit apod.) či mezinárodní smlouvy (myšleny jsou samozřejmě ty, jež nejsou součástí rozhodného práva) mohou strany inkorporovat do své smlouvy prostřednictvím odkazu,<sup>23</sup> tyto však budou jako každá jiná část smlouvy podléhat kogentním normám rozhodného práva. Přijme-li Společenství v budoucnu normy závazkového práva, bude se jimi moci smlouva řídit přímo.<sup>24</sup>

Nařízení stejně jako Úmluva umožňuje volbu práva i v situaci, kdy „všechny ostatní prvky pro situaci významné se v okamžiku volby nacházejí v jiné zemi než v zemi, jejíž právo bylo zvoleno.“<sup>25</sup> Za takovouto „čistě domácí situaci“ se považuje i ta, kdy kromě volby práva je jediným dalším cizím prvkem volba soudu.<sup>26</sup> I nadále v každém případě platí, že taková volba práva je velice omezená, neboť jí nemohou být dotčena ta ustanovení domácího práva,<sup>27</sup> od nichž se nelze smluvně odchýlit.<sup>28</sup> Myšleny jsou klasické řadové kogentní normy vnitrostátního právního řádu. Účelem takovéto úpravy je vyhnout se tzv. „fraud in law“, tedy v tomto kontextu obejít jinak nepochybně příslušného právního řádu.<sup>29</sup>

Řím I však oproti Úmluvě přináší, alespoň formálně, jednu novinku, a **to rozšíření ochranného režimu i na čistě „komunitární“ situace**, když stanoví, že:

„V případě, že všechny ostatní prvky pro situaci významné se v okamžiku volby nacházejí v jednom nebo více členských státech, není volbou jiného rozhodného práva stranami, než je právo členského státu, dotčeno použití těch ustanovení práva Společenství, případně v podobě, v jaké je provedeno v členském státě sídla soudu, od nichž se nelze smluvně odchýlit.“<sup>30</sup>

Cílem je zde opět zabránit obcházení práva, v tomto případě práva komunitárního.<sup>31</sup> Uvádí se nicméně další důvody pro přijetí tohoto ustanovení. Jedním z nich je ochrana slabší smluvní strany v čistě komunitární situaci. Protože Úmluva ani nařízení neobsahují zvláštní ochranu mobilního spotřebitele,<sup>32</sup> tento spotřebitel by mohl zůstat „nechráněn proti použití práva třetí země.“<sup>33</sup> Podpora pro dotyčné ustanovení byla též čerpána z rozsudku ESD ve věci *Ingmar*,<sup>34</sup> kde navzdory skutečnosti, že ne všechny prvky případu se nalézaly v rámci Společenství – zmocnitel byl usazen v USA (konkrétně v Kalifornii) – Soud rozhodl, že určitá ustanovení Směrnice o obchodních zástupcích<sup>35</sup> se musí použít, třebaže si strany smlouvy zvolily jako rozhodné kalifornské právo. ESD zdůraznil skutečnost, že obchodní zástupce vykonával svou činnost na území členského státu a postavil svou argumentaci ve prospěch imperativního charakteru předmětných ustanovení směrnice na snaze zajistit nenarušenou soutěž na vnitřním trhu a ochránit obchodního zástupce jakožto údajně slabší smluvní stranu.<sup>36</sup>

Čl. 3(4) Nařízení lze považovat za další významný krok v posilování role komunitárního práva před národními soudy. Tam, kde si strany zvolí právo nečlenského státu, dojde k omezení jejich volby, neboť kromě rozhodného práva se bude jejich vztah řídit i všemi kogentními pravidly komunitárního práva (včetně těch, která nelze považovat za imperativní v mezinárodním smyslu, tedy včetně „obyčejných“ kogentních norem, od nichž se nelze smluvně odchýlit).<sup>37</sup>

Jednu z významných změn doznala pravidla stanovící rozhodné právo

v případě, kdy si jej strany nezvolí. Původní základní pravidlo Úmluvy stanoví, že rozhodné je právo země, s níž smlouva nejužší souvisí, nyní ustupuje do subsidiární role. Místo toho, v zájmu posílení právní jistoty, se významně zvýraznila a rozšířila role původních presumpčních pravidel Úmluvy,<sup>38</sup> když Nařízení v čl. 4 odst. 1 přímo stanoví rozhodné právo pro několik konkrétních typů smluv.<sup>39</sup> Smlouvy smíšené či v odst. 1 nevyjmenované se podle odst. 2 řídí „právem země, v níž má strana, která je povinna poskytnout plnění charakteristické pro smlouvu, své obvyklé bydliště.“ Pouze „vyplyvá-li ze všech okolností případu, že je smlouva zjevně úžeji spojena s jinou zemí, než je země uvedená v odstavcích 1 nebo 2, použije se právo této jiné země.“<sup>40</sup> Při aplikaci této „únikové doložky“ by „mělo být zohledněno mimo jiné, zda má dotčená smlouva velmi úzký vztah k jiné smlouvě nebo smlouvám.“<sup>41</sup> Jen tehdy, když nelze určit rozhodné právo podle odst. 1 či 2, použije se podpůrné pravidlo nejužšího spojení.<sup>42</sup>

Nařízení obsahuje několik článků speciálně upravujících možnosti volby práva a určení rozhodného práva při její absenci u specifických druhů smluv. Čl. 5 tak upravuje režim smluv o přepravě, kdy např., mezi jiným, jsou na rozdíl od Úmluvy taxativně vypočítány možnosti volby práva u přepravy cestujících.<sup>43</sup> Čl. 7 pak konsoliduje úpravu kolizních norem pro pojistné smlouvy, které nebyly v Úmluvě vůbec obsaženy, nýbrž byly dosud předmětem několika komunitárních směrnic. Bližší rozbor rozsáhlého čl. 7 jde nad rámec tohoto příspěvku, omezím se pouze na konstatování, že ustanovení v zásadě přebírá úpravu obsaženou ve směrnicích.<sup>44</sup>

V záležitostech spadajících pod čl. 5 a 7 nelze použít ustanovení čl. 6, který upravuje spotřebitelské smlouvy.<sup>45</sup> Stejně jako v případě Římské úmluvy představuje „spotřebitelský“ článek velice významné ustanovení, které však, oproti původním plánům,<sup>46</sup> nakonec nedoznalo příliš rozsáhlých změn. Nařízení ochranu spotřebitele rozšiřuje na všechny

transakce, kromě těch, které explicitně vyjímá.<sup>47</sup> Ochranný režim čl. 6 je ovšem poskytnut pouze v těch případech, kdy „obchodník“ uzavírá se spotřebitelem smlouvu v rámci své profesionální nebo podnikatelské činnosti v zemi, kde má spotřebitel své obvyklé bydliště, nebo se jeho činnost na tuto zemi „zaměřuje.“<sup>48</sup> V takovém případě se daná smlouva řídí právem obvyklého bydliště spotřebitele, a to i v případě, že je mimo území EU.<sup>49</sup> Strany spotřebitelské smlouvy si mohou zvolit jiné rozhodné právo, ale podobně jako Úmluva chrání spotřebitele Řím I tím, že ten nemůže být zbaven ochrany, kterou by mu poskytovala kogentní<sup>50</sup> ustanovení práva rozhodného při absenci volby (tedy práva jeho obvyklého bydliště).<sup>51</sup>

Úprava individuálních pracovních smluv obsažená v článku 8 nedoznala v porovnání s Úmluvou podstatných změn.

Novinky naopak nalezneme v čl. 9 upravujícím tzv. nutně použitelné neboli *imperativní* normy. Nařízení tento druh norem na rozdíl od Úmluvy definuje, a to poměrně restriktivně,<sup>52</sup> což lze z hlediska zájmu na široké autonomii smluvních stran a předvídatelnosti mezinárodních transakcí jen vítat. Řím I zachovává dichotomii imperativních norem státu soudu a třetích zemí. U imperativních norem *lex fori* nedochází ke změně – stejně jako podle Úmluvy je lze použít *vždy*, a to bez ohledu na ostatní ustanovení Nařízení i bez ohledu na rozhodné právo.<sup>53</sup> Naproti tomu **úprava imperativních norem třetích zemí představuje jednu z největších změn, kterou Nařízení přináší.** Čl. 7 odst. 1 Úmluvy upravující tuto otázku byl z mnoha důvodů kritizován a některé státy k němu dokonce uplatnily mezinárodněprávní výhradu.<sup>54</sup> Daný článek umožňoval, alespoň teoreticky,<sup>55</sup> aplikovat na předmětnou smlouvu imperativní pravidla jedné či dokonce více zemí, s nimiž „věcné okolnosti“ úzce souvisí. Řím I toto mění ve prospěch větší právní jistoty smluvních stran, když použití imperativních norem jiných než zvoleného práva nebo *lex fori* omezuje na situaci, kdy smlouva byla či má být plněna na území stá-

tu, jehož imperativní ustanovení či- ni také plnění protiprávním.<sup>56</sup> To- to řešení považují za vhodný kom- promis mezi zájmem na právní jistotě a spravedlivým uspořádáním daného vztahu – bylo by totiž ne- spravedlivé, přinejmenším za urči- tých okolností,<sup>57</sup> nutit jednu ze stran ke spáchání protiprávního jednání.

V oblasti materiální a formální platnosti, působnosti rozhodného práva, nezpůsobilosti, zákonné sub- rogace, společné odpovědnosti, dů- kazního břemena, vyloučení zpětné- ho a dalšího odkazu a výhrady veřejného pořádku přebírá Nařízení až na nepodstatné detaily úpravu Úmluvy.<sup>58</sup> V případě postoupení po- hledávky Nařízení nově upřesňuje, že tento pojem „zahrnuje přímé pře- vody pohledávek, převody pohledá- vek při zajištění závazku a zastavení pohledávek nebo jiné způsoby zajiš- tění pohledávek.“<sup>59</sup>

**Úplnou novinkou je úprava zapo- čtení.** Čl. 17 stanoví, že „pokud se strany na právu na započtení nedo- hodly, řídí se započtení právem roz- hodným pro pohledávku, vůči které se uplatňuje započtení.“

K jednotné aplikaci Nařízení by měl přispět fakt, že obsahuje defini-

ci obvyklého bydliště u právnických osob a podnikajících fyzických osob. V případě prvně jmenovaných se za obvyklé bydliště považuje mís- to jejich ústřední správy, u druhých je jím jejich hlavní místo podniká- ní.<sup>60</sup> To ovšem neplatí, pokud smlou- va byla uzavřena nebo plnění má být poskytnuto pobočkou, zastoupením či provozovnou – v takovém případě je obvyklým bydlištěm místo, kde se nachází daná pobočka, zastoupení či provozovna.<sup>61</sup> Relevantním časovým okamžikem pro určení obvyklého bydliště je doba uzavření smlouvy.<sup>62</sup>

Nařízení nebrání přijetí zvláštních kolizních norem v jiných komunitár- ních instrumentech a rozhodné prá- vo na jeho základě určené by samo- zřejmě nemělo být aplikováno způsobem, který by omezoval volný pohyb zboží a služeb.<sup>63</sup> Nařízení se ni- jak nedotýká mezinárodních smluv, které v oblasti jeho působnosti exis- tují mezi jedním nebo více členskými státy a aspoň jednou nečlenskou ze- mí.<sup>64</sup> Tyto smlouvy jsou však v zájmu právní jistoty státy povinny nahlásit Komisi, která je zveřejní v Úředním věstníku.<sup>65</sup> Jako příklad takové smlou- vy lze uvést Haagskou úmluvu o prá- vu rozhodném pro mezinárodní pro-

dej zboží, která však není závazná pro ČR.<sup>66</sup> Je nicméně zřejmé, že přijetím nařízení Řím I ztrácejí členské státy pravomoc v budoucnu tyto meziná- rodní smlouvy sjednávat – tato bude v rukou Společenství.<sup>67</sup> Nařízení bude mít také v rozsahu své působnosti přednost před všemi smlouvami uza- vřenými výlučně mezi členskými stá- ty.<sup>68</sup> Z pohledu ČR bude takto „na- hrazen“ např. čl. 37 odst. 1 Smlouvy o právní pomoci a úpravě právních vztahů v občanských, rodinných a trestních věcech s Polskem.<sup>69</sup>

Jak se Nařízení osvědčí v praxi, na to si budeme muset ještě počkat. As- poň na papíře však působí jako před- pis, který posouvá úpravu Římské úmluvy dále ve směru větší právní ji- stoty a předvídatelnosti v meziná- rodních smluvních vztazích. V kaž- dem případě ale Nařízení ukládá Komisi, aby do 17. června 2013 před- ložila zprávu o jeho uplatňování a případné návrhy na jeho změny.<sup>70</sup> Není tedy vyloučeno, že se za 5 let dočkáme návrhu nového předpisu...

✦ Autor je poradcem ministra spravedlnosti a externím doktorandem PF UK Praha.

1 Úmluva o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy, podepsaná v Římě 19. července 1980 (O. J. 1980, L 266, s. 1), konsolidovaná verze s dodatkovými protokoly byla publikována v Úř. věst. 2005, C 334, s. 1 [„Úmluva“]. Úmluva vstoupila v účinnost 1. dubna 1991. ČR podepsala Úmluvu o přistoupení k Římské úmluvě dne 14. dubna 2005, ratifikovala ji 6. dubna 2006 a účinnou se pro ni stala 1. července 2006. Vyhlášena byla pod č. 64/2006 Sb. m. s.

2 Srov. Králová, M.: Úmluva o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy, *Bulletin advokacie*, č. 9, 2006, s. 64-65.

3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) (Úř. věst. 2008, L 177, s. 6) [„Nařízení“]. Tam, kde v poznámkách cituji bez udání pramene, jedná se vždy o citaci Nařízení.

4 Srov. čl. 28.

5 Srov. Green Paper on the conversion of the Rome Convention of 1980 on the law applicable to contractual obligations into a Community instrument and its modernization, COM (2002) 654 final (14. ledna 2003) [„Green Paper“] (oficiální české znění neexistuje), s. 13-16.

6 Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o soudní příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Zvl. vyd. Úř. věst. 19/04, s. 42).

7 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu

rozhodném pro nesmluvní závazkové vztahy (Řím II) (Úř. věst. 2007, L 199, s. 40).

8 Srov. odst. 7 preambule.

9 Konkrétně na základě čl. 61 c) ve spojení s čl. 65 a čl. 67 odst. 2.

10 Tyto se však v tomto případě neřídí režimem čl. 234, ale čl. 68 SES, podle něhož tyto otázky může podávat pouze soud, proti jehož rozhodnutí nelze podat opravný prostředek. Vstoupí-li však v účinnost Lisabonská smlouva, bude i zde platit obecný režim čl. 234 a předběžné otázky budou moci podávat i prvoinstanční soudy, což by v případě kolizních norem, jejichž aplikaci je třeba řešit nejdříve, bylo poměrně žádoucí.

11 Poslední potřebná ratifikace byla udělena až v r. 2004, tedy 24 let poté, co byly oba protokoly otevřeny k podpisu. K problémům s jejich ratifikací a s tím související nemožností centrálně sjednotit výklad Úmluvy srov. Green Paper, op. cit. sub 5, s. 14-15.

12 Kdy bude Dánsko považováno z hlediska aplikace Nařízení za členský stát a kdy nikoliv řeší čl. 1 odst. 4 Nařízení. Dánsko samozřejmě může, podobně jako to učinilo u některých jiných předpisů podle hlavy IV SES, uzavřít s ES mezinárodní smlouvu, která převezme úpravu obsaženou v Nařízení.

13 Srov. čl. 1 odst. 1.

14 Např. otázky osobního stavu, závěti a dědění, závazky z rodinných vztahů, otázky upravené právem obchodních společností, rozhodčí smlouvy a doložky o volbě soudu, trusty, otázky směnečného práva apod. Srov. čl. 1 Úmluva a čl. 1 Nařízení.

15 Srov. čl. 1 odst. 2 písm. i).

16 Srov. čl. 12 nařízení Řím II a odst. 10 preambule Nařízení.

17 Srov. čl. 1 odst. 2 písm. j).

18 Srov. odstavec 11 preambule a čl. 3. Podrobněji k autonomii volby práva podle Nařízení srov. Bříza, P. (Ne)omezená volba práva ve smlouvách mezinárodního obchodního styku podle Římské úmluvy a nového nařízení Řím I, *vyjde v Právních rozhledech 2008*.

19 Srov. čl. 3 odst. 1 (zvýraznění přidáno).

20 Srov. odst. 12 preambule.

21 Srov. čl. 3 odst. 1.

22 Žádná taková změna provedená po uzavření smlouvy se ale nedotkne její formální platnosti nebo (nepříznivě) práv třetích osob. Srov. čl. 3 odst. 2.

23 Srov. odst. 13 preambule.

24 Srov. odst. 14 preambule.

25 Srov. čl. 3 odst. 3.

26 Srov. čl. 3 odst. 3 Úmluvy s čl. 3 odst. 3 a odstavcem 15 preambule Nařízení, z něhož plyne, že, navzdory odlišnému textu, nebyla žádná substantivní změna zamýšlena.

27 Tedy toho práva, kde se nacházejí všechny prvky významné pro danou situaci (samozřejmě mimo volbu práva a volbu soudu).

28 Srov. čl. 3 odst. 3.

29 Podrobněji srov. Bříza, P., op. cit. sub 18.

30 Srov. čl. 3 odst. 4.



- 31 Toto poměrně lakonické zdůvodnění se objevilo v důvodové části původního návrhu Nařízení z pera Komise – srov. Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I), dok. COM (2005) 650 v konečném znění (15. prosinec 2005), s. 5.
- 32 Srov. níže popis čl. 6.
- 33 Srov. Green Paper, op. cit. sub 5, s. 19.
- 34 Věc C-381/98, Ingmar GB Ltd. v. Eaton Leonard Technologies Inc, 2000 E.C.R. I-09305.
- 35 Směrnice Rady ze dne 18. prosince 1986 o koordinaci právní úpravy členských států týkající se nezávislých obchodních zástupců (Zvl. vyd. Úř. věst. 06/01, s. 177). Případ se týkal čl. 17-19. Čl. 17-18 stanoví okolnosti, za nichž má obchodní zástupce nárok, po zániku smlouvy, na „odškodnění“ (indemnification) nebo „náhradu škody“, kterou utrpěl v důsledku ukončení smluvního vztahu se zmocnitelem. Čl. 19 zakazuje odchýlit se před zánikem smlouvy od čl. 17-18 v neprospěch obchodního zástupce.
- 36 Podrobněji srov. Verhagen, H. L. E. The Tension between Party Autonomy and European Union Law: Some Observations on Ingmar Gb Ltd v Eaton Leonard Technologies Inc. 51 Int'l & Comp. L.Q. 140 (2002).
- 37 Podrobněji srov. Bříza, P., op. cit. sub 18.
- 38 K čl. 4 Úmluvy a jeho aplikaci srov. Vondráček, O. Článek 4 Římské úmluvy o právu rozhodném pro závazkové vztahy: plodný či jalový kompromis?, Právník 12/2007, s. 1314n.
- 39 Jedná se např. o smlouvu o prodeji zboží, o poskytování služeb nebo franšizovou smlouvu.
- 40 Srov. čl. 4 odst. 3 (zvýraznění přidáno).
- 41 Srov. odst. 20 preambule.
- 42 Srov. čl. 4 odst. 4.
- 43 Čl. 5 samozřejmě zahrnuje i přepravu zboží, u níž však nedochází k podstatné změně proti čl. 4 odst. 4 Úmluvy. Srov. též odst. 22 preambule.
- 44 Srov. James, S. Rome I: Shall We Dance?, Law and Financial Markets Review, Vol. 2, No. 2, March 2008, za poplatek dostupné na SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1104704>.
- 45 Srov. odst. 32 preambule.
- 46 Srov. v tomto směru původní návrh Římu I předložený Komisí, op. cit. sub 31.
- 47 Vyjmuty jsou např. smlouvy, jejichž předmětem je věcné právo k nemovitosti nebo práva a povinnosti, které představují finanční nástroj. Podrobněji srov. čl. 6 odst. 4 a také odst. 27-31 preambule.
- 48 Srov. čl. 6 odst. 1. Co se (ne)rozumí pojmem „zaměřené činnosti“ vysvětluje odst. 24 preambule.
- 49 Srov. čl. 6 odst. 1.
- 50 Myšlena jsou obvyčejná kogentní ustanovení, tedy ta, od nichž se nelze ve vnitrostátní situaci smluvně odchýlit.
- 51 Srov. čl. 6 odst. 2.
- 52 Srov. čl. 9 odst. 1. Srov. také odst. 37 preambule kladoucí důraz na výjimečné použití imperativních norem.
- 53 Srov. čl. 9 odst. 2 Nařízení. Nicméně je třeba zdůraznit, že soud může, ale není povinen použít imperativní ustanovení lex fori – srov. podrobněji Bříza, P., op. cit. sub 18.
- 54 Podrobněji srov. Dickinson, A.: Third-country Mandatory Rules in the Law Applicable to Contractual Obligations: So Long, Farewell, Auf Wiedersehen, Adieu? J. Priv. Int'l L. 53.
- 55 V soudní praxi nebyl téměř použit – srov. podrobněji Bříza, P., op. cit. sub 18.
- 56 Srov. čl. 9 odst. 3.
- 57 Např. v případě, kdy se právo místa plnění změnilo až po uzavření smlouvy.
- 58 Srov. čl. 10, 11, 12, 13, 15, 16, 18, 20 a 21.
- 59 Srov. čl. 14 odst. 3 a odst. 38 preambule.
- 60 Srov. čl. 19 odst. 1.
- 61 Srov. čl. 19 odst. 2.
- 62 Srov. čl. 19 odst. 3.
- 63 Blíže k tomu srov. čl. 23 a odst. 40 preambule.
- 64 Srov. čl. 25 odst. 1.
- 65 Srov. čl. 26.
- 66 Úmluva byla podepsána v r. 1955, účinná je od r. 1964. Oficiální francouzský text je k dispozici na [http://www.hcch.net/index\\_en.php?act=convention.text&cid=31](http://www.hcch.net/index_en.php?act=convention.text&cid=31); kromě Dánska zavazuje tato úmluva ještě tyto státy EU: Finsko, Francii, Itálii a Švédsko.
- 67 Podrobněji k důvodům, proč tomu tak je srov. Bříza, P.: Evropský soudní dvůr: Posudek k nové Luganské úmluvě značně posiluje vnější pravomocí Společenství, Právní rozhledy 10/2006, s. 383n.
- 68 Srov. čl. 25 odst. 2. Nařízení zde trochu zbytečně upravuje něco, co tak jako tak vyplývá z povahy evropského práva.
- 69 Vyhlášena pod č. 42/1989 Sb.
- 70 Srov. čl. 27.

## Notářská kancelář Olgy Spoustové

Notářská kancelář v centru Prahy  
přijme pracovníci na pozici

### DALŠÍ PRACOVNÍK NOTÁŘE – TAJEMNÍK (TAJEMNICE).

Požadujeme úplné střední vzdělání  
(ideálně sociálně právní), základní  
znalost angličtiny, práce s PC  
a zejména komunikativnost  
a vstřícnost ke klientům.  
*Nástup možný ihned.*

CV zasílejte na [spoustova@os-notar.cz](mailto:spoustova@os-notar.cz)

## batěk | advokát

**Rozšiřující se advokátní kancelář  
s generální praxí v Praze**

*přijme*

### ADVOKÁTNÍ/HO KONCIPIENTA/KU.

Praxe a znalost anglického jazyka vítána.

**Požadujeme:** všeobecný rozhled, myšlení  
v souvislostech, zodpovědnost, uživatelské  
schopnosti práce s PC, řídicí průkaz.

**Nabízíme:** motivující a pestrou práci se zamě-  
řením na obchodněprávní a občanskoprávní  
oblast práva a finanční ohodnocení  
odpovídající pracovním výsledkům.

V případě zájmu zasílejte Vaše životopisy  
na adresu [akbatek@akbatek.cz](mailto:akbatek@akbatek.cz).

# Seminář UIA v Drážďanech: Současné vývojové trendy mezinárodního práva v Evropě

JUDr. PETRA MYŠÁKOVÁ

**V** dnech 20. – 21. 6. 2008 se v německých Drážďanech uskutečnil anglicko-německý seminář organizovaný Mezinárodní unií advokátů ve spolupráci se Saskou advokátní komorou na téma **Současné vývojové trendy mezinárodního práva v Evropě**. Za Českou advokátní komoru byli na této akci přítomni hned dva zástupci. Jelikož šlo o akci na velice vysoké odborné i organizační úrovni, je mým cílem ji stručně představit a tak snad i přilákat pozornost kolegů na tyto semináře konané v zahraničí, o jejichž přínosu z hlediska profesního života každého advokáta není pochyb. Mezi přednášejícími se objevili napří-

klad i takoví odborníci v daných oblastech, jakými jsou němečtí profesori Dr. Bernd Reinmüller (otázky evropského procesního práva) a prof. Dr. Burghard Piltz (problematika mezinárodní koupě zboží), či Dr. Martin Abend (společný referenční rámec – evropské smluvní právo), zastoupeno mezi řečníky však bylo i Polsko – Dr. Piotr Marciniak (Nařízení Řím II), a Česká republika (Nařízení Řím I). Jednalo se o akci vskutku s mezinárodní účastí, a to i v řadách posluchačů, kteří v diskusních částech semináře nabízeli zajímavé alternativní pohledy na dané otázky v závislosti na tom, z jaké jurisdikce pocházeli.

Seminář probíhal pod záštitou **Mezinárodní unie advokátů** (UIA – Union Internationale des Avocats), která byla založena skupinou francouzsky mluvících právníků již v roce 1927.<sup>1</sup> Jejím primárním cílem bylo (a lze konstatovat, že stále je) poskytnout „proevropsky“ smýšlejícím právníkům společné fórum pro jejich setkávání a vzájemnou výměnu zkušeností a kontaktů. Dnes je tato asociace

otevřena právníkům z celého světa, sdružuje více než dvě stě národních advokátních komor (mezi nimi i tu českou), jiných právnických stavovských organizací a statisíce individuálních členů. Představuje tak více než dva miliony praktikujících právníků z více než sto deseti zemí světa.

Počiny této unie ve snaze zprostředkovat zejména praktikujícím advokátům kontakty po celém světě jsou úctyhodné a v zásadě se dají rozdělit do tří skupin. Každoročním vrcholem je konání **Kongresu**. Na přelomu letošního října a listopadu (ve dnech 29. 10. – 2. 11. 2008) se jednalo již o jeho dvaapadesátý ročník, konaný v rumunské Bukurešti.<sup>2</sup> Kongresu se vždy účastní na patnáct set advokátů ze sedmdesáti různých zemí, a to jak členů, tak i nečlenů Unie samotné. Letošní Kongres se věnoval čtyřem základním tématům – Problematika informační společnosti, Voda a právo, Soutěžní právo – Konkurenční modely regulace trhu a v neposlední řadě i obecným otázkám právnické profese (resp. profese advokáta) jako takové. Unie



Seminář probíhal v nádherných prostorách drážďanského Zwingeru.

se dále zaměřuje na tematicky **specializované semináře**, které jsou konány ve spolupráci s místními advokátními komorami. A právě jedním z takto konaných seminářů byl i červnový seminář konaný v Drážďanech ve spolupráci se Saskou advokátní komorou. Tyto semináře jsou ideální nejen k získání profesních kontaktů, ale i načerpání informací o tom, jak přistupují k aktuálním otázkám právní vědy a praxe naši zahraniční kolegové. Nelze zapomenout ani na **ostatní specializované akce**, které Unie koná, a to například v oblasti vzdělávání advokátů z rozvojových zemí.

Celý seminář se věnoval navýsost aktuálním otázkám soukromého práva, a to jak v kontextu mezinárodním, tak zejména evropském. Rozdělení semináře do dvou dnů bylo velmi šťastné. První den byl zcela věnován teoretickým přednáškám, druhý pak případovým studiím, které demonstrovaly, jak nabyté znalosti aplikovat v praxi.

Tematicky byl první den semináře rozdělen do čtyř částí. První část tak byla zcela věnována **otázkám evropského procesního práva**. Nařízení č. 44/2001 ze dne 22. 12. 2000, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (zkráceně označováno jako Nařízení Brusel I), je v této oblasti základním stavebním kamenem, nikoliv však kamenem jediným. Otázky určení pravomoci – příslušnosti soudu členského státu Evropského společenství (kapitola II Bruselu I) a následně i otázky uznání a výkonu (kapitola III Bruselu I) rozhodnutí ve smyslu čl. 32 Nařízení Brusel I jsou z hlediska aplikační a rozhodovací praxe na území ES nadále zcela zásadní, zejména v souvislosti s rozrůstající se členskou základnou Společenství a volným pohybem soudních rozhodnutí na jeho území. Nelze však opomíjet ani ostatní instrumenty sekundárního práva, které se v této oblasti aplikují a nejsou zcela bez významu, ba právě naopak. Jde zejména o Nařízení č. 1348/2000 ze dne 20. 5. 2000,



Jedním z přednášejících byl i hostitel celé akce, prezident Saské advokátní komory Dr. Martin Abend (vpravo).

o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech a jeho novou verzi, tj. Nařízení č. 1393/2007 ze dne 13. 11. 2007, o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech („doručování písemností“) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1348/2000, a dále Nařízení č. 1206/2001 ze dne 28. 5. 2001, o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech. Nicméně ani tímto není tato oblast zcela vyčerpána. Vývoj a tlak na harmonizaci těchto otázek v jednotlivých členských státech jdoucí ruku v ruce se snahou o jednodušší a kratší projednání civilních věcí na území Společenství se projevuje i díky Nařízení č. 805/2004 ze dne 21. 4. 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky, dále Nařízení č. 1896/2006 ze dne 12. 12. 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu a Nařízení č. 861/2007 ze dne 11. 7. 2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích.

Druhá část semináře byla věnována otázkám **Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží** – Sdělení federálního MZV č. 160/1991 Sb. (Convention on the International Sale of Goods (CISG)), která dodnes představuje nejvýznamnější unifikovaný instru-

ment v oblasti mezinárodní kupní smlouvy jako takové. Síla tohoto instrumentu však nepřináší pouze z jejího přímého charakteru (skrze který překonává tradiční obtíže druhé z metod užívaných v mezinárodním právu soukromém, a to metody kolizní), ale rovněž z počtu smluvních stran, které k této smlouvě v průběhu let přistoupily (z evropských států stojí mimo např. Velká Británie, Portugalsko nebo Albánie). Další nespornou aplikační výhodou tohoto instrumentu v oblasti mezinárodního obchodu je jeho dostupnost téměř ve všech jazykových mutacích (i toto však není bez problému např. ve vztahu k čl. 25 – podstatné porušení smlouvy) nebo neutralita ve vztahu k prodávajícímu a kupujícímu. Proto má tento instrument své místo v mezinárodní obchodní transakci jistě i do budoucna.

Třetím tématem byla oblast **kolizního smluvního i mimosmluvního práva**, která v poslední době prošla značnými změnami, a to paradoxně nejprve v souvislosti s přijetím Nařízení č. 864/2007 ze dne 11. 7. 2007, o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (zkráceně Řím II) a následně Nařízením č. 593/2008 ze dne 17. 6. 2008, o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (zkráceně Řím I). Unifikační tendence i v této oblasti jsou tak nepřehlédnutelné. Transformace Úmluvy o právu rozhodném pro závazky ze smluv by-



la na pořadu jednání v Bruselu již delší dobu (prakticky se o této možnosti hovořilo již od Amsterdamské smlouvy v roce 1999), nicméně ke shodě (nutno dodat, že kompromis vznikl ve značných bolestech pramenících z boje mezi Komisí a Evropským parlamentem o budoucí podobu nařízení!) v Radě došlo až za slovinského (resp. francouzského) předsednictví v roce 2008, přičemž změny učiněné v Nařízení Řím I lze rozdělit do tří velkých skupin: řešení situací v případech neexistence či neplatnosti volby práva (problematika náhradních hraničních určovatелů a jejich fixace – čl. 4), problematika ochrany slabších smluvních stran (čl. 6, 7 a 8) a aplikace imperativních ustanovení (čl. 9 a jeho terminologické rozlišení od norem, na které odkazuje čl. 3/3 Nařízení Řím I).



Určení rozhodného práva v oblasti smluvní i mimosmluvní (tj. deliktivní a quasideliktivní) je tak zcela jednoznačně primárně ovládáno zásadou autonomie vůle stran (čl. 3 Nařízení Řím I a čl. 14 Nařízení Řím II), což má praktický význam zejména v oblasti závazků smluvních. Tato je pak limitována ve zcela specifických oblastech, kdy jednou z nich je například právě ochrana tzv. slabších smluvních stran – zaměstnanců, spotřebitelů, a rovněž v oblasti smluv pojistných či v oblasti aplikace norem, od jejichž použití se smlouvou nelze odchýlit. S napětím se očekává, jaké stanovisko zaujme při interpretaci těchto nových instrumentů evropského práva Evropský soudní dvůr. První příležitost mu

byla dána v případě C-133/08, ICF [Intercontainer Interfrigo (ICF) SC v Balkenende Oosthuizen BV and MIC Operations BV], a to ve vztahu k Římské úmluvě o právu rozhodném pro závazky ze smluv na základě zvláštních interpretačních protokolů. Lze bezpochyby předjímat, že Evropský soudní dvůr do značné míry využije bohatou judikaturu k Nařízení Brusel I (například při definici závazku samotného) a z celého komplexu Brusel I, Řím I a Řím II se pokusí vytvořit pokud možno homogenní základ pro zodpovězení všech otázek, které se v souvislosti s řešením mezinárodních sporů nutně vynoří, za předpokladu, že se pohybujeme na území, kde jednotná úprava ve formě existence civilního kodexu či závazkového kodexu chybí.

Tímto se dostáváme k závěrečné části drážďanského semináře, jenž se věnoval právě úvahám nad možností vzniku jednotného evropského kodexu, a to minimálně pro závazky smluvní. Poslední téma „**European Contract Law/Common Frame of Reference**“, čili otázky tzv. **Společného referenčního rámce**, tak zahrnuje nejen snahy o terminologickou jednotnost v oblasti evropského smluvního práva, ale rovněž snahu o definování základních koncepcí a principů smluvního práva, které se na území Evropského společenství objevují. Přitom nelze opomenout zejména rozdíly mezi kontinentálními právníky a právníky světa „common law“, kdy obě skupiny hledají kompromis

v některých otázkách jen zcela obtížně. Proto se prakticky jedná stále jen o debatu v akademických kruzích, když existence takového jednotného kodexu je na území Společenství nejen nereálná, ale mnohými rovněž nežádána (za připomenutí stojí jak kulturní, tak i ekonomické a právní rozdíly mezi jednotlivými členskými státy Společenství). Nicméně i v této oblasti lze hovořit o dílčích úspěších – jde například o práci tzv. Landoo-vy komise založené již v roce 1982 na principech evropského smluvního práva (PECL – Principles of European Contract Law) jakožto minimálního společného základu pro práci na budoucí kodifikaci. Podobně stojí za zmínku i tzv. Zásady mezinárodních obchodních smluv jako výsledek práce UNIDROIT (Institut International pour l'Unification du Droit). Stále je třeba mít na mysli, že se jedná v obou případech o instrumenty nezávazné, které tvoří systém zcela autonomních pravidel, čehož důkazem je i existence jejich samostatných interpretačních zásad. Lze je proto vnímat pouze jakožto předstupeň na dlouhé trase směřující k vybudování jednotné evropské úpravy.

Nezbývá, než povzbudit kolegy ve sledování a účasti na akcích, které Mezinárodní unie advokátů pořádá. Vývoj v oblasti mezinárodního práva na území Evropského společenství si nedovolím označit za překotný, ale je značný a pro Českou republiku jde po vstupu do Evropského společenství o zcela novou oblast, která nemůže být nadále ignorována. Navíc jde o problematiku do značné míry komplikovanou, proto „honba na vlastní pěst“ za aktuálními prameny evropského soukromého práva zabere bezpochyby nepoměrně více času než návštěva některého z dílčích seminářů, kde je vysoká odborná úroveň pravidelně zajištěna.

❖ Autorka je doktorandkou na katedře mezinárodního a evropského práva MU v Brně.

1 Všechny informace o této asociaci jsou dostupné na: <http://www.uianet.org>

2 Podrobnosti o kongresu na: [http://www.uianet.org/jsp/evnenements/congres/ac cueil\\_congres.jsp?locale=en](http://www.uianet.org/jsp/evnenements/congres/ac cueil_congres.jsp?locale=en)

# informace a zajímavosti

## Měli byste vědět

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK .....	80
Zaostřeno na příjmení .....	81

## Nakonec

Naši stateční kolegové (k výročí 17. listopadu 1939) .....	82
Z právníka zápisníku (v čase finanční krize) .....	85
Kresba Lubomíra Lichého .....	86
Víte, že... ..	86

## Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Vzdělávacím a školicím středisku ČAK v Praze v Paláci Dunaj

• ve čtvrtek 27. listopadu 2008

### Vybrané problémy obecné a zvláštní části návrhu trestního zákoníku ČR z hlediska obhajoby

Obecná část: Působnost trestních zákonů; trestnost činu a doba jeho spáchání; místní působnost; zásada teritoriality; základy trestní odpovědnosti; trestní sankce; zahlazení odsouzení; společná, přechodná a závěrečná ustanovení.

Zvláštní část (nová systematika a důvody pro ni): Trestné činy proti republice, cizímu státu, mezinárodní organizaci; trestné činy hospodářské; trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných; trestné činy obecně nebezpečné; trestné činy hrubě narušující občanské soužití; trestné činy proti rodině a mládeži; trestné činy proti životu a zdraví; trestné činy proti svobodě a lidské důstojnosti; trestné činy proti majetku.

Lektoři: prof. JUDr. Vladimír Kratochvíl, CSc., vedoucí katedry trestního práva Právnické fakulty MU v Brně  
doc. JUDr. Josef Kuchta, CSc., katedra trestního práva Právnické fakulty MU v Brně

Číslo semináře: 41834

Poplatek za seminář: 550 Kč

Uzávěrka přihlášek: 17. listopadu 2008

• ve čtvrtek 18. prosince 2008

### Evropský soud pro lidská práva a Česká republika – včera, dnes a zítra

Vývoj judikatury Evropského soudu pro lidská práva. Domovní prohlídky v advokátních kancelářích, problematika vyhošťování. Novinky z české judikatury ESLP, podání stížnosti a jednotlivé části řízení před ESLP, projednání stížnosti v pilotním řízení. Aktuality z hlediska vládního zmocnění pro zastupování ČR před ESLP.

Lektoři: JUDr. Karel Jungwiert, soudce ESLP za Českou republiku  
JUDr. Ján Šikuta, soudce ESLP za Slovenskou republiku  
JUDr. Eva Hubálková, Ph.D., právník Kanceláře pro zastupování ČR před ESLP  
JUDr. Vit Alexander Schorm, vládní zmocněnec pro zastupování ČR před ESLP

Číslo semináře: 41837

Poplatek za seminář: 500 Kč

Uzávěrka přihlášek: 8. prosince 2008

Semináře probíhají v Praze v Paláci Dunaj, Národní 10 (vchod z Voršilské ul. č. 14), obvykle od 9.15 do 16.00 hodin s polední pauzou od 12 do 13 hod. Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách, a zašlou ji e-mailem na adresu: [seminare@cak.cz](mailto:seminare@cak.cz), a poukáží příslušný účastnický poplatek (včetně 19% DPH) na účet č. 6724361001/2700 konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: desetimístné číslo složené z pětimístného čísla semináře (viz výše) a registračního pětimístného čísla osvědčení ČAK advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 4180100312). Doklad o úhradě vezměte s sebou, daňový doklad obdržíte při prezentaci. Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován. Žádáme účastníky o včasný příchod, pozdní příchody ruší lektory i posluchače. 15 minut po začátku přednášky je již vstup do sálu omezen.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese [www.cak.cz](http://www.cak.cz) v levém menu nazvaném Vzdělávací akce. Telefonické informace na č. 224 951 778. Těšíme se na setkání s vámi.

✦ Ing. LENKA PONDĚLÍČKOVÁ, vedoucí odboru výchovy a vzdělávání ČAK

## Semináře pro advokáty pořádané pobočkou ČAK Brno v sále Veřejného ochránce práv

• ve středu 17. prosince 2008

### Čas a jeho význam v občanském právu

Lektor: prof. JUDr. Josef Fiala, CSc.

Číslo semináře: 68821

Poplatek za seminář: 600 Kč

Uzávěrka přihlášek: 10. prosince 2008

Semináře probíhají v sále Veřejného ochránce práv, Údolní 39, Brno v době od 9.00 do 16.00 hodin. Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: [sekr@cakbrno.cz](mailto:sekr@cakbrno.cz), [modlitbova@cakbrno.cz](mailto:modlitbova@cakbrno.cz) a poukáží příslušný účastnický poplatek (tj. 600 Kč včetně 19% DPH/1 účastník) na účet 6724361001/2700, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 688140123). Doklad o úhradě vezměte s sebou. Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován se stolovou úpravou, občerstvení zajištěno. Žádáme účastníky o včasný příchod.



## Semináře pro advokáty pořádané v seminární místnosti pobočky ČAK Brno

• ve čtvrtek 4. prosince 2008

**Aktuální právní otázky doménových jmen**

Lektoři: sdružení CZ.NIC

Číslo semináře: 68820

Poplatek za seminář: 500 Kč

Uzávěrka přihlášek: 27. listopadu 2008

Semináře probíhají v seminární místnosti v Kleinově paláci, nám. Svobody 84/15, Brno v době od 9.00 do 13.00 hodin (pokud není na pozvánce uvedeno jinak).

Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: [sekr@cakbrno.cz](mailto:sekr@cakbrno.cz), [modlitbova@cakbrno.cz](mailto:modlitbova@cakbrno.cz). Vzhledem k omezené kapacitě seminární místnosti bude pro zařazení do semináře rozhodující pořadí doručení přihlášek. Příslušný účastnický poplatek (tj. 500 Kč včetně 19% DPH/1 účastník) poukáží účastníci – až po potvrzení přijetí přihlášky – na účet 6724361001/2700, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 688110123). Doklad o úhradě vezměte s sebou. Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tří dny předem nevracejí. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese [www.cak.cz](http://www.cak.cz) v levém menu nazvaném Vzdělávací akce. Telefonické informace: 542 514 401-2 pí Modlitbová.

Těšíme se na setkání s vámi.

✦ JUDr. IRENA SCHEJBALOVÁ, ředitelka pobočky Brno.

## Zaostřeno na příjmení

Dr. et Mgr. VĚRA HARTMANNOVÁ

Grafická podoba příjmení se řídí tradičním přejímáním z generace na generaci, při kterém docházelo k různým záměrným změnám, ale i k omylům, proto některá typická česká příjmení neodpovídají pravopisným pravidlům. Máme tedy např. příjmení *Zpěvák* a *Spěvák*, *Syrovátká* a *Sirovátká*, *Smejkal* a *Smékal* (nářeční podoba), *Ševčík* a *Šefčík*.

Mnohá česká příjmení jsou německého původu, píší se původním pravopisem, ale i tvary počeštěnými, např. *Wagner*, *Wágner*, *Vagner* i *Vágner*; *Weiss*, *Weis*, *Wais*, *Veis*, *Vais* a *Vajs*; *Hoffmann*, *Hoffman* a *Hofman*. U některých příjmení německého původu (zakončených na *-el* a *-er*) se objevují dvojí tvary při skloňování, např. *Berger* a *Bergr*, bez *Bergera* i *Bergra*, *paní Bergerová* i *Bergrová*. V této souvislosti si jen připomeňme, že není vhodné, aby ženy v téže rodině používaly různé tvary svého příjmení, např. *Bergerová* a *Bergrová*, *Demelová* a *Demlová*, ale pouze jednu podobu tohoto příjmení.

Dvojí tvary příjmení se vyskytují i u českých příjmení zakončených na *-ec* a *-eš*, např. *Kadlec*, bez *Kadlece* i *Kadlce*, *paní Kadlecová* i *Kadlcová*; *pan Aleš*, bez *Aleše* i *Alše*, *paní Alešová* i *Alšová*. Většina příjmení zakončených na *-ec*, *-eš*, *-ek* a *-ček* má však jen jeden tvar, např. *Holubec*, bez *Holubce*, *paní Holubcová* (*-e* se vypouští); *Beneš*, bez *Beneše*, *paní Benešová* (*-e* zůstává); *Dufek*, *Dufka*, *paní Dufková* (na rozdíl od slovenštiny se *-e* vypouští, stejně i v dalším příkladu); *Holeček*, bez *Holečka*, *paní Holečková*.

K problematickým příjmením (z hlediska jejich skloňování) patří např. příjmení *Dítě* (bez *pana Dítě* i *Dítěte*, k panu *Dítovi* i *Dítětovi*, *paní Dítová* i *Dítětová*; příjmení *Petrů* – bez *pana Petrů* (nesklonné), ale i *Petra* (méně časté), *paní Petrů* i *Petrová* (méně časté); příjmení *Osolobě* – bez *pana Osolobě*, k panu *Osolobovi*, s panem *Osoloběm* – dle

vzoru *soudce*, ale možná je i podoba nesklonná – *pan Osolobě*, bez *pana Osolobě*, k panu *Osolobě*.

Bez problémů nejsou ani tvary příjmení *Juřica*, *Nohavica*, *Pernica*. I když se skloňují podle vzoru *předseda* (např. *pan Maxa*, bez *pana Maxy*), po měkké souhláse *c* v nich napíšeme měkké *i*: bez *pana Juřici*, *Nohavici*, *Pernici*.

Další poznámka bude patřit ženským příjmením a jejich tvoření tzv. přechylováním (tvoření ženských tvarů k mužským), např. *Doležel* – *paní Doleželová*, *Nový* – *paní Nová*, ale např. *pan Dolejší* i *paní Dolejší*, *pan Macků*, *Martinů* – *paní Macků*, *Martinů* (řidčeji i *paní Martinová*, *Macková*). Ženská příjmení se tedy tvoří v souladu s pravidly české mluvnice. Existují však i některé výjimky, u kterých se česká mluvnická pravidla nepoužijí. Týká se to např. cizinek, dále žen, které mají trvalý pobyt v cizině, a žen, které získaly příjmení manžela (cizince). Další případy najdeme v § 69 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů.

Každá osoba, přesněji řečeno fyzická osoba, tedy nejen žena, ale i muž, může užívat maximálně dvě příjmení. Výjimky z tohoto pravidla jsou uvedeny opět v již citovaném zákoně č. 301/2000 Sb., tentokrát v § 70. Tedy např. žena, která je vdaná – poté rozvedená – a která užívá dvě příjmení – si při dalším sňatku (chce-li si vzít i nové příjmení manžela) musí vybrat, které ze svých dvou předchozích příjmení nahradí příjmením novým. Příjmení novější má stát nejbližší rodnému jménu a příjmení dřívější je od jména vzdálenější.

Pokud si v oblasti příjmení nebudeme úplně jisti, může nám pomoci nahlédnutí do některé z mluvnic, popř. do přílohy některého vydání *Slovníku spisovné češtiny pro školu a veřejnost* (Filipec a kol., Ústav pro jazyk český Akademie věd ČR, nakl. Academia), která je věnována příjmením.

✦ Příspěvek napsala právnička a autorka jazykových publikací.



# Naši stateční kolegové (k výročí 17. listopadu 1939)

JUDr. MARTA EHLOVÁ

**P**rof. Jan Weinert, nar. 1914, předseda pražského svazu studentstva, Ing. Marek Frauwirth, nar. 1911, JUDr. Jaroslav Klíma, nar. 1913, předseda Svazu českého studentstva, JUC. Josef Adamec, nar. 1909, tajemník Národního svazu studentstva a Svazu českého studentstva, JUC. Bedřich Koula, nar. 1913, jednatel Svazu českého studentstva, PhDr. Josef Matoušek, nar. 1906, univerzitní docent, JUDr. František Skorkovský, nar. 1909, předseda zahraničního odboru Svazu českého studentstva, MUC. Jan Černý, nar. 1914, předseda spolku mediků, Václav Šafránek, nar. 1920, funkcionář Národního svazu studentstva, byli ráno 17. listopadu 1939 u zdi ruzyňských kasáren zastřeleni. Bez soudního řízení. Popravu vykonalo říšskoněmecké policejní komando ještě za tmy.

O vraždě existují jen kusá svědectví: „*všichni řidiči autobusů (v ruzyňských kasárnách jich bylo umístěno 23) museli nařadit světla reflektorů na zeď kasáren... Když řidiči šli ráno pro autobusy, viděli tratoliště krve smíchané s vápnem a blátem.*“\*

Bývalý protektorátní státní tajemník K. H. Frank – povýšený za zásluhy o potlačení nepokojů z 28. října 1939 na Gruppenführera SS, se ve věznicí krajského trestního soudu v Praze na Pankráci při výslechu dne 5. října 1945 k události vyjádřil takto: „*Když německá tajná státní policie zjistila studenty označené za zosnovatele demonstrací, byli tito v kasárnách v Ruzyni dne 17. listopadu 1939 oddílem pověřeným exekucí zastřeleni. Rozsudky nebyly vyneseny. Kde byli zavraždění studenti pohřbeni, není mi známo a nebylo mně to také hlášeno. Domnívám se, že byli zpopelněni, neboť německá tajná státní policie dávala exekvované osoby zpopelňovat... V daném případě šlo o rozkaz německé tajné státní policie, tudíž jejího šéfa Himmlera... Proč bylo zrovna 9 studentů vybráno a zastřeleno, nemohu udat.... Možné jest, že zavražděné vyhledala německá tajná státní policie společně s důvěrníky, mezi nimiž byli i někteří defektní Češi... Na otázku, zda tato exekuce byla vraždou, doznávám, že podle lidských citů a lidských zákonů musí býti označena jako vražda.*“\*

Vyhláška vytištěná černým písmem na rudém papíře vylepená na rozkaz německých úřadů po Praze téhož dne odpoledne (vzápětí na rozkaz úřadů zase odstraněná), postavila Pražany před hotovou věc:

„*Ačkoliv bylo opětovně vážně varováno, pokouší se od nějaké doby skupina českých intelektuálů ve spolupráci s emigrantskými kruhy v cizině, menšími nebo většími akcemi odporu rušit klid a pořádek v Protektorátu Böhmen und Mähren. Při tom bylo zjištěno, že původci těchto aktů odporu jsou zvláště také na českých vysokých školách. Ježto*

*tyto živly daly se ve dnech 28. října a 15. listopadu strhnouti k násilným činům proti jednotlivým Němcům, byly české vysoké školy na dobu tří roků zavřeny, devět pachatelů bylo zastřeleno a větší počet účastníků vzat do vazby.*

*Podepsán říšský protektor Freiherr von Neurath.“*

Podívejme se na události, které té hrůze vytištěné černě na rudém podkladě předcházely.

Ústředí německé bezpečnostní služby v Praze (Himmlerův Sicherheitsdienst) důkladně sledovalo náladu českého národa a denně o tom vydávalo přísně tajná, přesná hlášení. Raporty byly detailním přehledem Sicherheitsdienstu o politickém, hospodářském a kulturním životě obyvatelstva a potvrzením toho, že Sicherheitsdienst má své zvědy všude. „*Nálada a chování českého obyvatelstva se mění mimořádně rychle a je velmi závislá na současné zahraničněpolitické situaci říše.*“\*

Na zavedení dvojjazyčného označení dopravních prostředků (a dvojjazyčnosti vůbec) v létě roku 1939 zareagovalo české obyvatelstvo svérázným odporem. 30. září toho roku – v den výročí mnichovského diktátu, se Češi rozhodli bojkotovat dopravní prostředky. „*V sobotu 30. září nepoužijme elektrických drah (ani tehdy, bude-li pršet), nebo „Nejezdí tramvají, budou jezdit jen Němci,*“\* hlásaly letáky hemžící se Prahou.

28. říjen – symbol vzniku Československé republiky byl pro Čechy i nadějí na navrácení své samostatnosti. Rozhodli se tento den uctít na nejvyšším důstojným způsobem vylučujícím příležitost policie k násilí.

„*1. Obléci smuteční šaty a nosit klobouk v ruce. 2. Pokud nelze přímo stávkovat, má se přijít do práce a nepracovat. 3. Nejíti do biografů ani divadel, ale zato navštívit kostely, národní památky a také Masarykův hrob v Lánech. 4. Nositi co nejvíce masaryčky (oblíbená čepička presidenta Masaryka). 5. Po ulicích se pohybovati pomalu a mlčky. 6. V rodinách má být mládež poučována o významu dne. 7. Má býti demonstrováno pasivně a nemá býti kladen odpor ozbrojeným policejním jednotkám.*“\*

Dvacátého osmého října se centrum Prahy naplňovalo Pražany, lidmi z předměstí i z okolí města. Shromažďovali se z obou stran Václavského náměstí, na Staroměstském náměstí... Všichni byli plni emocí... Volali „Chceme svobodu“, „Pryč s Hitlerem“, střídavě zpívali hymnu Kde domov můj a Hej Slované a sokolské písně.... České policii se bez větších potíží podařilo vyklidit Václavské náměstí a uzavřít je, tím demonstrace uvnitř Prahy skončily. Při vytlačování demonstrantů z centra města docházelo i k provokacím a protiněmeckým výtržnostem.



„Němci použili důstojné manifestace českého lidu v Praze k záměrnému vyvolání srážek, aby tak měli důvod k brutálním zákrokům..., sta a sta zkrvavených lidí bylo vláčeno pražskými ulicemi do gestapácké centrály v Petschkově domě v Bredovské ulici, kolik jich bylo dopraveno do pankrácké věznice, na Karlovo náměstí a do Ruzyně, těžko se dá zjistit. Němci chtěli a museli českému lidu ukázat, že mají dost moci a hodně prostředků, aby potlačili sebemenší pokus o jakýkoliv národní a politický projev,“ potvrzovali očití svědci.\*

Mnoho obětí německé policejní agresivity bylo ošetřeno na I. chirurgické klinice v Praze přednosta prof. MUDr. Arnolda Jiráska. Sem lidé přinesli i zraněného medika Jana Opletala. Přečtěme si, co o tom píše profesor Jirásek ve své publikaci *Jak jsme prožívali 28. říjen 1939 na I. chirurgické klinice*.

„Po 19 hodině je přinesen na kliniku medik Jan Opletal. Bledý, zchvácený, zřejmě v šoku. Má ránu do břicha. Říká, že v první chvíli ani nevěděl, že je střelen. Ucítil jen štípnutí. Teprve za chvíli se mu začalo dělat špatně, takže byl pomocí dvou jiných veden k autu a dopraven k nám. Poraněn byl - jak nám říká - na nároží Žitné ulice a Smeček a dostal se ještě na náměstí Petra Osloboditele. Odtud teprve byl dovezen na kliniku.... Známky celkové a místní ukazují, že běží o poranění nitrobršni. Proto rozhodnuto ihned k výkonu, k němuž přistoupeno v 19, 45. Při operaci nalezen dvojitý průstřel tračníku příčného a 4 průstřely střeva tenkého s větším výronem střevním v dutině břišní. Revolverový projektil, při operaci v břiše nalezený, byl ihned po výkonu německou policií zabaven. Průběh zpočátku dobrý, byl provázen ochrnutím žaludku, které pominulo po příslušném léčení. Dne 4. listopadu večer se stav Opletalův počal náhle zhoršovat za známek plíživé infekce břišní. Operovaný se stával neklidným, chvílemi i lehce obluženým a po zlém boji se své strany i se strany ošetřujících zemřel 11. listopadu v 11 hodin 45 minut. Pitva byla provedena 13. listopadu. Chorobopis Jana Opletala, obsahující 15 stran, ukazuje jeho utrpení i péči, která mu byla všemi lékaři kliniky věnována.“

Události 28. října Němcům nepřinesly dostatečně hmatatelné důvody pro jejich plány. V osudu zraněného medika Jana Opletala (o jeho zdravotním stavu gestapo po klinice požadovalo několikrát denně zprávy) proto viděli novou (a spolehlivou) příležitost, kterou po Opletalově smrti i zneužili. Zpráva o medikově smrti se bleskurychle rozšířila Prahou a vyvolala - zejména mezi studentstvem, hluboké pohnutí. Provokatéři gestapa zamořili vysoké školy letáky vyzývající studenty k demonstraci „proti ‚prosté‘ vraždě nespravedlnosti, pro právo na akademickou svobodu, na svobodu národa.“\* Gestapo obdrželo nové instrukce, jak vyprovokovat příčiny „pro ostrý odůvodněný postup proti českému školství, studentům a profesorům.“\*

Již před 28. říjnem se mezi vysokoškolskými studenty šířily letáky proti okupantům a pro oslavu svátku; podle gramatických chyb a špatné češtiny byl však jejich původ zřejmý. Hlavní organizace domácího odboje - Obrana národa, díky svým zpravodajským aktivitám zjistila, že „české studentstvo musí být jakýmkoliv způsobem do de-

monstrací veštváno, aby tak byl získán podklad pro zavření vysokých škol.“\* Důvěrný rozkaz vedoucího gestapa Böhmeho zněl: do studentstva bezohledně střílet. Česká vláda byla o záměru Němců vyzkoušena, studentstvo bylo prostřednictvím dr. Matouška a J. Kouly varováno. Díky zrádcům mezi varovanými studenty přišlo gestapo na to, že česká vláda má na jeho nejtajnějších místech svého konfidenta. Nikdy ho však nevyptálo.

V Hlávkově koleji, kde bydlel i Jan Opletal, studenti připravovali Opletalův pohřeb. Vytiskli úmrtní oznámení, které vyvěsili ve všech vysokoškolských budovách. Předseda samosprávy Hlávkovy koleje vydal leták, v němž v den pohřbu nabádal studenty ke klidu.

„Pohřeb se konal 15. listopadu 1939 těsně před 10. hodinou z kaple českého ústavu pro soudní lékařství v Praze II., Presslova ulice. Celý akt trval jen deset minut; za úplného ticha pak byla rakev přenesena z kaple do pohřebního vozu, který odjel na Masarykovo nádraží a odtud do Nákla na Moravě k pohřbení.“\*

Po pohřbu se studenti rozešli směrem na Karlovo náměstí, zpívali hymnu, srocovali se i na Národní třídě, na Václavském náměstí, před budovou právnické fakulty... všude docházelo ke střetům s policií, s pohotovostí SS. Odpoledne byla situace v Praze již klidná, bez incidentů. Přesto

posuzovalo nejvyšší německé politické a bezpečnostní vedení události patnáctého listopadu jako pokračování demonstrací z 28. října 1939. Říšský protektor Konstantin von Neurath odletěl následujícího dne spolu s tzv. státním tajemníkem K. H. Frankem do Berlína, aby zprávu o událostech v Praze Hitlerovi osobně přednesl. Hitler vyhrožoval, že za každou cenu zabráni, aby se vývoj v protektorátě ubíral směrem jako dosud, a svým výhrůžkám dal hned konkrétní podobu v tomto prohlášení.

1. Zastavení vysokých škol na tři roky. Obsazení těchto škol se již provádí.
2. Jakékoliv demonstrace dá potlačit ihned vlastními bezpečnostními orgány, bez jakékoliv předchozí výzvy a to zásahem nejradiálnějším.

Deset vysokých škol - Karlova univerzita v Praze, Masarykova univerzita v Brně, Cyrilo-metodějská bohoslovecká fakulta v Olomouci, Husova československá evangelická bohoslovecká fakulta v Praze, České vysoké učení technické v Praze, Česká vysoká škola technická v Brně, Vysoká škola zemědělská v Brně, Vysoká škola zvěrolékařská v Brně, Vysoká škola báňská v Příbrami, Akademie výtvarných umění v Praze - byly zavřeny. Z budov se staly kasárny, úřadovny....

V časných ranních hodinách 17. listopadu 1939 přepadlo gestapo v Praze, v Brně a v Příbrami vysoké školy, obsadilo vysokoškolské koleje, studenty pozatýkalo a z kolejí je brutálně odvěklo. Budovy byly obklíčeny vojskem s puškami a kulomety. Takový osud měla Masarykova kolej, Stará kolonie (na Letné), Nová kolonie, Hradčanská kolej, Švehlova kolej a Hlávkova kolej v Jenštejské ulici, právnická fakulta, filozofická fakulta, budova české techniky v Dejvicích; vojsko obsadilo i všeobecnou veřejnou nemocnici na Kar-





lově náměstí a univerzitní ústavy na Albertově. V Brně se obětí gestapa staly kolej Masarykův domov a Kounicovy koleje. V Praze gestapo zatčené studenty svázelo autobusy do ruzyňských kasáren. Internované studenty pak bez soudu transportovalo do koncentračního tábora v Oranienburku, kde byli označeni jako „*Sonderaktion Prag vom 17. XI. 1939.*“\*

Řada vysokoškoláků uprchla z protektorátu brzy po 15. březnu 1939 (cílem byla zpravidla Francie, kam vedla riskantní cesta přes Slovensko, Maďarsko a Jugoslávii. Ti, kterým štěstí přálo, vstupovali ve Francii do československých vojenských jednotek, po pádu Francie se s nimi dostali do Anglie). Po zavření vysokých škol se počet studentů-emigrantů zvýšil. Na situaci reagovala i čs. exilová vláda v Londýně. V roce 1940 dohodl školský a osvětový odbor čs. ministerstva vnitra v Londýně s výborem International Students Service (Post Graduate Aid Committee – výbor se věnoval zahraničním studentům, kteří byli v závěrečném stadiu studia, včetně jejich hmotného zabezpečení) zajištění československých studentů-vojáků, kteří sloužili v čs. vojsku a s jeho jednotkami přišli po pádu Francie do Anglie. Jednalo se zejména o studenty mediky, kteří v době uzavření vysokých škol bezprostředně stáli před dokončením lékařského studia (čs. strana předpokládala, že po válce bude doma zapotřebí především lékařů). Na Oxfordské univerzitě tak dostudovalo 60 mediků. Jako absolventi univerzity obdrželi československé diplomy (vydané v souladu s dekretem prezidenta Beneše z roku 1942, podle tohoto dekretu mohla československé lékařské diplomy vydat československým absolventům lékařských fakult Oxfordská univerzita). První diplomy novým lékařům univerzita předala při promoci dne

27. února 1943; šestnáct studentů bylo z Karlovy univerzity, šest studentů z Masarykovy univerzity a jeden student z Univerzity Komenského. Promoce se účastnil rektor Vice Chancellor Oxfordské univerzity Sir David Ross, promotor James Andrew Gunn – řádný profesor terapeutiky, a děkan Sir Farquhar Buzzar – řádný profesor interního lékařství. Osobně byl přítomen též prezident dr. Edvard Beneš.

Události 28. října, 15. listopadu a 17. listopadu 1939 v Praze, zejména zavraždění devíti studentů a vysokoškolských pedagogů, svět šokovaly. O „*nocí teroru*“ v Praze přinesly obsáhlé články americký New York Times a New York Herald Tribune. „*Až tato zpráva bude světu známa, pak jí budou ochromeni všichni kulturní lidé...*“ komentoval zavření českých vysokých škol francouzský tisk. Solidaritu se studenty v Protektorátu Böhmen und Mähren vyjadřovali lidé v celém tehdejším demokratickém světě.

V roce 1940 obnovili českoslovenští studenti-vojáci v Anglii Ústřední svaz československého studentstva, který nacisté rozpustili. V létě roku 1942 byl na zasedání International Students Assembly (ISA) ve Washingtonu za účasti 50 národů prohlášen 17. listopad Mezinárodním studentským dnem.

„*Mezinárodní shromáždění studentů vybralo tento den, aby uctilo památku studentů a profesorů, umučených a zavražděných před třemi lety v Československu...*“\* prohlásil tehdy ve svém poselství k tomuto dni americký prezident Roosevelt.

✦ Autorka je pražská advokátka.

\* Citováno z publikace Persekuce českého studentstva za okupace, Praha 1946.

NADACE



DĚTSKÝ  
MOZEK



## Nadace Dětský mozek

od roku 1992 všestranně podporuje osoby s postižením centrální nervové soustavy.

Pomoc je poskytována formou nadačních příspěvků a grantů. Příjemci jsou buď fyzické osoby, tzn. rodiny pečující o dítě s postižením, nebo právnické osoby, tj. zařízení, která zabezpečují asistenci, respitní péči, vzdělávání atp., dětem i dospělým s postižením.

Nadace poskytuje i bezplatný poradenský servis v sociálně zdravotní oblasti.

Dárce může nadaci podpořit finančním nebo věcným darem, případně službou. Dárce si rovněž může vybrat konkrétní rodinu, nebo zařízení, kterému chce svým darem pomoci.

Bankovní spojení 101804884/0600,  
GE MoneyBank,a.s.

Další informace na [www.detskymozek.cz](http://www.detskymozek.cz)

Děkujeme za Váš zájem.

# Z právníkova zápisníku (v časech finanční krize)

□ Již před léty jsem dostal otázku, jakou investiční strategii má volit introvertní intelektuál. Odpověděl jsem vlastním skoro aforismem: *Bezpečné bohatství, které můžeme zanechat potomkům, bude jejich bohatá slovní zásoba.*

□ *Hodláme-li učinit závažné hospodářské rozhodnutí, máme se dohodnout (ba co dím – musíme handlovat) především se sebou samými,* znělo další doporučení, jež jsem uplatňoval vůči jiným i pro vlastní potřebu. Vnitřní dialog jsem pak zpravidla vedl tak dlouho, až uplynula doba k vhodnému rozhodnutí. Někdy se s odstupem času potvrdila starořímská moudrost: *Pokud velmi váháme, zda přijmout rizikové opatření, zdržme se zamýšleného jednání...*

□ G. B. Shaw usuzoval (uvádím po paměti): *Ocitne-li se náš peněžní ústav v potížích s likviditou, máme okamžitě běžet k jeho bankovním přepážkám. Nikoliv však proto, abychom vybrali své úspory, ale abychom je pokud možno rozmnožili.*

□ Príslovi radí: *Co tě nepálí nehas. Když tak pozoruj reakce některých států na finanční krizi, formuloval bych doplněk onoho tradičního moudra: Co pálí nejen tebe, nech hasit ty druhé.*

□ Aforismus z Ameriky říká: *Banka je zařízení, které vám půjčí peníze, pokud spolehlivě prokážete, že ty peníze nepotřebujete.* Blíže k němu však měli v jiných zemích, snad i v té naší.

□ K finanční krizi v USA vedla i snaha tamní vlády, aby přístup k hypotékám byl umožněn lidem s nižšími příjmy. Dalo by se říci, že se jednalo o svého druhu *pozitivní diskriminaci.* Ta se ovšem snadno mění v *diskriminaci* skutečnou a postihuje ty, kdo měli být zvýhodněni.

□ V úvahách o kapitálovém trhu bývá už desítky let citován výrok (jméno autora si bohužel nevybavuji), v němž se zhruba tvrdilo: *Tvorové, kteří investují do akcií, jsou hloupí a drzí zároveň. Hloupí proto, že svěřují své peníze lidem, kteří při správě těch peněz budou sledovat vlastní prospěch, nikoliv blaho investorů. Drzí pak proto, že ještě chtějí, aby jim taková investice přinášela zisk.*

□ „*Můj makléř mi řekl, ať si koupím tyto akcie na stáří. Funguje to výtečně. Ani ne za týden jsem se stal starcem*“, připomněl list The Wall Street Journal bonmot, kterým americký komik Eddie Cantor komentoval pád newyorské burzy v třicátých letech minulého století. (U nás znamenala Jana Klímová v příspěvku „*Jak (si) osladit těžké finanční časy*“ – Mladá fronta Dnes z 13. října 2008).

□ Předchozí výroky mne přivedly k vlastnímu pokusu o aforismus: *Hledáte cenný papír, který nebude ohrožen turbulencemi na peněžních trzích? Je to papír, na němž jsou vytištěny knihy. Snažil jsem se řídit touto myšlenkou a v knihovně docela náhodně objevil knížku básní, esejů, publicistiky Lubomíra Feldeka: *Metafory* (přeložil Jiří Žáček, vydal Československý spisovatel, Praha 1998, prodejní cena 13 Kčs). Namátkou nalistuji v té knížce báseň nazvanou „*Pocit Ronsardovi aneb Milování v pokročilém věku*“ a čtu v ní úvodní sloku*

*Až budeš stařenka, já – pokud budu živý -  
s pomocí berliček zaujmu polohu,  
z kloubů mých ozve se hned skřípot náruživý,  
stařecký ischias hrdinně přemohu.*

Náramně jsem se nad tím zasmál, pobavil rodinné příslušníky i mnohé známé. Spolu s nimi jsem si pak říkal, že v životě jsou podstatnější věci než poklesy burzovních indexů. Manželka však k našemu žertování přidala hrstku skeptické soli, když tvrdila: *Milování ve vyšším středním věku nemusí fungovat, když někdo stárne finančními starostmi. Začínají se nám plnit sexuologické ambulance. To jsem zvědavá, co si tím udělá státní záruka za vklady.*

□ Stávám se dnes přísnějším k propagačním nabídkám na finanční produkty a naopak vlídnějším k takové reklamě, jakou jsem četl v jednom z podniků rychlého občerstvení. Na velkém panelu i na ubrouscích tam pod názvem *Gott zazpívá s Knížákem* („*Mám rád křupany*“, říká také *zlatý slavík*) mimo jiné psali:.... *Zástupce firmy Supraphon nám neoficiálně potvrdil, že se připravuje album duetů Karla Gotta a Milana Knížáka. Přitom právě Knížák Gotta nedávno tvrdě kritizoval. „Nejspíš to byla jen geniální marketingová kampaň“, říká odborník na reklamu Milan Předěl. „Knížák s Gottem chtěli vzbudit zájem veřejnosti o nové album, a proto zinscenovali v médiích konflikt.“ Podle Předěla to jistě zvýší prodeje na předvánočním trhu. Album se má jmenovat *Karel a Milan zpívají pro radost, přičemž se počítá i s německou verzí *Karel und Milan singen fuer Spass*. Na albu se mimo jiné objeví skladba *Když muž bagetu snídá, která je vyznáním obou umělců z lásky k oblíbené pochoutce. „Nejraději mám čerstvé bagety, které křupají. Říkám jim familierně křupani“, prozradil Karel Gott. Křupavá bageta XY (název neuvádím, abych se nedopouštěl skryté reklamy), nakousnutá od samého mistra, se dokonce stala nejnovějším exponátem Gottlandu, kde je nyní vystavena ve vitríně s ochrannou atmosférou. „Je dobré, aby i příští generace věděly, co jsem rád snídál“, vysvětlil Karel Gott.***

Už se těším, jak ten příklad předložím studentům, aby posoudili, zda vůbec a jak mnoho se taková reklama přičí předpisům proti nekalé soutěži a normám na ochranu osobnostních práv.



Kresba pro Bulletin advokacie LUBOMÍR LICHÝ

## Víte, že...

- na Fakultě právnické ZČU dne 19. září 2008 obhájil Závěš Löffelmann před komisí ve složení prof. JUDr. Stanislav Balík, CSc., Mgr. Hana Pokorná (oponentka) a JUDr. PhDr. Stanislav Balík (konzultant) diplomovou práci na téma Vývoj vztahu notáře a advokáta v českých zemích od konce 18. století do současnosti? Diplomant zkoumal přesahy agend příslušejících tradičně jedné profesi do oblasti činnosti profese druhé. V rámci obhajoby uzavřel, že moudřejší variantou než nepřátelské soupeření o agendu je rozumná spolupráce nejen na úrovni advokáta a notáře, ale též orgánů stavovské samosprávy.

- československým delegátem na prvním Mezinárodním radioamatérském kongresu konaném v r. 1925 v Paříži byl advokát? Kamil Šulc, který tehdy vykonával advokacii v Brně, se souběžně věnoval radiofonii. Byl autorem komentovaných Zákonů a nařízení o radiotelegrafii a radio-

telefonii v ČSR a přispěvatelem řady odborných časopisů. Na zmíněném kongresu byl vybrán za člena přípravného výboru Mezinárodní radioamatérské unie.

- ustanovení o právním zastoupení obsahuje i prvý litevský statut z r. 1529? Šestá část této právní památky, která byla originálně napsána ve staré běloruštině jako oficiálním jazyku Velkoknížectví litevského, později přeložena do staré polštiny a středověké latiny, je „o soudech“. Ve třinácté hlavě šesté části statutu z r. 1529 je ustanoveno, že právním zástupcem (procurator) může být ve vyjmenovaných věcech, např. majetkový spor, náhrada škody, pouze osoba původem z Velkoknížectví, jindy, např. ve sporech o čest, i cizinec. Kromě uvedeného požadavku nejsou uvedeny žádné další podmínky a je tak možno říci, že dobová advokacie v Litvě existovala v materiálním pojetí.

✿ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK



<b>Leitartikel</b>	
Bohuslav Sedlatý: <b>Verlassen vom Disziplinarverfahren</b> .....	3
<b>Aktuelles</b>	
Jaromír Jirsa: <b>Ein Abschiedsbrief</b> .....	4
<b>Konferenz der Staten der Visegrader 4 über die E – Justice Ivana Cihlářová</b> .....	6
<b>Online-Kurse für englische Rechtssprache, angeboten von der Firma TransLegal, kommen auf den tschechischen Markt</b> .....	10
<b>Informationen über den Gala-Abend im Rahmen des Wettbewerbs Jurist des Jahres 2008</b> .....	12
<b>Zur garantierten elektronischen Unterschrift: Wie geht man vor? Ratschläge nur für diejenigen, die eine solche bislang nicht haben Marie Haklová</b> .....	16
<b>Informationen über die Pflichtbeiträge der Rechtsanwälte für das Jahr 2009</b> .....	18
<b>Aus Rechtstheorie und Praxis</b>	
<b>Artikel</b>	
<b>Zusammenfassung</b> .....	24
<b>Zur Möglichkeit der Begehung der Straftat des Betruges durch die Einreichung eines wahrheitswidrigen Antrages auf die Anordnung des Entscheidungsvollzuges oder der Zwangsvollstreckung Michal Račok</b> .....	25
<b>Die Bewertung von Aktien bei einem Squeeze-out und die Aufgabe des Gerichts im sog. Überprüfungsverfahren (zur Diskussion) Tomáš Nachtigall</b> .....	30
<b>Mietzins und Änderungen beim Eigentum von Genossenschaftswohnungen (zur Diskussion) Luboš Chalupa</b> .....	34
<b>Zur Haftung des Absenders einer Sendung im Lichte der Rechtsprechung des Höchsten Gerichts der Tschechischen Republik Alice Bártková</b> .....	36
<b>Die Aufschiebende Wirkung der Klage in der Verwaltungsgerichtsbarkeit Daniel Spratek</b> .....	39
<b>Aus der Rechtsprechung</b>	
<b>Die Verpflichtung zur Einreichung eines Antrages auf Insolvenzerklärung – Schadenshaftung</b> .....	45
<b>Zur strafrechtlichen Verantwortlichkeit des Schuldners als natürlicher Person aus dem Blickwinkel der Bestimmung des § 126 des Strafgesetzbuches</b> .....	48
<b>Die Bestellung eines Kollisionsvormunds für minderjährige Kinder</b> .....	53
<b>Aus der Rechtsprechung des EuGH</b> .....	54
<b>Aus der Fachliteratur</b>	
<b>J. Kozák – P. Budín – A. Dadam – L. Páchl: Das Insolvenzgesetz, Die Verordnung des Rates (EG) über Insolvenzverfahren und zusammenhängende Vorschriften, ein Kommentar (Martin Litvan, Karel Marek)</b> .....	57
<b>Alena Pauličková – Milan Bakeš a kol.: Das Finanzrecht in der Slowakischen und der Tschechischen Republik (Karel Marek)</b> .....	58
<b>Václav Pátek: Mehrwertsteuer bei Finanz- und Versicherungsdienstleistungen nicht nur für Banken und Versicherungen (Ivo Šulc)</b> .....	59
<b>Katarína Chovancová: Die internationale Handelsgerichtsbarkeit in ausgesuchten europäischen Staaten (England, Wales und Nordirland, Deutschland, Frankreich, Schweiz) (Karel Marek)</b> .....	60
<b>Alexandra Krsková: Die ethischen zehn Gebote für den beginnenden Rechtsanwalt (Vademekum der Berufsethik) (Martina Gajdošová)</b> .....	61
<b>Aus der Rechtsanwaltschaft</b>	
<b>Kolumne von Karel Čermák</b>	
<b>Koch, Töpflein, koch!</b> .....	66
<b>Aus der tschechischen Anwaltschaft</b>	
<b>Aus der Disziplinarpraxis Jan Syka</b> .....	67
<b>Aus der Vorstandschaft der Tschechischen Rechtsanwaltskammer icha</b> .....	68
<b>Rechtsanwaltstreffen auf dem Land František Smejkal</b> .....	69
<b>III. Jahrgang des Fußballturniers in Březolupy Aloisie Jurkovičová</b> .....	70
<b>Aus Europa</b>	
<b>Rom I: Eine neue Vorschrift der EU über Kollisionsnormen für Schuldverhältnisse Petr Bríza</b> .....	71
<b>UIA Seminar in Dresden: Aktuelle Entwicklungstrends des internationalen Rechts in Europa Petra Myšáková</b> .....	75
<b>Informationen und Interessantes</b>	
<b>Was Sie wissen sollten</b>	
<b>Vorlesungen und Seminare für Rechtsanwälte und Rechtsanwaltskonzipienten in den Ausbildungs- und Schulungszentren der Tschechischen Rechtsanwaltskammer</b> .....	80
<b>Der Nachname im Visier Věra Hartmannová</b> .....	81
<b>Zum Schluss</b>	
<b>Unsere tapferen Kollegen (zum Jahrestag des 17. Novembers 1939) Marta Ehlová</b> .....	82
<b>Aus dem Notizbuch eines Rechtsanwalts (in Zeiten der Finanzkrise) Petr Hajn</b> .....	85
<b>Zeichnung von Lubomír Lichý</b> .....	86
<b>Wussten Sie, dass.... Stanislav Balík</b> .....	86
<b>Inhaltsverzeichnis</b> .....	87
<b>Zusammenfassung/Summary</b> .....	88
<b>Table of Contents</b> .....	89

**Michal Račok: Zur Möglichkeit der Begehung der Straftat des Betruges durch die Einreichung eines wahrheitswidrigen Antrages auf die Anordnung des Entscheidungsvollzuges oder der Zwangsvollstreckung**

Der Autor benutzt ein konkretes Beispiel aus der Praxis, um – auf Grundlage der Untersuchung der entsprechenden Bestimmungen des Zivilgesetzbuches und der Insolvenzordnung – zu dem Schluss zu gelangen, dass auf das Verfahren über die Anordnung der Zwangsvollstreckung oder auf das Verfahren über die Anordnung des Entscheidungsvollzuges nicht die sonst ganz richtige Rechtsprechung des Höchststen Gerichts angewandt werden kann, nach durch einen wahrheitswidrigen Antrag oder Vortrag im Verfahren vor Gericht nicht die Straftat des Betruges gem. § 250 des Strafgesetzbuches begangen werden kann, weil das Gericht nicht als Subjekt betrachtet werden kann, das im Sinne des Tatbestandes dieser Straftat irreführt werden könnte. Nach der Ansicht des Autors betrifft diese Rechtsprechung des Höchststen Gerichts nämlich lediglich das sog. streitige Zivilverfahren. Für das Verfahren über die Anordnung der Zwangsvollstreckung, bzw. das Verfahren über die Anordnung des Entscheidungsvollzuges ist demgegenüber typisch, dass keine Verhandlung und Beweisführung durchgeführt wird und das Gericht bei der Erwägung, ob die Zwangsvollstreckung (der Entscheidungsvollzug) anzuordnen ist, lediglich von der Behauptung des Berechtigten ausgeht, dass der Verpflichtete seine Verpflichtung, die sich aus dem Zwangsvollstreckungstitel (dem Titel für den Entscheidungsvollzug) ergibt nicht freiwillig erfüllt hat. Das Gericht ordnet die Zwangsvollstreckung (den Entscheidungsvollzug) auch dann an, wenn diese Behauptung des Verpflichteten wahrheitswidrig ist, was die Person, die als Verpflichteter bezeichnet wird, in ihrer Vermögenssphäre maßgebend schädigen kann. Nach der Meinung des Autors ist es deshalb notwendig, wahrheitswidrigen Anträgen auf die Anordnung der Zwangsvollstreckung (des Entscheidungsvollzuges) auch mit Mitteln des Strafrechts entgegenzuwirken, d.h. gegebenenfalls mit einer Strafverfolgung wegen der Begehung der Straftat des Betruges gem. § 250 des Strafgesetzbuches.

**Tomáš Nachtigall: Die Bewertung von Aktien bei einem Squeeze-out und die Aufgabe des Gerichts im sog. Überprüfungsverfahren (zur Diskussion)**

Der Artikel setzt sich zum Ziel, den Leser in die Problematik von sog. Überprüfungsverfahren einzuführen, die in der Regel der Geltendmachung des Rechts auf den Verkauf von Teilhaberwertpapieren (Squeeze-out) folgen, bzw. in die Problematik des Prozesses der Auflösung einer Aktiengesellschaft vor der Überführung des Vermögens der Aktionäre (sog. unechter Squeeze-out). Der Autor erlaubt sich, in den grundlegenden Fragen mit dem gegenwärtigen Vorgehen der Sachverständigen zu polemisieren, die die eigentliche Schätzung durchführen, als auch mit dem bislang praktizierten Prozessvorgehen der ordentlichen Gerichte, die meistens im Rahmen dieser Überprüfungsverfahren auf ihre Entscheidungsbefugnis verzichten und diese auf die bestellten Sachverständigen übertragen. Durch diesen nicht wünschenswerten Vorgang wird den Sachverständigen die Befugnis zur autoritativen Auslegung des Rechts und der Füllung von Lücken innerhalb unvollständiger, allgemein verbindlicher rechtlicher Vorschriften übertragen. Diese Befugnis sollte allerdings ausschließlich einem unabhängigen und unparteilichen Gericht zustehen.

**Luboš Chalupa: Mietzins und Änderungen beim Eigentum von Genossenschaftswohnungen (zur Diskussion)**

Der Artikel betrifft die spezifische Problematik der Höhe und der Art der Berechnung von Mietzins einer Wohnung bei Änderung des Charakters der Wohnung von einer Genossenschaftswohnung zu einer Nicht-Genossenschaftswohnung und umgekehrt. Der Autor weist auf die Rechtsprechung des Höchststen Gerichts

der Tschechischen Republik, die keine Unterschiede machen sollte nur aus dem Grunde der veränderten Art und Form des Eigentums in Abhängigkeit von der Person des bisherigen Vermieters oder Erwerbers.

**Alice Bártková: Zur Haftung des Absenders einer Sendung im Lichte der Rechtsprechung des Höchststen Gerichts der Tschechischen Republik**

Der Artikel beschäftigt sich mit der Frage der Haftung des Absenders einer Sendung für den Schaden an der Sendung, zu dem es bei der Durchführung der Beförderung gekommen ist. Er geht insbesondere von den Definitionsmerkmalen des Versandvertrages gem. des Handelsgesetzbuches aus und von verschiedenen theoretischen Ansätzen, die daran anknüpfen. Nachfolgend unterzieht er mit der entsprechenden Begründung die bisherige Rechtsprechung des Höchststen Gerichts der Tschechischen Republik zu der gegebenen Problematik der Kritik und schließlich versucht er mögliche Lösungen de lege lata als auch de lege ferenda zusammenzufassen.

**Daniel Spratek: Die Aufschiebende Wirkung der Klage in der Verwaltungsgerichtsbarkeit**

Die Entscheidung über die aufschiebende Wirkung einer Klage gem. § 73 der Verwaltungsprozessordnung hat in einer Reihe von Fällen eine große Bedeutung für den faktischen Erfolg des Klägers in der Sache. Die Verpflichtung, die Entstehung eines unwiederbringlichen Nachteils auf Grund des Vollzuges oder anderer rechtlicher Folgen der angegriffenen Entscheidung nachzuweisen, stellt den Kläger vor die Aufgabe, den Antrag auf die Zuerkennung der aufschiebenden Wirkung richtig zu formulieren – d.h. rechtzeitig, vollständig und konkret die entscheidenden Tatsachen über die Entstehung des unwiederbringlichen Nachteils zu behaupten. Hiernach obliegt es dem beklagten Verwaltungsorgan, die gegebenenfalls nicht gerechtfertigte Zuerkennung der aufschiebenden Wirkung dadurch zu verhindern, dass es nachweist, dass die aufschiebende Wirkung auf unangemessene Weise die Rechte Dritter beeinflusst oder im Widerspruch mit öffentlichen Interessen steht. Aufgrund der Tatsache, dass die Tschechische Republik durch das Aarhus-Abkommen und durch die Richtlinie über EIA gebunden ist, haben die Verwaltungsgerichte in Verfahren, in denen Personen aus den Reihen der betroffenen Öffentlichkeit Interessen im Zusammenhang mit dem Umweltschutz geltend machen, besondere Bedingungen für die Zuerkennung der aufschiebenden Wirkung abgeleitet.

**Michal Račok: Possibility of committing a crime of fraud by filing a false petition for the execution of a ruling or execution**

The author concludes, with regard to the specific case from legal practice – based on an analysis of the relevant provisions of the Civil Procedure Code and Execution Procedure Code, that other than the correct case-law of the Supreme Court can be applied to the proceedings on the ruling of execution or proceedings on the execution of a ruling under which a false filing or presentation in legal proceedings cannot be regarded as committing a crime of fraud under § 250 of the Criminal Code because the court cannot be considered a subject which could be misled in the sense of the facts of this crime. According to the author this case-law of the Supreme Court only applies to disputed civil proceedings. On the contrary, it is typical of proceedings on the ruling of execution, or proceedings on the execution of a ruling that proceedings and argumentation are not held and the court, when considering whether to rule an execution (execution of a ruling), judges only by the assertion of the justified party that the obliged party did not voluntarily meet its duty arising from the execution title (title for the execution of a ruling). The court will rule an execution (execution of a ruling) only if this assertion made by the justified par-

ty is false which may cause considerable damage to the property sphere of the party described as the obliged party. Therefore, in the author's opinion, there must be protection against false petitions for ruling an execution (execution of a ruling) and means of criminal law, i.e. also any recourse for committing a crime of fraud under § 250 of the Criminal Code.

**Tomáš Nachtigall: Valuation of shares during a squeeze out and the role of the court during review proceedings (for discussion)**

The aim of the article is to present to the reader the problems of so-called review proceedings following up on the rule for enforcing the right of purchase of subscriber shares (squeeze out), resp. the process of winding-up a joint stock company with the transfer of equity to shareholders (so-called false squeeze-out). In principal issues the author argues about the simultaneous procedure of experts performing their own valuation and the existing performed procedures of common courts which usually in these review proceedings resign from their decision-making power by transferring them to the appointed experts. This adverse procedure allows experts to be entrusted with the power of authoritative right and fill in gaps in fragmentary generally binding legal regulations. The power should exclusively belong to an independent and impartial court.

**Luboš Chalupa: Rent and change in ownership of a cooperative flat (for discussion)**

The article applies to the specific problems of the abovementioned and the method of calculating the rent of a flat with the change in the character of the flat from being cooperative to non-cooperative and vice-versa. The author draws attention to the case-law of the Supreme Court of the Czech Republic which should not be different only with regard to the change in the kind and form of ownership depending on the existing lessor or buyer.

**Alice Bártková: Responsibility of the sender for a delivery in the light of the case-law of the Supreme Court of the Czech Republic**

The article deals with the question of the responsibility of the sender for damage to a delivery which arises during transport. It is mostly based on the defining features of the forwarding contract under the Commercial Code and on various theoretical approaches associated therewith. Subsequently it justifiably subjects the criticism of the existing case-law of the Supreme Court of the Czech Republic to this issue and concludes by attempting to summarise the possible solution of de lege lata (the law as it exists) and de lege ferenda (what the law ought to be).

**Daniel Spratek: Suspensory effect of a law-suit in administrative justice**

Making a decision about a suspensory effect of a law-suit under § 73 Administrative Procedure Code is of great significance, in a number of cases, for the virtual success of a plaintiff in a case. The duty to assert and prove irrecoverable loss caused by the execution or other legal consequences of a contested decision places the task on the plaintiff of compiling a correct petition for recognition of a suspensory effect – i.e. to assert promptly, fully and specifically the decisive facts about the rise of irrecoverable loss. It is then up to the accused administrative body to reverse, by argumentation, any unjustified recognition of a suspensory effect by stating that the suspensory effect would unreasonably affect the acquired rights of third parties or would be contrary to public interest. In view of the Czech Republic being subject to the Aarhus Convention and Directive on the EIA the administrative courts have deduced in proceedings, in which persons from the ranks of the affected public defend the interests of the environment, special conditions for the recognition of a suspensory effect.

<b>Leading Article</b>	
Bohuslav Sedlatý: <b>Diversion of disciplinary proceedings</b> .....	3
<b>News</b>	
Jaromír Jirsa: <b>Farewell letter</b> .....	4
<b>Conference of the Visegrad Countries on the theme of e-justice</b> Ivana Cihlářová .....	6
<b>The TransLegal online courses in legal English enter the Czech market</b> .....	10
<b>Information about the gala evening of the Lawyer of 2008</b> .....	12
<b>Guaranteed electronic signature: How to proceed? Advice for those who still have not got one</b> Marie Haklová .....	16
<b>Information about compulsory payments by lawyers for 2009</b> .....	18
<b>Legal Theory and Practice</b>	
<b>Articles</b>	
<b>Summary</b> .....	24
<b>Possibility of committing a crime of fraud by filing a false petition for ruling the exercise of a decision or execution</b> Michal Račok .....	25
<b>Valuation of shares during a squeeze out and the role of the court during review proceedings (for discussion)</b> Tomáš Nachtigall .....	30
<b>Rent and change in ownership of a cooperative flat (for discussion)</b> Luboš Chalupa .....	34
<b>Responsibility of the sender for a delivery in the light of the case-law of the Supreme Court of the Czech Republic</b> Alice Bártková .....	36
<b>Suspensory effect of a law-suit in administrative justice</b> Daniel Spratek .....	39
<b>Case Law</b>	
<b>The duty to file a petition for a bankruptcy order - liability for damage</b> .....	45
<b>Criminal responsibility of the bankrupt party - natural persons with regard to the provisions of § 126 of the Criminal Code</b> .....	48
<b>Provision of the collisional guardian of under-aged children</b> .....	53
<b>European Court of Justice Case-law</b> .....	54
<b>Professional Literature</b>	
J. Kozák - P. Budín - A. Dadam - L. Pachl: <b>Insolvency Act, Regulation of the Council (European Court) on bankruptcy proceedings and associated regulations, commentary</b> (Martin Litvan, Karel Marek) .....	57
Alena Pauličková, Milan Bakeš a kol: <b>Financial law in Slovakia and the Czech Republic</b> (Karel Marek) .....	58
Václav Pátek: <b>VAT for financial and insurance services for banks and insurance companies</b> (Ivo Šulc) .....	59
Katarína Chovancová: <b>International commercial arbitration in selected European countries (England, Wales and Northern Ireland, Germany, France, Switzerland)</b> (Karel Marek) .....	60
Alexandra Krsková: <b>Ethical decalogue of the beginner lawyer (Vademecum of professional ethics)</b> (Martina Gajdošová) .....	61
<b>Legal Profession</b>	
<b>Karel Čermák's Column</b>	
<b>Cook little cup!</b> .....	66
<b>Czech Legal Profession</b>	
<b>Disciplinary practice</b> Jan Syka .....	67
<b>ČAK Board of Directors' meeting</b> icha .....	68
<b>Meeting of lawyers of the Czech countryside</b> František Smejkal .....	69
<b>Third year of the football tournament in Březolupy</b> Aloisie Jurkovičová .....	70
<b>Europe</b>	
<b>Rome I: New EU regulation regulating collisional norms for contractual obligations</b> Petr Bříza .....	71
<b>UIA Seminar in Dresden: Current trends in international law in Europe</b> Petra Myšáková .....	75
<b>Information and Points of Interest</b>	
<b>You should know</b>	
<b>Lectures and seminars for lawyers and legal trainees at CBA education and training centres</b> .....	80
<b>Focusing on the surname</b> Věra Hartmannová .....	81
<b>Finally</b>	
<b>Our brave colleagues (on the anniversary of 17 November 1939)</b> Marta Ehlová .....	82
<b>Extract from the Lawyer's Diary (at the time of the financial crisis)</b> Petr Hajn .....	85
<b>Drawing by Lubomír Lichý</b> .....	86
<b>Do you know that...</b> Stanislav Balík .....	86
<b>Inhaltsverzeichnis</b> .....	87
<b>Zusammenfassung/Summary</b> .....	88
<b>Table of Contents</b> .....	89



# S CESTOVNÍ KANCELÁŘÍ, ale ZCELA INDIVIDUÁLNĚ

Cestovní kancelář  
**FISCHER**

Všichni jsme se asi již s takovou situací setkali: chceme odletět na několik dní na konkrétní místo, ubytovat se a možná si v místě i půjčit automobil, ale žádný zájezd z katalogu cestovních kanceláří neodpovídá našim požadavkům. Zároveň ale nechceme ztrácet čas zdlouhavým hledáním vhodného ubytování, sháněním letenek v termínu a domlouváním dalších služeb, jako je například zapůjčení vozu. Co dělat?

J eště donedávna by na tuto otázku následovalo jen bezradné pokrčení rameny. Nyní ovšem již řešení existuje. Pokud máte konkrétní představy, požadavky a přání, které nejdou dohromady s žádným katalogovým zájezdem, pak jistě využijete novou službu Cestovní kanceláře FISCHER s názvem On-line Konfigurátor. Jak již výstižný název napovídá, na jednom místě si můžete naplánovat a zajistit kompletní cestu – ať už hrajete golf, potápíte se, jezdíte na kolech nebo plánujete čistě pracovní cestu pro sebe či své kolegy.

## Jednoduše, rychle, efektivně

Pokud navštívíte webové stránky Cestovní kanceláře FISCHER, jež patří na českém trhu k největším hráčům, vyzkoušejte určitě službu On-line Konfigurátor. Ta vám jako jediná v Česku umožňuje sestavit si svou cestu čistě dle vašich individuálních představ a požadavků. Ať už máte jen několik dní, které chcete strávit se svým partnerem v Benátkách, chystáte se na pár dní za sluncem k moři, láká vás

spíše další ročník Love Parade v Německu nebo chcete svou firmu reprezentovat na veletrhu ve Španělsku – služba je určena všem cestovatelům za odpočinkem nebo obchodem, kteří si chtějí svou cestu naplánovat individuálně a efektivně on-line.

„Každým rokem roste počet Čechů, kteří cestují do zahraničí individuálně a nevyužívají služeb žádné cestovní

kanceláře,“ vysvětluje důvody k uvedení nové služby výkonný ředitel CK FISCHER Jiří Jelínek. „Podle statistik se jedná až o 10% meziroční nárůst. Chceme oslovit tyto klienty a nabídnout jim možnost realizovat svou cestu nyní prostřednictvím CK FISCHER. Doposud neměli šanci si celou svou dovolenou naplánovat na jednom místě v jednom nákupním košíku. Nebo

## Jak pracovat s on-line konfigurátorem:

1.  Na [fischer.cz](http://fischer.cz) zadejte např. **hotely a letenky**.
2.  V levém menu si zvolte **zemi, město, termín** apod.
3.  Vyberte si z nabízených **ubytování**.
4.  Vyberte si **let**.
5.  Vyplňte formulář **objednatel**.
6.  Vyplňte **doplňkové údaje** (pojištění atd.).  
Vyberte si **způsob platby** (kartou, převodem z účtu).
7.  Po úhradě obdržíte e-mailem **potvrzení o rezervaci**.

museli využívat služeb zahraničních internetových serverů. To se teď změní díky On-line Konfiguratoru," dodává.

On-line Konfigurator od Cestovní kanceláře FISCHER nabízí tedy on-line a na jednom místě současnou rezervaci letecké dopravy a ubytování, a to téměř kdekoli na světě. V databázi, do níž CK FISCHER investovala miliony korun, naleznete nepřeberné množství letů od nejrozličnějších dopravců, včetně těch nízkonákladových – Sky Europe a SmartWings. Ubytovat se můžete v jednom z 25 000 hotelů nebo apartmánů. Jednoduše si vyberete, kde chcete bydlet – volba je čistě na vás! Dáváte přednost bydlení v centru města nebo spíše v blízkosti pláže? Nebo preferujete odpočinek na samotě daleko od civilizace?

### Již příští víkend v Benátkách

Poté, co si vyberete let a ubytování podle svých představ, můžete využít i doplňkových služeb. Na jednom místě tak zařídíte sjednání cestovního pojištění nebo najmutí vozidla v destinaci. A pokud chcete navštívit několik míst nebo zemí, můžete si samozřejmě naplánovat i několik na sebe navazujících cest!

Nemusíte mít obavy z toho, že by vámi vybraná cesta najednou nebyla k dispozici. To, co si objednáte, skutečně také dostanete. Databáze s nabídkami je okamžitě aktualizována, vámi učiněná objednávka tedy platí okamžitě. A co je důležité: zaplatíte rovněž on-line, jednoduše, rychle a bezpečně. Využít můžete buď elektronického bankovníctví většiny tuzemských bank, nebo můžete vámi vybranou cestu zaplatit prostřednictvím své platební karty.

Váháte, zda je služba skutečně určena vám? Neobávejte se, nejedná se o službu určenou jen náročným klientům nebo vytíženým manažerům. Ať už je váš rozpočet jakkoli velký, jistě si vyberete a během několika minut máte svou ideální cestu i zaplacenou. Pokud oceňujete individuální nabídku, služby zaručeně využijete, a to nejen jednou. Cestovní kancelář FISCHER očekává největší zájem u obchodní klientely, mladých lidí a bezdětných párů, služba je ale samozřejmě otevřena široké veřejnosti.

V případě, že byste služby rádi využili, ale zároveň chcete mít ulehčenou situaci v tom, že vám s cestou a vytipováním zajímavých lokalit někdo pomůže, můžete si vybrat z již připravených balíčků. V nabídce tak naleznete například eurovíkendy, tedy krátké pobyty v zahraničí, které jsou velice oblíbenou formou cestování a našly si již svou stálou klientelu. Jejich výhodou je, že nepotřebujete vybírat dlouhou pracovní dovolenou a zároveň se podíváte na atraktivní místa, kde toho můžete za krátkou dobu zažít maximum.

V rámci nové služby On-line Konfigurator jsou pro vás připraveny výhodné balíčky do známých světových metropolí. Můžete se spontánně již příští víkend vydat obdivovat Tower Bridge v Londýně, svést se gondolou v Benátkách, projet se na kole podél kanálů v Amsterdamu nebo zažít temperamentní atmosféru jižní Itálie. A to hlavní: nemusíte nikam chodit, vše vyřídíte on-line z pohodlí domova nebo kanceláře! Stačí jen do prohlížeče zadat [www.fischer.cz](http://www.fischer.cz).

**Jako první cestovní kancelář vám představujeme naši novou službu on-line konfigurator, díky které si můžete nastavit cestování přesně na míru.**

#### Zvolit si můžete:

- vámi preferovanou destinaci nebo metropoli
- datum a čas odletu a příletu
- oblíbenou leteckou společnost, která vám nejvíce vyhovuje
- ubytování ve více než 25 000 hotelích všech kategorií
- zapůjčení auta na místě a další služby
- on-line aktualizace všech nabídek
- bezpečný on-line způsob platby, který vám vyhovuje

Cestovní kancelář  
**FISCHER**

1. on-line prodej | [www.fischer.cz](http://www.fischer.cz) | 800 12 10 10

